

# Phân Tích Bốn Mươi Hadith Nawawiyah

﴿شرح الأربعين النووية﴾

[فیتنامی - Vietnamese - Tiếng Việt]

Soạn Hadith:

**Học giả Hadith Muhyid Deen Abu Zakkariya  
Yahya bin Sharf Al-Nawawy**

Phân tích Hadith:

**Muhammad bin Soleh Al-Uthaimen**

Dịch Thuật:

Abu Hisaan Ibnu Ysa

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿شرح الأربعين النووية﴾  
(باللغة الفيتنامية)

حافظ محي الدين أبو زكريا يحيى بن شرف النووي

شرحه: محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد زين بن عيسى

2010 - 1431

islamhouse.com

## Lời Mở Đầu

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ، وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا:  
أَمَّا بَعْدُ:

Mọi lời ca ngợi và tụng niệm đều kính dâng Allah, chúng tôi tạ ơn Ngài, cầu xin Ngài giúp đỡ và tha thứ. Cầu xin Allah che chở tránh khỏi mọi điều xấu xuất phát từ bản thân và trong mọi việc làm của chúng tôi. Ai được Allah dẫn dắt sẽ không bao giờ lầm lạc và ai đã bị Ngài bỏ mặt sẽ không bao giờ tìm được chân lý. Tôi xác nhận không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Allah duy nhất không có cộng tác hay đối tác cùng Ngài, và tuyên thệ rằng Muhammad là bề tôi và cũng là vị Rosul của Ngài. Cầu xin Allah ban bình an và phúc lành cho Người, cho tất cả bằng hữu của Người và cho tất cả ai đã noi gương theo họ cho đến ngày tận thế, sự bình an được nhân thêm:

Amma Ba'd:

Trong những việc được Allah ban thành công là đã ban sự dễ dàng cho nhà thông thái Shaikh Muhammad bin Soleh Al-Uthaimen đã phân tích "**Bốn Mươi Hadith Nawawiyah**" của học giả chuyên môn Hadith Muhyid Deen Abu Zakkariya Yahya bin Sharf Al-Nawawy mất năm 676 H, trong một khóa học do Shaikh dạy tại Al-Jamé' Al-Kabeer thuộc thành phố U'naizah trong mùa hè năm 1421 H.

Nhà xuất bản Shaikh Muhammad bin Soleh Al-Uthaimen đã yêu cầu Shaikh Fu-a'd bin Bash Al-Juhany soạn thảo lại và Shaikh Abdul Azeez bin Nasir Al-Sulayman trích rút Hadith lại, cầu xin Allah ban mọi điều tốt đẹp cho hai Shaikh.

Cầu xin Allah ban việc làm này thật thành tâm vì Ngài, ban đây là nguồn lợi ích hữu dụng cho cộng đồng Muslim, ban phần thưởng trọng hậu cho Shaikh Muhammad bin Soleh Al-Uthaimen, hãy nhân đôi phần thưởng và nâng cao địa vị của Shaikh, quả thật Ngài hằng nghe và rất gần.

Cầu xin bình an, phúc lành và ân phước cho Nabi Muhammad, cho dòng dõi cùng tất cả bằng hữu và những ai noi theo họ bởi điều tốt đẹp cho đến ngày phục sinh.

Hội Đồng Nghiên Cứu Của  
Nhà Xuất Bản Shaikh Muhammad bin  
Soleh Al-Uthaimen  
1/6/1424 H



## Hadith thứ nhất

1- عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي حَفْصِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ؓ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: ((إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَّا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهَاجَرَتْهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا، فَهَاجَرَتْهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ))

ROUAH IMAM AL-MUHADITHIN ABU ABID ALLAH MUHAMMAD BIN ISMA'IL BIN IBRAHIM BIN AL-MUGHIRAH BIN BARDIZBAH AL-BUKHARIY: KITAB BIDA' AL-WAHY, BAB KAYF KAN BIDA' AL-WAHY ILI RASUL ALLAH ﷺ HADITH (1). WA ABU AL-HUSAIN MUSLIM BIN AL-HAJJAJ BIN MUSLIM AL-QUSHAYRIY AL-NAISABURY: KITAB AL-IMARAH, BAB QULUHI ﷺ INMA AL-A'EMAL BILNIAH WA ANHU YADKUL FI AL-GHURU WA GHAYRIH MIN AL-A'EMAL HADITH (155, 1907) FI SAHICHAYHAMA AL-DIN HAMA ASHUH AL-KUTUB AL-MUSNAFAH.

1- Từ thủ lĩnh của những người có đức tin ông Abu Hafis Umar bin Khottob ؓ kể: tôi đã nghe Rosul ﷺ nói: **"Quả thật, mọi việc làm bắt đầu bằng sự định tâm và mỗi việc làm của con người được tính toán bằng sự định tâm của y. Cho nên, ai đã di cư vì Allah và Rosul của Ngài thì sự di cư đó thuộc về Allah và Rosul của Ngài và ai đã di cư chỉ vì lợi ích trần gian hoặc chỉ để được cưới vợ thì y chỉ được hưởng những gì đã định tâm trong cuộc di cư đó."**

Hadith do hai Imam của các học giả chuyên môn Hadith ông Abu Abdullah Muhammad bin Isma-il bin Ibrohim bin Al-Mughiroh bin Bardizbah Al-Bukhory ghi lại ở phần bắt đầu mặc khải, chương lời mặc khải bắt đầu mặc khải cho Rosul ﷺ như thế nào, Hadith số 1 và ông Abu Al-Husain Muslim bin Al-Hajjaaj bin Muslim Al-Qushairy Al-Naisabury ghi lại ở phần Al-Imaroh, chương câu nói của Nabi ﷺ quả thật, mọi việc làm bắt đầu bằng sự định tâm và sự định tâm được tính trong tất cả mọi hành động khác, Hadith số 155 và 1907 đây là hai quyển Soheeh được công nhận là hai quyển Hadith chính xác nhất trong lĩnh vực Hadith.

### \* Những bài học rút ra từ Hadith:

1- Đây là một trong những Hadith chính của Islam, vì vậy mà các học giả Ulama nói: vĩ đạo của Islam được xây dựng trên hai Hadith: Hadith này và Hadith của bà A-y-shah ؓ: **"Ai làm điều gì mà không có lệnh của Ta thì việc làm đó của y bị trả lại."** Hadith của Umar ؓ là nền tảng của mọi hành động trong tim, là cán cân của hành động trong tâm, còn Hadith của bà A-y-shah ؓ là nền tảng của hành động tay chân, thí dụ: Một người thật thành tâm làm vì Allah, muốn được phần thưởng từ Ngài và thiên đàng nhưng lại làm những hành động Bi-ah (điều mới mẽ không có nguồn gốc trong Islam). Nếu xét về sự định tâm thì sự định tâm

vô cùng tốt đẹp và khi xét về hành động của y thì hoàn toàn sai, không hợp với giáo lý Islam nên việc làm đó bị trả lại cho y.

Thí dụ thứ hai: một người đứng dâng lễ Solah rất hoàn hảo nhưng chỉ muốn làm cho cha mình thấy mà thôi, với hành động này đã mất đi sự thành tâm nên không được thưởng cho lễ Solah đó.

2- Tất cả mọi sự tôn thờ đều được phân biệt bởi sự định tâm dựa vào câu của Rosul ﷺ: "**Quả thật, mọi việc làm bắt đầu bằng sự định tâm.**" Thí dụ: một người muốn dâng lễ Solah Zuhr bắt buộc y phải định tâm dâng lễ Solah Zuhr để phân biệt với những lễ Solah khác, nhưng nếu y phải dâng hai lễ Solah Zuhr hôm nay và hôm qua buộc y phải định tâm là dâng lễ Zuhr của hôm qua hay của hôm nay bởi mỗi Solah đều có sự định tâm cả.

**Hỏi:** Như một thói quen cứ sau khi mặt trời nghiêng bóng thì mọi người rời khỏi nhà đến Masjid để dâng lễ nhưng không hề định tâm là dâng lễ Solah gì cả, không phải Zuhr hay Osr hay Solah Isha gì cả nhưng chỉ có định tâm là đã đến giờ dâng lễ, vậy lễ Solah đó của y có được công nhận hay không ?

**Đáp:** Theo trường phái Imam Ahmad: dựa theo qui tắc nói trên thì lễ Solah đó không được công nhận, bởi vì y chưa phân định rõ là dâng lễ Solah gì.

Còn theo câu nói đúng nhất chính xác nhất từ Imam Ahmad: lễ Solah đó đúng, được công nhận không bắt buộc phải phân định rõ lễ Solah mà chỉ cần y biết được giờ dâng lễ đã đến là đủ. Có rất nhiều người kể Imam đôi khi do gấp quá ra khỏi dâng đến Masjid dâng lễ mà trong đầu không hề có chút định tâm gì cả mà chỉ biết đã đến giờ dâng lễ Solah. Nếu dựa theo trường phái Imam Ahmad bắt buộc phải dâng lễ Solah lại nhưng theo câu chính xác và đúng nhất thì không cần dâng lễ Solah lại mà như thế là đủ.

3- Khuyến khích mọi người hãy thật thành tâm làm mọi việc vì Allah, bởi Nabi ﷺ đã chia con người làm hai nhóm:

Thứ nhất: thành tâm làm vì Allah và thiên đàng vĩnh cửu.

Thứ hai: ngược lại tức làm vì trần gian và lời khen tặng của mọi người. Qua Hadith khuyến khích mọi người thành tâm vì Allah trong hành động và lời nói của mình.

Mọi người phải thật chú tâm đến sự định tâm của mình, bởi nó là bước ngoặt đầu tiên và bởi nó mà loài người và loài Jin (ma) được tạo hóa, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ ﴿٥٦﴾ الذاريات: ٥٦

﴿Và TA (Allah) không tạo hóa ra loài Jin và loài người ngoại trừ để tôn thờ TA﴾ Al-Zariyat: 56.

4- Nabi đã liên kết giữa Allah và Rosul bởi chữ "وَ" có nghĩa là "và" như câu "vì Allah và Rosul" chứ không dùng chữ "ثُمَّ" có nghĩa là sau đó, trong khi có Hadith kể lại rằng có người đàn ông nói với Nabi ﷺ: Allah và Nabi đã muốn, thì Nabi ﷺ đáp lại: "Hãy nói: chỉ có Allah duy nhất muốn." Vậy hai câu nói này có gì khác ?

**Đáp:** Có khác nhau, những gì liên quan về giáo lý thì được phép liên kết bằng chữ "và" bởi những giáo lý nào được Rosul ﷺ nói ra chẳng qua được bắt nguồn từ Allah, như đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ النساء: ٨٠

﴿Ai tuân lệnh Rosul thì quả chắc đã tuân lệnh Allah﴾ Al-Nisa: 80.

Và những gì liên quan về vũ trụ thì tuyệt đối không được sử dụng từ "và" cùng với Allah, bởi tất cả đều nằm trong ý muốn của Ngài duy nhất.

**Hỏi:** ngày mai có mưa không ?

**Đáp:** Allah và Rosul của Ngài mới rõ, câu trả lời này sai bởi Rosul ﷺ không hề có chút kiến thức nào trong việc này.

**Hỏi:** việc này Harom (bị cấm) hay Halal (được phép) ?

**Đáp:** Allah và Rosul của Ngài mới rõ, câu trả lời này đúng bởi giáo lý của Rosul ﷺ được bắt nguồn từ Allah, như đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ النساء: ٨٠

﴿Ai tuân lệnh Rosul thì quả chắc đã tuân lệnh Allah﴾ Al-Nisa: 80.

**Hỏi:** kiến thức Islam và chiến tranh vì chính nghĩa của Allah, điều nào quan trọng hơn ?

**Đáp:** nếu nhìn về phương diện chung thì kiến thức quan trọng hơn bởi ai ai cũng cần đến kiến thức, vì thế mà Imam Ahmad đã nói có câu: "Không gì có thể so sánh được với kiến thức đối với ai định tâm đúng đắn.". Và thật vô lý nếu nói: chiến tranh vì chính nghĩa của Allah là nhiệm vụ bắt buộc đối với từng người, vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا لِيَسْفِرُوا كَأْفًا﴾ التوبة: ١٢٢

﴿Và những người có đức tin không bắt buộc phải đi chiến đấu tất cả.﴾ Al-Taubah: 122. Nếu là nhiệm vụ bắt buộc đối với mỗi người Muslim thì Allah sẽ không phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ﴾ التوبة: ١٢٢

﴿Nếu mỗi thành phần cử một nhóm người của họ đi chinh chiến.﴾ Al-Tâubah: 122. Còn nhóm khác thì ở lại để:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لِيَسْفَقَهُوا فِي الدِّينِ وَيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾ (١٢٢) التوبة: ١٢٢

﴿Để học hỏi (giáo lý) tôn giáo và khi trở về để giáo dục lại dân chúng thì các đó sẽ giúp họ tránh phạm tội.﴾ Al-Tâubah: 122. Nhưng tùy theo từng người mà có sự phù hợp khác nhau, nếu ai dũng cảm, kiên cường, mạnh khỏe nhưng lại kém thông minh thì thánh chiến tốt hơn đối với y bởi rất phù hợp với y, còn ai là người thông minh, học mau hiểu, mau thuộc thì kiến thức tốt hơn, quan trọng hơn. Khi dựa vào thời cuộc, nếu sống trong thời đại có nhiều học giả Ulama nhưng lại cần đến quân sự nhiều hơn để bảo vệ đất nước thì thánh chiến trong lúc này tốt hơn, quan trọng hơn, còn sống trong thời đại hòa bình, ít người hiểu biết về Islam xuất hiện nhiều điều Bid-ah thì học hỏi kiến thức lúc này quan trọng hơn, tốt hơn, bên cạnh đó còn dựa vào ba yếu tố sau:

- a) Những điều Bid-ah xuất hiện nhiều và có nhiều điều xấu bắt đầu từ nó.
- b) Giải đáp thắc mắc bằng cách vô kiến thức Islam.
- c) Tranh cãi, lý luận bằng cách vô kiến thức Islam.

Ngay lúc này thì học hỏi kiến thức Islam trở nên vô cùng quan trọng.

5- Hijroh (di cư từ đất Kafir người ngoại đạo đến đất Islam) là một trong những việc làm đức hạnh, bởi trong việc làm đó với ý định vì Allah và Rosul của Ngài và tất cả mọi việc làm nào chủ định vì Allah và Rosul của Ngài thì nó là việc làm đức hạnh và việc làm đức hạnh là sự tôn thờ Allah.

**Hỏi:** Hijroh là điều bắt buộc hay chỉ khuyến khích ?

**Đáp:** được phân tích như sau:

Đối với ai có khả năng thể hiện được tôn giáo của mình trên mảnh đất Kafir và không có ai ngăn cản y cả thì việc Hijroh chỉ khuyến khích đối với y.

Đối với ai không có khả năng làm việc trên thì việc Hijroh bắt buộc đối với y. Đây chính là qui tắc cho việc bắt buộc hay khuyến khích Hijroh đối với những ai sinh sống trên đất Kafir.

Còn những ai sinh sống trên đất Islam nhưng lại có rất nhiều điều sai quấy, Bid-ah... nếu sợ sẽ ảnh hưởng đến bản thân thì bắt buộc phải Hijroh, còn nếu y trong số người có khả năng thay đổi chính sửa mọi người thì bắt buộc y phải ở lại không được phép rời quê hương đó, bởi sự



ở lại đó có lợi rất nhiều với hy vọng mọi người sẽ thay đổi đến khi đa phần trở thành người đi theo Sunnah rồi sau đó cho dù y có vắng mặt thì cũng không gây thiệt hại gì.

Nhưng rất tiếc có một số người đức hạnh có khả năng thay đổi thời cuộc lại không đồng nhất với nhau, họ tranh cãi nhau những điều không đáng tranh cãi và điều này là sự thật có lần ở Mina trong những ngày Tashreeq tôi gặp được hai người đại diện của Châu Phi họ tranh cãi nhau quyết liệt người này cho rằng người kia là Kafir chỉ vì vấn đề nhỏ nhoi đó là một người cho rằng lúc dâng lễ Solah phải khoanh tay để lên ngực, người còn lại thì nói không phải xuôi hai tay xuống. Vấn đề này không có gì quan trọng, họ cho là không và nói: có Hadith Nabi ﷺ nói:

قَالَ ﷺ: ((مَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي)) رواه البخاري كتاب: النكاح، باب: الترغيب

في النكاح (٥٠٦٣) ومسلم كتاب: النكاح، باب: استحباب النكاح لمن تاقت نفسه (١٤٠١).

**"Ai ghét bỏ Sunnah của Ta thì y không thuộc cộng đồng Ta."** Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần hôn nhân, chương khuyến khích cưới xin, Hadith số 5063 và Muslim ghi lại ở phần hôn nhân, chương khuyến khích cưới xin đối với ai có khả năng, Hadith số 1401.

Sự hiểu biết nông cạn của họ chẳng qua là sự hiểu sai, hiểu không đúng với nghĩa của nó vậy mà họ lại người anh em Muslim kia của mình là Kafir (người ngoại đạo).

Tóm lại, có một số người đức hạnh nhưng lại không hiểu biết nhiều về Islam họ lại tạo ra nhiều điều Bid-ah và sai lầm khác, nếu họ thống nhất nhau mở rộng lòng mình gặp để bàn bạc đưa ra quyết định chung thì đã trở thành một nhóm đồng nhất, tốt đẹp biết bao. Còn có người ban đầu rất tốt đẹp luôn làm điều ngay thẳng nhưng lại tiếp xúc toàn những người làm điều sai trái, có bản tính ganh ghét, hận thù... làm cho anh ta trở nên như họ. Nói chung những ai có khả năng thay đổi tình thế hãy kiên nhẫn chịu đựng đặc biệt bạn là người có kiến thức Islam chẳng những thế sự Hijroh còn là điều Harom bị cấm đối với bạn.

## Hadith thứ hai

٢- عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْضاً قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْدَيْهِ وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا ﷺ رَسُولُ اللَّهِ وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتُحَاجَّ النِّبْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا)) قَالَ: صَدَقْتَ. قَالَ: فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ. قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ. قَالَ: ((أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ)) قَالَ: صَدَقْتَ. قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ. قَالَ: ((أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ)) قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ. قَالَ: ((مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ)) قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ أَمَارَتِهَا. قَالَ: ((أَنْ تَلِدَ الْأُمَّةُ رَبَّتَهَا وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ)) قَالَ: ثُمَّ انْطَلَقَ فَلَبِثْتُ مَلِيًّا ثُمَّ قَالَ لِي: ((يَا عُمَرُ أَتَدْرِي مَنْ السَّائِلُ)) قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: ((فَإِنَّهُ جِبْرِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ)) رواه مسلم كتاب: الإيمان، باب: الإيمان والإسلام والإحسان ووجوب الإيمان بإثبات قدر الله سبحانه الله وتعالى حديث (١، ٨).

2- Cũng do ông Umar رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ kê: Trong khi chúng tôi đang ngồi cùng Nabi ﷺ bỗng có một người đàn ông xuất hiện quần áo trắng tinh, tóc thì đen huyền, không có dấu hiệu nào cho thấy ông ta là khách đi đường và chúng tôi cũng không biết ông ta là ai. Ông ta đến ngồi đối diện với Nabi ﷺ mông đặt lên hai bàn chân, hai đầu gối thì chạm vào hai đầu gối Nabi ﷺ đôi bàn tay thì đặt lên hai đùi rồi nói: *hỡi Muhammad! Hãy nói cho tôi biết Islam là gì ?*

- Nabi ﷺ đáp: "**Anh hài lòng tuyên thệ La i la ha il lol lóh và Muhammad ro su lul loh (tức không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Allah và Muhammad là Thiên Sứ của Allah), rồi dâng lễ Solah thật chu đáo, xuất Zakat bắt buộc, nhịn chay tháng Romadon và hành hương nếu hội tụ đủ khả năng thì hãy tìm đường đến đây hành hương.**"

- Người đàn ông nói: anh nói là sự thật.

- Ông Umar kê: chúng tôi lấy làm ngạc nhiên vì ông ta hỏi rồi xác nhận đây là sự thật.

- Người đàn ông nói tiếp: hãy nói cho tôi biết về Iman (đức tin).

- Nabi ﷺ đáp: "**Là anh tin tưởng nơi Allah, vào các Thiên Thần của Ngài, vào các kinh sách của Ngài, vào các Thiên Sứ của Ngài, vào ngày tận thế và vào định mệnh tốt xấu.**"
- Người đàn ông tiếp: hãy nói cho tôi biết về tính Ehsaan.
- Nabi ﷺ đáp: "**Là anh tôn thờ Allah như thể nhìn thấy Ngài còn nếu không nhìn thấy Ngài thì quả thật Ngài luôn nhìn thấy anh.**"
- Người đàn ông tiếp: hãy báo cho tôi biết khi nào sẽ tận thế ?
- Nabi ﷺ đáp: "**Tôi không biết, vấn đề đó người hỏi biết rõ hơn tôi.**"
- Người đàn ông tiếp: hãy báo cho tôi biết các dấu hiệu để nhận biết về nó.
- Nabi ﷺ đáp: "**Những nhà thủ lĩnh xuất thân từ những người mẹ là nô lệ, rồi sẽ thấy những người chân không giày, thân không quần áo, những người nghèo khổ không có gì để ăn, những người chần chừ tranh nhau xây dựng nhà cửa (ai đẹp hơn, ai cao hơn).**"
- Umar kể tiếp: rồi người đó ra đi, sau thời gian dài, Nabi ﷺ hỏi tôi: "**Hỏi Umar anh có biết người hỏi là ai không ?**"
- Umar đáp: chỉ có Allah và Thiên Sứ của Ngài mới biết.
- Nabi ﷺ tiếp: "**Đấy là Đại Thiên Thần Jibreel đã đến với các anh để dạy các anh về tôn giáo của các anh.**" Hadith do Muslim ghi lại phần Iman, chương Iman, Islam, Ehsaan và bắt buộc tin tưởng vào định mệnh là do Allah Đấng Vinh Quang và Tối Cao quyết định, Hadith số 1 và 8.

#### **\* Những bài học rút từ Hadith:**

1- Nói lên bản tính khiêm nhường, dễ hòa đồng của Nabi ﷺ với mọi người như việc người đã ngồi trò chuyện cùng các bằng hữu của Người chứ Nabi ﷺ không cho rằng mình tốt hơn họ phải ăn trên ngồi trước, ngược lại Người đã từng đưa một đứa bé về đến nhà và tự tay mình vắt sữa cho đứa bé đấy uống.

Hãy biết rằng nếu bạn khiêm nhường vì Allah chắc chắn sẽ được Allah nâng cao địa vị của bạn.

2- Được phép mọi người tập hợp nhau đến ngồi cùng Shaikh để học hỏi kiến thức Islam nhưng không được làm mất thời gian của Shaikh, bởi có một số người tìm đến những người luôn tranh thủ thời gian nói chuyện không ra gì làm mất đi thời gian của họ và chính mình, đây quả là điều không nên.

3- Thiên Thần có khả năng biến hình thành lại dạng khác với dạng Allah đã tạo ra họ như Đại Thiên Thần Jibreel đã biến lại dạng người đàn ông được nhắc trong Hadith.

**Hỏi:** phép màu của Thiên Thần là do họ tự có hay do Allah ban cho họ ?

**Đáp:** tất cả mọi sự biến dạng của trời đất và phép màu của Thiên Thần có được là do Allah ban cho họ và Ngài muốn như thế.

4- Phải lịch thiệp đối với thầy giáo như Đại Thiên Thần Jibreel đã ứng xử trước Nabi ﷺ.

5- Nên bắt đầu việc tuyên truyền Islam là nói về tính duy nhất của Allah như được nhắc trong Hadith và bởi đó là việc làm đầu tiên mà Nabi ﷺ đã làm như Người đã ra lệnh Sohabah đến với mọi người.

6- Islam được xây dựng trên năm nền tảng hoặc trên năm trụ cột.

**Hỏi:** nếu ai bỏ một trong năm nền tảng thì có trở thành Kafir hay không ?

**Đáp:** giới học giả Ulama thống nhất nhau rằng một khi ai chưa nói câu tuyên thệ: La ilaha ila Allah và Muhammad rosulullah (không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Allah và Muhammad là Rosul của Allah) thì vẫn còn là Kafir, các học giả có sự tranh cãi đối với những ai bỏ một trong năm nền tảng như: lễ Solah, xuất Zakat bắt buộc, Haj và nhịn chay.

Theo Imam Ahmad ai bỏ một trong năm nền tảng là Kafir tức ai bỏ dâng lễ Solah là Kafir, ai bỏ không xuất Zakat bắt buộc là Kafir, ai bỏ nhịn chay là Kafir, ai bỏ không thi hành Haj là Kafir, nhưng bằng chứng cho câu nói này yếu không đủ mạnh, không có sức thuyết phục.

Theo ý kiến đúng nhất trong vấn đề này: trong bốn nền tảng Solah, Zakat, nhịn chay và Haj chỉ có Solah ai từ bỏ nó mới bị xem là Kafir thôi còn ba nền tảng khác thì không với bằng chứng là câu nói của ông Abdullah bin Shaqeeq: "*Những bằng hữu của Nabi ﷺ nhìn nhận rằng không có việc làm nào khi không thực hiện nó làm cho người Muslim trở thành Kafir cả ngoại trừ bỏ dâng lễ Solah.*" Với câu nói này không một học giả nào lại không biết.

Đối với ai dâng lễ Solah nhưng lại cho rằng lễ Solah không bắt buộc phải thi hành thì y là Kafir, bởi Solah là điều tất yếu trong tôn giáo Islam.

**Hỏi:** ai cố ý bỏ dâng lễ Solah có bắt buộc phải dâng bù lại không ?

**Đáp:** ai cố ý bỏ dâng lễ Solah cho đến hết giờ của lễ Solah đó thì không cần phải dâng bù lại, bởi sự dâng bù lại đó không giúp ích gì được cho y, vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يَنْعَدْ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾ البقرة: ٢٢٩

﴿Và ai vi phạm những hạn định của Allah thì là những kẻ làm điều sai quấy.﴾ Al-Baqoroh: 229.



Và kẻ làm điều sai quấy thì không được chấp nhận việc làm của mình, ai đã cố trễ nải lễ Solah cho đến hết giờ thì y là kẻ sai quấy như Nabi ﷺ nói: "**Ai tạo ra cái mới trong việc làm này của Ta (tức trong Islam) mà nó không có trong đạo thì việc làm đó bị trả lại y.**"

Tương tự thế ai cố ý bỏ nhịn chay Romadon mà không có lý do cho đến hết giờ rồi thấy hối hận muốn nhịn chay bù thì hãy bảo y: đừng cố nhịn bởi sự nhịn đó không có lợi gì cho anh đâu vì anh đã vi phạm hạn định của Allah và Nabi ﷺ nói: "**Ai tạo ra cái mới trong việc làm này của Ta (tức trong Islam) mà nó không có trong đạo thì việc làm đó bị trả lại y.**"

Những ai bỏ dâng lễ Solah và nhịn chay cho đến khi hết giờ thì hãy cố làm thật nhiều điều thiện, cầu xin Allah tha thứ và thật thành tâm sám hối với Ngài.

Đối với Zakat bắt buộc: ai bỏ không xuất Zakat bắt buộc rồi hối hận cho việc làm của mình thì bảo y: anh phải xuất Zakat bởi Zakat không có giới hạn của nó.

**Hỏi:** ai chết trong khi chưa xuất Zakat bắt buộc vì lơ là, hỏi có bắt buộc phải rút tiền của y để xuất Zakat không ?

**Đáp:** tốt nhất là xuất Zakat dùm y, bởi đó là quyền lợi của những người hưởng Zakat họ sẽ không bị tước quyền và người chết sẽ không khỏi tội bởi y chưa xuất Zakat.

Tương tự thế những ai có khả năng làm Haj mà lại không chịu làm cho đến chết thì không cần làm Haj thay y bởi trong tâm y không muốn thi hành Haj thì làm sao có thể làm thay cho y được trong khi y không muốn làm.

**Hỏi:** thế có bắt buộc những người thừa kế làm Haj dùm y bằng tài sản của y để lại không ?

**Đáp:** không, bởi điều đó không có lợi cho y và Haj không giống như Zakat.

Bắt buộc người Muslim phải biết kính sợ Allah, bởi khi y chết trong khi có khả năng thi hành Haj mà không thi hành, cho dù có làm Haj cho y một ngàn lần thì y cũng không thoát tội được.

7- Trong Islam có cấp bậc thấp nhất là Islam cao hơn là Iman tức đức tin bởi ai cũng có thể thể hiện Islam ra bề ngoài như câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَأَمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا ﴾ الحجرات: ١٤

﴿**Những người Arập (du mục) nói: "Chúng tôi đã tin tưởng rồi." Hãy bảo họ (Muhammad): "Các người chưa có đức tin nhưng hãy nói chúng tôi đã thân phục (Islam)."﴾ Al-Hujurot: 14.**

Còn đức tin là việc không phải đơn giản bởi nó nằm trong tim rất khó mà thay đổi. Cầu xin Allah xác nhận đức tin của chúng ta.

8- Islam và Iman là hai giai đoạn hoàn toàn khác nhau bởi Đại Thiên Thần Jibreel đã hỏi ở lần thứ nhất: "**Hãy báo cho tôi biết thế nào là Islam ?**" và câu khác: "**Hãy báo cho tôi biết Iman là như thế nào ?**"

Những tiên nhân nói: nếu trong câu chỉ nói Iman duy nhất thì sẽ gồm cả Islam như câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَرَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ المائدة: ٣

﴿Và TA chỉ thỏa mãn Islam là tôn giáo cho các ngươi﴾ Al-Ma-i-dah: 3.

Trong câu kinh bao gồm cả Iman và còn trong câu chỉ nói Islam duy nhất thì sẽ gồm cả Iman như câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَقُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَيُّ صِرَافٍ لَهُ عَلَى اللَّهِ شَيْئًا يَجْعَلُ لَكَ خِزْيَانًا مِمَّا كَسَبْتَ﴾ Ali I'mron: ٢٠

﴿Hãy bảo họ (Muhammad): "Ta đã dâng nạp mình cho Allah (trong Islam) và những ai theo Ta (cũng làm thế)."﴾ Ali I'mron: 20.

Một khi trong câu nhắc hai từ Iman và Islam thì lại mang hai ý nghĩa khác nhau, Islam là những lời nói và hành động bề ngoài còn Iman là những suy nghĩ và niềm tin của con tim.

9- Nền tảng của Iman gồm sáu nền tảng như được nhắc trong Hadith, với sáu nền tảng này làm cho người Muslim có lòng tin mạnh hơn và biết kính sợ Allah hơn.

10- Ai phủ nhận một trong sáu nền tảng này thì y là Kafir, bởi y đã cho rằng lời nói của Nabi ﷺ là giả dối.

11- Bắt buộc phải tin sự tồn tại của Thiên Thần là có thật.

**Hỏi:** Thiên Thần có thể xác thật sự hay chỉ là sự tưởng tượng hay sự suy luận của con người ?

**Đáp:** Thiên Thần có thể xác thật sự không gì phải nghi ngờ, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَىٰ أَجْنِحَةٍ﴾ فاطر: ١

﴿Ngài đã chỉ định các Thiên Thần làm Rosul (Thiên Sứ) có cánh﴾ Fatir: 1.

Và Đại Thiên Thần Jibreel có sáu trăm cánh che phủ cả bầu trời.

12- Bắt buộc phải tin tưởng vào tất cả Rosul, ai chỉ tin tưởng một người trong số họ và phủ nhận những Rosul khác thì y không phải là người có đức tin mà là người Kafir, hãy đọc câu kinh này đây:

قَالَ تَعَالَى: ﴿كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾﴾ الشعراء: ١٠٥

﴿Thị dân của Nuh đã phủ nhận tất cả Rosul.﴾ Al-Shu-a-ro: 105.

Allah báo thị dân của Nuh đã phủ nhận hết tất cả Rosul trong khi họ chỉ phủ nhận Nuh ﷺ và trước Nuh ﷺ không hề có một Rosul nào, chúng tỏ ai phủ nhận một người trong họ thì y đã phủ nhận hết tất cả họ, tương tự thế ai phủ nhận một trong số Kinh Sách được Allah mặc khải xuống thì y đã phủ nhận hết tất cả số Kinh Sách.

13- Tin tưởng ngày tận thế là có thật đây là ngày tính toán và thưởng phạt, sau khi phân xử người xứng đáng được thưởng sẽ vào thiên đàng và người đáng bị phạt sẽ vào hỏa ngục.

Những người đa thần đã phủ nhận sự phục sinh họ cho rằng không có thật trong khi Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ. قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾﴾ يس: ٧٨

﴿Và y đưa ra một điều so sánh về TA (Allah) nhưng lại quên bằng việc tạo hóa của mình, y bảo: "Ai có khả năng phục sinh lại được những khúc xương đã mục rã ?"﴾ Yaseen: 78. Tức sau khi đã thành cát bụi.

Allah bảo Nabi Muhammad ﷺ đáp lại họ rằng:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾﴾ يس: ٧٩

﴿Hãy đáp lại họ (Muhammad): "Đấng đã tạo hóa ra chúng lúc ban đầu sẽ phục sinh chúng lại. Bởi Ngài Thông Tin tất cả việc tạo hóa."﴾ Yaseen: 79.

Đây là bằng chứng cho việc Allah thừa khả năng tạo ra con người rồi phục sinh y lại sau khi chết, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَبُ عَلَيْهِ ﴿٢٧﴾﴾ الروم: ٢٧

﴿Allah khởi sự việc tạo hóa rồi phục hồi nó và điều đó rất dễ dàng đối với Ngài.﴾ Al-Rum: 11.

Hỡi những người Đa Thần các người đã đồng ý Allah đã khởi tạo con người trong khi nó quá ư là dễ dàng đối với Ngài thì việc phục sinh và tái tạo con người sau khi chết lại càng dễ dàng hơn và tất cả mọi việc đều dễ dàng đối với Allah. Đây là bằng chứng thứ nhất chống trả lại những ai chống đối việc phục sinh.

Bằng chứng thứ hai: Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ﴾ ﴿٧٩﴾ يس: ٧٩

﴿"Bởi Ngài Thông Tinh tất cả việc tạo hóa."﴾ Yaseen: 79.

Tức Allah rất am tường việc tạo hóa và có khả năng trong việc tạo hóa, vậy tại sao các người lại nói là không thể? Trong khi Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ﴾ يس: ٨٠

﴿(Allah là) Đấng đã tạo ra cho các người﴾ Yaseen: 80.

Cho những người chống đối việc phục sinh và những người khác các người

قَالَ تَعَالَى: ﴿مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا﴾ يس: ٨٠

﴿Từ cây xanh tươi thành lửa﴾ Yaseen: 80.

Ý nghĩa câu kinh: Allah đã tạo ra từ các cây xanh tươi, ẩm ướt rất khó cháy được thành lại lửa, Đấng đã có khả năng tạo ra những gì trái ngược chẳng lẽ không có khả năng tái tạo lại những gì cùng với nó hay sao! Sau đó Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَإِذَا أَنشَأْنَاهُ تَنُوءًا﴾ يس: ٨٠

﴿Mà các người dùng để nhúm lửa﴾ Yaseen: 80.

Với điều này đã trói buộc họ bởi điều này không gì xa lạ cả mà chính họ cũng đã sử dụng như thế hàng ngày.

Bằng chứng thứ ba chống lại ai phủ nhận sự phục sinh, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ﴾

الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾ يس: ٨١

﴿Há Đấng đã tạo hóa ra các tầng trời và trái đất lại không có khả năng tạo hóa ra giống y như họ sao?﴾ Yaseen: 81.

Câu trả lời là:

﴿بَلَىٰ﴾ يس: ٨١

﴿Không đâu﴾ Yaseen: 81, Allah đã tự trả lời cho câu hỏi đó, bởi việc tạo hóa trời đất còn lớn lao hơn, vĩ đại hơn việc tạo hóa loài người:

﴿وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ﴾ ﴿٨١﴾ يس: ٨١

﴿Và Ngài là Đấng Tạo Hóa toàn tri.﴾ Yaseen: 81.

Tức có khả năng tạo hóa rất hoàn hảo:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَن يَقُولَ لَهُ، كُنْ فَيَكُونُ﴾ ﴿٨٢﴾ يس: ٨٢

﴿Chỉ thị của Ngài khi Ngài muốn tạo một vật gì chỉ gồm lời phán với nó: "Hãy thành" thì nó sẽ thành ngay tức khắc.﴾ Yaseen: 82.

Đáng có khả năng bảo vật gì đó thành thì nó sẽ thành, thì không bao giờ bất lực trước điều gì cả cho dù vật đó nguyên thủy không tồn tại.

Trong câu truyện của Nabi Musa ﷺ đứng trước đại dương sâu thẳm, Allah đã ra lệnh dùng gậy đập xuống biển chỉ một lần ngay tức thì xuất hiện mười hai con đường thật khô ráo dẫn đến bên kia bờ. Thế đây, ai có khả năng chia cắt nước? Chỉ có Allah duy nhất mà thôi, bởi ý muốn của Ngài muốn gì chỉ cần phán thành sẽ thành ngay lập tức.

Tóm lại, là người Muslim bắt buộc chúng ta phải tin rằng ngày tận thế là có thật, chỉ có những khối óc yếu ớt không hoàn chỉnh mới cho việc phục sinh là xa vời, bởi mệnh lệnh của Allah nếu muốn sẽ xảy ra trong tích tắc, như Ngài đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً﴾ يس: ٥٣

﴿Tất cả chỉ xảy ra trong tiếng rầm duy nhất﴾ Yaseen: 53.

Chỉ trong tiếng rầm duy nhất làm cho tất cả vạn vật đều tập hợp.

14- Tin tưởng vào định mệnh tốt và xấu là do Allah định, tin tưởng vào định mệnh là một chiến trường vĩ đại xảy ra từ thời Sohabah đến thời đại chúng ta ngày nay. Định mệnh gồm bốn giai đoạn: hiểu biết, định đoạt, ý muốn và tạo vật, bốn giai đoạn này sẽ được phân tích chi tiết như sau bởi nó rất quan trọng:

**Giai đoạn thứ nhất:** người Muslim phải tin tưởng rằng Allah am tường thấu hiểu hết tất cả mọi việc từ khái quát đến chi tiết, từ hành động cho đến việc làm của nó như: tạo hóa, làm cho sống hoặc hành động của con người, bằng chứng cho việc này rất nhiều như câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ البقرة: ٢٨٢

﴿Và Allah am tường hết tất cả mọi vật (mọi việc)﴾ Al-Baqoroh: 282.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ الملك: ١٤

﴿Há Đáng Tạo Hóa không biết ư? Và Ngài là Đáng rất mực tinh tế, thấu hiểu tất cả.﴾ Al-Baqoroh: 282.

Câu trả lời là: không đâu, Ngài biết hết.

Nói về sự thấu hiểu chi tiết thì Allah phán trong chương Al-An'a'm như sau:



قَالَ تَعَالَى: ﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ  
 مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَةٍ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَأْسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾  
 الأنعام: ٥٩

﴿Mọi chìa khóa (hay kho tàng) của cõi vô hình huyền bí đều nằm nơi Ngài (Allah), chỉ riêng Ngài mới biết rõ chúng. Bởi Ngài biết rõ mọi điều từ trên đất liền và cả dưới đại dương, không một chiếc lá nào rụng xuống, cũng không một hạt giống nào chôn sâu dưới cái u tối của đất đai, cũng không một cái xanh tươi hay khô héo nào mà Ngài lại không biết, (tất cả) đều được ghi sẵn trong một quyển sổ (định mệnh) rõ ràng.﴾ Al-An-a'm: 59.

Nếu có người nói: chúng tôi có thắc mắc về các câu kinh sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَنَبَلِّغَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّادِقِينَ وَنَبَلِّغُوكُمْ أَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾ محمد: ٣١  
 ﴿Và chắc chắn TA (Allah) sẽ thử thách các người cho đến khi TA biết rõ ai là người trong các người đã chiến đấu anh dũng và kiên trì, và TA sẽ thử thách tình trạng của các người.﴾ Muhammad: 31.

Và câu:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ ﴿٩٤﴾ المائدة: ٩٤  
 ﴿Đề Allah biết ai là người sợ Ngài bởi điều vô hình huyền bí.﴾ Al-Ma-i-dah: 94.

Và câu:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّادِقِينَ ﴿١٤٢﴾ آل عمران: ١٤٢  
 ﴿Há các người nghĩ rằng các người sẽ vào thiên đàng trong lúc Allah chưa (thử thách đề) biết ai trong các người là người đã chiến đấu hăng say (cho chính nghĩa của Ngài) và kiên cường nhẫn nại ?﴾ Ali I'mron: 142.

Các câu kinh thể hiện rằng Allah biết được sự việc sau khi đã xảy ra.

Với thắc mắc này được giải đáp như sau:

a) Sự hiểu biết của Allah sau khi sự việc xảy ra khác với sự hiểu biết trước khi sự việc xảy ra là như sau: sự hiểu biết trước khi sự việc xảy ra là biết rằng việc đó sẽ xảy ra còn sự hiểu biết sau khi xảy ra là biết rằng việc đó đã xảy ra. Khi suy xét về các mặt khác: Allah muốn tất cả mọi việc kể cả những việc trong tương lai không hề có giới hạn nhưng

muốn sự việc xảy ra phải kết hợp với hành động thì mới thành được: **﴿Chỉ thị của Ngài khi Ngài muốn tạo một vật gì chỉ gồm lời phán với nó: "Hãy thành" thì nó sẽ thành ngay tức khắc.﴾** Yaseen: 82. Đến đây xuất hiện hai ý muốn, ý muốn trong nguyên thủy và ý muốn được kết hợp với hành động, một khi Allah muốn tạo hóa ra vật gì thì ý muốn đó xảy ra ngay khi tạo hóa còn những ý muốn của tương lai thì không có kết hợp với hành động, tương tự thế sự hiểu biết cũng vậy.

b) Câu: **﴿đến khi TA biết rõ﴾** Muhammad: 31. Tức hiểu biết về việc xếp đặt thưởng phạt, bởi sự hiểu biết của Allah tồn tại trong quá khứ không có sự xếp đặt về thưởng hay phạt mà việc thưởng phạt được áp dụng sau khi đã xong việc thử thách, như Allah đã phán: **﴿Và chắc chắn TA (Allah) sẽ thử thách các người cho đến khi TA biết rõ ai là người trong các người đã chiến đấu anh dũng và kiên trì, và TA sẽ thử thách tình trạng của các người.﴾** Muhammad: 31.

Đến đây thì thắc mắc đã được giải đáp.

Nhóm Ghulat Al-Qodriyah nói: Allah không biết được chuyện gì cả cho đến khi việc đó xảy ra. Với lời nói này đã làm cho họ thành nhóm người Kafir bởi họ đã phủ nhận mọi bằng chứng từ Qur'an, Sunnah và sự thống nhất của cộng đồng Muslim.

**Giai đoạn thứ hai:** định đoạt, giai đoạn này được chia nhiều loại:

- Sự định đoạt chung cho tất cả trong Quyển Sách Mẹ Lâuhul Mahfudh.
- Định đoạt về tuổi thọ: khi bào thai được bốn tháng tuổi ở trong bụng mẹ Allah cử một Thiên Thần đến và định cho y bốn điều: tuổi thọ, bổng lộc, việc làm và bị bất hạnh hay được hạnh phúc. Được gọi với tên gọi này là bởi nó liên quan về tuổi thọ và được định chỉ một lần duy nhất, không chỉnh sửa sau đó.
- Sự định đoạt hằng năm: sự định đoạt này xảy ra trong đêm định mệnh như được Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٤﴾﴾ النخاع: ٤

**﴿Trong đêm đó, mọi công việc công minh đều được quyết định.﴾** Al-Dukhon: 4.

Tức giải quyết và phân xử mọi việc đều công minh và tất cả mọi mệnh lệnh của Allah đều công minh, chân lý.

**Hỏi:** sự định đoạt đó có bị thay đổi không ?

Đáp: Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ﴿٣٩﴾﴾ الرعد: ٣٩

﴿Allah xóa đi hoặc giữ lại điều nào Ngài muốn và Ngài giữ trong tay Quyền Sách Mẹ﴾ Al-Ro'd: 39.

Tức những gì đã định đoạt trong Quyền Sách Mẹ (Lâuhul Mahfudh) thì không bao giờ thay đổi vẫn còn nguyên từ khi được Allah định, chỉ thay đổi những quyền Al-Suhuf ở trong tay các Thiên Thần, vì thế mà Allah phán: ﴿Allah xóa đi hoặc giữ lại điều nào Ngài muốn﴾ Al-Ro'd: 39.

Và Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ أَلْسِيَّاتِ﴾ هود: ١١٤

﴿Quả thật, những điều tốt lành sau khi phạm phải sẽ xóa bỏ đi những gì bất lành trước đó﴾ Hud: 114.

Ai nói: "Thưa Allah! Bề tôi không mong được Ngài thay đổi định mệnh nhưng hãy ban cho bề tôi được dễ dàng." Chúng ta không được cầu xin như thế này bởi lời cầu xin mang ý nghĩa: Ngài hãy làm gì thì làm đi nhưng hãy giảm nhẹ nó, mà chúng ta hãy cầu xin được Allah thay đổi định mệnh xấu thí dụ cầu xin câu: Thưa Allah! Xin hãy ban cho bề tôi được lành mạnh. Hãy ban bổng lộc cho bề tôi... hoặc những gì tương tự.

Có Hadith:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((لَا يَقُلْ أَحَدُكُمْ: اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي إِنْ شِئْتَ)) رواه البخاري ومسلم.

Nabi ﷺ nói: “**Đừng bao giờ nói trong lời cầu xin: cầu xin Allah hãy thương xót cho bề tôi nếu Ngài muốn.**” Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Chỉ nói như thế này mà Nabi ﷺ đã cấm còn câu cầu xin trên càng không được nói.

Hãy biết rằng lời cầu xin có thể thay đổi được định mệnh như được nhắc trong Hadith:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((لَا يَرُدُّ الْقَدَرَ إِلَّا الدُّعَاءُ)) رواه الترمذي.

Nabi ﷺ nói: "**Không gì thay đổi được định mệnh ngoại trừ lời cầu xin.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại.

Có biết bao người nghèo sơ xác không gì để ăn và có biết bao người đau bệnh... tất cả tưởng chừng đã bị hủy diệt do nghèo và bệnh tật nhưng cũng nhờ lời cầu xin mà được Allah thay đổi cuộc đời họ, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ الأنبياء: ٨٣

٨٣

﴿Và (hãy nhớ) Ayyub (Job) khi Người cầu xin Thượng Đế của Người và thưa: "Bề tôi đã gặp nạn và Ngài là Đấng khoan dung nhất của những người tỏ lòng khoan dung."﴾ Al-Ambiya: 83.



Ayyub đã kể về hoàn cảnh của mình gặp đang bị hoạn nạn và đã được Allah đáp:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ، فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرِّهِ﴾ ﴿الأنبياء: ٨٤﴾

«Bởi thế TA đã đáp lại lời cầu xin của Người. Rồi TA đã làm tan nỗi khổ mà từ lâu Người đã cam chịu.» Al-Ambiya: 84.

**Giai đoạn thứ ba: ý muốn.**

Tin tưởng rằng tất cả vạn vật đang tồn tại hay không tồn tại đều nằm trong ý muốn của Allah như: mưa, hạn hán, thảo mộc, sống, chết... kể cả mọi hành động của tạo vật như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾﴾  
التكوير: ٢٨ – ٢٩

«Để nhắc nhở ai trong các người muốn đi đúng đường \* Nhưng điều mà các người muốn sẽ không thành tựu trừ phi Allah, Thượng Đế của vũ trụ và muôn loài muốn (hay chấp thuận)» Al-Takweer: 28 – 29.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ

اختلفوا فمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلُوا﴾ ﴿البقرة: ٢٥٣﴾

«Và nếu Allah muốn thì những người sống sau (thời đại của các Rosul) đã không chiến tranh lẫn nhau sau khi đã chứng kiến những bằng chứng rõ rệt (của Allah) nhưng họ đã bất đồng ý kiến với nhau, bởi thế trong họ có người tin tưởng và có người không tin. Và nếu Allah muốn thì họ đã không chiến tranh lẫn nhau.» Al-Baqoroh: 253.

Và tất cả người Muslim thống nhất nhau về câu nói: "*Khi Allah muốn chắc chắn sẽ thành và khi không muốn sẽ không bao giờ thành.*"

Kể cả hành động của con người cũng nằm trong ý muốn của Allah, đến đây nảy sinh vấn đề một khi hành động của con người nằm trong ý muốn của Allah vậy con người bị ép buộc phải làm, bởi "*khi Allah muốn chắc chắn sẽ thành và khi không muốn sẽ không bao giờ thành.*" Với sự hiểu sai lệch này đã phát sinh ra nhóm Al-Jabriyah thuộc trường phái Al-Jamiyah và họ chia thành ba nhóm nhỏ gồm: nhóm Al-Jahm họ hiểu sai về thuộc tính, nhóm Al-Jabr họ hiểu sai về định mệnh và nhóm Al-Irja họ hiểu sai về đức tin tất cả ba nhóm này đều sai lầm và hư đốn, sẽ không tìm được điều gì tốt trong họ cả.

Có lời nói: một khi tất cả mọi việc đều trong ý muốn và sự định đoạt của Allah, vậy thì chúng ta bị ép phải làm những hành động của chúng ta. Với câu nói này quả là điều rất sai lầm và đi lệch quá xa, bởi

khi con người bị ép buộc phải làm hành động gì đó rồi bị trừng phạt bởi hành động đó, bạn thử nghĩ xem nếu xảy ra với con người như thế thì có lẽ mọi người sẽ gào thét in ỏi, thế tại sao lại gán ghép cho Đấng Tạo Hóa?

Vậy con người muốn hỏi hay nói điều gì đó có bị ai ép buộc không? Và tất cả điều biết rằng con người hoàn toàn có sự lựa chọn không hề bị ép buộc trong hành động của mình thí dụ: từ nhà đến Masjid bạn có cảm nhận được ai ép buộc bạn phải đi không? Không, tương tự thế mọi hành động khác đều do bạn lựa chọn nhưng tất cả mọi hành động đó đã được định đoạt trước đến khi xảy ra việc chúng ta mới biết được là do Allah sự định đoạt và ý muốn của Allah còn trước khi xảy ra thì chúng ta không hề biết được, như Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ

خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾ لقمان: ٣٤

«Và không một ai biết được vật gì mà y sẽ kiếm được vào ngày mai và cũng không một ai biết được đâu là mảnh đất mà y sẽ chết, quả thật Allah am tường tinh thông mọi việc.» Luqman: 34.

Quả thật, tất cả mọi việc xảy ra là do Allah quyết định nhưng không ép buộc con người phải làm như vậy, ngược lại do sự lựa chọn của con người đến đây không có sự bất công, vì thế nếu việc làm nào xảy ra không do con người lựa chọn thì y không bị thanh toán, không bị tội. Tương tự thế những ai không biết hoặc bị ép buộc hoặc làm trong quên lãng thì họ không bị bắt tội bởi xảy ra ngoài ý muốn, ngoài sự lựa chọn của họ.

Có Hadith:

عَنْ عَلِيٍّ ؓ قَالَ: قَالَ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ: ((مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَقَدْ كُتِبَ مَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَمَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ)) قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا نَدْعُ الْعَمَلَ وَنَتَّكِلُ عَلَى كُتِبَ؟ قَالَ: ((لَا، اْعْمَلُوا فَكُلُّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ، أَمَا أَهْلُ السَّعَادَةِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ أَهْلِ السَّعَادَةِ وَأَمَا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاءِ فَيُيَسَّرُونَ لِعَمَلِ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ)) ثُمَّ قَرَأَ ﴿فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَانْفَى ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ

بِالْحَسَنِ ﴿٦﴾ فَسَيَسِّرُهُ لِّلْيُسْرَى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَفْتَى ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحَسَنِ ﴿٩﴾ فَسَيَسِّرُهُ لِّلْعُسْرَى ﴿١٠﴾

﴿اللَّيْلِ: ٥ - ١٠ رواه البخاري.

Ông Aly ؓ thuật lại lời Nabi ﷺ: "Tất cả mỗi người trong các người đều được định cho một nơi ở trong thiên đàng và một ở trong hỏa ngục." Mọi người hỏi: vậy chúng ta đừng làm gì cả phó thác tất cả cho định mệnh đi? Nabi ﷺ đáp: "Không, hãy lao động đi vì tất cả hành

động sẽ làm cho định mệnh được suôn sẻ, nhóm người hạnh phúc sẽ đi đến hạnh phúc thật dễ dàng còn những người bất hạnh sẽ đi đến bất hạnh cũng dễ dàng." Sau đó Nabi ﷺ đọc: ﴿Bởi thế, đối với ai xuất bố thí và kính sợ Allah \* Và tin nơi cái tốt \* Thì TA (Allah) sẽ làm cho mọi điều của y được dễ dàng thoải mái \* Ngược lại, đối với ai keo kiệt và tự cho mình giàu có đầy đủ \* Và phủ nhận cái tốt \* Thì TA sẽ làm cho mọi việc cực nhọc thật dễ dàng đến với y.﴾ Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

Bồng lộc cũng đã được Allah qui định sẵn nhưng con người phải tìm lý do mới có được số bồng lộc đó, tương tự thế con cái cũng đã được định sẵn là bao nhiêu người nhưng phải tìm lý do để được hưởng số con đã định đó là phải cưới vợ hay gả chồng, chứ ai nói: nếu Allah đã định cho tôi con cái thì dù có ngu cũng có con nữa thì y là người không bình thường.

Tương tự thế những việc làm đức hạnh: hãy làm việc đức hạnh đi để được vào thiên đàng, và không có một ai ngăn cản bạn qui phục Allah lại càng không có một ai ép buộc bạn phải làm việc tội lỗi.

Những người đa thần đã đổ thừa cho định mệnh cho việc tổ hợp của mình, như được Allah nhắc:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ﴾﴾  
الأنعام: ١٤٨

﴿Những người đa thần sẽ nói: "Nếu Allah muốn khác thì chúng tôi lẫn cha mẹ chúng tôi đâu có thờ thần linh (khác cùng với Ngài) và chúng tôi cũng không cảm đoán điều gì."﴾ Al-An-a'm: 148.

Allah đáp lại họ:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بُسْكِنًا﴾﴾ الأنعام: ١٤٨

﴿Những kẻ trước họ cũng đã nói dối giống như thế cho đến khi họ nếm hình phạt của TA.﴾ Al-An-a'm: 148.

Với lý do của họ không được chấp nhận, bởi Allah cho đó là lời vu khống dối trá của họ và hứa hẹn cho họ một hành phạt ﴿cho đến khi họ nếm hình phạt của TA.﴾

Nếu ai nói: chúng tôi có một bằng chứng việc Nabi ﷺ đã lấy lý do định mệnh đó là sự xung đột giữa Nabi Adam ﷺ và Nabi Musa ﷺ, Nabi Musa ﷺ nói với Nabi Adam ﷺ: *Người là thủy tổ của chúng tôi, Người đã đem chúng tôi và bản thân Người ra khỏi thiên đàng (bởi Nabi Adam ﷺ bị đuổi ra khỏi thiên đàng là vì cố ăn cây cấm).* Nabi Adam ﷺ đáp: *các người trách móc Ta chẳng, quả thật đây là định mệnh mà Allah đã định cho Ta trước khi Ngài tạo Ta ra.* Nabi Muhammad ﷺ nói: "**Nabi Adam đã biện lý do đó với Nabi Musa.**" Người nói thế hai hoặc ba lần.

Có đường truyền khác Người nói: "**Lý do của Adam đã chiến thắng.**"  
Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

Dựa vào Hadith này những kẻ làm tội lỗi lại đổ thừa cho định mệnh.

Vậy phải giải thích Hadith này ra sao đây trong khi Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Hadith này được Shaikh Al-Islam Ibnu Taimiyah và học trò Shaikh Ibnu Al-Qoiyim giải thích như sau:

Shaikh Al-Islam Ibnu Taimiyah nói: "*Nabi Adam ﷺ đã phạm tội, với tội đó Người bị trục xuất khỏi thiên đàng nhưng Người đã sám hối sau đó và đã được Allah tha thứ rồi hướng dẫn Người, đối với người sám hối giống như người không phạm tội vậy. Trong thực tế, Nabi Musa ﷺ là một trong những vị Rosul kiên định đã trách móc ông tổ của mình về điều đã được Allah tha thứ, chẳng qua là lời trách móc lỗi lầm đã lỡ phạm mà thôi đó là việc Người đưa thân mình và mọi người ra khỏi thiên đàng với việc bị trục xuất khỏi thiên đàng là tội lỗi của Nabi Adam ﷺ ở đây khẳng định một điều rằng Nabi Adam ﷺ không cố ý làm việc đó để bị trục xuất để rồi bị mọi người trách móc, vậy tại sao Nabi Musa ﷺ còn trách móc Nabi Adam ﷺ?*

*Ở đây thể hiện cho rõ rằng Nabi Musa ﷺ không muốn trách móc Nabi Adam ﷺ về tội lỗi đã phạm mà chỉ trách móc về tai nạn đã gặp và điều đó nằm trong định mệnh của của Allah, đến đây những ai dùng Hadith này làm bằng chứng cho việc đổ thừa cho về việc làm của mình trong tội lỗi thì không thuyết phục."*

Nếu ai đó làm điều tội lỗi chẳng hạn như quan hệ tình dục trước hôn nhân rồi chúng ta định đem y ra xử theo giáo lý để làm gương cho mọi người, y bảo: đây chẳng qua là định mệnh mà tôi bị định như thế thôi.

Chúng ta bảo: hãy đánh y một trăm roi và đày biệt xứ một năm.

Y sẽ bảo: khoan đã, tại sao các người lại chấp nhất định mệnh đã an bài cho tôi.

Bảo y: chúng tôi không phản đối việc đó, nhưng đừng trách móc chúng tôi bởi việc trừng phạt anh cũng là định mệnh đã an bài cho anh.

Theo được kể có một người ăn trộm được đưa đến gặp Umar bin Al-Khottob rồi ra lệnh cắt tay y, y bảo: khoan đã, tôi ăn trộm chẳng qua là do định mệnh Allah đã an bài thế mà thôi. Câu trả lời này đúng.

Umar đáp: chúng tôi cắt tay anh chẳng qua cũng là định mệnh Allah mà thôi. Lý do của Umar đã chiến thắng bởi y ăn trộm do định mệnh của Allah nhưng không trong giáo lý của Allah, còn Umar cắt tay y cũng do định mệnh của Allah và vì giáo lý của Allah bảo.

Đến đây, chúng minh được rằng việc đổ thừa cho định mệnh khi đã làm tội lỗi là điều sai lầm, tương tự thế đổ thừa vào định mệnh khi đã bỏ



nghĩa vụ với Allah. Ngày nay, mọi người tranh nhau tìm việc làm theo ý muốn của họ mà không hề để việc đó vụt mất và nếu ai chậm trễ hoặc không nộp hồ sơ kịp thì mọi người sẽ trách móc y, với hai điều này là bằng chứng rất rõ ràng rằng con người có quyền lựa chọn.

Đồ thừa cho định mệnh về hành động tội lỗi của mình là hoàn toàn sai, bảo y: anh đoán rằng ngay bây giờ Allah định cho bạn phải làm việc tội lỗi nên anh mới phạm tội phải không, vậy tại sao anh không đoán rằng Allah định cho anh là người làm việc thiện rồi làm việc đức hạnh đi ?, bởi định mệnh là thiên cơ, là bí mật không ai biết cả chỉ có Allah duy nhất mà thôi, chúng ta không hề biết cho đến khi sự việc xảy ra, một khi anh đoán bị Allah định cho mình phải làm tội lỗi thế lại không đoán rằng Allah định bạn là người tốt rồi nói đó là tiền định, là định mệnh của Allah.

Tóm lại, sự việc rất rõ ràng và tạ ơn Allah, nếu không liên quan đến tiền định và định mệnh thì không cần đến sự nghiên cứu này bởi sự việc đã rất rõ và việc đồ thừa cho định mệnh khi hành động tội lỗi hoặc bỏ nghĩa vụ với Allah là điều hoàn toàn sai.

#### **Giai đoạn bốn:** Tạo vật.

Tất cả những gì trong vũ trụ đều là tạo vật do Allah tạo ra như: mưa, gió, thảo mộc...

**Hỏi:** Hành động của con người có phải là tạo vật của Allah ?

**Đáp:** tất cả hành động con người cũng là tạo vật của Allah bởi Ngài đã tạo ra con người rồi ban cho y ý muốn và khả năng dựa vào hai điều này mà hành động, cho nên lý do sự sáng tạo của con người là do ý muốn kiên định cộng với khả năng hoàn chỉnh của y điều này là tạo vật của Allah.

15- Tiền định không có định mệnh xấu, việc xấu xuất từ hành động của người và sự việc được giải thích như sau: Allah không hề định ra việc xấu mà chỉ định ra việc tốt mà thôi bởi nguồn gốc bắt đầu từ Đấng Rộng Lượng, Đấng Thương Xót, tất cả mọi việc xấu không hề do Allah định.

**Hỏi:** vậy giải thích việc: "**Tin tưởng vào định mệnh tốt, xấu là do Allah định đoạt**, ra sao ?"

**Đáp:** trong mọi hành động và mọi tạo vật đều có xấu và tốt, còn trong nguyên thủy Allah không hề định trước việc xấu,

Thí dụ: Allah phán:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ﴾﴾ الروم: ٤١

﴿Tội ác xuất hiện trên đất liền và biển cả là vì những hành vi thói nát do bàn tay của con người đã làm ra.﴾ Al-Rum: 41.

Đây là lý do tại sao việc xấu xảy ra trên trái đất và dùng nó để khuyến cáo nhân loại:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ (٤١) الروم: ٤١

«Cho nên, (Allah) cho họ nếm (hậu quả) của những điều mà họ đã làm để may ra họ còn có dịp (tỉnh ngộ và) quay về (với nẻo chánh)» Al-Rum: 41.

Vì thế, mọi việc xấu xảy ra là do con người tự làm nhờ vậy mới biết đâu là điều tốt, cho nên không được nói điều xấu là do Allah đã định mà cho rằng đây là do hành động của tạo vật.

**Hỏi:** Allah định điều xấu để làm gì ?

**Đáp:** a) Để biết đâu là điều tốt, nếu không có xấu thì làm sao biết tốt.

b) Để mọi người quay về với Allah.

c) Để Allah dung thứ cho mọi người.

Tất cả mọi việc được Allah định đoạt đều tốt đẹp cả, khi biết được thế làm lòng ta hoàn toàn an tâm về mọi việc, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ﴾ (التغابن: ١١)

«Và ai tin tưởng nơi Allah thì Ngài sẽ hướng dẫn tâm lòng y.» Al-Taghobun: 11

Ông A'lqomah nói: "Ai bị nạn tai rồi biết được đó là do Allah xếp đặt y sẽ hài lòng và an tâm."

Một khi con người thật sự hài lòng về tiền định sẽ cảm thấy thoải mái không hề buồn rầu và lo âu, như Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ آخِرٌ أَحْرَصٌ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَأَسْتَعِينُ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَانَ كَذَا وَكَذَا وَلَكِنْ قُلْ قَدَرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ)) رواه مسلم.

"Người có đức tin mạnh mẽ được Allah yêu thương hơn người có đức tin yếu và cả hai đều được tốt đẹp. Hãy bảo vệ mọi điều có lợi cho anh rồi cầu xin Allah giúp đỡ và chớ có tuyệt vọng, một khi gặp phải hoạn nạn chớ nói: nếu như tôi như vậy thì sự việc sẽ khả quan hơn, nhưng hãy nói: tiền định Allah đã định nay đã thành, bởi chớ nếu sẽ mở cửa cho việc làm xấu của Shayton." Hadith do Muslim ghi lại.

Qua Hadith Nabi ﷺ dạy cố bảo vệ mọi điều có lợi, đến khi mọi việc không được như ý muốn thì hãy nói: đây quả là tiền định do Allah định nay đã thành.

Còn câu "Người có đức tin mạnh mẽ được Allah yêu thương hơn người có đức tin yếu" chữ mạnh ở đây không phải mạnh về thể lực, mạnh về cơ bắp mà là mạnh về đức tin, như đã thấy có biết bao người có thể lực rất mạnh nhưng lại không ích lợi gì mà ngược lại. Nếu ai viết câu "Người có đức tin mạnh mẽ được Allah yêu thương hơn người có đức

**tin yêu**" lên tấm bản rồi treo tại sân vận động với ý định mạnh mẽ về thể xác là điều Harom không được phép làm.

Tóm lại, mọi điều xấu không được đổ thừa cho Allah mà là do hành động của tạo vật mà ra.

**Hỏi:** trong việc tạo ra tạo vật xấu đó có dụng ý chằng ?

**Đáp:** có, nếu không có tạo vật xấu thì làm sao biết được tạo vật tốt, thí dụ: cho sói rất nhỏ so với lạc đà nhưng cho sói lại ăn thịt người như Allah kể về lời nói của Ya'qob:

﴿وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ﴾ يوسف: ١٣

﴿**Và Ta sợ rằng chó sói sẽ ăn thịt Nó (Yusuf)**﴾ Yusuf: 13.

Trong khi lạc đà với thể xác to tác, sức khỏe mạnh vậy mà không ăn thịt người ngược lại ngay cả một đứa cũng có thể dắt đi, như Allah phán:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿أَوْلَئِنَّ بَرِئًا أَنَا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَمْنَا لَهُمْ لَهَا مِثْلُ لَكُمْ ۗ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ﴾

﴿فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ﴾ يس: ٧١ - ٧٢

﴿**Há họ đã không thấy việc TA đã tạo hóa cho họ trong số loài vật do bàn tay của TA đã làm ra gia súc mà họ làm chủ hay sao ? \* Và TA đã bắt chúng (thú vật) phục tùng họ, bởi thể một số con vật họ dùng để cưỡi và một số khác họ ăn thịt.**﴾ Yaseen: 71 – 72.

Bạn hãy suy nghĩ về sự sáng suốt tột cùng của Allah trong việc tạo ra lạc đà với thể xác to tác rồi Ngài ra lệnh chúng ta suy nghĩ về chúng với lời phán:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ﴾ الغاشية: ١٧

﴿**Thể họ không quan sát các con lạc đà, xem chúng đã được tạo hóa như thế nào ư ?**﴾ Al-Ghoshiyah: 17.

Ngài đã tạo ra chó sói và những con vật tương tự gây hại đến con người để cho loài người biết khả năng của Allah là vô biên và tất cả mọi việc đều nằm trong tay Allah.

16- Giờ tận thế không một ai biết cả chỉ có Allah duy nhất mà thôi, bởi vị Thiên Thần tốt nhất hỏi một Rosul hoàn hảo nhất loài người với câu: "**Tôi không biết, vấn đề đó người hỏi biết rõ hơn tôi.**"

Ở đây rút được một bài học rằng ai nói mình biết được khi nào tận thế hoặc tin vào ai đó biết được giờ tận thế thì y là người Kafir, bởi y đã phủ nhận Qur'an và Sunnah.

17- Vì sự vĩ đại của ngày tận thế mà Allah cho mọi người biết những dấu hiệu của nó để con người chuẩn bị. Cầu xin Allah ban cho chúng ta và mọi người chuẩn bị trước về nó.

18- Thiên Thần khi biến lại dạng người thì cũng đi bộ như con người, nhưng ở dạng thật do Allah tạo họ có đi bộ không ?

**Đáp:** Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ لَوْ كَانَتْ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ

السَّمَاءِ مَلَكًَا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ الإسراء: ٩٥

﴿**Hãy bảo chúng (Muhammad): "Nếu trên trái đất chỉ có các Thiên Thần an tâm đi lại thì chắc chắn TA sẽ phái một Thiên Thần từ trên trời xuống làm một Rosul."**﴾ Al-Isro: 95.

Họ không đi mà lại bay bởi họ có cánh, như Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَىٰ أَجْنِحَةٍ مَّثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبْعًا ﴿١﴾ فَاطِر: ١

﴿**Tạ ơn Allah, Đấng đã sáng tạo các tầng trời và trái đất, Ngài đã chỉ định các Thiên Thần làm Rosul có cánh hai hoặc ba hoặc bốn (đôi).**﴾ Fatir: 1.



## Hadith thứ ba

۳- عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ ۞ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ۞ يَقُولُ: ((بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَحَجُّ الْبَيْتِ وَصَوْمُ رَمَضَانَ)) أخرجه البخاري كتاب: الإيمان، باب دعاؤكم إيمانكم لقول عز وجل: ﴿ مَا يَعْجُبُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ ﴾، حديث (۸). ومسلم كتاب: الإيمان، باب بيان أركان الإسلام ودعائمه العظام حديث (۱۶، ۲۱).

3- Ông Abu Abdur Rohman Abdullah bin Umar bin Al-Khottob ۞ kể: tôi đã nghe Nabi ۞ nói: "**Islam được xây dựng trên năm trụ cột: lời tuyên thệ La i la ha il lol loh và Muhammad là Rosul của Allah, dâng lễ Solah, xuất Zakat bắt buộc, hành hương (Haj) tại ngôi đền Ka'bah và nhịn chay tháng Romadon.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Iman, chương lời cầu xin của các người đức tin của các người vì Allah phán: ﴿**Nếu không vì lời cầu nguyện của các người thì Thượng Đế của Ta không quan tâm đến các người**﴾ Hadith số 8 và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương phân tích các nền tảng của Islam và sự vững chắc của xương, Hadith số 16 và 21.

### \* Phân tích Hadith:

Câu "**La i la ha il lol loh**" Có nghĩa là "**Không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Allah duy nhất**"

Còn câu "**Muhammad là Rosul của Allah**"

Họ tên đầy đủ của Rosul Muhammad ۞ là: Muhammad con ông Abdullah con cháu của ông Hashim là dòng tộc Qu-roish thuộc con cháu Nabi Isma-il con Nabi Ibrohim ۞ và trong con cháu Nabi Isma-il ۞ duy chỉ có Nabi Muhammad ۞ là Rosul không có ai khác và đây cũng là ý nghĩa của câu kinh thuật lại lời cầu xin của Ibrohim ۞ và Isma-il ۞ như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ رَبَّنَا وَأَبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ ﴾ البقرة: ۱۲۹

﴿**Lạy Thượng Đế của chúng tôi! Xin Ngài hãy cử phái trong con cháu của chúng tôi một vị Rosul rồi ban cho chúng các lời mặc khải của Ngài.**﴾ Al-Baqoroh: 129.

Nghĩa chữ "**Rosul của Allah**" nghĩa là Thiên Sứ hay Sứ Giả của Allah được Allah ban cho một bộ giáo lý giáo luật mới với mệnh lệnh tuyên truyền lời bộ giáo lý đó cho thiên hạ đồng thời ra lệnh Người cũng như thiên hạ phải thi hành theo bộ giáo lý này.

**Hỏi:** Ở nền tảng thứ nhất có hai câu tại sao không làm mỗi câu một nền tảng ?

**Đáp:** Bởi hai lời tuyên thệ này là cái cân để cân đo việc làm có đúng hay không, ở câu tuyên thệ "**La i la ha il lol loh**" mang ý nghĩa là bắt buộc việc làm đó phải thật thành tâm làm vì Allah còn câu "**Muhammad là Rosul của Allah**" mang ý nghĩa bắt buộc noi theo việc làm của Nabi ﷺ. Cho nên tất cả mọi việc làm muốn được Allah chấp nhận phải tuân thủ theo hai điều kiện đó là "*thành tâm làm vì Allah và noi theo đường lối của Nabi ﷺ*"

Bắt buộc con người phải nói câu "**Ash ha du al la i la ha il lol loh**" ra bằng lời và trong tim y hài lòng rằng chỉ có Allah duy nhất mới xứng đáng tôn thờ, bởi chữ "**Ash ha du**" nghĩa là hài lòng trong tim và nói ra bằng lời, còn nếu là người câm thì chỉ cần y hài lòng trong tim là đủ bởi y bất lực nói lên lời.

Đối với ai chỉ nói lời tuyên thệ bằng lời không nhưng trong tim lại không hài lòng Allah duy nhất để tôn thờ thì chưa đủ bởi những kẻ đạo đức giả họ đã nói nên lời tuyên thệ chỉ có Allah duy nhất mới xứng đáng tôn thờ nhưng trong tim chúng không phục nên lời tuyên thệ đó không giúp ích được cho chúng cả.

Chúng ta nói: "**không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Allah**", trong câu nói này có sự mâu thuẫn đó là chẳng lẽ trên đời này không có thần linh hay thượng đế nào khác hay sao trong khi Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ﴾ ﴿هُود: ١٠١﴾  
 ﴿Những thần linh mà họ (những người phủ nhận Allah) cầu nguyện ngoài Allah không giúp ích gì được cho họ cả﴾ Hud: 101.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ﴾ ﴿الأنبياء: ٤٣﴾

﴿Hoặc phải chẳng chúng được những thần linh khác bảo vệ họ tránh khỏi TA (Allah)? (ngược lại những thần linh đó) không thể tự cứu bản thân chúng được lại càng không tự bảo vệ bản thân chúng thoát khỏi (hành phạt của) TA﴾ Al-Ambiyá: 43.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ﴾ ﴿القصص: ٨٨﴾  
 ﴿Và Người (Muhammad) chớ cầu nguyện cùng với Allah một thần linh nào khác.﴾ Al-Qosos: 88.

Đúng, trên đời này không phải không có thần linh ngược lại có rất nhiều nữa là khác nhưng tất cả đều không xứng đáng được tôn thờ như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَبَى مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَبَى اللَّهُ

هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾ الحج: ٦٢

﴿(Sự việc như) thế đấy là bởi chính Allah là Đấng Chân Lý Tuyệt Đối và chắc chắn những ai cầu xin ngoài Allah tất cả đều do hư cấu, giả tạo trong khi Allah là Đấng Tối Cao, Đấng Vĩ Đại.﴾ Al-Haj: 62.

Qua những câu kinh trên nói lên rằng những người đa thần khi họ đến trước thần linh của họ với sự kính sợ, sùng kính rồi quỳ lại những thần linh đó và đôi khi ngất xỉu nhưng tất cả sự tôn thờ của họ điều vô nghĩa kể cả những thần linh của họ đều do hư cấu giả tạo.

Allah là Đại Danh của Thượng Đế là Đại Danh gốc của các Đại Danh khác, không ai được phép dùng tên này đặt cho bất cứ ai khác.

**Hỏi:** Ai chỉ nói lời tuyên thệ này có được bước vào vành đai Islam hay không ?

**Đáp:** Có, với lời tuyên thệ này làm cho người Kafir thành người Muslim kể cả chúng ta có tưởng tượng rằng y nói lên lời đó chỉ muốn được che chở hoặc tưởng tượng rằng y chỉ nói dối mà thôi nhưng khi y nói thế thì đã cấm chúng ta xâm phạm đến tính mạng và tài sản của y, bằng chứng cho việc này là câu chuyện xảy ra trong lúc chiến tranh có một người đa thần đã bị ông Usamah bin Zaid ؓ không chế bằng kiếm thì ngay lập tức y nói: "**La i la ha il lol loh**" thì ông Usamah cứ tưởng rằng y chỉ nói ra để khỏi bị giết mà thôi nhưng ông Usamah đã giết người đó. Khi sự việc đến tai Nabi ؐ thì Người cứ lặp đi lặp lại câu:

قَالَ ﷺ: ((أَقْتَلْتُهُ بَعْدَ أَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ؟))

**"Người đã giết ông ta sau khi đã nói câu: La i la ha il lol loh"**

Ông Usamah ؓ nói: thưa Rosul! Ông ta nói ra chỉ muốn được sống mà thôi nhưng Nabi ؐ cứ lặp lại mãi câu: "**Người đã giết ông ta sau khi đã nói câu: La i la ha il lol loh**" lúc đó ông Usamah ؓ nói: ước gì trước kia tôi đừng vào Islam. Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Ngụ ý câu của ông Usamah ؓ ước gì trước kia tôi đừng vào Islam tức đến bây giờ mới vào để thoát được tội trạng này bởi người vào Islam thì tất cả mọi tội lỗi trước kia bị xóa sạch hết.

Cho nên, chúng ta chỉ được phép làm theo những gì thể hiện bề ngoài của con người cho dù trong lòng chúng ta có khẳng định rằng người đó nói ra chỉ để được thoát thân nhưng chúng ta sẽ giết họ nếu họ phản đạo sau đó. Vấn đề này đã xảy ra khi người Muslim bắt được tù

binh người Kafir thì họ nói chúng tôi qui phục Islam để khỏi bị giết, lúc đó những anh hùng chiến trường hỏi như thế chúng tôi có giết họ không sau khi họ đã tuyên thệ câu: "**La i la ha il lol loh**" ?

**Đáp:** chúng tôi trả lời bạn như sau: dựa vào Hadith của Usamah bin Zaid ở trên các bạn không được giết họ mà hãy giám sát họ thật kỹ càng nếu một khi biết được họ phản đạo thì giết họ, bởi một khi họ nói lên lời tuyên thệ "**La i la ha il lol loh**" bắt buộc họ phải làm theo giáo lý Islam. Nếu là người Kafir chỉ nói câu "**La i la ha il lol loh**" nhưng lại không chịu nói: "**Wa ash ha đu anh na Muhammad Ro sul lul loh**" thì không đủ cho đến khi y nói cả hai câu: "**Ash ha đu al la i la ha il lol loh wa ash ha đu anh na Muhammad Ro sul lul loh**".

Lời tuyên thệ "**La i la ha il lol loh**" bắt buộc phải thật thành tâm tôn thờ Allah sự tôn thờ này nằm trong các thể loại của Tâuhid đó là Tâuhid Al-Uluhiyah hay còn gọi là Tâuhid Al-I'badah (tức thuần nhất Allah trong sự tôn thờ), bởi ý nghĩa câu: "**La i la ha il lol loh**" là không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Allah duy nhất để tôn thờ, còn ai nói câu "**La i la ha il lol loh**" mà vẫn còn thờ ai khác cùng với Allah thì y chẳng qua là người nói dối, trong lời tuyên thệ bắt buộc người nói phải thật thành tâm tôn thờ Allah tránh khoe khoang, khoác lác và những gì tương tự.

Ngoài câu "**La i la ha il lol loh**" bắt buộc phải nói thêm câu "**anh na Muhammad Ro sul lul loh**" tức xác nhận Muhammad là Thiên Sứ của Allah Người được Allah cử phái mang một bộ giáo lý mới xuống cho nhân loại và được lệnh phải tuyên truyền giáo lý đó cho mọi người trong khi ban đầu trước cả thời Nabi Nuh ﷺ tất cả nhân loại ở trên một cộng đồng duy nhất không cần đến các Thiên Sứ, sau đó do sự phân chia xảy ra ngày càng nhiều hơn nên đã rất cần đến các vị Thiên Sứ hay còn gọi là Rosul vì vậy mà Allah đã lần lượt cử phái các vị Thiên Sứ đến, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ

بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ ﴿۲۱۳﴾ البقرة: ۲۱۳

﴿Ban đầu nhân loại chỉ là một cộng đồng duy nhất. Sau đó, (vì họ lầm lạc) nên Allah đã lần lượt cử phái đến họ các vị Nabi (xuất thân từ họ) để báo tin mừng (cho những ai tin tưởng và noi theo) đồng thời rằng đe (những kẻ bất tuân), và Allah đã ban cùng với các vị Nabi đó Kinh Sách chứa đựng chân lý để Họ dựa vào đó mà xét xử sự tranh chấp bất đồng của nhân loại.﴾ Al-Baqoroh: 213.

Nhiệm vụ của Rosul là để phân xử mọi người bằng chân lý của Kinh Sách được ban cho Họ, vị Rosul đầu tiên là Nuh ﷺ và vị cuối cùng



là Muhammad ﷺ bắt buộc mỗi người phải tin tưởng rằng Muhammad ﷺ là vị Rosul cuối cùng không còn ai đến sau Người nữa.

Trong những điều sai do của các nhà sử học ghi lại đó là cho rằng trước Nabi Nuh ﷺ còn có một hay nhiều vị Rosul trước đó nữa, đây là sự sai lầm bởi trước Nabi Nuh ﷺ không có một vị Rosul hay Nabi nào cả với bằng chứng như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ﴾ النساء: ١٦٣

«**Quả thật, TA (Allah) đã mặc khải cho Người (Muhammad) giống như việc TA đã mặc khải cho Nuh và cho các Nabi sau Người**» Al-Nisa: 163.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ﴾ الحديد: ٢٦

«**Và chắc chắn TA (Allah) đã cử phái Nuh và Ibrohim làm Rosul, rồi TA là lựa chọn trong con cháu của hai người họ tiếp tục thừa kế nhiệm vụ Nabi và Kinh Sách.**» Al-Hadeed: 26. Tức Allah chỉ lựa chọn các vị Nabi sau Nuh ﷺ và Ibrohim ﷺ trong số con cháu của hai người họ.

Bằng chứng thứ hai: trong Hadith nói về sự biện hộ mọi người kéo đến gặp Nabi Nuh ﷺ rồi nói: "**Người là vị Rosul đầu tiên được Allah cử phái xuống cho nhân loại trên trái đất.**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại. Cho nên đức tin của chúng ta những người Muslim chân chính là tin rằng vị Rosul đầu tiên là Nuh ﷺ còn vị cuối cùng là Muhammad ﷺ. Vì vậy, bất cứ ai cho rằng mình là Nabi sau khi Nabi Muhammad ﷺ thì y là Kafir, vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ الأحزاب: ٤٠

«**Nhưng (Muhammad) là Rosul của Allah và là vị Nabi cuối cùng**» Al-Ahzaab: 40.

Lời tuyên thệ "**Muhammad Ro sul lul loh**" mang những ý nghĩa bắt buộc sau:

**Thứ nhất:** Tin tưởng tất cả những gì Người nói, tức không một ai được phép còn nghi ngờ nghi vấn hay lưỡng lự về những gì Nabi ﷺ nói, ngược lại phải tin tưởng thật lòng không hề đắn đo suy nghĩ như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّهُ لَحَقُّ مِثْلَ مَا أَنْتُمْ نَطِقُونَ﴾ الذاريات: ٢٣

«**Quả thật, đó là chân lý là sự thật giống như điều các người đang nói.**» Al-Zariyat: 23. Vì không một ai lại tự nghi ngờ về lời nói mình đang nói ra, tương tự thế những gì Rosul ﷺ nói chúng ta cũng không

được nghi ngờ và tin rằng đó là chân lý là sự thật nhưng giữa chúng ta và Nabi ﷺ có khoảng cách đó là đường truyền đạt, bởi Người không có ở trước mặt chúng ta nhưng một khi có một Hadith nào được xác nhận thực sự chính xác là do Nabi ﷺ nói thì bắt buộc chúng ta phải tin đó là sự thực cho dù chúng ta có thuộc lòng nguyên văn Hadith hay không thuộc, bởi đôi khi có một số Hadith chúng ta chỉ biết ý nghĩa nhưng không thuộc nguyên văn cũng bắt buộc chúng ta tin tưởng vào nó.

**Thứ hai:** Thi hành mọi mệnh lệnh của Người không chút đắn đo suy nghĩ vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ﴾  
الأحزاب: ٣٦

«Đôi với người có đức tin dù nam hay nữ một khi được Allah và Rosul (Muhammad) của Ngài đã phân xử (đã quyết định) một công việc nào đó rồi y lại lựa chọn trong vấn đề đó» Al-Ahzaab: 36.

Ngày nay có rất nhiều người khi được lệnh của Allah và Rosul của Ngài họ lại hỏi nhau: đây là lệnh bắt buộc hay chỉ là khuyến khích ? đây quả là câu nói không nên nói lại càng không được nói nếu bạn là người Muslim có đức tin thật thụ, bởi trước kia các Sohabah khi được lệnh của Nabi ﷺ họ không chưa từng hỏi Nabi ﷺ: Thừa Rosul của Allah! Lệnh này là bắt buộc hay chỉ khuyến khích ? ngược lại họ thi hành ngay lập tức, tin tưởng hoàn toàn không chút nghi vấn, không hỏi gì. Đến đây, tôi nói với bạn câu này một khi bạn đã tuyên thệ Muhammad là Rosul của Allah thì bạn phải thi hành mệnh lệnh của Nabi ﷺ.

Trừ trường hợp bạn đã lỡ phạm vấn đề gì đó lúc này bạn được phép hỏi lệnh này có bắt buộc hay không, bởi nếu đó là lệnh bắt buộc thì bạn phải sám hối vì bạn đã làm trái lệnh còn nếu không phải lệnh bắt buộc thì sự việc dễ dàng hơn.

**Thứ ba:** Tránh xa mọi điều bị Nabi ﷺ cấm không đắn đo suy nghĩ và chớ nói: lệnh này không nằm trong Qur'an câu nói đó đưa bạn đến diệt vong, bởi tất cả những gì có trong Sunnah đều được Qur'an ra lệnh làm theo. Và chắc chắn Nabi ﷺ đã từng khuyến cáo những ai nói điều này không có trong Qur'an với câu:

قَالَ ﷺ: ((لَا أُلْفِينَ أَحَدَكُمْ مُتَكِنًا عَلَى أَرِيكْتِهِ يَأْتِيهِ الْأَمْرُ مِمَّا أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ لَا أَدْرِي مَا وَجَدْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ اتَّبَعْنَا)) وراه أبو داود والترمذي وابن ماجه.

Nabi ﷺ nói: "Các người chớ có khoát áo lộng lấy rồi ngồi dựa vào ghế tổ về ta đây rồi khi các người nhận được lệnh phải thi hành hay lệnh cấm của Ta rồi lại nói: tôi không thấy điều này trong Qur'an bảo

**chúng tôi làm theo nó."** Hadith do Abu Dawud, Al-Tirmizy và Ibnu Majah ghi lại. Bắt buộc người Muslim chúng ta phải làm theo tất cả mệnh của Người bởi đó là lệnh mà Qur'an đã bảo với câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَاتَّبِعُوهُ﴾ الأعراف: ١٥٨

﴿**Và các người hãy làm theo Rosul (Muhammad)**﴾ Al-A'raaf: 158. Đây là lệnh không phân biệt lời nói nào cả.

**Thứ tư:** Không được phép đưa câu nói của bất cứ ai lên trên câu nói của Nabi ﷺ cũng không xem trọng câu nói của người nào đó hơn câu nói của Nabi ﷺ dù người đó là ai đi chăng nữa bởi anh cũng như người đó bắt buộc phải nghe và làm theo lời nói của Nabi ﷺ. Và trọng đại làm sao khi bạn nói với người nào đó: Nabi ﷺ nói như thế này thì y lại đáp ông Imam A hay Imam B... nói như vậy, đây quả là trọng tội. Là người Muslim không được phép, tuyệt đối không được phép đem câu nói của người nào đó trên thế gian này ra so sánh với lời nói của Nabi Muhammad ﷺ cho dù người đó có địa vị hay chức vụ ra sao, cũng như được kể lại từ ông Abdullah bin Abbaas ﷺ nói với những người lấy câu nói của Abu Bakr và Umar ra dẫn chứng:

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ: ((يُوشِكُ أَنْ تَنْزِلَ عَلَيْكُمْ حِجَارَةٌ مِنَ السَّمَاءِ، أَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَتَقُولُونَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ)) زاد المعاد ١٩٥٢.

*"Có một cục đá từ trên trời sắp rơi xuống đè bẹp các người, tôi nói với các người Nabi ﷺ đã nói thế này vậy mà các người lại đáp bằng lời nói của Abu Bakr và Umar."* Trích từ Zaad Al-Ma-a'd 2/195. Imam mà mọi người đem ra so sánh có bằng lời nói của Abu Bakr và Umar hay không ? vậy mà so với lời của Nabi ﷺ chẳng nghĩa lý gì !

**Thứ năm:** Không được phép tự tạo bất cứ điều Bid-a'h gì trong tôn giáo Islam của Allah dù là lời nói hay hành động. Cho nên, tất cả những ai tạo ra điều Bid-a'h thì lời tuyên thệ Muhammad là Rosul của Allah của y chưa được xác thực tức y nói chưa thật lòng mình, bởi y đã thêm vào giáo lý những điều không có trong nó đồng thời còn vô lễ với Nabi ﷺ.

**Thứ sáu:** Không được phép tự tạo ra điều Bid-a'h dành riêng cho Nabi ﷺ trong khi nó không thuộc về Người. Cho nên những ai làm Mâulid cho Nabi tức tổ chức sinh nhật cho Người thì lời tuyên thệ Muhammad là Rosul của Allah của y chưa được xác thực tức y nói chưa thật lòng mình, bởi lời tuyên thệ thật sự là không được thêm điều gì không có nguồn gốc từ tôn giáo.

**Thứ bảy:** Chúng ta tin tưởng rằng chắc chắn Nabi ﷺ không xứng đáng hưởng bất cứ gì trong việc tạo hóa cả tức không được phép cầu xin

Người giúp đỡ hay che chở gì cả ngoại trừ khi người còn sống và trong khuôn khổ người có khả năng bởi Người chỉ là bê tôi của Allah và Rosul của Ngài mà thôi như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ الأعراف: ١٨٨

﴿**Hãy bảo họ (Muhammad): Ta không có trong tay quyền quyết định tốt hay xấu cho chính bản thân Ta chỉ ngoại trừ điều nào Allah muốn.**﴾ Al-A'raaf: 188. Vì vậy, những ai cầu xin Nabi ﷺ là những người làm lạc, là những người ngu muội dốt nát, bởi chính Nabi ﷺ cũng không thể định đoạt sự tốt xấu cho Người thì làm sao có thể định đoạt sự tốt xấu cho người khác ? vì vậy mà Allah đã ra lệnh cho Người nói với nhân loại rằng:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا﴾ ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ

مُلْتَحِدًا ﴿٢٢﴾ الجن: ٢١ - ٢٢

﴿**Hãy bảo họ (Muhammad): Ta không nắm được trong tay sự hãm hại hay hướng dẫn các người \* Hãy bảo họ (Muhammad): chắc chắn không một ai có thể cứu vớt Ta khỏi (hành phạt của) Allah (nếu Ta bất tuân Ngài) và ngoài Ngài Ta không tìm được một sự nương tựa nào khác.**﴾ Al-Jin: 21 - 22. Tức nếu Allah trừng trị Nabi ﷺ như Ngài muốn thì chắc chắn không một ai có thể che chở hay bảo vệ cho Người. Thế nên, trong những điều làm lạc rất rõ ràng là ai đó cầu xin Nabi ﷺ che chở đây quả là tội Shirk (tức tội tổ hợp) thí dụ: ai đó đến mộ của Nabi ﷺ và nói thừa Rosul của Allah hãy che chở cho tôi thì đây quả là điều rất đau lòng, người làm điều đó đã trở thành người phạm tội trọng đại nhất tội Shirk tức tổ hợp với Allah, vì sự cầu xin Nabi ﷺ và cầu xin người chết che chở hay giúp đỡ là tội Shirk. Người chết chỉ là các xác không hồn và họ đang sống trong một thế giới khác hẳn ở thế giới trần gian của chúng ta đây.

**Thứ tám:** Luôn tôn trọng lời nói của Nabi ﷺ tức không được để những Hadith ở những nơi không nên để bởi đây là sự khinh thường, tương tự thế không được nói lớn tiếng khi đang ở gần mộ của Người, có lần ông Umar bin Khottob ﷺ đã nghe hai người đàn ông đến từ To-if nói chuyện lớn tiếng trong Masjid của Nabi ﷺ thì ông bảo:

قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ﷺ: ((لَوْ لَا أَنَّكُمْ مِنْ أَهْلِ الطَّائِفِ لَأَوْجَعْتُكُمْ مَضْرِبًا)) رواه البخاري.

"Vì hai người là dân ở To-if (nếu là dân ở đây) thì tôi đã đánh cho hai người một trận." Haidith do Al-Bukhory ghi lại. Và vì Allah đã phán:



قَالَ تَعَالَى: ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ

بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالِكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ الحجرات: ٢

﴿Hỡi những người có đức tin! Chớ cất giọng của các người cao hơn giọng nói của Nabi (Muhammad) và chớ nói lớn tiếng với Người khi nói chuyện với Người giống như việc các người thường hay nói lớn tiếng với nhau, e rằng điều đó làm cho mọi việc làm của các người trở thành vô nghĩa trong khi các người không cảm thấy được điều đó.﴾  
Al-Hujurot: 2.

Khi câu kinh vừa được mặc khải xuống thì có một vị Sohabah tên Thabit bin Qois ﷺ là người có thói quen nói chuyện rất lớn tiếng kể cả trước mặt Nabi ﷺ, từ khi câu kinh được mặc khải xuống ông ở nhà suốt và khóc cả ngày lẫn đêm, đây là những người biết được giá trị của Qur'an. Thói quen của Nabi ﷺ là khi mất một người nào đó thì người liền hỏi thăm đây quả là sự quản lý rất chặt chẽ của Người, Nabi ﷺ hỏi mọi người về ông ta thì được đáp: từ khi câu kinh này được mặc khải xuống thì ông ta luôn ở nhà và khóc cả ngày lẫn đêm. Nghe vậy Người ra lệnh: **"Hãy gọi ông ấy đến gặp Ta."** Được lệnh ông ta đến thì Nabi ﷺ hỏi ông: **"Điều gì làm cho anh khóc vậy ?"** tôi rất sợ câu kinh này được mặc khải xuống là nói về tôi vì Allah đã phán: **﴿e rằng điều đó làm cho mọi việc làm của các người trở thành vô nghĩa trong khi các người không cảm thấy được điều đó.﴾** Nghe xong Nabi ﷺ mới nói: **"Chẳng lẽ, anh không muốn là người sống luôn được người đời biết ơn và được chết là người Shaheed (tức người chết vì chiến đấu cho chính nghĩa của Allah) để rồi được bước vào thiên đàng hay sao ?"** Hadith do Al-Bukhory ghi lại. Allah thật vĩ đại! Chúng ta thấy đầy tất cả ai kinh sợ Allah thì họ luôn được bình an như ông Thabit ﷺ là người ở nhà sợ hãi Allah nhưng rồi đã được Allah chấn an ông. Với điều này bắt buộc chúng ta phải xác nhận rằng ông Thabit bin Qois ﷺ là người của thiên đàng vì Nabi ﷺ đã báo như thế. Trong suốt cuộc đời đã được người người mang ơn đó là đã chiến đấu với Musailamah vua nói dối đã được khắc ghi vào trang sử và đã được chết làm người Shaheed rồi được vào thiên đàng, cầu xin Allah ban cho chúng ta là những người của thiên đàng, thừa Đấng Chúa Tể của vũ trụ và muôn loài.

## Hadith thứ tư

٤- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ: (إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ فِي أَرْبَعِينَ يَوْمًا نُظْفَةً، ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يُرْسَلُ إِلَيْهِ الْمَلَكُ فَيَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ، وَيُؤَمَّرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ: يَكْتُبُ رِزْقَهُ وَأَجَلَهُ وَعَمَلَهُ وَشَقِيًّا أَوْ سَعِيدًا، فَوَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ ثُمَّ يَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا، وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ ثُمَّ يَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا)) رواه البخاري كتاب: بدء الخلق، باب: ذكر الملائكة حديث (٣٢٠٨) ومسلم كتاب: القدر، باب: كيفية خلق الآدمي في بطن أمه وكتابة رزقه وأجله وعمله وشقاوته وسعادته (١، ٢٦٤٣).

4- Ông Abdullah bin Mas-u'd رضي الله عنه kể: Rosul ﷺ kể cho chúng tôi nghe và Người là người nói đúng nhất, chính xác nhất: "**Quả thật, mỗi người trong các người đều được tạo hóa trong bụng mẹ bốn mươi ngày đầu chỉ bằng một giọt (máu), rồi bốn mươi ngày tiếp trở thành hòn máu đặc, rồi bốn mươi ngày tiếp trở thành phôi thai, rồi sau đó một Thiên Thần được cử phái đến thổi linh hồn vào bào thai rồi viết cho bào thai đó bốn điều: bổng lộc, tuổi thọ, việc làm và hạnh phúc hoặc bất hạnh. Ta thề bởi Thượng Đế mà không có ai khác ngoài Ngài rằng: mỗi người trong các người luôn làm việc làm của nhóm người thiên đàng (thể hiện bề ngoài cho mọi người thấy) cho đến khi (cái chết) cách y khoảng một cánh tay thì quyền số định mệnh đã định là y phải làm hành động của nhóm người hỏa ngục rồi bước vào hỏa ngục, và mỗi người trong các người luôn làm hành động của nhóm người hỏa ngục cho đến khi (cái chết) cách y khoảng một cánh tay thì quyền số định mệnh đã định là y phải làm hành động của nhóm người thiên đàng rồi bước vào thiên đàng.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần bắt đầu tạo hóa, chương nhắc đến các Thiên Thần, Hadith số 3208 và Muslim ghi lại ở phần định mệnh, chương tạo hóa con người trong bụng của người mẹ ra sao và sự định đoạt về bổng lộc, tuổi thọ, việc làm và bất hạnh hay hạnh phúc của y, Hadith số 1 và 2643.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Con người được cấu tạo thành trong bụng mẹ y như Nabi ﷺ đã báo.

2- Bào thai ở dạng giọt máu trong thời gian bốn mươi ngày.

**Hỏi:** Với giọt máu đó có được phép phá bỏ hay không ?

**Đáp:** Một số học giả Ulama về giáo lý nói: được phép phá bỏ giọt máu đó bằng thuốc được phép sử dụng, bởi nó chưa cấu thành người và nguyên thủy cũng không phải là con người mà chỉ là giọt máu mà thôi.

Một số học giả Ulama khác thì nói: không được phép, bởi Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَى قَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢٢﴾﴾ المرسلات: ٢١ - ٢٢

﴿Mà TA (Allah) đã đặt (tinh trùng và trứng) an toàn tại một nơi chứa cố định (đó là tử cung) \* Đến một thời kỳ ấn định (là sáu tháng hoặc chín tháng để chào đời).﴾ Al-Mursalat: 21 – 22.

Vì thế, chớ có xâm phạm đến nơi an toàn đó mà phá đi bào thai. Câu nói này đúng hơn, chính xác hơn nhưng sự cấm đoán này không bằng sự cấm đoán sau đó như bốn tháng trở lên.

**Hỏi:** Ở giai đoạn giọt máu này, nếu bác sĩ dự đoán rằng người mẹ rất yếu e rằng chuyện không may sẽ đến với cô ta nếu chờ đến sinh nở, vậy có được phép phá thai không ?

**Đáp:** được phép, bởi lúc này rơi vào tình trạng bất đắc dĩ.

3- Máu rất quan trọng với cuộc sống con người, con người trong nguyên thủy sau giọt máu là hồn máu đặc, bởi thế nếu làm cho máu chảy trong lúc mang thai rất nguy hiểm đến bào thai.

4- Phát triển của bào thai ở giai đoạn thứ ba là phôi thai và phôi thai này sẽ phát triển tiếp tục đến hoàn thiện hoặc bị sảy thai, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ثُمَّ مِنْ مَضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَعَجْرٍ مُخَلَّقَةٍ﴾ الحج: ٥

﴿Sau đó, thành phôi thai hoàn chỉnh và không thành hình hoàn chỉnh (tức sảy thai).﴾ Al-Haj: 5.

5- Khi bào thai tròn bốn tháng tuổi được ban cho linh hồn, bởi Nabi ﷺ nói: "rồi sau đó một Thiên Thần được cử phái đến thổi linh hồn vào bào thai"

Có một số giao lý liên quan như sau:

a) Nếu xảy thai sau bốn tháng phải tắm, liệm, Solah cho thai nhi, chôn trong nghĩa địa Muslim rồi đặt tên và làm A'qiqah cho thai nhi đó, bởi thai nhi đã trở thành con người thì áp dụng giáo lý như người lớn.

b) Sau khi đã được thổi linh hồn vào bào thai (tức từ bốn tháng trở đi) không được phép phá thai dù là trường hợp nào, bởi sự phá thai đó là sự hủy diệt thai nhi và tuyệt đối không được phép giết thai nhi trong khi nó là con người.

**Hỏi:** Nếu đẻ bào thai tiếp tục phát triển sẽ dẫn đến cái chết của mẹ thì sao, phá thai đi để mẹ được sống hoặc tiếp tục đẻ cho phát triển thì cả mẹ cùng con đều chết ?

**Đáp:**

**Thứ nhất:** giết một mạng để cứu một mạng là điều không được phép, tương tự thế nếu có hai có hai ông cháu đi đường cả hai đều đói bụng không gì để ăn nếu không ăn cả hai sẽ diệt vong, ngay cả lúc này tuyệt đối không được phép giết một trong hai để ăn cho người kia ăn để sống tiếp, đây là điều được cộng đồng Muslim thống nhất.

Còn nếu có một người chết trước vì đói, người còn lại ăn thịt xác chết đó để tiếp tục sống còn không sẽ bị diệt vong, hỏi trong trường hợp này có được phép ăn thịt xác chết đó không ?

**Đáp:** theo trường phái của Imam Ahmad là không được phép ăn thịt xác chết kia, bởi Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((كَسْرُ عَظْمِ الْمَيِّتِ كَكْسْرِهِ حَيًّا)) أَخْرَجَهُ أَحْمَدُ

**"Làm gãy xương người chết giống như làm gãy xương y lúc còn sống vậy."** Hadith do Ahmad ghi lại. Cho nên cắt thịt xác chết giống như cắt thịt y lúc hãy còn sống.

Theo ý kiến thứ hai trong vấn đề này là được phép ăn lột dạ cho đỡ đói, bởi sinh mạng người sống quan trọng hơn sinh mạng người chết.

Đến đây, chúng ta biết được rằng nếu phá thai thì chúng ta là người hủy diệt thai nhi, còn nếu đẻ tiếp tục phát triển thì mẹ bị hủy diệt rồi sau đó đến thai nhi thì sự diệt vong của hai mẹ con là do Allah hủy diệt họ không do bàn tay chúng ta làm.

**Thứ hai:** Không nhất thiết khi người mẹ bị diệt vong thì thai nhi bị diệt vong theo sau đó đặc biệt trong thời đại chúng ta ngày nay, bởi có thể theo dõi sản phụ rồi phẫu thuật ngay khi cần thiết thì lúc đó có thể cứu sống được thai nhi, trường hợp này đã xảy ra ở một số người nuôi cừu dê họ đã kịp thời cứu sống thai nhi trước khi dê mẹ lìa đời.

Cũng vậy, nếu thai nhi có chết trong bụng mẹ không nhất thiết người mẹ bị chết theo, bởi có thể lấy thai nhi ra khỏi bụng mẹ và người mẹ vẫn bình an.

**Tóm lại:** một khi bào thai được thổi linh hồn vào rồi (tức từ bốn tháng tuổi trở lên) tuyệt đối không được phép phá thai dù trong bất cứ trường hợp nào.

6- Allah luôn bảo vệ tạo vật của Ngài mọi lúc mọi nơi từ khi hãy còn trong bụng mẹ Ngài đã cử Thiên Thần theo bảo vệ cho đến lúc chào đời và cả khi chết.



7- Linh hồn được thổi vào cơ thể nhưng không biết được hình thức thổi ra sao, như Allah đã phán:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا﴾ التَّحْرِيمِ: ١٢﴾

﴿Và Mar-yam con gái của I'mron, nàng đã giữ mình trinh tiết. Bởi thế, TA (Allah) đã thổi linh hồn vào cơ thể nàng (qua trung gian Đại Thiên Thần Jibreel).﴾ Al-Tahreem: 12. Nhưng chúng ta không biết được hoàn cảnh diễn ra như thế nào? Bởi đó là điều huyền bí nhưng bắt buộc người Muslim phải tin.

8- Linh hồn là một cơ thể, bởi được thổi vào thể xác người rồi hòa lẫn vào nó.

**Hỏi:** Cơ thể của linh hồn có giống cơ thể của chúng ta hay không như được cấu thành từ thịt, xương, gân và da ?

**Đáp:** Con người chúng ta không có kiến thức về điều đó, ngược lại chúng ta trả lời như Allah đã phán trong Qur'an như sau:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿وَسْئَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي﴾ الْإِسْرَاءِ: ٨٥﴾

﴿Họ hỏi Người (Muhammad) về linh hồn, hãy bảo chúng: "Linh hồn là mệnh lệnh của Thượng Đế Ta."﴾ Al-Isrâ: 85.

Shaikh Al-Islam Ibnu Taimiyah nói: "Ý kiến của các nhà triết học về linh hồn như sau: có người nói: linh hồn giống như thể xác vậy như cao, thấp, mập, trắng, đen... có người nói: linh hồn là máu, có người nói: linh hồn là một phần của cơ thể người như thể tay, chân vậy.

Theo ý kiến của nhóm người Sunnah như sau: linh hồn là mệnh lệnh của Allah phán truyền, chúng ta tin tưởng với những gì được miêu tả về linh hồn từ Qur'an và Sunnah, điển hình như câu kinh:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ يَتُوبُ عَلَيْكُمْ مَلِكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ﴾ السَّجْدَةِ: ١١﴾

Allah phán: ﴿Hãy bảo (họ Muhammad): "Thần chết phụ trách việc bắt hồn các người"﴾ Al-Sajadah: 11.

Allah phán ở chương khác:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا﴾ الْأَنْعَامِ: ٦١﴾

﴿Cho đến khi các Thiên Thần của TA (Allah) bắt hồn y.﴾ Al-An-a'm: 61.

Được truyền lại chính xác từ Nabi ﷺ: "Một khi Thiên Thần bắt lấy linh hồn ra khỏi cơ thể, nếu là nhóm người của thiên đàng thì được các Thiên Thần mang vải liệm từ thiên đàng xuống liệm và chất ướp thơm từ thiên đàng xuống ướp, Thần Chết rút hồn bằng tay



**mình và không hề bỏ mặt linh hồn đó dù chỉ nháy mắt. Sau đó, liếm vào vãi liếm rồi đưa lên trời."** Hadith do Ahmad ghi lại.

Vậy linh hồn là một cơ thể nhưng không giống như cơ thể của chúng ta, chỉ có Allah duy nhất mới biết được hình dạng ra sao. Linh hồn vô cùng huyền bí như ai cũng biết trong lúc ngủ linh hồn ra khỏi thể xác nhưng không phải ra vĩnh viễn mà đôi khi chúng ta thấy được rằng chúng ta đang ở Trung Quốc hoặc ở một nơi xa xôi của trời tây, có thể đang ở trên máy bay hoặc trên xe hoặc đang chu du thiên hạ... trong khi chúng ta đang ở trên giường ngủ, dưới tấm mền. Cho nên, linh hồn là điều kỳ diệu chúng ta không có kiến thức về nó ngoại trừ điều nào được nhắc đến trong Qur'an và Sunnah mà thôi.

Một khi chính bạn không biết được việc gì xảy ra ở ngay trên cơ thể mình thì làm sao có thể biết được hình thức thuộc tính của Allah trong khi điều đó vô cùng vĩ đại, vô cùng tối cao.

Một khi bạn biết được rằng con người vô khả năng nhận thức được hình thức thuộc tính của Allah cho dù người đó là ai, thì chớ có tìm mọi cách để biết về nó cũng như hỏi về nó, bởi thế mà Imam Malik đã trả lời cho câu hỏi về hình thức Istawa (ngự trị) của Allah ra sao là điều Bid-a'h."

9- Thiên Thần là những bề tôi được Allah sai khiến.

10- Với bốn điều ghi chép cho con người như: bổng lộc, tuổi thọ, việc làm và hạnh phúc hoặc bất hạnh, nhưng những điều này có nghĩa là không cần làm gì cả thì bổng lộc cũng đến phải không ?

**Đáp:** không, để được số bổng lộc qui định sẵn chúng ta phải tìm lý do thì mới có được bổng lộc đó.

11- Các Thiên Thần viết lên những điều trên.

**Hỏi:** Các Thiên Thần viết bằng chữ gì, bằng chữ Arập hay chữ Hê-bơ (chữ của người Do Thái) hay là chữ gì khác ?

**Đáp:** Đây là câu hỏi Bid-a'h, bắt buộc chúng ta người Muslim phải tin rằng họ Thiên Thần viết nhưng bằng loại chữ gì thì chúng im lặng không nói gì cả.

**Hỏi:** Điều được viết đó viết lên trán của thai nhi hay viết lên quyển sổ ?

**Đáp:** Có đường truyền cho rằng được viết lên trán của thai nhi và có đường truyền khác được viết lên quyển sổ, với hai điều này được giải thích như sau: có thể được viết trên quyển sổ rồi Thiên Thần lấy ra từ đó theo ý muốn của Allah và có thể được viết lên trán của thai nhi.

12- Con người không hề biết được điều gì đã viết cho y, bởi thế y được lệnh phải cố đi tìm đường đi đúng đắn để có lợi về thân điều này hoàn toàn hợp lệ, cho nên tất cả chúng ta không biết được điều gì đã viết cho chúng ta nhưng chúng ta được lệnh phải tìm đường chân lý mà đi để được phúc lợi và tránh xa mọi điều xa có hại đến bản thân.

13- Kết cuộc của con người chỉ có hai đường để đi:  
Hoặc là bất hạnh hoặc là hạnh phúc, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَمِنْهُمْ سَعِيدٌ وَسَعِيدٌ﴾ هود: ١٠٥

«Do đó, trong số họ có người bất hạnh và có người hạnh phúc» Hud: 105.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ﴾ التغابن: ٢

«Ngài (Allah) là Đấng tạo hóa ra các người, nhưng trong các người có số bất tin và có số tin tưởng» Al-Taghobun: 2.

Cầu xin Allah ban cho toàn thể chúng ta thuộc nhóm người hạnh phúc, Ngài là Đấng hằng nghe lời cầu xin.

## Hadith thứ năm

هـ- عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِ اللَّهِ عَائِشَةَ   قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ  : ((مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ)) وراه البخاري كتاب الصلح، باب إذا اصطلحوا على صلح جور فالصلح مردود، حديث (٢٦٩٧) ومسلم كتاب: الأقضية، باب: نقض الأحكام الباطلة، وردّ محدثات الأمور، حديث (١٧١٨، ١٧) وفي رواية لمسلم: ((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ))

5- Mẹ của những người có đức tin Um Abdullah bà A-y-shah   thuật lại lời Nabi  : "**Ai làm điều gì mà không có lệnh của Ta thì việc làm đó của y bị trả lại.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần hòa giải, chương khi hòa giải bằng sự bất công thì sự hòa giải đó không được chấp nhận, Hadith số 2697 và Muslim ghi lại ở phần phân xử, chương hủy bỏ những giáo lý vô hiệu và đổi lại những ai tạo ra cái tân, Hadith số 17 và 1718, theo đường truyền khác của Muslim Nabi   nói: "**Ai tạo ra cái mới trong việc làm này của Ta (tức trong Islam) mà nó không có trong đạo thì việc làm đó bị trả lại y.**"

### \* Những bài học rút ra từ Hadith:

1- Cấm tạo ra điều mới mẽ trong tôn giáo Allah cho dù với ý định tốt đẹp kể cả con tim cảm nhận được điều đó là đúng, bởi đó là việc làm của Shayton.

**Hỏi:** Nếu tôi tạo ra cái mới nguyên thủy có từ giáo lý Islam nhưng tôi đặt ra cung cách, đường lối rõ ràng trong khi điều đó không có trong tôn giáo, vậy việc làm đó có bị trả lại tôi không ?

**Đáp:** Việc làm đó bị trả lại, thí dụ có một số người tự tạo ra một số cung cách tôn thờ, lời tụng niệm, tính cách và những gì tương tự tất cả điều bị trả lại.

+ Phải biết rằng noi theo việc gì đó hay bắt chước theo việc gì đó không được công nhận ngoại trừ điều đó phù hợp sáu điều sau: lý do sự việc, thể loại sự việc, số lượng sự việc, hình thức sự việc, thời gian sự việc và nơi chốn sự việc.

Còn nếu không phù hợp với giáo lý trong sáu điều này thì điều đó vô hiệu bị trả lại, bởi y đã tạo ra cái tân không có nguồn gốc từ tôn giáo của Allah.

**Thứ nhất:** Việc làm phải phù hợp với giáo lý về lý do của sự việc: là làm một việc tôn thờ bởi lý do mà lý do đó không được Allah cho phép, thí dụ: mỗi khi bước vào nhà thì dâng hai Rak-at rồi lấy đó làm điều Sunnah, với điều này bị trả lại.

Đúng, lễ Solah trong nguyên thủy được phép nhưng lý do đó không có trong giáo lý nên trở thành điều bị trả lại.

Thí dụ khác: nếu ai đó tạo ra một ngày tết với lý do người Muslim đã đại chiến trong trận Badr, việc làm đó bị trả lại bởi lý do đó không được Allah và Rosul ﷺ của Ngài qui định.

**Thứ hai:** Việc làm phải phù hợp với giáo lý về thể loại của sự việc: là nếu ai đó tôn thờ Allah bằng cung cách không được qui định cho thể loại tôn thờ đó thì việc làm đó bị trả lại, thí dụ: nếu ai giết tế cho Allah con ngựa thì việc làm đó bị trả lại y không được Allah chấp nhận, bởi điều đó làm trái ngược thể loại mà giáo lý đã định và loại động vật được qui định giết tế đó là súc vật thuộc ba loại: lạc đà, bò và Ghonam (tức dê và cừu).

Còn nếu y giết con ngựa rồi đem số thịt đó bỏ thí thì việc làm đó được phép, bởi vì y dâng lên Allah bằng cách bỏ thí thịt ngựa chứ không phải bằng cách giết tế.

**Thứ ba:** Việc làm phải phù hợp với giáo lý về số lượng của sự việc: là nếu ai tôn thờ Allah bằng cách làm vượt mức giới hạn đã định trong giáo lý thì điều đó bị trả lại y, thí dụ: ai đó lấy nước Wud'ua bốn lần tức rửa mỗi phần của cơ thể như: tay, chân, mặt bốn lần thì lần thứ tư không được chấp nhận, bởi y thêm điều không được giáo lý đặt ra và có Hadith nói về điều làm dư đó như sau:

أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَوَضَّأَ ثَلَاثًا وَقَالَ: ((مَنْ زَادَ عَلَى ذَلِكَ فَقَدْ أَسَاءَ وَتَعَدَّى وَظَلَمَ)) أَخْرَجَهُ الْإِمَامُ أَحْمَدُ فِي مَسْنَدِ الْمَكْتُوبِينَ (٦٦٨٤)، وَالنَّسَائِيُّ كِتَابَ الطَّهَارَةِ، بَابُ: الْإِعْتِدَاءِ فِي الْوُضُوءِ (١٤٠)، وَابْنُ مَاجَةَ كِتَابُ: الطَّهَارَةِ وَسُنَنِهَا، بَابُ: مَا جَاءَ فِي الْقَصْدِ فِي الْوُضُوءِ وَكَرَاهَةِ التَّعْدِي فِيهِ (٤٢٢).

Quả thật, Nabi ﷺ đã lấy nước Wud'ua ba lần rồi nói: "**ai làm hơn thế này, quả là điều tệ hại quá mức và lầm lạc.**" Hadith do Imam Ahmad ghi lại trong quyển Musnad Al-Mukaththirteen (6684), Al-Nasa-y ghi lại ở phần: tẩy rửa, chương: quá mức trong nước Wud'ua (140) và Ibnu Majah ghi lại ở phần: tẩy rửa và những điều Sunnah, chương: sự định tâm trong Wud'ua và cấm vượt quá mức trong nước Wud'ua (422).

**Thứ tư:** Việc làm phải phù hợp với giáo lý về hình thức của sự việc: là ai tôn thờ Allah với những hình thức khác với giáo lý qui định thì sự tôn thờ đó không được chấp nhận bị trả lại cho y, thí dụ: nếu ai dâng lễ Solah rồi quỳ lạy trước khi cúi người về trước 90 độ thì lễ Solah đó vô hiệu bị trả lại y, bởi nó không phù hợp với giáo lý về hình thức.

Tương tự thế nếu lấy nước Wud'ua bắt đầu từ chân rồi đầu rồi tay rồi mặt thì nước Wud'ua đó vô hiệu, bởi nó không phù hợp với giáo lý về hình thức.

**Thứ năm:** Việc làm phải phù hợp với giáo lý về thời gian của sự việc: là nếu dâng lễ Solah trước khi bước vào thời gian của nó thì lễ Solah đó không được công nhận, bởi không được dâng trong giờ giấc đã được giáo lý qui định.

Nếu ai giết tế Allah trước khi dâng lễ Solah têt thì vật giết tế đó không được chấp nhận, bởi không đúng với thời khắc đã được giáo lý qui định.

Nếu Étikaaf không trong thời gian đã được giáo lý qui định nhưng được phép, bởi Nabi ﷺ đã hài lòng cho Umar bin Al-Khottob ﷺ Étikaaf ở Masjid Harom (Masjid Makkah) khi đã nguyện.

Nếu ai tự trể nầy lễ tôn thờ ra khỏi thời gian đã qui định không có lý do giống như dâng lễ Solah Fajr sau khi mặt trời mọc không có lý do thì lễ Solah đó bị trả lại, bởi việc làm đó không được lệnh của Allah và Rosul ﷺ của Ngài ra lệnh.

**Thứ sáu:** Việc làm phải phù hợp với giáo lý về nơi chốn của sự việc: là nếu ai Étikaaf ngoài những Masjid như ở trường, ở nhà thì sự Étikaaf đó không đúng, bởi nó không phù hợp với nơi chốn vì nơi Étikaaf đó là Masjid.

Hãy thận trọng đến sáu nguyên lý này mà áp dụng nếu không phù hợp thì sẽ bị trả lại.

Và đây là một số thí dụ về những việc bị trả lại, bởi làm trái ngược với mệnh lệnh của Allah và Rosul ﷺ của Ngài.

**Thí dụ 1:** những ai bắt buộc phải dâng lễ Solah tập thể ngày thứ sáu mà lại mua bán sau lời Azan thứ hai vào ngày hôm đó thì sự mua bán đó vô hiệu, bởi đã làm trái ngược lại mệnh lệnh của Allah và Rosul ﷺ của Ngài.

**Thí dụ 2:** Nếu cưới hỏi mà không có người đại diện cho cô dâu thì lễ cưới đó vô hiệu, bởi Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلِيِّ)) أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَالتِّرْمِذِيُّ.

"**Lễ cưới sẽ vô hiệu ngoại trừ có người đại diện.**" Hadith do Abu Dawud, Ibnu Majah và Al-Tirmizy ghi lại.

**Thí dụ 3:** Nếu người chồng thôi vợ trong lúc cô vợ đang trong chu kỳ kinh nguyệt thì sự thôi đó có được công nhận hay không ?

**Đáp:** Trong vấn đề này có sự bất đồng ý kiến giữa các học giả Ulama với nhau:

Khi Imam Ahmad nghe được câu: "*thôi vợ trong chu kỳ kinh nguyệt không được công nhận*" thì Imam nói: "*đây quả là câu nói tội tệt*" với sự hiểu biết về giáo lý và Hadith mà Imam đã bắt bỏ câu nói này.



Có ý kiến khác cho rằng *sự thối trong chu kỳ kinh nguyệt được công nhận và được ước tính đây là một lần thối.*

Còn Shaikh Al-Islam nói sự thối này không được công nhận.

Đến đây tôi muốn nhắc nhở mọi người đừng có vội vã trong vấn đề trả lời câu hỏi rằng sự thối trong chu kỳ kinh là không được công nhận, ngược lại hãy ép buộc họ vào thế kẹt bởi họ đã tự đặt mình vào thế kẹt đó như Umar bin Al-Khattab رضي الله عنه đã bắt những ai nói lời thối vợ ba lần cùng lúc thì công nhận cả ba trong khi đó sự thối ba lần cùng lúc ở trong thời Nabi ﷺ, thời Abu Bakr رضي الله عنه và trong hai năm thống lĩnh Islam của Umar bin Al-Khattab رضي الله عنه chỉ công nhận một lần mà thôi, bởi Umar bin Al-Khattab رضي الله عنه cho rằng sự thối ba lần cùng lúc được công nhận cả ba là vì mọi người đã đùa giỡn với giáo lý nên Umar mới làm thế và nói với những ai nói thối vợ ba lần một lúc: anh không được phép trở về ở với vợ anh nữa bởi anh tự đặt mình vào thế kẹt.

Tôi nói ra điều này bởi ngày nay có một số người đùa cợt với giáo lý như việc một người đàn ông bình thường đến gặp anh và nói: y đã thối vợ mình trong chu kỳ kinh nguyệt cách đây mười năm.

- Anh nói: sự thối đó được công nhận.

- Y đáp lại anh: sự thối trong chu kỳ kinh nguyệt chỉ là sự thối Bid'ah mà thôi. Đây chỉ là người đàn ông bình thường không biết phân biệt giáo lý gì cả nhưng lại thích làm theo sở thích.

Đến đây anh có được phép nói với y rằng sự thối của anh không được công nhận hay không ?

**Đáp:** Không thể, bởi chúng ta phải chịu trách nhiệm cho câu trả lời đó trước Allah vào ngày phán xử, ngược lại chúng ta nói: anh đã tự đặt bản thân mình vào thế kẹt thì tự anh phải chịu như thế mà thôi. Và nếu đã hết thời hạn chờ đợi của sự thối thì cô ta có chồng khác, vậy có được phép đến nói với người chồng mới rằng: đây là vợ của tôi ?

**Đáp:** đừng nói như thế, một khi anh đã tự đặt mình vào thế kẹt rồi thì chớ kéo người khác bị giống như mình.

**Tóm lại:** theo đại đa số học giả Ulama nói rằng: thối vợ trong chu kỳ kinh nguyệt được công nhận, còn câu nói không được công nhận thì Imam Ahmad nhận xét rằng: đây quả là câu nói tội tệ, tức không nên làm theo câu nói này.

**Thí dụ 4:** Ai đó bán một kilôgam vàng bằng một kilôgam rưỡi vàng thì sự mua bán này vô hiệu, bởi Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا تَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالذَّهَبِ إِلَّا مِثْلًا بِمِثْلٍ سَوَاءٍ بِسَوَاءٍ)) متفق عليه.

**"Không được bán vàng bằng vàng ngoại trừ tương tự như nhau, giống như nhau."** Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

**Thí dụ 5:** Ai đó dâng lễ Solah với quần áo ăn cắp được, thì theo đại đa số học giả Ulama thì lễ Solah đó đúng, bởi lệnh cấm của Nabi ﷺ không cấm lễ Solah mà chỉ cấm về quần áo ăn cắp mà thôi cho dù có dâng lễ hay không dâng lễ cũng bị cấm, cho nên lệnh cấm không liên quan đến lễ Solah và Nabi ﷺ không có nói: "*Không được dâng lễ Solah với quần áo ăn cắp được.*" Mà Người lại cấm không được ăn cướp giết và đó là lệnh cấm chứ không liên quan về lễ Solah.

**Thí dụ 6:** Ai đó dâng lễ Solah Sunnah (khuyến khích) không có lý do gì trong những giờ giấc bị cấm dâng lễ thì lễ Solah đó bị trả lại, bởi lệnh cấm đó liên quan đến lễ Solah.

**Thí dụ 7:** Ai đó nhịn chay vào ngày tết Fitr thì sự nhịn chay đó bị trả lại, bởi lệnh cấm đó liên quan đến sự nhịn chay.

**Thí dụ 8:** Ai lấy Wud'ua bằng nước ăn cắp được thì Wud'ua đó đúng, bởi chỉ cấm ăn cắp nước chứ không liên quan đến lấy Wud'ua bằng nước ăn cắp được cả.

**Tóm lại:** khi lệnh cấm liên quan đến nghi thức tôn thờ thì sự tôn thờ đó vô hiệu, không đúng, bị trả lại còn chỉ cấm chung chung thì không hề liên quan đến sự đúng sai của sự tôn thờ.

**Thí dụ 9:** Ai đó lường gạt trong mua bán, sự mua bán đó vẫn được công nhận là đúng, bởi chỉ cấm gian lận mà thôi, tương tự thế nếu người bị lường gạt chấp nhận sự mua bán này thì sự mua bán đó đúng được công nhận, Nabi ﷺ nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا تَلْقُوا الْجَلْبَ فَمَنْ تَلَقَّاهُ فَاشْتَرَى مِنْهُ فَإِذَا أَتَى سَيِّدَهُ السُّوقَ فَهُوَ بِالْخِيَارِ)) رواه مسلم.

"Các người đừng có đón những người nông thôn (mang động vật, thức ăn lên thành thị bán), ai đã đón họ để mua thì khi đến chợ thì những người nông thôn có sự lựa chọn (tiếp tục hoặc hủy cuộc mua bán)." Hadith do Muslim ghi lại.

Chứ Nabi ﷺ không nói: sự mua bán đó vô hiệu, ngược lại sự mua bán đó được công nhận rồi Người giao quyền lựa chọn tiếp tục hoặc hủy bỏ sự trao đổi đó nếu biết mình bị lừa gạt.

**Thí dụ 10:** Ai đó đi làm Haj bằng lạc đà hoặc xe ăn cắp thì theo đại đa số học giả Ulama thì Haj đó đúng nhưng phải gánh tội đã ăn cắp lạc đà hoặc xe bởi sự ăn cắp của họ không liên quan đến Haj bởi người ta có thể đi làm Haj mà không cần đến những vật đó.

Còn theo được truyền của Muslim thì Nabi ﷺ nói:

((مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ))

**"Ai tạo ra cái mới trong việc làm này của Ta (tức trong Islam) mà nó không có trong đạo thì việc làm đó bị trả lại y."**

Theo Hadith này thì bất cứ hình thức tôn thờ nào không có lệnh của Allah và Rosul ﷺ của Ngài thì việc làm đó bị trả lại cho người làm nó, bởi trong nguyên thủy cung cách tôn thờ là bị cấm cho đến khi có bằng chứng cho phép làm hình thức tôn thờ đó.

Nếu ai đó tôn thờ Allah bằng hình thức nào đó thì bị người khác cấm làm thì y nói: bằng chứng đâu anh cho rằng điều này bị cấm? Thì câu nói đúng ở đây là câu của người ngăn cản với bằng chứng là: trong nguyên thủy cung cách tôn thờ là bị cấm cho đến khi có bằng chứng cho phép làm hình thức tôn thờ đó.

Còn những gì ngoài hình thức tôn thờ như việc làm thì nguyên thủy Halal được phép làm.

**Thí dụ:** Ai đó sẵn chim để ăn bị người khác ngăn cấm, y mới hỏi: bằng chứng đâu anh cho rằng việc này bị cấm? Thì câu nói đúng là câu nói của người sẵn, bởi trong nguyên thủy nó được phép làm như Allah đã phán:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا﴾ البقرة: ٢٩

﴿Và (Allah) là Đấng đã tạo hóa cho các người tất cả mọi vật ở dưới đất.﴾ Al-Baqoroh: 29.

**Thí dụ về việc làm:** Ai đó làm việc gì đó trong nhà hoặc trong xe hoặc những nơi nào đó thuộc về những việc làm của trần gian thì người khác ngăn cấm thì y hỏi: bằng chứng đâu anh cho rằng việc này bị cấm? Thì câu nói thuộc về người làm, bởi trong nguyên thủy nó được phép làm.

Đến đây chúng ta biết được hai tắc rất đối quan trọng:

Dựa vào những gì phân tích được chia làm ba loại:

**Thứ nhất:** Những gì chúng ta đã biết được giáo lý cho phép trong hình thức tôn thờ thì những hình thức đó được phép.

**Thứ hai:** Những gì chúng ta đã biết được giáo lý cấm trong hình thức tôn thờ thì những hình thức đó bị cấm làm.

**Thứ ba:** Những hình thức tôn thờ nào chúng ta không biết giáo lý có cho phép làm hay không thì nó bị cấm làm.

Còn những gì liên quan đến việc làm và những gì khác cũng được chia làm ba loại:

**Thứ nhất:** Những gì chúng ta biết được giáo lý cho phép làm thì đó là điều được phép, như Nabi ﷺ đã ăn thịt ngựa vằn.

**Thứ hai:** Những gì chúng ta biết được giáo lý cấm thí dụ như: tất cả động vật có nanh thì điều đó bị cấm.

**Thứ ba:** Những gì chúng ta không biết về nó có được phép hay không thì điều này được phép làm, bởi trong nguyên thủy những gì khác sự tôn thờ là điều được phép làm.

### Hadith thứ sáu

6- عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ التُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: ((إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ فَقَدْ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ كَالرَّاعِي يَرَعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَقَعَ فِيهِ. أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمَى. أَلَا وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مَحَارِمُهُ. أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضَغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ)) رواه البخاري كتاب: الإيمان، باب فضل من استبرأ لدينه (٥٢) ومسلم كتاب: المساقاة، باب: أخذ الحلال وترك الشبهات (١٠٧، ١٥٩٩).

6- Ông Abu Abdullah Al-Nu'man bin Basheer رضي الله عنه kể: tôi đã nghe Rosul صلى الله عليه وسلم nói: "Quả thật, mọi điều Halal được phép và mọi điều Harom bị cấm đã được phân định rất rõ ràng và ở giữa hai khoảng Halal và Harom có những điều bị nghi ngờ làm nhiều người không biết đến, và ai từ bỏ được chúng – những điều bị nghi ngờ đó – thì y đã tránh được tai tiếng về tôn giáo và danh dự của mình còn ai rơi vào những điều bị nghi ngờ đó thì đã rơi vào điều Harom như thể người chần cừ chần chừ xung quanh vành đai cấm suýt chút là rơi và vành đai cấm đó. Chẳng phải mỗi vị vua đều có vành đai cấm hay sao? Chẳng phải vành đai cấm của Allah là những điều đã bị Ngài cấm hay sao? Chẳng phải trong mỗi người có một cục máu nếu nó tốt lành thì cả cơ thể sẽ tốt lành còn nếu nó hư đốn thì cả cơ thể sẽ hư đốn theo, chẳng phải đó là con tim hay sao?" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Iman, chương sự ưu đãi của những ai vô tội trong tôn giáo của y, Hadith số 52 và Muslim ghi lại ở phần hợp tác, chương lấy điều Halal và bỏ những điều còn nghi ngờ, Hadith số 107 và 1599.

#### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Mọi vật được chia làm ba loại: Halal được phép làm, Harom không được phép làm và điều bị nghi ngờ, mỗi loại có một giáo riêng như sau:

a) Điều Halal được phép làm thì không một ai bị khiêu trách khi làm nó cả thí dụ: thưởng thức những gì được Allah cho phép như củ hạt, trái cây... Đây là điều Halal ai cũng rõ.



b) Điều Harom bị cấm làm sẽ bị khiển trách đối với ai làm nó thí dụ: uống rượu, ăn xác chết, thịt heo và những gì tương tự... Đây là điều Harom ai cũng rõ.

c) Điều bị nghi ngờ: đây là điều dẫn đến bất đồng ý kiến trong mọi người, có người cho rằng Halal, có người cho rằng Harom có người im lặng và có người thì phân tích.

Thí dụ điều bị nghi ngờ: thuốc lá trong những ngày đầu mới xuất hiện làm mọi người nghi ngờ không thể xác định được là Halal hay Harom nhưng ngày nay đã được bác sĩ nghiên cứu và chứng minh rằng thuốc lá là điều độc hại, đến đây chúng ta không còn gì nghi ngờ gì cả mà khẳng định là điều Harom bị cấm.

2- Những lý do đưa đến sự nghi ngờ:

a) Kiến thức kém: với kiến thức ít ỏi sẽ làm cho chúng ta rơi vào tình trạng nghi ngờ, bởi một khi hiểu biết nhiều sẽ hiểu được nhiều điều mà mọi người không biết.

b) Hiểu biết kém: tức hiểu chậm và có khi người có kiến thức nhiều nhưng lại không hiểu nhiều cũng làm rơi vào tình trạng nghi ngờ.

c) Lơ là trong vấn đề nghiên cứu: không chịu khó nghiên cứu tìm kiếm để biết được tận tường sự việc cũng làm cho bị nghi ngờ.

d) Điều tệ hại nhất trong chuyện này là có ý định xấu: bởi y chỉ muốn cố ra sức bảo vệ câu nói của mình mà bỏ đi sự nghiên cứu thêm để biết rõ sự thật là đúng hay sai. Với ý định bảo thủ này không cho phép y đến với kiến thức đúng thật – cầu xin Allah được bình an – bởi y chỉ muốn tìm kiến thức phù hợp với sở thích của y.

Sự nghi ngờ này không phải ai cũng bị như được minh chứng qua hai bằng chứng sau thứ nhất là câu nói của Nabi ﷺ: "**có nhiều người không biết đến**" tức có nhiều người biết đến điều này.

Thứ hai: nếu sự nghi ngờ này ai cũng bị thì không thể gọi Qur'an là sự phân giải, điều này đồng với nghĩa trong giáo lý Islam còn điều gì đó không rõ ràng thì quả thật điều này tuyệt đối không có trong giáo lý Islam.

3- Với sự nghi ngờ này để phân biệt ai là người cố công học hỏi và ai không cố công học hỏi.

4- Không có giáo lý nào trong Islam điều gì đó mà không một ai biết cả, vì Nabi ﷺ nói: "**có nhiều người không biết đến.**"

5- Khuyến khích bỏ những điều nghi ngờ nhưng phải có bằng chứng minh chứng sự nghi ngờ đó có còn nếu không có bằng chứng minh chứng sự nghi ngờ đó có thì đó chẳng qua là sự sáo lòng mà thôi. Một khi đã tìm thấy được sự nghi ngờ thì con người được lệnh phải khiêm tốn mà



bỏ khuất điều nghi ngờ đó đi còn nếu không có nguồn gốc cho sự nghi ngờ đó thì việc từ bỏ nó cần phải suy nghĩ lại.

Thí dụ: được ghi lại trong Soheeh Al-Bukhory từ bà A-y-shah   kể rằng:

عَنْ عَائِشَةَ   أَنَّ قَوْمًا أَتَوْا إِلَى النَّبِيِّ   وَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ قَوْمًا يَأْتُونَنَا بِاللَّحْمِ لَا نَدْرِي أَذَكَرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمْ لَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ  : ((سَمُّوا أَنْتُمْ وَكُلُّوهُ)). رواه البخاري.

Có nhóm người đến gặp Nabi   và hỏi: Thưa Rosul của Allah! Có người mang thịt đến tặng chúng tôi, chúng tôi không biết được họ có nhắc tên Allah khi cắt cổ không (tức đọc Bismillah) ? Nabi   đáp: "**Các anh hãy đọc Bismillah (Nhân danh Allah) rồi hãy ăn đi.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

**Hỏi:** Vậy chúng ta có nên bỏ số thịt đó e rằng họ không đọc Bismillah khi cắt cổ hay không ?

**Đáp:** Không cần phải làm thế, bởi ở đây không có gì phải lo sợ cả vì Nabi   đã nói: "**Các anh hãy đọc Bismillah (Nhân danh Allah) rồi hãy ăn đi.**"

Tương tự thế, nếu người Do Thái giáo hay Thiên Chúa giáo mang thịt do chính họ cắt cổ đến tặng bạn thì không cần phải hỏi rằng: con vật này ăn có giết theo cung cách Islam hay không, bởi câu hỏi này không liên quan gì đến vấn đề.

Tương tự, nếu dính trên áo vết dơ gì đó không biết được rằng là dơ hay không thì chúng ta có nên mặc hay không ?

**Đáp:** Nhìn thử xem, nếu đoán rằng nó là chất dơ thì chúng ta nên tránh xa, một khi dự đoán chất dơ càng mạnh thì càng nên tránh xa, còn nếu không đoán được đó là gì thì khỏi quan tâm đến, vì vậy mà Nabi   đã dứt khoát trả lời câu hỏi của người đàn ông gặp phải rắc rối không biết bị hư nước Wud a hay không trong lúc dâng lễ Solah rằng:

قَالَ  : ((لَا يَنْصَرِفُ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا)). رواه البخاري.

Nabi   nói: "**Không được bỏ đi cho đến khi nghe được tiếng hoặc cảm nhận được xì hơi.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

6- Một khi đã rơi vào sự nghi ngờ thì đã rơi vào điều Harom như Nabi   đã nói: "**ai rơi vào những điều bị nghi ngờ đó thì đã rơi vào điều Harom.**"

7- Bất buộc ngăn chặng mọi phương tiện dẫn đến Harom và đây là điều giáo lý Islam bảo, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ الأنعام: ١٠٨  
**﴿Và chớ mắng nhiếc những (thần linh) mà họ van vái ngoài Allah, bởi vì do vô kiến thức họ sẽ mắng nhiếc lại Allah để trả thù.﴾** Al-An-a'm: 108.

Qua câu kinh người Muslim không được phép chửi mắng các thần linh của những người thờ đa thần hồng ngăn chặng việc họ sẽ chửi lại Allah trong khi đó chửi thần linh của người đa thần là chân lý và việc chửi Allah để trả thù là vô kiến thức.

8- Xoay quanh việc hoàn thiện và hư đốn của con người là nằm ở con tim, khi con tim tốt lành thì cả cơ thể sẽ tốt lành còn nếu nó hư đốn thì cả cơ thể sẽ hư đốn theo.

Rút được bài học quý giá ở đây là phải ra sức bảo vệ con tim nhiều hơn ra sức bảo vệ tay chân bởi con tim là trung tâm của mọi việc và con tim là điều mà con người bị thử thách vào ngày tận thế, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَمًا فِي الْقُبُورِ ﴿٩﴾ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ﴿١٠﴾ الْعَادِيَاتِ: ٩ - ١٠

**﴿Há y không biết, khi mọi vật nằm dưới mộ đều bị quật lên ? \* và mọi điều (bí mật) trong lòng sẽ được phơi bày.﴾** Al-A'diyat: 9 – 10.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٩﴾ الطَّارِقِ: ٨ - ٩

**﴿Quả thật, Ngài (Allah) thừa khả năng làm y (sông) trở lại \* Vào một ngày mà mọi bí mật (của con tim) đều được kiểm tra.﴾** Al-Toriq: 8 – 9.

Vì vậy, anh phải tẩy rửa con tim sạch khỏi sự đa thần, Bid-a'h (cái tân), kỳ thị, đố kỵ, ghét bỏ anh em Muslim khác và tất cả mọi đức tính xấu xóa đi giáo lý Islam bởi con tim là nguồn gốc của mọi việc.

9- Trong Hadith đáp lại những kẻ làm tội lỗi một khi bị ngăn cản làm điều tội lỗi thì họ đáp: sự kính sợ nằm ở đây rồi họ vỗ lên lòng ngực mình, quả là dùng chân lý minh chứng cho điều vô nghĩa, bởi vì Người mà nói ra câu:

((التَّقْوَى هَاهُنَا)) أخرجہ مسلم.

"**Sự kính sợ là ở đây.**" Hadith do Muslim ghi lại, câu nói này là do chính Nabi ﷺ nói và ý nghĩa của Hadith là: khi ở đây (tức con tim) biết kính sợ thì mọi phần khác của cơ thể sẽ biết sợ theo nhưng ý muốn của họ "Sự

*kính sợ là ở đây*" mang ý nghĩa là họ sẽ tiếp tục làm tội lỗi còn sự kính sợ vẫn nằm trong tim họ.

Đề đáp lại cho nghi vấn này rất dễ bằng lời giải thích sau: nếu những gì ở đây tốt đẹp thì mọi điều khác sẽ tốt đẹp theo, bởi Nabi ﷺ đã nói: "**nếu nó tốt lành thì cả cơ thể tốt lành còn nếu nó hư đốn thì cả cơ thể hư đốn theo**".

10- Mọi hành động của con người được bắt nguồn từ con tim vì câu nói của Nabi ﷺ: "**nếu nó tốt lành thì cả cơ thể tốt lành còn nếu nó hư đốn thì cả cơ thể hư đốn theo**".

**Hỏi:** Với bằng chứng này trí tuệ có nằm trong con tim không ?

**Đáp:** Đúng vậy, trong Hadith có ngụ ý rằng trí tuệ nằm trong con tim và cơ quan điều khiển nằm ở con tim như được Qur'an đã đề cập, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ﴾ (الحج: ٤٦)

«**Thế sao chúng chẳng chịu chu du trên trái đất để cho con tim chúng hiểu được (thực tại) và tai của chúng có dịp nghe câu chuyện về (sự trừng phạt)? Quả thật, không phải những cặp mắt của chúng bị mù mà là do chính con tim trong lồng ngực của chúng mới bị mù lòa**» Al-Haj: 46.

**Hỏi:** Con tim suy nghĩ bằng cách nào, ra sao ?

**Đáp:** Đây là điều không biết được nhưng là người Muslim phải tin là trí tuệ nằm trong con tim như đã được Qur'an đề cập ở trên.

## Hadith thứ bảy

٧- عَنْ أَبِي رُقَيْبَةَ تَمِيمِ بْنِ أَوْسٍ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: ((الدِّينُ النَّصِيحَةُ)) قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: ((لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَيِّمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ)) رواه البخاري كتاب: الإيمان، باب: قول النبي ﷺ: ((الدين النصيحة)) ص ٣٥ طبعة بيت الأفكار الدولية. ومسلم كتاب: الإيمان، باب: بيان أن الدين النصيحة (٥٥، ٩٥).

7- Ông Abu Ruqoiyah Tameen bin Âus Al-Daryy ﷺ thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Đin (Tôn giáo) là lời khuyên bảo.**" Chúng tôi hỏi: vì ai thưa Rosul? Người đáp: "**Vì Allah, vì Kinh Sách của Ngài, vì Rosul của Ngài, vì những Imam của người Muslim và vì toàn thể người Muslim.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Iman, chương lời Nabi ﷺ: "**Đin (tôn giáo) là lời khuyên bảo.**" Hadith trang 35 do nhà xuất bản Bait Al-Afkaar Al-Đâuliyah và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương phân tích quả thật Đin (tôn giáo) là lời khuyên bảo, Hadith số 55 và 95.

### Phân tích Hadith:

\* Chữ "**Đin**" trong tiếng Ả-rập mang hai nghĩa: "**Đin A'mal** (tức hành động tôn thờ)" và "**Đin Jaza** (tức thưởng phạt cho sự tôn thờ)". Câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ الفاتحة: ٤

﴿**Đức Vua của ngày Đin.**﴾ Al-Fatihah: 4.

Ngụ ý chữ "**Đin**" trong câu kinh là "**Đin Jaza** (tức thưởng phạt cho sự tôn thờ)". Còn câu:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَرَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ المائدة: ٣

﴿**Và TA (Allah) chỉ hài lòng cho các người về Đin Islam mà thôi**﴾ Al-Ma-i-dah: 3.

Ngụ ý chữ "**Đin**" trong câu kinh là "**Đin A'mal** (tức hành động tôn thờ)"

\* Chữ "**khuyên bảo**" có nghĩa là thật thành tâm làm điều đó.

\* Khuyên bảo vì Allah mang hai ý nghĩa:

+ Thành tâm thi hành sự tôn thờ vì Ngài.

+ Chúng nhận rằng: chỉ Allah duy nhất trong việc tạo hóa, xứng đáng tôn thờ và những đại danh và đặt tính của Ngài.

\* Khuyên bảo vì Kinh Sách của Ngài (tức Thiên Kinh Qur'an) mang nhiều ý nghĩa sau:

+ Bảo vệ Kinh Thiên Qur'an tức bảo vệ tránh khỏi sự chỉnh sửa, thay đổi, thêm bớt của con người đồng thời chỉ ra sự vô hiệu của những ai thay đổi.

+ Thật lòng tin tưởng mọi tin tức có trong Qur'an không chút nghi ngờ, nếu ai phủ nhận hay nghi ngờ bất cứ tin tức nào có trong Qur'an thì y không phải là người khuyên bảo mà là người Kafir.

+ Thi hành mọi mệnh lệnh có trong Qur'an, nếu không thi hành thì không phải là người khuyên bảo.

+ Tránh xa mọi lệnh cấm có trong Qur'an, nếu không thi hành thì không phải là người khuyên bảo.

+ Tin tưởng chắc chắn rằng mọi giáo lý có trong Thiên Kinh Qur'an là những giáo lý tốt đẹp nhất, phù hợp nhất mà không có giáo lý nào bằng.

+ Tin tưởng chắc chắn rằng Thiên Kinh Qur'an là lời phán của Allah từ chữ cho đến ý nghĩa, là lời phán thật sự do chính Ngài phán rồi mặc khải vào con tim của Nabi Muhammad ﷺ qua trung gia Đại Thiên Thần Jibreel để cho Nabi Muhammad ﷺ dùng Qur'an khuyến cáo nhân loại bằng ngôn ngữ Arập.

\* Khuyên bảo vì Rosul ﷺ của Allah mang nhiều ý nghĩa sau:

+ Noi theo Sunnah của Người và không bao giờ noi theo bất cứ ai ngoài Người, vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ

كَبِيرًا ﴿٢١﴾ الأَحْزَابُ: ٢١

﴿Chắc chắn trong các người có vị Rosul của Allah, Người là một gương đạo đức mẫu mực cho những ai hy vọng về (cuộc gặp gỡ) với Allah và ngày (phán xử) cuối cùng và đồng thời họ tưởng nhớ Allah thật nhiều.﴾ Al-Ahzaab: 21.

+ Tin tưởng chắc chắn rằng Rosul của Allah là người thật, việc thật không hề có dối trá hay bịa đặt và Người là Người chân thật nhất, đáng tin cậy nhất.

+ Tin tưởng tất cả mọi thông tin do người thông báo từ quá khứ đến hiện tại và cả tương lai.

+ Thi hành mọi mệnh lệnh của Người.

+ Tránh xa mọi lệnh cấm của Người.

+ Luôn bảo vệ giáo lý do Người truyền đạt.



+ Tin tưởng rằng những gì do Rosul truyền đạt là do chính Allah mặc khải bắt buộc phải thi hành tất cả, bởi những gì được xác thực từ Sunnah thì có hiệu lực như Qur'an, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ النساء: ٥٩

«Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah và tuân lệnh Rosul.» Al-Nisa: 59.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ النساء: ٨٠

«Ai tuân lệnh Rosul thì quả chắc đã tuân lệnh Allah» Al- Nisa: 80.

Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا ءَأَنذَرُكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ الحشر: ٧

«Và vật gì do Rosul ban cho các người thì hãy nhận nó và vật gì bị Rosul cấm thì hãy tránh xa nó ngay» Al-Hashr: 7.

+ Luôn sát cánh giúp đỡ, chống đỡ Nabi ﷺ lúc Người còn sống, còn nếu đã chết chống đỡ Sunnah của Người.

\* Khuyên bảo vì những Imam của người Muslim:

Imam là người gương mẫu như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَتْ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ﴾ النحل: ١٢٠

«Quả thật, Ibrohim là một nhà lãnh đạo hết lòng sùng bái Allah, duy chỉ tôn thờ Ngài.» Al-Nahl: 120.

Imam còn mang nghĩa là bề tôi trung kiên của Allah, như được nhắc:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَجْعَلْنَا الْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾ الفرقان: ٧٤

«Và hãy biến chúng tôi thành người lãnh đạo cho những người biết kính sợ» Al-Furqon: 74.

Imam của những người Muslim được chia làm hai loại người:

a) Các học giả Ulama: là những người thừa kế được kiến thức, sự tôn thờ, tính tình và sự truyền bá Islam từ Nabi, họ là những người đầu tiên hiểu biết thật sự chủ đề sự việc, bởi họ là những người trực tiếp đối diện với mọi thể loại người từ người bình thường đến những người có cấp bậc trong xã hội để kêu gọi đến với tôn giáo của Allah.

b) Những nhà lãnh đạo thi hành theo giáo lý Islam, bắt buộc họ phải áp dụng giáo lý đó lên bản thân chính họ và cả những người khác.

\* Khuyên bảo vì các học giả Ulama mang những nghĩa sau:

+ Thương yêu họ, bởi không yêu thương họ bạn sẽ không xây được nền tảng giáo lý.

+ Bảo vệ, giúp đỡ họ trong việc tuyên truyền chân lý, đồng thời phổ biến sách vở của họ bằng mọi phương tiện thông tin đại chúng phù hợp với mỗi thời đại mỗi nơi.

+ Bảo vệ danh dự, tiếng tăm của họ tức không hài lòng cho bất cứ ai nói xấu về họ, chê bai, khiển trách họ, còn nếu bạn nghe được người khác chê bai các học giả Ulama trước mặt bạn thì hãy làm theo những phương án sau:

Thứ nhất: chần chừ lại những gì sai lầm, hiểu lầm, giả dối, bịa đặt từ người nói, kế tiếp làm theo phương án hai.

Thứ hai: Xem xét xem người nói có cố ý nói như thế không hay chỉ là sự hiểu lầm.

Thứ ba: nếu chỉ là sự hiểu lầm thì giải thích liền vấn đề hiểu lầm đó rồi báo cho mọi người biết rằng những gì Ulama nói mới là đúng còn ai nói khác họ thì tự chịu trách nhiệm cho câu nói của mình.

Thứ tư: phải dùng lời lẽ vô cùng lịch thiệp để diễn giải phân tích đặt biệt đối với những người có cấp bậc trong xã hội.

Có người vô học nói ra những lời thiếu tôn trọng khi gặp các học giả Ulama khi biết được những gì Ulama đó nói khác với những gì họ biết họ tỏ ra vô cùng tức giận, vô đạo đức đôi khi lại tát cho Ulama đó bạt tay rồi nói những lời thiếu tế nhị: tại sao ông lại nói những lời này, lời nói của ông quả là sai lầm, chẳng lẽ ông không sợ Allah à?. Nhưng sau khi cùng nhau nghiên cứu lại thì những Ulama nói mới là đúng còn những gì họ hiểu là sai, họ cứ tưởng mình đi đúng trên đường Sunnah đúng đường của tiền nhân nhưng thật ra họ lại ở một nơi xa nhất.

Do đó, khi con người tự hào về bản thân mình thì xem người khác chỉ bằng hạt bắp, hãy cẩn thận về điều này. Cầu xin Allah được bình an.

+ Trong những điều khuyên bảo vì Ulama gồm: một khi gặp họ làm sai thì chớ im lặng và nói: ông ta hiểu biết hơn tôi mà hãy tranh luận với họ bằng phép lịch sự, tôn trọng bởi con người đôi khi gặp phải sai lầm cần phải được nhắc nhở và đây cũng là sự khuyên bảo vì Ulama.

+ Chỉ dạy họ cách tuyên truyền phù hợp, đúng lúc. Bởi có một số học giả Ulama rất yêu thích việc truyền đạt kiến thức sẽ thấy ông ta nói mọi lúc mọi nơi thì làm cho mọi người cảm thấy nặng nề, chán ngán bởi mỗi khi có mặt ông trong nhóm thì liền đứng dậy nói. Khi thế hãy chỉ họ cách truyền đạt phù hợp, đúng lúc, đúng chỗ.

Vì thế, chúng ta thấy được rằng Nabi ﷺ đã khuyên bảo các bằng hữu của mình với những lời khuyên bảo rất ngắn gọn súc tích trong khi lời nói của Người mọi người đều muốn lắng nghe nhưng người lại sợ làm mọi người chán ngán, vậy là người thông minh cần phải hòa đồng biết lựa chọn cơ hội tốt đẹp và phù hợp.

\* Khuyên bảo vì các nhà lãnh đạo mang những ý nghĩa sau:

+ Công nhận sự lãnh đạo của họ còn ai không công nhận họ thì không phải là người khuyên bảo vì họ, bởi một khi không công nhận sự lãnh đạo của họ thì không hề làm theo mệnh lệnh cũng như tránh xa lệnh cấm của họ. Cho nên, bắt buộc phải công nhận sự lãnh đạo của họ, nếu người nào chết mà không dưới sự lãnh đạo của nhà lãnh đạo thì y chết như những người thời tiền Islam, cho dù nhà lãnh đạo thuộc tầng lớp nào cũng phải nghe theo.

+ Phổ biến đến mọi người sự tốt đẹp của nhà lãnh đạo, bởi điều đó làm cho mọi người thương yêu nhà lãnh đạo hơn và khi đã yêu thương thì họ sẽ thi hành mọi mệnh lệnh của nhà lãnh đạo đưa ra.

Ngược lại, có một số người do lòng đố kỵ điều kiện họ nên đã nói toàn điều xấu về nhà lãnh đạo, che dấu đi điều tốt thì quả đây là điều bất công.

Thí dụ: nhà lãnh đạo chỉ làm sai một điều gì đó thì bị bêu xấu đủ điều họ đã quên đi biết bao nhiêu điều tốt mà nhà lãnh đạo đó làm, quả đây là điều vô cùng bất công.

+ Thi hành mọi điều lệnh, lệnh cấm do nhà lãnh đạo ra lệnh ngoại trừ việc bảo làm tội lỗi với Allah thì không làm theo bởi không được phép vâng lời tạo vật để làm tội lỗi với Đấng Tạo Hóa Allah, tuân lệnh nhà lãnh đạo cũng là sự tôn thờ Allah với bằng chứng là câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ النساء: ٥٩

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah, tuân lệnh Rosul và các nhà lãnh đạo của các người.﴾ Al-Nisa: 59, Allah đã định việc tuân lệnh họ thuộc trong những mệnh lệnh của Ngài và những gì Allah ra lệnh đều thuộc sự tôn thờ.

Nếu nhà lãnh đạo có làm tội lỗi với Allah cũng bắt mọi người thi hành theo, bởi bắt buộc họ phải là người không phạm tội với Allah không phải là điều bắt buộc.

+ Nếu nhà lãnh đạo có sai chúng ta phải che dấu những điều xấu đó không phổ biến cho mọi người biết, nếu ai làm thì chẳng qua trong con tim người đó có nhiều hiềm khích, thù hận, đố kỵ với họ, bởi điều đó nếu được lan truyền sẽ dẫn đến tình trạng tự tách ly khỏi sự quản lý của nhà lãnh đạo dẫn đến rất nhiều điều xấu khác không đón được kết quả.

Che dấu những điều xấu của họ không đồng nghĩa với việc im lặng bỏ mặc họ làm gì làm ngược lại, phải khuyên can họ bằng trực tiếp nếu có thể, nếu không thì nhờ đến các vị học giả Ulama khuyên bảo họ. Vì vậy, Usamah bin Zaid رضي الله عنه đã ngăn chặn lời nói xấu của một nhóm người nói với ông rằng: tại sao ông không làm và không nói về người này và

người này, nghe vậy ông đáp: chẳng lẽ mọi người muốn tôi kể hết cho mọi người nghe tất cả những gì tôi đã nói với nhà lãnh đạo hả? Điều này thì không thể.

Con người không thể nào kể hết cho mọi người nghe những gì đã nói với nhà lãnh đạo, bởi nếu nhà lãnh đạo làm theo thì mọi người sẽ nói: ông ta quá hèn yếu còn không làm theo thì mọi người nói y là người độc tài, độc quyền.

Bởi thế, sự sáng suốt nhất là không nói cho mọi người về điều gì cả bởi điều đó dẫn đến nhiều chuyện ngoài ý muốn.

+ Không tách ly khỏi sự quản lý của họ, không chống đối lại họ và Nabi ﷺ đã không cho mọi người cơ hội kháng cự lại nhà lãnh đạo của họ với câu nói:

قَالَ ﷺ: ((أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ مِنَ اللَّهِ فِيهِ بُرْهَانٌ)) متفق عليه.

**"Cho đến khi các người thấy được sự phủ nhận Allah của họ thật rõ ràng thì đó mới là bằng chứng trước Allah."** Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

**Hỏi:** nếu cho phép tách ly khỏi họ những nhà lãnh đạo với những điều kiện thì có được tách ly không? Bởi có sự khác nhau giữa hai điều được phép tách ly và bắt buộc tách ly.

**Đáp:** Không được phép tách ly, bởi sự tách ly là muốn mọi việc được tốt đẹp hơn và làm sao trở nên tốt đẹp hơn chỉ là một nhóm nhỏ, vũ khí lại ít trong khi tập thể là nhóm người rất mạnh về mọi mặt, bởi việc tách ly sẽ dẫn đến sự đổ máu, xâm phạm đến điều Harom chứ không có lợi gì cả như chúng ta đã chứng kiến cảnh tách ly của nhóm Khowarij đã tách ly khỏi vị thủ lĩnh Aly bin Abu Tolib ﷺ cho đến ngày nay và đã xảy ra không biết bao là điều xấu xa chỉ có Allah mới rõ.

Nhưng có một số người đã châm chính, đã nhóm lên ngọn lửa hiềm khích thù hằn mà chẳng nghĩ đến kết quả sẽ ra sao, đây quả là điều sai lầm vô cùng to lớn.

Như thế nào mới gọi là phủ nhận Allah? Bởi có số người cho rằng điều này là phủ nhận Allah còn số người khác thì không. Trả lời cho ý này dựa vào câu nói của Nabi ﷺ: **"sự phủ nhận Allah của họ thật rõ ràng"** tức không chút nghi ngờ như tận mắt thấy họ lại bực tưng hoặc chính tay nghe họ chửi Allah hoặc Rosul hoặc những gì tương tự.

\* Khuyên bảo vì toàn thể người Muslim: là thể hiện sự yêu thương, sự vui tươi, chào hỏi Salam, giúp đỡ họ và làm những điều có lợi họ bảo vệ họ tránh mọi điều xấu có hại.

Bạn phải biết rằng khi nói chuyện với người bình thường không giống như người có chức quyền, nói với người có học thức khác với



người dốt nát, vì vậy tùy người mà có lời nói phù hợp, hãy khuyên bảo mọi người theo khả năng có thể.

**\* Những bài học rút từ Hadith:**

1- Các bảng hữu rất tranh thủ để hỏi Nabi ﷺ về kiến thức Islam và họ hỏi tất cả mọi điều mà người Muslim cần phải biết đến nó thể loại như khi Nabi ﷺ kể về sự xuất hiện của Đajjal ngày đầu tiên dài bằng một năm thì họ liền hỏi vậy phải dâng lễ Solah như một ngày có đủ không? Dựa vào đó những gì các bảng hữu không hỏi đến thì chúng ta đừng có hỏi đặt biệt là về các đại danh và đặt tính tuyệt đối của Allah, do vậy mà Imam Malik ﷺ đã cho rằng câu hỏi về "*sự an tọa trên ngai vương của Allah là như thế nào?*" là câu hỏi Bid-a'h bởi người hỏi đã hỏi điều mà các Sahabah đã không hỏi đến.

2- Là tập thể Muslim bắt buộc phải có người Imam để dẫn dắt họ, có thể là Imam quản lý việc chung tất cả hoặc chỉ giải quyết một bộ phận nào thôi.

Giới học giả Ulama nói: nếu trong Masjid có Imam chính thức thì những người khác không được phép điều khiển buổi lễ Solah mà không có phép của Imam chính thức.

Vì thế, mà Nabi ﷺ đã ra lệnh cho những người đi du hành rằng: nếu trong nhóm có ba trở lên người thì cử ra một người quyết định mọi công việc của họ để tránh khỏi tranh cãi những điều không phải.

Một khi đã cử ai làm người chỉ huy thì bắt buộc phải nghe theo lời người chỉ huy đó nếu không thì còn gì ý nghĩa chỉ huy nữa nhưng chỉ nghe trong khuôn khổ Islam tức không được nghe lời người chỉ huy làm những điều trái ngược với giáo lý Islam.



## Hadith thứ tám

۸- عَنْ ابْنِ عُمَرَ ۞ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ۞ قَالَ: ((أَمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى)) رواه البخاري كتاب: الإيمان، باب: فإن تابوا وأقاموا الصلاة (۲۵) ومسلم كتاب الإيمان، باب: الأمر بقتال الناس حتى يقولوا لا إله إلا الله وحده لا شريك له ومحمد رسول الله ويقوموا الصلاة (۲۲، ۳۶).

8- Ông Ibnu Umar ۞ thuật lại lời Nabi ۞: "**Ta nhận được lệnh phải tranh đấu với mọi người cho đến họ chấp nhận Allah duy nhất để tôn thờ và Muhammad là Rosul của Ngài, dâng lễ Solah, xuất Zakat bắt buộc. Khi họ chấp nhận làm thế thì Ta bị cấm xâm phạm đến sinh mạng và tài sản của họ ngoại trừ vì quyền lợi của Islam và sự thanh toán của họ do Allah định đoạt.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Iman, chương nếu họ đã sám hối và dâng lễ Solah, Hadith số 25 và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương lệnh đấu tranh với mọi người đến khi nói câu La il la ha il lol loh và Muhammad là Rosul của Allah và dâng lễ Solah, Hadith số 22 và 36.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Bắt buộc phải chiến đấu với nhân loại đến khi họ làm theo yêu cầu của Islam.

**Hỏi:** Tại sao điều này không phải chỉ là điều khuyến khích ?

**Đáp:** Đây không phải là điều khuyến khích, bởi trong điều này có cho phép làm điều cấm, một khi cho phép làm điều cấm là bởi để thực hiện điều bắt buộc.

Dựa vào điều này mà một số học giả Ulama cho rằng Khitan (tức cắt da qui đầu ở nam) là điều bắt buộc, bởi Khitan là cắt bỏ đi điều mà con người luôn tôn trọng trong khi nguyên thủy là điều bị cấm phạm không được phép cắt bất cứ bộ phận nào, phần da nào trên cơ thể người và một khi cho phép cắt chứng tỏ rằng Khitan là điều bắt buộc. Đến đây, chứng minh được rằng khi cho phép làm điều bị cấm là để thi hành điều bắt buộc thì đã chứng tỏ được chiến đấu với nhân loại là điều bắt buộc.

Giáo lý về Jihaad (tức thánh chiến vì Allah) chỉ bắt buộc một số người nhất thiết nào đó chứ không bắt buộc tất cả mọi người phải đi Jihaad, bởi Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ وَمَا كَانُوا الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ

لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾ التوبة: ١٢٢

﴿Và những người có đức tin không bắt buộc phải đi chiến đấu tất cả. Nếu mỗi thành phần cử một nhóm người của họ đi chinh chiến để học hỏi (các vấn đề) tôn giáo và khi trở về để giáo dục lại cho dân chúng thì cách đó sẽ giúp họ tránh phạm tội.﴾ Al-Tâubah: 122.

2- Bắt buộc phải nói La i la ha il lol loh bằng lời và tin tưởng bằng con tim, nếu ai thốt ra lời và không biết được con tim họ nghĩ gì thì chúng ta dựa vào những gì thể hiện ra bên ngoài tức người đó là Muslim còn những gì trong tim họ thuộc về Allah, cấm xâm phạm đến người đó cho đến khi biết được rõ ràng rằng y đã làm những điều phản đạo và càng không được phép nghi ngờ về người đó như cho rằng y chỉ nói giả dối cho qua chuyện hoặc sợ bị giết hoặc sợ bị bắt làm tù binh... bởi chúng ta không biết được trong tim họ nghĩ gì.

3- Nếu ai chỉ nói câu Muhammad Rosul Allah không thì chưa thoát được bị chiến tranh bởi có được bước vào Islam hay không là phải nói La i la ha il lol loh, nhưng nếu nhóm nào đó chỉ nói La i la ha il lol loh rồi khước từ nói Muhammad Rosul Allah cũng không thoát được bị chiến tranh.

Ý nghĩa câu: Muhammad Rosul Allah là noi theo Nabi Muhammad chứ không làm theo bất cứ ai khác cả, tin tưởng tất cả những gì do Người thông báo, tránh xa mọi điều bị Người cấm cản và không tôn thờ Allah ngoại trừ tuân theo những gì được Người dạy bảo.

4- Bắt buộc phải dâng lễ Solah, bởi nhóm nào không dâng lễ Solah thì không sao tránh được chiến tranh. Vì vậy, giới học giả giáo lý Islam nói rằng: gây chiến tranh với nhóm người nào bỏ không Azan và Iqomah cho dù họ vẫn còn dâng lễ Solah, bởi lời Azan và Iqomah những biểu hiệu bề ngoài của tôn giáo Islam, khi nhóm nào đó nói: chúng tôi sẽ không Azan cũng không nói Iqomah nhưng chúng tôi lại dâng lễ Solah thì chắc chắn nhóm đó bị chiến tranh.

Bằng chứng:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُغَيِّرُ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ وَكَانَ يَسْتَمِعُ الْأَذَانَ فَإِنْ سَمِعَ أَذَانًا أَمْسَكَ وَإِلَّا أَغَارَ. رواه مسلم.

Ông Anas bin Malik رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ kể: "Trước kia, khi Nabi ﷺ muốn tấn công (nhóm nào đó) chờ đến khi bình minh lên nếu nghe được lời Azan thì dừng tấn công còn không là Người ra lệnh tấn công." Hadith do Muslim ghi lại.

Tương tự thế giới học giả giáo lý Islam cũng nói thêm: bắt buộc chiến tranh với nhóm nào bỏ không dâng lễ Solah tết cho dù đó Solah tết không phải là điều bắt buộc tất cả mọi người như năm lễ Solah bắt buộc trong ngày đêm. Bởi lễ Solah tết là biểu hiệu bề ngoài của tôn giáo Islam, cho nên nhóm nào bỏ không dâng hai lễ Solah tết sẽ bị chiến tranh.

5- Bắt buộc phải xuất Zakat bắt buộc, bởi nó là điều ngăn cản khỏi bị chiến tranh với mọi người.

Và bắt buộc phải đưa số Zakat bắt buộc cho những người xứng đáng được hưởng nó chứ không phải đem đưa cho người thân hay bạn bè là xong, như thế là chưa đủ, bởi Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ فُلُوقِهِمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ﴾

التوبة: ٦٠

«Thật ra, của Zakat chỉ dành cho người nghèo, người thiếu thốn, người thu và quản lý của Zakat, người hòa giải và hàng gấn tình cảm, người nô lệ, người thiếu nợ, sử dụng để phục vụ chính nghĩa của Allah và người lỡ đường. Đó là mệnh lệnh của Allah bởi vì Allah rất mực am tường, sáng suốt.» Al-Taubah: 60.

6- Được phép xâm phạm đến sinh mạng và tài sản của người Kafir (tức người ngoại đạo), vì Nabi ﷺ đã nói: "Ta bị cấm xâm phạm đến sinh mạng và tài sản của họ" (tức nếu là người Muslim)

Các chiến lợi phẩm sau chiến tranh thuộc trong những điều dành riêng cho cộng đồng Nabi ﷺ được hưởng còn những cộng đồng trước kia thì bị cấm, sau khi chiếm được chiến lợi phẩm gom tất cả lại một nơi thì có lửa từ trời xuống đốt sạch.

7- Có thể vì lợi ích của Islam chúng ta được phép xâm phạm đến sinh mạng và tài sản của người Muslim khác mặc dù điều đó không được kể trong Hadith này, vì vậy mà ông Abu Bakr ﷺ đã chiến đấu với những người không chịu xuất Zakat bắt buộc và nói rằng: Zakat là nguồn thu được từ tài sản là quyền lợi của Islam bởi Nabi ﷺ đã nói: "ngoại trừ vì quyền lợi của Islam" và Zakat là quyền lợi của Islam và ông nói tiếp: "Thề bởi Allah chứng giám, cho dù một bộ lạc thuộc dòng họ của Nabi ﷺ đứng ra ngăn cản không chịu xuất Zakat thì tôi vẫn đấu tranh với họ."

8- Sự tính toán của tạo vật là thuộc về Allah còn Rosul ﷺ chỉ có nhiệm vụ là tuyên truyền mà thôi, vì thế Nabi ﷺ ra đi chỉ để lại cho nhân loại kiến thức và sự tuyên truyền còn sự thanh toán là của Allah.

Vì vậy, bạn đừng có buồn rầu hay lo lắng chỉ vì mọi người không nghe theo lời kêu gọi của bạn, nếu bạn đã làm hết mình rồi thì bạn đã hết nhiệm vụ còn sự thanh toán thì thuộc về Allah giống như việc Ngài đã nhắc nhở vị Nabi ﷺ của Ngài với lời phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ﴾ ٢٢ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾  
إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾ ﴿الغاشية: ٢٢ - ٢٦﴾

﴿Người (Muhammad) không phải là một vị quản đốc độc tài đối với họ \* chỉ ngoại trừ kẻ nào quay mặt bỏ đi và phủ nhận \* Thì Allah sẽ trừng phạt y bằng một hình phạt to lớn nhất \* Chắc chắn, họ sẽ trở về gặp TA \* Rồi chắc chắn, TA sẽ thanh toán bọn chúng.﴾ Al-Ghoshiyah: 22 – 26, và cũng chớ có chán nản khi lời nói của bạn bị họ khước từ hoặc họ không chấp nhận ở ngay lần đầu tiên bạn nói, đến đây bạn đã hoàn thành xong nhiệm vụ mà bạn phải làm đó là truyền đạt.

Nhưng một khi bạn đã nói ra điều chân lý với định tâm nói vì Allah thì chắc chắn sẽ ghi khắc lại trong lòng người nghe mặc dù trước mặt bạn họ đã khước từ nhưng trong lòng vẫn còn suy nghĩ.

## Hadith thứ chín

۹- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ صَخْرٍ ۞ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ۞ يَقُولُ: ((مَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَاجْتَنِبُوهُ وَمَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَافْعَلُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَثْرَةُ مَسَائِلِهِمْ وَاخْتِلَافُهُمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ)) رواه البخاري كتاب: الإعتصام بالكتاب والسنة، باب: الاقتداء بسنن رسول الله ۞ (٦٧٧٧) ومسلم كتاب: الفضائل، باب: توقيره ۞ (١٣٣٧).

9- Ông Abu Huroiroh Abdur Rohman bin Sokhr ۞ kê: tôi đã nghe Rosul ۞ nói: "Điều gì Ta đã cấm các người thì hãy tránh xa nó ngay và điều gì Ta đã ra lệnh cho mọi người thì hãy làm với mọi khả năng có thể. Quả thật, các thế hệ trước các người đã bị hủy diệt là bởi họ hỏi nhiều và thường tranh cãi với các Nabi của họ." Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần bám chặt lấy Qur'an và Sunnah, chương noi theo Sunnah Rosul ۞, Hadith số 6777 và Muslim ghi lại ở phần những sự ưu đãi, chương tôn trọng Rosul ۞, Hadith số 1337.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Bắt buộc kết thúc ngay, ngưng liền tức khắc mọi điều mà Nabi ۞ đã cấm: "Điều gì Ta đã cấm các người thì hãy tránh xa nó ngay"

2- Sự cấm đó bao gồm cả ít lần nhiều, thí dụ: cấm chúng ta cho vai lầy lầy thì không được chạm đến dù nhiều hay ít.

3- **Hỏi:** Hadith này là bằng chứng cho việc cấm ăn xác chết, thịt heo kê cả trường hợp bắt đực dĩ luôn phải không ?

**Đáp:** Khi gặp phải bắt đực dĩ thì lệnh cấm không còn hiệu lực, khi đó trở thành nguyên thủy không bị cấm, dựa vào đây mà giới học giả Usul Al-Fiqh đã đặt ra một qui tắc: sự cấm cản không đi cùng với trường hợp bắt đực dĩ và cũng không bắt buộc đối với ai bắt lực, như vậy lời nói ở đây không được chấp nhận.

**Hỏi:** Câu Nabi ۞: "hãy tránh xa nó ngay" gồm cả việc tránh luôn ăn thịt xác chết lúc bắt đực dĩ.

**Đáp:** Lệnh cấm không bao gồm việc này, bởi khi rơi vào trường hợp bắt đực dĩ thì lệnh cấm vô hiệu hóa.



**Hỏi:** Có được phép làm điều Harom trong trường hợp bất đắc dĩ không ?

**Đáp:** Được phép, vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ﴾ الأنعام: ١١٩

﴿Và chắc chắn (Allah) đã giải thích rất rõ ràng cho các người thực phẩm nào đã cấm các người dùng ngoại trừ trường hợp bất đắc dĩ bắt buộc phải dùng (để sống).﴾ Al-An-a'm: 119.

Cho nên, ai bất đắc dĩ phải ăn xác chết thì được phép ăn, ai bất đắc dĩ phải ăn thịt heo thì được phép ăn và tương tự thế ai bất đắc dĩ phải uống rượu thì được phép uống nhưng chỉ được phép uống rượu trong trường hợp duy nhất đó là ăn mắc nghẹn và kể bên lại không có nước hay chất lỏng gì cả mà chỉ có rượu duy nhất thì được phép để hết mắc nghẹn còn uống rượu để hết khác thì không được phép, giới học giả Ulama Islam nói rằng: "*Bởi rượu không giúp ích được gì cho người khát ngoài điều làm cho họ khát thêm mà thôi, cho nên không giúp gì được trong lúc bất đắc dĩ.*"

**Hỏi:** Trong trường hợp bất đắc dĩ làm điều cấm kỵ thì có được phép làm vượt mức cần thiết hay không ? có nghĩa: khi được phép ăn thịt xác chết thì có được phép ăn cho no nê hay chỉ là ăn cho đỡ đói thôi ?

**Đáp:** Một số học giả Ulama nói rằng: chỉ được phép ăn cho đỡ đói mà thôi không được ăn no nê. Nhưng đúng ra được phân tích như sau: nếu biết được rằng hoặc dự định chắc chắn rằng sẽ tìm được thức ăn Halal sau đó hoặc có gì đó có thể dự trữ số thịt đó theo bên người để ăn khi cần thiết thì y không được phép ăn đến no nê mà chỉ được phép ăn cho đỡ đói mà thôi.

### \* Như thế nào mới gọi là bất đắc dĩ ?

Bất đắc dĩ phải làm điều cấm kỵ đó là không tìm thấy bất cứ điều gì khác mà chỉ có vật Harom duy nhất, điều Harom này giải quyết được trường hợp bất đắc dĩ, dựa vào đây nếu tìm thấy vật khác ngoài vật Harom thì không gọi là bất đắc dĩ và điều Harom đó không giải quyết được gì cho trường hợp bất đắc dĩ đó thì không được phép dùng.

- Ăn xác chết lúc đói lã khi không tìm được thức ăn gì khác thì là trường hợp bất đắc dĩ.

- Sử dụng thuốc Harom để chữa bệnh thì không được gọi là bất đắc dĩ, vì hai lý do:

Thứ nhất: Người bệnh có thể khỏi bệnh mà không cần đến thuốc, lúc này không phải là bất đắc dĩ.

Thứ hai: Có thể dùng thuốc Harom đó cũng không chữa khỏi bệnh, lúc này không giải quyết được việc gì cả. Vì vậy, dân chúng thường nói

rằng: được phép chữa bệnh bằng điều Harom khi bắt đắ dĩ, câu nói này hoàn toàn không đúng bởi giới học giả Ulama nói rằng: cấm sử dụng điều Harom để chữa bệnh.

4- Chỉ bắt buộc thi hành theo mệnh lệnh với mọi khả năng có thể, vì câu Nabi ﷺ: **"và điều gì Ta đã ra lệnh cho mọi người thì hãy làm với mọi khả năng có thể."**

**Hỏi:** Câu nói này mang ý nghĩa làm dễ dàng hay bắt buộc phải làm kể cả không có khả năng và Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ التغابن: ١٦

﴿Do đó, hãy sợ Allah (mà làm tròn bổn phận đối với Ngài) theo khả năng của các người có thể﴾ Al-Taghobun: 16.

**Đáp:** Câu này mang hai ý nghĩa: bắt buộc phải thi hành mệnh lệnh với mọi khả năng có thể và không được lơ đãng trong khi bạn có khả năng.

Thứ hai: Không có bắt buộc đối với người không có khả năng, ý nghĩa này được hỗ trợ bởi câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: ٢٨٦

﴿Allah không bắt một ai gánh nặng trách nhiệm ngoại trừ với khả năng y có thể.﴾ Al-Boqoroh: 286, vì thế, nếu bạn ra lệnh ai đó làm điều gì, y đáp: tôi không thể, trong khi y có khả năng thì nghĩa vụ đó y vẫn không tránh khỏi.

5- Con người hoàn toàn có khả năng và nghị lực như Nabi ﷺ đã nói: **"với mọi khả năng có thể."** Dựa vào câu nói này là bằng chứng chống đối lại nhóm Al-Jabriyah họ nói rằng: *"Con người không có khả năng, mọi việc làm của y là do bị ép buộc kể cả việc tay y cử động trong lúc đang nói cũng vậy không nằm trong khả năng của con người là do y bị ép buộc làm mà thôi."* Quả đây là một câu nói sai, nói bậy hoàn toàn.

6- Một khi con người nhận lệnh, nếu không thể làm hoàn hảo thì hãy làm với khả năng cho phép, thí dụ: người Muslim bắt buộc phải đứng dâng lễ Solah, nếu không thể đứng thì ngồi dâng lễ.

**Hỏi:** tôi có khả năng đứng dâng lễ nhưng không đứng được trọn vẹn buổi lễ tức tôi chỉ có thể đứng được một hoặc hai phút mà thôi sau đó không thể nào đứng tiếp được nữa, tôi phải làm thế nào: ngồi dâng lễ cho đến gần cúi người về trước thì đứng dậy hay là bắt đầu đứng dâng lễ đến khi mệt thì ngồi xuống ?

**Đáp:** Về vấn đề này tôi còn lưỡng lự chưa thể khẳng định được, bởi trước kia trong giai đoạn mập mập thì Nabi ﷺ ngồi dâng lễ Solah trong đêm đến khi chỉ còn vài câu kinh thì Người đứng dậy rồi đọc tiếp rồi Rukúa. Hadith do Al-Bukhory ghi lại, với Hadith này chứng minh

rằng đầu tiên là dâng lễ Solah ngồi đến khi gần Rukúa thì đứng dậy. Nhưng điều này chỉ được áp dụng trong các lễ Solah Sunnah tức lễ Solah khuyến khích mà thôi.

Còn lễ năm Solah bắt buộc trong ngày đêm theo nguyên thủy phải đứng dâng lễ. Tóm lại: nên bắt đầu với những gì bạn có thể vậy thì đứng dâng lễ Solah trước đến khi mệt thì ngồi xuống, ý kiến này là chính xác nhất, đúng nhất.

Tôi đã thấy ở một số Masjid có người già, người bệnh đầu tiên là ngồi dâng lễ Solah đến khi gần Rukúa thì đứng dậy, thấy vậy tôi không thể cấm họ làm thế được bởi tôi không khẳng định được phải làm điều nào trước đứng hay ngồi nhưng dựa vào qui tắc thì đứng dâng lễ đến khi mệt thì ngồi.

7- Là người Muslim không nên một khi đã nghe được lệnh của Nabi ﷺ rồi lại hỏi: lệnh này là bắt buộc hay chỉ là khuyến khích, bởi Nabi ﷺ đã nói: **"hãy làm với mọi khả năng có thể."** Cũng không cần phải phân tích, bởi vì người Muslim phải thi hành mọi mệnh lệnh của Allah và Rosul của Ngài.

8- Tất cả mọi lệnh do Nabi ﷺ ra lệnh hay cấm điều là giáo lý Islam cho dù điều đó có trong Qur'an hay không, bắt buộc phải làm theo Sunnah với bằng chứng như câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ النساء: ٨٠

﴿Ai tuân lệnh Rosul thì quả chắc đã tuân lệnh Allah﴾ Al-Nisa: 80.

Allah phán ở câu kinh khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَتَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ﴾  
الأعراف: ١٥٨

﴿Bởi thế, hãy tin tưởng vào Allah và Rosul của Ngài một vị Nabi mù chữ, Người đã tin tưởng vào Allah và các lời mặc khải của Ngài. Hãy tuân theo Người.﴾ Al-A'raf: 158.

Vì vậy, bắt buộc người Muslim phải thi hành mọi lệnh có trong Sunnah bởi Sunnah là giáo lý Islam kể cả chữ Sunnah có được nhắc trong Qur'an hay không cũng phải làm theo.

9- Có nhiều câu hỏi đưa người hỏi đến với sự diệt vong đặt biệt là những câu hỏi không đưa đến mục đích thế loại như hỏi về điều huyền bí, về các đại danh và tính cách tuyệt đối của Allah, bối cảnh của ngày tận thế... chớ có hỏi nhiều về những điều này bởi nó sẽ đưa bạn đến sự diệt vong mà thôi.

Còn những việc về giáo lý thì sẽ không sao hỏi nhiều để biết rõ ràng hơn nếu cần thiết, nếu bạn là sinh viên đang nghiên cứu về giáo lý để sau này trả lời câu hỏi cho người khác thì được phép nghiên cứu học hỏi nhiều hơn còn bạn không phải như vậy thì không nên hỏi nhiều.

10- Những cộng đồng trước chúng ta bị diệt vong là bởi họ hỏi nhiều và có nhiều bất đồng với các Nabi của họ.

11- Cảnh cáo mọi người về việc bất đồng với các vị Nabi, ngược lại bắt buộc người Muslim phải nghe theo lời của các vị Nabi đó và tin tưởng rằng họ cũng trong số bầy tôi của Allah nhưng đã được Ngài giao cho trọng trách đó là tuyên truyền với nhân loại lời mặc khải của Ngài, vị Nabi và Rosul cuối cùng là Muhammad ﷺ Người đã được cử phái đến cho toàn thể nhân loại, giáo lý của Người là tôn giáo Islam một tôn giáo đã được Allah hài lòng lựa chọn cho các bầy tôi Ngài và Ngài không bao giờ chấp nhận bất cứ tôn giáo nào khác kể từ khi Islam xuất hiện, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ *Al عمران: 19*

«Quả thật, tôn giáo chính đạo của Allah là Islam.» *Ali I'mron: 19.*

## Hadith thứ mười

١٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ فَقَالَ: ﴿يَتَأَيَّهَا الرُّسُلُ كُلُّوْا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَأَعْمَلُوا صَالِحًا﴾ الْمُؤْمِنُونَ: ٥١ وَقَالَ: ﴿يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُّوْا مِنَ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ الْبَقَرَةُ: ١٧٢ ثُمَّ ذَكَرَ: ((الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبِّ يَا رَبِّ وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَعُذْيِي بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ)) أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ كِتَابَ: الزَّكَاةِ، بَابِ: قَبُولِ الصَّدَقَةِ مِنَ الْكَسْبِ الطَّيِّبِ وَتَرْبِيَّتِهَا (٦٥، ١٠١٥).

10- Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: “**Quả thực, Allah là Đấng Tốt Lành không bao giờ chấp nhận ngoại trừ những điều tốt đẹp và Ngài đã ra lệnh cho những người có đức tin giống như Ngài đã hạ lệnh cho các Rosul. Allah phán: ﴿Hỡi các Rosul! Hãy dùng những thức ăn tốt lành và hãy làm những việc đức hạnh.﴾** Al-Muminun: 51, Allah phán: **﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy dùng những thức ăn tốt lành mà TA đã cung cấp cho các người.﴾** Al-Baqoroh: 172, kể tiếp Rosul ﷺ kể: “**Có một người đàn ông trong chuyến đi xa đầu tóc bù xù, thân hình dơ bẩn vì mệt, đưa hai tay lên trời cầu xin: thưa Thượng Đế, thưa Thượng Đế, trong khi đó thức ăn, nước uống, quần áo và tiền cấp dưỡng tất cả có được là bằng tiền không sạch sẽ (harom) thế thì làm sao được đáp lại lời cầu xin!**” Hadith do Muslim ghi lại ở phần Zakat, chương chấp nhận sự bố thí từ tài sản sạch sẽ và sự giáo dục về nó, Hadith số 65 và 1015.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Trong các Đại danh của Allah là Tốt Lành như trong câu: “**Quả thực, Allah là Đấng Tốt Lành.**” Sự Tốt Lành còn có trong hình thể, tính cách tuyệt đối, hành động và giáo lý của Allah nữa.

Các Đại danh của Allah đều mang ý nghĩa trong sáng tốt đẹp cả, không bao giờ có dù là một tên mang ý nghĩa xấu cũng như cách gọi, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ الْأَعْرَافُ: ١٨٠

﴿**Allah có các danh xưng tốt đẹp nhất**﴾ Al-A'raaf: 180, cho nên chúng ta thấy rằng trong các Đại danh của Allah không bao giờ có ẩn chứa sự thấp hèn, vì vậy mà chương nói về tính cách tuyệt đối mang ý nghĩa rộng lớn hơn chương nói về các Đại danh, bởi mỗi Đại danh của Allah đều ẩn chứa tính cách tuyệt đối của Ngài, hành động và lời phán của Allah là vô tận không bao giờ có giới hạn như được nhắc trong Qur'an:



قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَّا نَفَدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ﴾ لقمان: ٢٧

﴿Và nếu (tất cả) cây cối trên trái đất được dùng làm bút viết và biển cả dùng làm mực viết rồi được châm thêm sau đó bảy lần nước biển như thế nữa cũng chưa (viết) hết lời phán của Allah.﴾ Luqman: 27.

2- Allah là Đấng rất giàu có không bao giờ chấp nhận ngoại trừ sự tốt lành như Nabi ﷺ đã nói: "**không bao giờ chấp nhận ngoại trừ những điều tốt đẹp.**" Cho nên, việc làm nào có liên quan đến sự tổ hợp chắc chắn không được Allah chấp nhận, bởi nó không phải là việc làm tốt đẹp, tương tự thế sự bố thí nếu bằng tài sản cướp được hay ăn trộm được thì không được Allah chấp nhận bởi không phải là đồng tiền sạch sẽ và cả việc dùng vật dụng Haram để bố thí cũng không được chấp nhận.

3- Việc làm được phân làm hai loại được chấp nhận và không được chấp nhận, những việc được chấp nhận là những điều thể hiện ra bề ngoài sự tốt đẹp như Nabi ﷺ đã nói: "**không bao giờ chấp nhận ngoại trừ những điều tốt đẹp.**" Tương tự thế Nabi ﷺ đã nói:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ((لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةَ أَحَدِكُمْ إِذَا أَحْدَثَ حَتَّى يَتَوَضَّأَ)) متفق عليه.

Ông Abu Huroiroh رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Allah không bao giờ chấp nhận lễ Solah của các người sau khi bị Hadath (tiểu, trung, đại tiện, Junub) cho đến khi lấy nước Wud'ua.**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Đây là bằng chứng cho việc làm được chấp nhận còn việc làm không được chấp nhận thì Nabi ﷺ nói: "**Ai làm điều gì mà không có lệnh của Ta thì việc làm đó của y bị trả lại.**"

4- Allah hạ lệnh cho những người có đức tin giống như đã ra lệnh cho những vị Rosul, như Nabi ﷺ đã nói: "**Và Ngài đã ra lệnh cho những người có đức tin giống như Ngài đã hạ lệnh cho các Rosul.**" Nhưng các vị Rosul đã thi hành mệnh lệnh với sự thật hoàn hảo điển hình như Nabi ﷺ của chúng ta tuy đã được Allah tha thứ cho tất cả mọi tội lỗi từ quá khứ đến hiện tại và cả tương lai nhưng người vẫn dâng lễ Solah Tahajjud ban đêm đến sung phòng cả chân, bà A-y-shah رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا hỏi sao tại làm thế thì Người đáp:

قَالَ ﷺ: ((أَفَلَا أَكُونُ عَبْدًا شَكُورًا)) متفق عليه.

"**Chẳng lẽ như thế mà Ta không là một bề tôi biết tạ ơn hay sao ?**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Ông Huzaifah bin Al-Yaman ﷺ kể đã từng đứng dâng lên Tahajjud cùng Nabi ﷺ vào một đêm nọ: "Khi Người đọc chương Al-Baqoroh thì tôi nghĩ thầm có lẽ Người đọc một trăm Ayat sẽ Rukúa nhưng không, Người đọc hết cả chương tôi nghĩ thầm có lẽ sẽ Rukúa nhưng Người lại đọc tiếp chương Nisa đến hết rồi đọc tiếp chương Ali I'mron cho đến hết." Hadith do Muslim ghi lại.

Nabi ﷺ như thế đấy các bạn ạ, mỗi người chúng ta hãy kiểm tra lại xem chúng ta ngủ như thế nào một giấc đến rạng đông và có khi là đến mặt trời mọc.

5- Được lệnh phải ăn những thức ăn tốt sạch. Dựa vào điều này những ai ngăn cản người khác ăn những thức ăn tốt sạch nhưng lại không có bằng chứng xác thực cho sự cấm đó quả là điều sai lầm. Ai nói tôi sẽ không ăn loại trái cây này vì cô nhin chứ không phải không thích ăn, đây là việc làm sai lầm làm trái ngược với các vị tiên nhân trước kia, bởi những tiên nhân xưa kia sau khi mở thêm bờ cõi Islam thì họ đã ăn và uống các loại thức ăn mà không có trong thời của Nabi ﷺ. Cho nên, ai tự cấm ăn những thức ăn tốt sạch mà không có lý do xác thực thì là quả là hành động ngu muội, chống đối lại hồng ân của Allah như được biết ai từ chối hồng ân hay quà cáp của ai ban tặng là người thiếu văn hóa, bất lịch sự. Trước kia, bất cứ ai mang quà đến tặng Nabi ﷺ đều được Người vui vẻ đón nhận cho dù món quà đó có nhỏ.

6- Bắt buộc tạ ơn Allah với hồng ân đã ban bằng cách làm điều đức hạnh vì Allah phán: **﴿Hãy dùng những thức ăn tốt lành và hãy làm những việc đức hạnh.﴾** Al-Muminun: 51, Allah phán ở chương khác: **﴿Hãy dùng những thức ăn tốt lành mà TA đã cung cấp cho các người.﴾** Al-Baqoroh: 172

Dựa vào hai câu kinh trên rút được một điều là cách tạ ơn là làm việc đức hạnh còn ai chỉ nói tạ ơn bằng miệng chưa được gọi là tạ ơn mà phải làm việc thiện mới gọi là tạ ơn.

7- Cấm sử dụng các loại độc hại, như thế nào mới gọi là độc hại: sự độc hại dựa vào sự nhìn nhận của mỗi người hay dựa vào giáo lý ?

**Đáp:** Dựa theo giáo lý, bởi điều này không thể dựa vào sự suy nghĩ của con người, vì mỗi người có sự nhìn nhận khác nhau thí dụ: có người cho rằng thịt châu chấu cào cào là dơ độc hại, có người cho rằng thịt con Đob là dơ độc hại trong khi thịt của hai con vật này là Halal (được phép ăn) vì vậy điều này không thể dựa vào sở thích tự nhiên của con người.

Để phân biệt được đâu là tốt đẹp hay dơ bẩn là dựa vào giáo lý chứ không phải sự ném thừ của mọi người bởi có một số người lại ăn tất cả

mọi thứ cử động trên mặt đất chỉ ngoại trừ lưỡi búa hoặc điều gì đó tương tự lưỡi búa thì không ăn.

8- Những ai ăn thức ăn Harom (bị cấm) lời cầu xin của họ khó được đáp lại cho dù họ đã lấy nhiều lý do để được đáp lại lời cầu xin đó, bởi Nabi ﷺ đã kể một người đàn ông như được nhắc trong Hadith... rồi nói: **"thế thì làm sao được đáp lại lời cầu xin!"**

9- Trong các lý do được đáp lại lời cầu xin là: đang đi du hành, đầu tóc bù xù vì một nhà, dơ tay lên, tất cả đây là lý do lời cầu xin được chấp nhận và tất cả lý do này người đàn ông trong Hadith đều có cả nhưng vẫn không được đáp lại lời cầu xin là bởi y đã phạm điều giới luật.

**Hỏi:** Giờ tay lên trong lúc cầu xin có được phép làm trong tất cả mỗi lần cầu xin ?

**Đáp:** Điều này được chia làm ba loại: thứ nhất: được truyền lại là giờ tay, thứ hai: được truyền lại là không giờ tay, thứ ba: không được truyền lại gì cả.

**Thứ nhất được truyền lại là giờ tay:** Khi Khoteeb cầu xin mưa trong ngày thứ sáu hoặc những giờ khác hoặc cầu xin sức khỏe thì được lệnh là giờ tay lên như được Al-Bukhory ghi lại từ ông Anas ﷺ kể: *"Có người Ả-rập du mục đến nhờ Nabi ﷺ nhờ cầu xin Allah ban cho mưa trong lúc Người đang đọc Khutbah ngày thứ sáu thì Nabi ﷺ giờ đôi tay lên cầu xin thì tất cả mọi người có mặt đều giờ tay lên làm theo."*

Ngoài ra, theo Sunnah còn giờ tay cầu xin trong vài trường hợp khác như: cầu xin Qunut khi bị hoạn nạn hoặc Qunut Witir, cầu xin trên núi Sofa và Marwah, Arofah.

**Thứ hai được truyền lại là không giờ tay:** cầu xin trong bài Khutbah thứ sáu không phải cầu xin mưa và sức khỏe, cả việc cầu xin cho người có đức tin nam, nữ khác hoặc những người đang thánh chiến vì chính nghĩa trong ngày thứ sáu cũng không giờ tay nếu Khoteeb giờ tay thì hãy ngăn cản ông ta, như được ghi lại trong Soheeh Muslim từ ông A'mmaroh bin Ru-ai-bah ﷺ rằng ông nhìn thấy Bashar bin Marwaan đang đứng trên bục thuyết giảng đang giờ tay lên cầu xin thì ông nói: *"Allah sẽ ban điều xấu vào đôi tay ông, quả thật tôi chỉ thấy Nabi ﷺ chỉ giờ một ngón tay như đang tụng niệm mà thôi."* Tương tự thế cầu xin trong lúc Solah như giữa hai lần quỳ lạy, cầu xin lúc Tashahud cuối cùng.

**Thứ ba không được truyền lại gì cả:** tức không được truyền lại là được giờ tay hay không thì theo nguyên thủy được phép giờ tay bởi đó là phép lịch sự khi cầu xin và là trong những lý do lời cầu xin được chấp nhận như có Hadith: Nabi ﷺ nói:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((إِنَّ اللَّهَ حَيٌّ كَرِيمٌ يَسْتَحْيِي إِذَا رَفَعَ الرَّجُلُ إِلَيْهِ يَدَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا خَائِبَتَيْنِ)) رواه أحمد وأبو داود والترمذي وصححه الألباني.

**“Quả thực, Allah là Đấng E Thẹn, là Đấng Rất Rộng Lượng, Ngài xấu hổ khi bề tôi của Ngài giơ tay cầu xin Ngài mà Ngài không đáp lại.”** Hadith do Abu Dawud, Al-Tirmizy và Ahmad ghi lại và được Shaikh Al-Albany xác thực. Nhưng có một số trường hợp nên không giơ tay khi cầu xin đó là cầu xin lúc tạm ngưng giữa hai bài Khutbah trong ngày thứ sáu, được truyền lại thì không một vị Sohabah nào giơ tay lên cầu xin trong khoảng này cả còn ai dựa vào nguyên thủy thì giơ tay trong trường hợp này, cả hai trường hợp đều không được ngăn cản bởi trong trường hợp này rất dễ giải quyết.

10- Trong những lý do chấp nhận lời cầu xin là dùng từ Ya Rabb (tức thưa Thượng Đế) cho nên chúng ta thấy trong Qur'an có rất nhiều câu kinh cầu xin được bắt đầu bằng từ Ya Rabb.

11- Cảnh cáo ăn uống thức ăn Harom bởi thức ăn Harom là lý do lời cầu xin bị khước từ cho dù đã phù hợp rất nhiều lý do khác như Nabi ﷺ đã nói: **"thế thì làm sao được đáp lại lời cầu xin!"**

## Hadith thứ mười một

۱۱- عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سِبْطِ رَسُولِ اللَّهِ وَرَيْحَانَتِهِ ﷺ قَالَ: حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: ((دَعُ مَا يَرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيْبُكَ)) رواه الترمذي كتاب صفة القيام، باب (۲۵۱۸) والنسائي كتاب: الأشربة، باب: الحث على ترك الشبهات (۵۷۱۱) وقال الترمذي: حديث حسن صحيح.

11- Ông Abu Muhammad Al-Hasan bin Aly bin Abu Tolib cháu ngoại và là mùi thơm của Người ﷺ kể: tôi thuộc được lời của Rosul ﷺ như sau: **"Hãy bỏ điều làm cho bạn nghi ngờ, lo lắng rồi tìm đến điều làm bạn hết nghi ngờ, hết lo lắng."** Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần cung cách sinh sống, chương Hadith số 2518 và Al-Nasa-y ghi lại ở phần thức uống, chương khuyến khích bỏ những điều nghi ngờ, Hadith số 5711 và Al-Tirmizy nói: đây là Hadith Hasan Soheeh.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Tôn giáo Islam không muốn giáo đồ mình gặp phải sự nghi ngờ hay lo lắng, vì câu nói Nabi ﷺ: **"Hãy bỏ điều làm cho bạn nghi ngờ, lo lắng rồi tìm đến điều làm bạn hết nghi ngờ, hết lo lắng."**

2- Một khi bạn muốn thoải mái và an lòng thì hãy bỏ đi sự làm bạn lo lắng, nghi ngờ hãy đặt điều đó qua một bên đặt biệt là sau khi hoàn thành việc tôn thờ thì sự nghi ngờ lúc này không nghĩa lý gì, thí dụ: ai đó Tâuwaf đi xung quanh Ka'bah xong rồi dâng lễ Solah hai Rakat phía sau Maqom Ibrohim xong rồi lại nghi ngờ rằng mình đã Tâuwaf bảy vòng hay sáu vòng, đến đây thì phải làm sao ?

**Đáp:** Không làm gì cả, bởi sự nghi ngờ chỉ nảy sinh ra sau khi hoàn thành sự tôn thờ chỉ ngoại trừ đã khẳng định rằng mình chỉ Tâuwaf sáu vòng thì phải Tâuwaf thêm vòng thứ bảy nếu thời gian ngưng chưa quá dài.

Thí dụ khác: ai đó sau khi kết thúc dâng lễ Solah rồi lại nghi ngờ mình đã dâng ba hay bốn Rakat, khi này phải làm sao ?

**Đáp:** Đừng ngó ngang gì đến sự nghi ngờ đó, dựa trong nguyên thủy thì lễ Solah đó đúng nếu vẫn chưa khẳng định mình đã dâng lễ ba Rakat còn nếu khẳng định chỉ dâng ba Rakat thì phải thêm Rakat thứ tư nếu thời gian ngưng chưa quá dài rồi sau đó quỳ lạy Sahu rồi chào Salam.

3- Nabi ﷺ được ban cho lời nói súc tích tức lời nói ngắn gọn như hàm chứa nhiều ý nghĩa.



## Hadith thứ mười hai

١٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ)) رواه الترمذي كتاب: الزهد، باب: ما جاء فيمن تكلم فيما لا يعنيه (٢٣١٨) وابن ماجة كتاب الفتن، باب: كف اللسان في الفتنة (٣٩٧٦) والإمام أحمد مسند آل أبي طالب عن الحسين بن علي بلفظ: ((إن من حسن الإسلام المرء قلة الكلام فيما لا يعنيه)) (١٧٣٢).

12- Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Islam tốt đẹp nhất của một người là bỏ đi điều gì vô nghĩa.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần khô hạnh, chương ai nói những điều vô nghĩa, Hadith 2318, Ibnu Majah ghi lại ở phần những thử thách, chương im lặng về thử thách, Hadith 3976 và Imam Ahmad ghi lại trong Musnad dòng họ Abu Tolib từ Al-Husain bin Aly bằng đường truyền: "**Quả thật, sự tốt đẹp Islam của một người là ít nói về những điều vô nghĩa.**" Hadith số 1732.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Islam là tôn giáo tập hợp mọi điều tốt đẹp và mọi điều tốt đẹp đó được nằm trong hai câu: Allah phán:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ﴾ النحل: ٩٠﴾

﴿**Quả thật, Allah ra lệnh thi hành nền công lý và làm nhân đức**﴾ Al-Nahl: 90.

2- Người Muslim nào bỏ đi điều không quan trọng hay không liên quan đến bản thân đây là Islam tốt đẹp nhất của người đó.

3- Người Muslim nào luôn bận rộn làm những điều vô nghĩa thì Islam của y không hề tốt đẹp. Nhưng điều này lại có nhiều người mắc phải qua lời nói vô bổ, những câu hỏi viển vông rồi làm những hành động không dẫn đến kết cuộc, qua những điều này chứng tỏ rằng Islam của người này rất yếu.

4- Người Muslim nên luôn học hỏi mọi điều tốt đẹp trong Islam của mình và bỏ đi những điều vô nghĩa khác để cho cơ thể được thoải mái an nhàn, bởi một khi chúng ta bận rộn với những điều vô ích làm cho bản thân luôn mệt mỏi. Đến đây nảy sinh một vấn đề đó là: bỏ đi điều vô bổ có đồng nghĩa với việc bỏ đi việc kêu gọi mọi người làm thiện và ngăn cản mọi người làm điều ác, điều Harom hay không ?

**Đáp:** Không, bởi việc kêu gọi mọi người làm thiện và ngăn cản mọi người làm điều ác, điều Harom là trong những điều có ích cho con người như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ ﴿١٠٤﴾  
عمران: ١٠٤

﴿Hãy cử một nhóm trong các người đứng ra kêu gọi mọi người làm việc tốt, ra lệnh họ làm điều thiện và ngăn cản họ làm điều ác, điều Harom﴾ Ali l'mron: 104.

Cho nên, nên bạn thấy người Muslim nào đó làm điều Harom và bạn nói anh ta rằng đây là điều Harom không được làm thì người đó không có quyền đáp lại chuyện này không có lợi cho anh thì câu nói của y không được chấp nhận bởi đây là việc làm chung của cộng đồng Islam chứ không của riêng một ai.

Tương tự thế bạn là người hoàn toàn chịu trách nhiệm về gia đình bạn từ con cái, vợ cả trong ngoài bạn phải chỉ điềm họ làm điều tốt và ngăn chặn họ làm điều bất lợi Harom, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ﴾ ﴿التَّحْرِيم: ٦﴾

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy bảo vệ bản thân và gia đình các người tránh khỏi hỏa ngục mà chất đốt chính là những kẻ (vô đức tin) và bực tượng.﴾ Al-Tahreem: 6.

## Hadith thứ mười ba

۱۳- عَنْ أَبِي حَمْزَةَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: ((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ)) رواه البخاري كتاب: الإيمان، باب: من الإيمان أن يحب لأخيه ما يحب لنفسه (۱۳) ومسلم كتاب: الإيمان، باب: الدليل على أن من خصال الإيمان أن يحب لأخيه المسلم ما يحب لنفسه من الخير (۴۵، ۷۱).

13- Ông Abu Hamzah Anas bin Malik رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ người hầu của Nabi ﷺ thuật lại lời của Người: "**Không trở thành được người có đức tin hoàn thiện được cho đến khi các bạn thương mến người anh em (Muslim) khác như thể thương bản thân mình.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Iman, chương trong những phần của đức tin là bắt buộc đối xử với người anh em Muslim như thể đối với bản thân, Hadith số 13 và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương bằng chứng cho việc bắt buộc đối xử với người anh em Muslim như thể đối với bản thân về những điều tốt đẹp, Hadith số 45 và 71.

### \* Phân tích Hadith:

Theo tiếng Ả-rập đức tin có nghĩa là sự hài lòng trong con tim với những gì đến với bạn.

Theo nghĩa giáo lý thì đức tin là sự tin tưởng trong con tim, nói ra bằng lời, hành động bằng tay chân được tăng và giảm theo tùy trường hợp, tăng khi làm điều qui phục Allah và giảm khi phạm phải giới luật cấm.

Bằng chứng: Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ﴾ البقرة: ۱۴۳

﴿Allah không bao giờ làm cho đức tin của các người trở thành vô nghĩa﴾ Al-Baqoroh: 143, theo giới Tafseer Qur'an nói rằng đức tin ở đây có nghĩa là lễ Solah hướng về Masjid Maqdis ở Palestine.

Nabi ﷺ nói:

قَالَ ﷺ: ((الإيمانُ بضعٌ وسبعونَ فأغلاها قولُ لا إلهَ إلا اللهُ وأَدناها إمّا طئةُ الأذى عن الطريقِ والحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيْمَانِ)) رواه مسلم.

"Đức tin gồm có bảy mươi mảy nhánh, nhánh cao nhất là câu La i la ha il lol loh (tức không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng chỉ ngoại trừ Allah), nhánh thấp nhất là nhật điều gây hại nằm trên đường và sự hổ thẹn là một nhánh của đức tin." Hadith do Muslim ghi lại.

Nhánh cao nhất là câu La i la ha il lol loh, câu này phải nói ra lời.

Nhánh thấp nhất là nhật điều gây hại nằm trên đường, đây là hành động của tay chân, còn sự hổ thẹn là việc làm của con tim.

Còn câu nói đức tin chỉ nằm ở con tim, chỉ cần tin tưởng và hài lòng là đủ, câu nói này hoàn toàn sai lầm, không hề đúng.

**\* Những bài học rút từ Hadith:**

1- Bắt buộc người Muslim phải thương yêu anh em Muslim khác như thể thương yêu bản thân mình.

2- Cảnh cáo không được đố kỵ, ganh tị bởi sự ganh tị đó không làm cho bản thân thương yêu người khác như thương chính bản thân, ngược lại mong rằng người đó mất hết đi hồng ân, bổng lộc được Allah ban cho.

Giới học giả Ulama có bất đồng ý kiến về định nghĩa chữ ganh tị có người cho rằng: ganh tị là ao ước người khác mất đi hồng ân, bổng lộc. Còn Shaikh Al-Islam thì nói: "*ganh ghét người khác có được bổng lộc, hồng ân đó.*" Đến đây chúng ta biết được rằng chỉ cần trong lòng có sự ganh ghét thôi thì đó chính là sự ganh tị, đố kỵ chứ không cần phải ao ước người khác mất đi bổng lộc, hồng ân.

3- Nếu nói: quả thật chuyện thương yêu người khác như thể thương thân ta như muốn cho người anh em Muslim khác là người hiểu biết, người giàu có, người có tài sản, có con cái đầy đàn, là người ngay chính quả là điều rất khó.

**Đáp:** điều này không gì khó cả, nếu bạn rèn luyện bản thân mình thì điều này rất dễ dàng không hề khó và chớ có làm theo những gì bản thân muốn chắc chắn cho rằng điều này quả rất khó khăn.

Nếu nói: tôi đọc bài cho bạn viết trong lúc đang thi cử bởi tôi muốn bạn mình thi đậu như tôi, vậy điều này có vào trong câu thương yêu bạn như thể thương thân không ?

**Đáp:** Không, vì đây lại là sự gian lận, thật sự đây là điều làm hại bạn chứ không phải giúp đỡ bạn, bởi anh đã kêu gọi bạn mình làm điều gian lận dẫn đến người bạn đó tốt nghiệp nhận bằng nhưng không chút kiến thức gì cả.

## Hadith thứ mười bốn

١٤- عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ: الثَّيِّبُ الرَّائِي، وَالتَّنْفُسُ بِالتَّنْفِيسِ، وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُقَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ)) رواه البخاري كتاب: الديات، باب: قوله تعالى: ﴿وَالْأَذُنُ بِالْأُذُنِ وَالسِّنُّ بِالسِّنِّ﴾ (٦٨٧٨) ومسلم كتاب: القسامة والمحاربين، باب: ما يباح به دم المسلم (٢٥، ١٦٧٦).

14- Ông Ibnu Mas-ud رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Cấm xâm phạm đến mạng sống người Muslim ngoại trừ một trong ba điều sau: người có gia đình phạm tội ngoại tình, kẻ giết người, kẻ bỏ đạo tách rời tập thể.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần bồi thường, chương lời phán của Allah: ﴿**Và lỗ tai đền bằng lỗ tai và răng...**﴾ Hadith số 6878 và Muslim ghi lại ở phần phân phát và chiến tranh, chương những điểm được phép xâm phạm đến người Muslim, Hadith số 25 và 1676.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Sinh mạng của người Muslim rất được tôn trọng vì câu nói của Nabi ﷺ: "**Cấm xâm phạm đến mạng sống người Muslim**" với điều này có rằng nhiều bằng chứng từ Qur'an, Sunnah và sự thống nhất của cộng đồng Muslim, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَعُضِبَ اللَّهُ

عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ، وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿١٣﴾ النساء: ٩٣

﴿**Và ai cố tình giết một người có đức tin thì hình phạt dành cho y là hỏa ngục nơi mà y sẽ ở suốt đời trong đó, Allah sẽ giận dữ y, nguyên rủa y và chuẩn bị sẵn cho y một hình phạt khủng khiếp.**﴾ Al-Nisa: 93.

Ai giết người Muslim vô tội là tội lỗi to lớn nhất, vì vậy vào ngày tận thế tội giết người là điều được mang ra phán xử đầu tiên.

2- Những người không phải Muslim được phép xâm phạm đến sinh mạng họ ngoại trừ là người Mu-a'-had, người Mus-tá-manh, người Zimmy thì không được phép xâm phạm đến tính mạng họ.

- Mu-a'-had là người Kafir nhưng giữa chúng ta và họ có hiệp ước.

- Mus-tá-manh là người Kafir đi vào nước chúng ta đã được phép của cơ quan nhà nước như vào bằng Visa như ngày nay.

- Zimmy là người Kafir sống cùng với chúng ta được bảo vệ theo giáo lý của Islam để được vậy họ phải trả tiền thuế thân để tiếp tục bình an.

3- Những người có gia đình phạm tội ngoại tình.

**Hỏi:** như thế nào mới gọi là có gia đình ?



**Đáp:** là người đã quan hệ tình dục với người khác phái bằng lễ hôn nhân được Islam công nhận, nếu phạm phải ngoại tình sau đó dù là nam hay nữ cũng bị giết.

**Cách hành quyết:** là mọi người dùng đá không quá to cũng không quá nhỏ ném với người tội phạm, bởi đá lớn quá sẽ làm cho chết nhanh sẽ làm mất đi ý nghĩa của việc ném đá, nếu đá quá nhỏ sẽ là cực hình đối với phạm nhân trước khi chết, ném bằng cách dùng đá trung bình ném cho đến chết.

**Hỏi:** Tại sao lại phải giết bằng cách này, sao không giết bằng đao kiếm trong khi Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ)) رواه مسلم.

**"Một khi các người hành quyết thì hãy hành quyết thật nhân đức"**  
Hadith do Muslim ghi lại.

**Đáp:** Ý nghĩa của chữ nhân đức ở đây không mang ý nghĩa lựa chọn cách giết dễ dàng, nhanh gọn mà phải dùng cách giết như giáo lý Islam đã qui định bởi giáo lý của Allah mới tốt, mới hoàn hảo như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا﴾ المائدة: ٥٠

﴿Và giáo lý của ai hoàn hảo hơn giáo lý của Allah.﴾ Al-Ma-i-dah: 50,  
Cho nên, ném đá hành quyết phạm nhân phạm tội Zina là nhân đức nhất phù hợp là dùng giáo lý Islam.

**Hỏi:** Việc hành quyết theo đường lối này mang ý nghĩa gì ?

**Đáp:** Bởi sự ham muốn và hưởng thụ tình dục không dành riêng cho phần nào trên cơ thể cả mà là cả cơ thể hưởng thụ điều Harom cùng một lúc và sẽ rất hợp lý cho cả cơ thể ném sự đau đớn cho việc đã phạm giới luật của Allah, điều này rất đối công bằng và phù hợp.

**Hỏi:** Xác nhận Zina như thế nào ?

**Đáp:**

**Cách thứ nhất:** bằng sự xác nhận của bốn người đàn ông đàn hoàng (tức phải là người có dưng lễ Solah và làm theo giáo lý Islam) tận mặt bốn người họ nhìn thấy dương vật người nam nằm trong âm vật người nữ bắt buộc phải thấy như thế và sự xác nhận như thế này quả là điều rất khó khăn, vì thế mà Shaikh Al-Islam Ibnu Taimiyah ﷺ đã nói: "*Quả thật, tội Zina chưa từng được xác thực như thế này bao giờ.*"

**Cách thứ hai:** phạm nhân tự đầu thú mình đã phạm Zina.

Nhưng có bắt buộc phải tự nói ra bốn lần mình đã Zina hay chỉ một lần là đủ hay phải phân biệt giữa hai loại loại được người người biết đến và loại không ai biết cả ?

**Đáp:** Vấn đề này có sự bất đồng ý kiến trong giới học giả Ulama: Có nhóm cho rằng phải tự lập lại nhiều lần với bằng chứng là câu chuyện của ông Ma-i'z bin Malik ﷺ ông đã đến đầu thú với Nabi ﷺ rằng mình đã Zina, Nabi ﷺ không chấp nhận thì ông lập lại mình đã Zina, Nabi ﷺ cũng không chấp nhận thì ông lập lại lần nữa mình đã Zina, Nabi ﷺ cũng không chấp nhận thì ông nói tiếp mình đã Zina, nói thế bốn lần khi đó Nabi ﷺ hỏi: "**Anh có bị thần kinh không ?**" ông đáp: thưa không, Nabi ﷺ cử người đến gia đình vào dòng họ ông hỏi thăm xem ông có từng bị khùng điên hay thần kinh gì không? Sau khi tra cứu họ đáp: không có. Nabi ﷺ bảo mọi người ngửi miệng ông xem có uống rượu không thì họ không ngửi được mùi gì cả, khi đó Nabi ﷺ ra lệnh mang ông đi ném đá. Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Dựa vào câu chuyện trên phạm nhân phải lập lại lời tự thú nhiều lần bởi Nabi ﷺ không ra lệnh hành quyết ngay khi ở lần đầu thú đầu tiên vì còn sự nghi ngờ nên phải lập lại nhiều lần để khẳng định chắc chắn đó là sự thật.

Có nhóm khác cho rằng chỉ cần đầu thú một lần là đủ với bằng chứng là câu chuyện do ông Abu Huroiroh và Zaid bin Kholid ﷺ kể: có người Ả-rập du mục đến nói với Nabi ﷺ trong khi người đang ngồi, ông nói: Thưa Rosul của Allah! Hãy phân xử chúng tôi theo Kinh Sách của Allah, lúc đó người đàn ông thưa kiện cùng ông đứng dậy nói: anh ta nói đúng đấy hãy phân xử cho chúng tôi thưa Rosul bằng Kinh Sách của Allah, người Ả-rập nói: quả thật, con trai của tôi (chưa vợ) làm thuê cho ông ta rồi nó quan hệ tình dục với vợ ông ta, ông ta báo cho tôi biết là con tôi phải bị ném đá, thấy vậy tôi bồi thường cho ông ta một trăm con cừu và một người hầu nữ, sau đó tôi hỏi giới học giả Ulama thì họ khẳng định rằng con tôi bị phạt đánh một trăm roi và trục biệt xứ một năm. Nghe xong sự tình Nabi ﷺ nói: "**Ta thề bởi Đấng nắm lấy linh hồn trong tay Ngài rằng Ta sẽ phân xử giữa hai người theo Kinh Sách của Allah: việc bồi thường cừu và người hầu nữ thì trả lại cho anh, con của anh bị đánh phạt một trăm roi và trục biệt xứ một năm còn anh hỏi Anees ngày mai đến hỏi người phụ nữ kia về việc này nếu cô ta nhận tội rằng mình đã làm thì mang cô ta đi ném đá.**" Ngày hôm sau Anees đến hỏi sự tình cô ta đã nhận tội thì đã bị ném đá. Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

Trong câu chuyện Nabi ﷺ không nói là: nếu cô ta thừa nhận bốn lần mà chỉ nói nếu cô ta thừa nhận thì ném đá cô ta, với điều này không bắt buộc phải lập lại lời thú nhận nhiều lần và bởi vì mọi điều khác nếu ai thừa nhận chỉ một lần là đã xác nhận thì tội Zina cũng vậy.


Nhóm khác thì nói: nếu vấn đề được đồn đãi khắp nơi ai ai cũng biết thì chỉ cần thú nhận một lần là đủ như câu chuyện của người làm mướn với bà vợ ông chủ còn vấn đề không ai biết thì phải lập lại lời thú tội nhiều lần.

Đúng nhất trong vấn đề này là chỉ cần thú nhận một lần là đủ ngoại trừ trong vấn đề có khúc mắc, bởi sự thú nhận là bằng chứng lớn nhất, mạnh nhất trong vấn đề và bởi đây lại là lời nói của một người bình thường đã trưởng thành chẳng lẽ lại không kiểm soát được, không biết được gì mình nói hay sao ?

**Kết luận:** chỉ cần thú nhận một lần duy nhất là đủ ngoại trừ trong vấn đề có khúc mắc.

**Hỏi:** Tình dục đồng giới có gọi là Zina không ?

**Đáp:** chẳng những là Zina mà còn ghê tởm hơn là khác, trong việc tình dục đồng giới này không cần phải là người đã có gia đình mà chỉ cần là hai người trưởng thành và có trí tuệ thì bắt buộc hành quyết.

**Cách hành quyết:** giới học giả Ulama trường phái Imam Ahmad  nói: áp dụng theo giáo lý Zina, nếu người chưa gia đình đánh một trăm roi và trục biệt xứ một năm, đối với ai đã lập gia đình thì ném đá nhưng họ không có bằng chứng cho lời nói này mà chỉ so sánh với tội Zina. Sự thể lời so sánh này không hợp lý tí nào, bởi tình dục đồng tính là sự xấu xa ghê tởm rất nhiều so với Zina.


Một số học giả Ulama khác thì cho rằng: chỉ mang hai người họ ra cảnh cáo răn đe mọi người mà thôi, câu nói này cũng hoàn toàn sai.

Có một vài ý kiến làm tôi rất làm ngạc nhiên đó là trong trường hợp này họ không bị gì cả bởi lý trí họ không ngăn cản được điều tự nhiên này, họ biện luận thêm: trong nguyên thủy không một ai có thể chấp nhận được việc này tức tình dục đồng tính bởi đây là điều tự nhiên thì không thể đem họ ra xử phạt được, tương tự thế nếu ai hãm hiếp phụ nữ hoặc uống rượu cũng không xử phạt họ.

Chiếu theo giáo lý Islam thì đây quả là câu nói sai về mọi mặt, sự so sánh vô hiệu, chúng ta sẽ không để cho những kẻ hãm hiếp phụ nữ yên thân, ung dung tự tại được ngược lại sẽ áp dụng hình phạt đối y đã phạm giới luật này, sự răn đe là điều bắt buộc trong mọi tội lỗi mà không có giới hạn hay bồi thường gì cả.

Câu nói này không được phép nhắc đến nhưng tôi kể ra đây với chủ ý để cho mọi người biết đây là câu nói sai, giống như Hadith yếu không được phép kể ra cho mọi người nghe chỉ ngoại trừ kể ra để mọi người biết sự không chính xác của nó để mọi người tránh xa.

Còn hình phạt thực sự cho tội tình dục đồng tính là: giết cả hai người làm chuyện đồi bại này, bởi đây là những con vi khuẩn của cộng đồng, là vi sinh vật truyền bệnh cho xã hội nếu để họ tại ngoại sẽ làm cho cộng đồng đi đến diệt vong.

Shaikh Islam Ibnu Taimiyah  nói: "*Tất cả Sohabah thống nhất rằng hai người phạm tình dục đồng tính đáng tội giết vì có Hadith sau:*

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنه قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((مَنْ وَجَدْتُمُوهُ يَعْمَلْ عَمَلِ قَوْمِ لُوطٍ فَاقْتُلُوا  
الْفَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ بِهِ)) وراه أحمد.

Ông Ibnu Abbaas رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: "Khi các người nhìn thấy ai làm những việc làm của nhóm Lut (tức tình dục đồng tính) hãy giết hết cả hai người." Hadith do Ahmad ghi lại."

Shaikh Al-Islam رحمته الله nói tiếp: "Nhưng Sohabah lại bất đồng ý kiến cách giết ra sao ?

Ông Abu Bakr رضي الله عنه thì nói: thiêu sống hai người bằng lửa, bởi việc làm của họ thật kinh tởm thì phải dùng hình phạt thật kinh tởm để trừng trị họ đó là dùng lửa thiêu sống họ.

Có người nói: dùng đá ném họ đến chết như những ai phạm Zina sau khi có gia đình.

Có người nói: dùng hình phạt lăng trì trừng trị họ tức đem họ đến nơi cao nhất rồi ném họ từ trên cao đấy xuống giống như Allah đã trừng trị thị dân của Nabi Lut عليه السلام khi họ phạm tội này."

Tóm lại, dù là bằng cách nào chúng ta cũng phải hành quyết những người như thế bởi đây là điều vô cùng nguy hiểm chúng ta không thể nào ngăn chận được.

**Hỏi:** Nói chung, người có gia đình phạm Zina chúng ta được phép lấy mạng họ nhưng ai mới là người thi hành việc này hay ai cũng được ?

**Đáp:** Không phải ai cũng được phép làm điều này mà chỉ dành riêng cho người lãnh đạo hoặc người thay quyền nhà lãnh đạo vì Nabi ﷺ đã nói: "hỏi Anees ngày mai đến hỏi người phụ nữ kia về việc này nếu cô ta nhận tội rằng mình đã làm thì mang cô ta đi ném đá." Nếu nói ai cũng được phép thi hành việc này thì sẽ rất lộn xộn và xảy ra rất nhiều điều tệ hại khác chỉ có Allah mới rõ, vì thế mà giới học giả Ulama nói: không ai được phép hành quyết phạm nhân chỉ ngoại trừ người lãnh đạo hoặc người thay quyền.

\* Loại người thứ hai được phép xâm phạm đến tính mạng họ đó là kẻ giết người tức ai giết một người tương tự như y về tôn giáo, sự tự do hoặc nô lệ thì phải đền mạng.

Dựa vào câu nói này tôn giáo là quan trọng nhất tức không giết người Muslim vì người Kafir (tức người ngoại đạo) bởi người Muslim tốt hơn Kafir và sẽ giết người Kafir vì người Muslim bởi y thấp hơn người Muslim.

**Hỏi:** Nếu ông, cha giết con cháu mình có bị phân xử không ?

**Đáp:** trong vấn đề này có hai ý kiến:



\* **Thứ nhất:** Một số học giả Ulama nói nếu ông cha giết con cháu mình thì không bị phân xử vì Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا يُقْتَلُ الْوَالِدُ بِوَلَدِهِ)) أخرجه ابن ماجة والدارقطني.

"**Không được giết cha vì tội giết con mình.**" Hadith do Ibnu Majah và Al-Dar Qutny ghi lại, họ giải thích tiếp: bởi ông cha là nguồn gốc để có con cháu và nếu giết vì tội giết con cháu là sự diệt vong của ông cha là điều không xứng đáng.

\* **Thứ hai:** Nhóm học giả Ulama khác thì nói: giết ông cha nào có ý giết chết con cháu mình với bằng chứng qua hai bằng chứng sau:

Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَكَبَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ﴾ المائدة: ٤٥

﴿Và TA (Allah) đã qui định cho họ trong Kinh (Tâuroh) mạng phải đền mạng.﴾ Al-Ma-i-dah: 45.

Nabi ﷺ nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((النَّفْسُ بِالنَّفْسِ)) متفق عليه.

"**Một mạng bằng một mạng.**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Còn bằng chứng của nhóm thứ nhất được trả lời như sau:

Hadith họ dẫn chứng là Hadith yếu không xác thực và không thể nào dùng Hadith này so sánh dẫn chứng cho việc giết người được.

Còn lời biện luận của họ: nếu cha giết con rồi cha bị xử trảm thì đứa con không phải là lý do làm người cha bị diệt vong mà lý do là do việc làm của người cha bởi chính người cha tự hủy diệt mình.

Ý kiến đúng nhất trong vấn đề này là câu nói của nhóm thứ hai bởi bằng chứng họ đưa ra rất xác thực vô cùng chính xác. Bởi hành động này là điều cắt đứt quan hệ dòng tộc tàn nhẫn nhất thì làm sao chúng ta để cho kẻ nhẫn tâm vô tri thức sống ung dung được chứ !

**Kết luận:** giết ông bà, cha mẹ vì tội giết con cháu dù giết con trai hay con gái, cháu trai hay cháu gái.

\* Người phản đạo, tách rời tập thể Muslim đối với tội danh phản đạo giết bỏ.

**Hỏi:** Có yêu cầu người phản đạo quay lại sám hối hay không ?

**Đáp:** Trong vấn đề này có bất đồng ý kiến như sau:

**Ý kiến thứ nhất:** không yêu cầu sám hối, chỉ cần có bằng chứng xác thực không chút nghi vấn thì giết y bỏ, vì Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ)) أخرجه البخاري.



"**Ai thay đổi tôn giáo của y thì hãy giết hẳn.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại, trong Hadith Nabi ﷺ không nhắc đến việc yêu cầu y sám hối.

**Ý kiến thứ hai:** nếu là người có thể chấp nhận lời sám hối thì cho phép y thời gian ba ngày để suy nghĩ mà trở lại Islam nếu không quay lại thì giết bỏ.

Còn giáo lý đúng nhất trong vấn đề là tùy thuộc vào nhà lãnh đạo xem xét, nếu có hy vọng người đó quay trở lại thì cho y sám hối còn không thì giết bỏ, vì Hadith: "**Ai thay đổi tôn giáo của y thì hãy giết hẳn.**" Và việc yêu cầu người đó sám hối và việc làm của Sohabah (tức các vị bằng hữu của Nabi ﷺ).

Tùy theo tình huống mà có sự phân xử hợp lý có người công khai sự phản đạo của mình thì không nên cho y cơ hội sám hối còn ai còn dấu giếm sự phản đạo rồi biết đó là sai quấy tự quay lại sám hối và thấy được hạnh động đó rất thiết thực thì chúng ta cho phép y cơ hội.

**\* Người phản đạo được chia làm hai nhóm:** nhóm chấp nhận lời sám hối của y còn nhóm thì không chấp nhận.

Giới học giả Ulama nói: sự phản đạo nguy hiểm nhất là nhóm người không được chấp nhận lời sám hối của y như tội chửi Allah hoặc chửi Rosul hoặc chửi Kinh Qur'an hoặc đã làm một hành động thái quá trong việc phản đạo của y, thì sự sám hối của y không được chấp nhận đó là trường hợp của những kẻ đạo đức giả bởi y chỉ thể hiện bề ngoài là người Muslim nhưng trong tâm y toàn chứa âm mưu hủy hoại Islam.

Ý kiến thứ hai như sau: cho dù y đã chửi Allah hay Rosul hay Qur'an hay là đạo đức giả thì vẫn chấp nhận sự sám hối của y như phải xem xét và theo dõi y có thật sự ăn năn sau hành động đó không và có trở thành người ngay chính không ?

Nếu chúng ta biết được sự ăn năn của y là thật lòng thì chấp nhận sự sám hối đó vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ

الذُّنُوبَ جَمِيعًا﴾ الزمر: ٥٣

﴿**Hãy bảo họ (hỡi Muhammad): "Hỡi bầy tôi của TA! Ai đã làm cho bản thân mình phạm phải tội lỗi thì chớ tuyệt vọng về đức khoan dung của Allah. Chắc chắn, Allah sẽ tha thứ mọi thứ tội lỗi."**﴾ Al-Zumar: 53.

Và Nabi ﷺ nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((التَّوْبَةُ تَهْدِمُ مَا قَبَلَهَا)) أخرجہ مسلم.

"**Sự sám hối xóa những gì trước đó.**" Hadith do Muslim ghi lại.

Đôi với ai chế nhạo tôn giáo vẫn chấp nhận sự sám hối của họ như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَاتِهِ  
وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعَفَ عَنْ طَائِفَةٍ  
مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةٌ ﴿التوبة: ٦٥ - ٦٦﴾

«Và nếu Người (Muhammad) có hỏi chúng (những kẻ nhạo báng tôn giáo) thì chắc chắn chúng sẽ đáp: "Chúng tôi chỉ nói đùa cho vui." Hãy bảo chúng: "Có phải các người đang chế giễu Allah và các lời mặc khải của Ngài cùng Rosul của Ngài hay sao ? \* Chớ tìm cách biện minh. Chắc chắn các người đã phủ nhận (Allah) sau khi các người tuyên bố tin tưởng. Nếu TA (Allah) lượng thứ cho một thành phần của các người thì TA cũng sẽ trừng phạt một thành phần khác."﴾ Al-Taubah: 65 – 66, qua câu kinh Allah không chấp nhận tha thứ cho những kẻ nhạo báng tôn giáo đến khi họ biết tự ăn năn, quay lại sám hối.

Sự sám hối của những kẻ đạo đức giả vẫn được chấp nhận như Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ يَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ  
تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ  
الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾﴾ النساء: ١٤٥ - ١٤٦

«Quả thật, những kẻ đạo đức giả sẽ ở tận đáy cùng của hỏa ngục và Người (Muhammad) sẽ không tìm được cho chúng một vị cứu tinh nào \* Ngoại trừ những ai biết ăn năn hối cải, biết sửa mình rồi bám lấy Allah và thật thành tâm tôn thờ Allah thì sẽ được liệt vào hàng ngũ của những người có đức tin. Và Allah sẽ sớm ban cho những người có đức tin một phần thưởng vĩ đại.» Al-Nisa: 145 – 146.

Nói chung: bất cứ người Kafir hay người phản đạo nào dù phạm tội ra sao thì sự sám hối của họ đều được chấp nhận, nhưng họ cần phải được người theo dõi họ rằng sự ăn năn của họ có thật sự không hoặc họ có còn chế nhạo chúng ta nữa không ? rồi đưa ra kết luận rằng họ đã thật sự trở về Islam hay chưa ?

Nếu chấp nhận sự sám hối của họ thì được miễn tội chết chỉ ngoại trừ ai chửi mắng Rosul ﷺ thì sự ăn năn sám hối của y vẫn được chấp nhận bắt buộc phải xử tử y rồi tắm, liệm, dâng lễ Solah cho y và chôn y trong nghĩa Muslim, không để cho y sống tiếp tục còn ai chửi mắng Allah nếu quay lại sám hối thì không giết y.

**Hỏi:** dựa theo câu nói trên thì tội mắng chửi Allah nhẹ hơn tội mắng chửi Rosul ﷺ phải không ?

**Đáp:** Không, Thế bởi Allah chứng giám không phải thế, ngược lại tội mắng chửi Allah trọng đại hơn nhưng Allah đã báo cho ta biết Ngài là Đấng Khoan Dung nếu bề tôi nào ăn năn sám hối sau khi chửi mắng Ngài thì Ngài sẵn sàng tha thứ cho y.

Còn Rosul ﷺ thì quả thật Người không có nói: nếu ai chửi Ta hay nhạo báng Ta rồi sau đó ăn năn sám hối thì Ta tha thứ cho y, vì vậy chúng ta giết y vì đã phạm đến danh dự Người và chúng ta không biết được rằng Người có tha thứ hay không ?

**Hỏi:** Quả thật, trong lúc còn sống Nabi ﷺ đã từng tha thứ cho một nhóm người nhạo báng Người và họ đã được tha cho tội chết.

**Đáp:** đúng vậy, lúc còn sống chúng ta biết được Nabi ﷺ đã tha thứ cho ai chửi Người thì y được tha tội chết còn sau khi chết chúng ta có biết được Người sẽ tha thứ cho ai chửi mắng Người không ?

**Đáp:** Chúng ta không biết, càng không thể lấy những gì sau khi chết so sánh với lúc còn sống bởi chúng ta biết chắc chắn rằng đây là sự so sánh vô hiệu và e sợ rằng tình trạng chửi mắng Nabi ﷺ sẽ nhiều thêm vì sợ Rosul ﷺ sau khi chết không bằng lúc Người còn sống.

## Hadith thứ mười lăm

١٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ صَيْقَهُ)) رواه البخاري كتاب الرقائق، باب: حفظ اللسان (٦٤٧٥) ومسلم كتاب الإيمان، باب: الحث على إكرام الجار والضيف ولزوم الصمت إلا عن الخير وكون ذلك كله من الإيمان (٤٧، ٧٤).

15- Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Ai là người tin tưởng nơi Allah và ngày phán xét hãy nói lời tốt đẹp hoặc giữ im lặng, ai là người tin tưởng nơi Allah và ngày phán xét hãy đối xử tốt với hàng xóm và ai là người tin tưởng nơi Allah và ngày phán xét hãy tiếp đón khách thật đàng hoàng, tử tế.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần nô lệ, chương bảo vệ các lưỡi, Hadith số 6475 và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương khuyến khích đối xử tốt với hàng xóm và khách và bắt buộc êm lặng chỉ ngoại trừ vì điều tốt đẹp và tất cả đều là Iman, Hadith số 47 và 74.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Bắt buộc phải giữ im lặng ngoại trừ trong những điều tốt, vì câu: "**Ai là người tin tưởng nơi Allah và ngày phán xét hãy nói lời tốt đẹp hoặc giữ im lặng**" Hadith thể hiện bề ngoài là vậy nhưng theo hoàn cảnh của con người thì không bắt buộc bởi lời nói được chia làm ba loại: tốt, xấu và đùa giỡn.

Lời nói tốt: đây là yêu cầu, lời nói xấu: là điều Harom bị cấm tức cấm con người nói ra lời lẽ xấu cho dù lời lẽ đó ở trực tiếp trên lời nói hay là câu nói làm cho những điều xấu khác xuất hiện, cuối cùng là lời nói đùa không ẩn chứa điều tốt hay điều xấu gì cả thì không bị cấm nói nhưng tốt hơn nên im lặng.

Có câu: lời nói là bạc còn im lặng là vàng, có biết bao lời nói làm cho người nói bị điều đúng. Nếu cho lựa chọn nói hay im lặng thì tôi sẽ chọn im lặng, bởi điều đó bình an hơn.

2- Bắt buộc đối xử đàng hoàng với láng giềng vì Nabi ﷺ nói: "**ai là người tin tưởng nơi Allah và ngày phán xét hãy đối xử tốt với hàng xóm**", cách đối xử đàng hoàng tùy thuộc vào phong tục của mỗi dân tộc mỗi nơi có khi đến chào hỏi, có khi tặng quà, có khi mời đến nhà...

3- Islam là tôn giáo thân mật, gần gũi, dễ mến trái ngược với các tôn giáo khác đó là họ không biết đến ai cả, họ chia rẽ nhau cho đến khi người kẻ bên nhà mình mà vẫn không biết là ai.

4- Bắt buộc đối đãi khách đàng hoàng tử tế bằng cách dùng lời lẽ làm cho vị khách đó vui vẻ như thế: hân hạnh được tiếp đón anh hoặc những lời lẽ tương tự.

Trong Hadith không phân biệt khách là một người hay một trăm người, bạn hãy tiếp đón khách với khả năng bạn có thể.

Nhưng nếu nhà bạn chật hẹp không đủ tiếp đón khách và bạn cũng không phải là người giàu có gì để mướn nhà để đãi khách, hỏi vậy có thể nói với vị khách rằng: này ông bạn nhà tôi quá chật hẹp và có người nhà đông nếu tiếp bạn có thể làm bạn không hài lòng nhưng bạn hãy lấy một trăm hoặc hai trăm ngàn này mà mướn nhà trọ ở qua đêm, làm như thế này có gọi là tiếp đãi đàng hoàng hay chưa ?

**Đáp:** nếu trường hợp bắt đất dĩ thì được, nhưng nếu bạn vờ ông ta vào nhà rồi hỏi thăm sức khỏe rồi sau đó mời ông ấy đến nhà trọ thì hoàn hảo hơn tốt đẹp hơn, nếu trường hợp của bạn như đã kể cũng được gọi là tiếp đãi đàng hoàng rồi đấy.



## Hadith thứ mười sáu

١٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ   أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ   أَوْصِنِي قَالَ: ((لَا تَغْضَبْ)) رواه البخاري كتاب: الأدب، باب: الحذر من الغضب (٦١١٦).

16- Ông Abu Huroiroh   kể: có người đàn ông nói với Nabi   hãy cho tôi lời khuyên. Nabi   đáp: "**Đừng giận.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần văn hóa, chương khuyến cáo về sự nổi giận, Hadith số 6116.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Sohabah rất tranh thủ tìm hiểu thêm điều có lợi cho bản thân, sau khi đã biết họ sẽ thi hành ngay điều họ biết chứ không phải biết rồi để qua một bên, nhưng ngày nay chúng ta thấy rất nhiều người chỉ hỏi cho vui không ngó ngàng gì đến giáo lý đó cả.

2- Tùy vào mỗi người mà chúng ta có lời khuyên phù hợp dành cho họ và đây là một qui tắc rất quan trọng, một khi bạn hiểu được điều này thì không gặp phải rắc rối trước mặt đó là: tại sao không cho người này lời khuyên kính sợ Allah như được phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ﴾ النساء: ١٣١

Allah phán: **﴿Và chắc chắn TA (Allah) đã khuyên bảo những ai được ban Kinh Sách trước các người và cả các người (hỡi Muslim), hãy kính sợ Allah (trong mọi hoàn cảnh)﴾** Al-Nisa: 131.

**Đáp:** Tùy theo mỗi người mà chúng ta có lời lẽ cho phù hợp, trường hợp ở trong Hadith như thế Nabi   biết được người đàn ông đó rất nóng tính thường hay nổi giận nên mới khuyên như thế.

Thí dụ khác: Có ai đến xin bạn lời khuyên, nếu bạn biết được rằng người đó thường xuyên làm điều xấu thì bạn hãy khuyên anh ta rằng: tôi khuyên anh đừng làm điều xấu nữa, bởi lời này phù hợp với anh ấy nhất.

Thí dụ khác: Có người đàn ông khác đến xin anh lời khuyên và bạn biết người này đối xử xấu với gia đình thì hãy khuyên anh ta: tôi khuyên anh hãy đối xử tốt với gia đình.

3- Cấm nổi giận vì Nabi   đáp: "**Đừng giận.**" Bởi sự nổi giận mà không kiềm chế được sẽ đưa đến biết bao điều xấu khác xảy ra không thể lường trước, có biết bao người vì giận mà đã thôi vợ rồi hối hận năn nỉ sao đó, có biết bao người vì giận mà thốt lên lời thề: thề bởi Allah chúng giám tôi sẽ không nói chuyện với người này nữa rồi hối hận cho việc làm của mình.

**Hỏi:** Một khi gặp phải lý do dẫn đến nổi giận thì phải làm sao ?

**Đáp:** Có hai bài thuốc chữa bệnh: lời nói và hành động.

Liều thuốc về lời nói: nếu thấy trong người đang nổi giận thì hãy nói: **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ** (A u zu bil la hi mi nash shay to nir ro j.i.m)

**Ý nghĩa:** cầu xin Allah che chở bề tôi tránh khỏi sự quấy nhiễu của Shayton (loài ma quỷ)

Bởi trước kia Nabi ﷺ đã nhìn thấy một người đàn ông đang rất giận thì nói:

قَالَ ﷺ: ((إِنِّي لَأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُ لَوْ قَالَ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ)) متفق عليه.

"Ta biết được một câu nói nếu người đàn ông đó nói thì chắc chắn sẽ xua tan đi những gì người đó đang bị (tức nóng giận) nếu người đó nói: **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Còn liều thuốc về hành động: nếu đang đứng thì hãy ngồi xuống, nếu đang ngồi thì nằm xuống bởi sự thay đổi thể đứng sẽ làm cho sự nổi giận giảm đi, nếu không thấy giảm thì hãy lấy nước Wud'ua bởi nước Wud'ua sẽ dập tắt ngọn lửa đang nóng giận trong lòng. Hoặc đi ra khỏi nơi đang giận dữ để khỏi tiếp tục gặp điều chướng tai gay mắt.

4- Tôn giáo Islam ngăn cấm sở hữu những đức tính xấu như: tính nóng giận và một khi cấm sở hữu đức tính xấu thì bắt buộc phải luôn có những đức tính tốt đẹp, cho nên bạn hãy rèn luyện bản thân bạn biết kiên nhẫn và không bao giờ giận. Trước kia, có một người Ả-rập du mục kéo áo Nabi ﷺ làm đau cả cổ của Nabi ﷺ nhưng Người xoay lại nhìn y với vẻ mặt tươi cười, nếu đối với người khác ít gì cũng sẽ nổi giận lại với người kia, cho nên bạn phải biết kềm chế bản thân với mọi khả năng có thể để con tim bạn luôn được thanh thản đồng thời tránh xa được mọi hậu quả nguy hiểm bắt nguồn từ giận dữ như đập phá, chửi mắng... hoặc những gì tương tự. Cầu xin Allah che chở khỏi giận dữ.

## Hadith thứ mười bảy

۱۷- عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: ((إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَةَ وَلْيُجِدَّ أَحَدُكُمْ شَفْرَتَهُ فَلْيُرِحْ ذَبِيحَتَهُ)) رواه مسلم كتاب: الصيد، باب: الأمر بإحسان الذبح والقتل وتحديد الشفرة (۱۹۵۵، ۵۷).

17- Ông Abu Ya'la Shaddaad bin Âus رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Quả thật, Allah đã định sự tốt đẹp trong tất cả mọi việc, cho nên khi các người có giết (con vật gây hại) thì hãy giết cho thật tốt và một khi giết (con vật được phép ăn thịt) thì hãy giết cho thật nhanh gọn, hãy mài dao cho bén rồi cho con vật tự do (sau khi cắt cổ).**" Hadith do Muslim ghi lại ở phần săn bắn, chương lệnh phải cắt cổ động vật và giết phải đàng hoàng và phải có tình thương, Hadith số 57 và 1955.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Sự tốt đẹp đã được Allah qui định trong tất cả mọi điều và khuyến khích mọi người làm vậy, trong những điều tốt gồm cả việc hướng dẫn một người đi đường, chia thức ăn cho người khác, ra lệnh làm điều tốt và ngăn cản làm điều sai trái...

2- Một khi bạn giết con vật gì cho phép bạn giết thì hãy giết cho đàng hoàng tử tế, thí dụ: có người bị con chó dữ tấn công rồi y có ý định giết con chó đó có nhiều cách giết: giết bằng súng, đập đầu, tiêm thuốc độc hoặc giật điện, người đó có nhiều cách giết như vậy thì hãy lựa cách giết nhanh gọn lẹ nhất, được nghe nói rằng giết bằng giật điện sẽ chết nhanh nhất và con vật không cảm nhận được sự đau đớn thì cách này là tốt nhất trong các cách.

Ngoài trừ người nào giết người khác rồi bị kết án xử tử thì giết y bằng cách y đã dùng nó giết người kia và bằng chứng là có người Do Thái giáo đập đầu một nữ nô lệ đến chết thì Nabi ﷺ ra lệnh mọi người xử tử y bằng cách dùng hai hòn đá đập đầu y đến chết.

3- Bất buộc dùng cách tốt đẹp để hành quyết và cách hành quyết tốt đẹp là làm theo giáo lý Islam dù dễ hay khó.

4- Cắt cổ động vật phải đàng hoàng phù hợp với giáo lý đã dạy và có những điều kiện sau:

a) Người cắt cổ phải là người Muslim hoặc dân Kinh Sách (tức Do Thái giáo và Thiên Chúa giáo) còn người đa thần giáo và người phản đạo thì con vật do họ giết Harom không được phép ăn kể cả người bỏ dăng lễ

Solah con vật do họ giết cũng Harom bởi họ không phải là người Muslim lại càng không phải là người dân Kinh Sách.

**Hỏi:** Bằng chứng đâu cho rằng thịt do người dân Kinh Sách giết Halal được phép ăn ?

**Đáp:** Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَالٌ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حَلَالٌ لَهُمْ﴾ المائدة: ٥

«**Thực phẩm của những người dân Kinh Sách Halal (được phép) cho các người (người Muslim) dùng và thực phẩm của các người Halal cho họ dùng.**» Al-Ma-i-dah: 5.

Ông Ibnu Abbaas رضي الله عنه nói: thực phẩm của dân Kinh Sách là động vật do họ cắt cổ và dân Kinh Sách là người Do Thái giáo và Thiên Chúa giáo.

b) Dụng cụ dùng để giết động vật phải là loại được phép sử dụng và đó là tất cả vật gì làm chảy máu làm bằng sắt, bạc, vàng, đá, gỗ và bất cứ gì khác như Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((مَا أَنْهَرَ الدَّمَ وَذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَكُلْ)) متفق عليه.

"**Tất cả gì làm chảy máu và được nhắc tên Allah lên con vật giết thì hãy ăn.**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Ngoại trừ hai điều không được phép dùng để cắt cổ: xương và móng tay như được Nabi ﷺ giải thích như sau:

قَالَ ﷺ: ((أَمَّا السِّنُّ فَعَظْمٌ وَأَمَّا الظُّفْرُ فَمَدَى الْحَبَشَةِ)) متفق عليه.

"**ngoại trừ Sin là xương và móng tay là con dao mà người Habashah (dùng giết động vật.)**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại, bởi xương của động vật do người Muslim cắt cổ là thực phẩm của Ma Muslim như được nhắc trong Hadith có một nhóm Ma Muslim đến hỏi Nabi ﷺ về thực phẩm của họ được Người đáp:

قَالَ ﷺ: ((لَكُمْ كُلُّ عَظْمٍ ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقَعُ فِي أَيْدِيكُمْ أَوْ فَرَمَا يَكُونُ لَحْمًا))

رواه مسلم.

"**(Thực phẩm) của các người là tất cả xương được nhắc tên Allah lên đó khi vào tay các người sẽ biến thành thịt.**" Hadith do Muslim ghi lại.

**Hỏi:** Được nghe rằng xương sẽ thành thịt nhưng tôi đâu thấy gì đâu?

**Đáp:** lời đáp thật dễ dàng:

Thứ nhất: hỏi lại anh ta: anh có tin tưởng vào Allah và Rosul của Ngài không? Y sẽ đáp: có. Chúng ta nói tiếp: như thế đó Nabi ﷺ đã báo bắt buộc anh phải tin tưởng như thế cho dù là thấy hay không ?

Thứ hai: thế giới Ma Qui là thế giới huyền bí tương tự thế Nabi ﷺ đã báo cho biết ai không lễ Solah Fajr sẽ bị Shayton đẩy vào lỗ tai y. Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Còn móng tay được Nabi ﷺ đã giải thích đó là dao của người Habashah, họ là người ngoại đạo và chúng ta bị cấm bắt chước hay làm theo người ngoại đạo.

**Hỏi:** Nếu có loại dao chỉ có người Habashah sử dụng ngoài họ ra không ai sử dụng cả, vậy chúng ta có được dùng loại dao đó cắt cổ động vật không ?

**Đáp:** được.

**Hỏi:** Tại sao cấm bắt chước theo họ mà lại dùng vật dụng chỉ có họ sử dụng ?

**Đáp:** Bởi người Habashah thường để móng tay dài không cắt không hót rồi dùng đó làm dao để cắt cổ động vật tỏ vẻ là những người tự cao với việc làm như thế đã bị Nabi ﷺ cấm.

c) Làm cho máu chảy, muốn được máu chảy phải cắt đứt hai sợi gân máu nằm cặp với cuống họng, bởi hai sợi gân máu này nối liền với tim khi bị đứt làm cho con vật mau chết.

**Hỏi:** Có bắt buộc cắt đứt cuống họng ăn và cuống họng uống cùng với hai sợi gân máu hay không? bởi ở cổ gồm có bốn thứ: hai sợi gân máu, một cuống họng ăn và một cuống họng uống, có bắt buộc cắt đứt cả bốn hay không ?

**Đáp:** nếu cắt đứt cả bốn thì quả là điều tuyệt vời không gì bằng nhưng chỉ cắt đứt hai sợi gân máu thì con vật đó Halal được phép ăn, còn nếu chỉ cắt đứt hai cuống họng không đứt hai sợi gân máu thì con vật đó Harom cấm ăn bởi điều đó đã bị Nabi ﷺ cấm, và không thể nào khi cắt đứt hai cuống họng ăn và uống mà không đứt hai sợi gân máu được.

**Hỏi:** Có bắt buộc ở vị trí nào trên cổ con vật ở trên, ở giữa hay ở dưới ?

**Đáp:** Không bắt buộc, quan trọng là cắt ở cổ dù cắt ở trên sát đầu hay ở giữa hay ở dưới sát với mình con vật.

d) Nhắc tên Allah (tức đọc Bismillah) khi cắt cổ con vật, bởi Nabi ﷺ đã nói: **"Tất cả gì làm chảy máu và được nhắc tên Allah lên con vật giết thì hãy ăn."**

\* Đối với những con vật không có khả năng khống chế nó thì làm sao cắt cổ nó được thì lúc này được phép bắn bất cứ nơi nào trên cơ thể con vật dù đó là con lạc đà, con bò, con gà... rồi chúng chết do vết bắn đó thì là con vật Halal được phép ăn, tương tự thế nếu con lạc đà hay con



bò... rơi vào giếng và không thể nào xuống giếng cắt cổ hoặc không thể kéo lên được thì được đâm vào cơ thể con vật bất cứ chỗ nào rồi con vật đó chết thì con vật đó Halal được phép ăn.

5- Bắt buộc mài dụng cụ cắt cổ như dao... cho thật bén để dễ việc cắt cổ con vật, còn nếu cắt cổ bằng dụng cụ không được bén thì con vật vẫn Halal được phép dùng nhưng y mang tội không làm bén dụng cụ giết.

**Hỏi:** Mài dụng cụ trước mặt con vật sắp cắt cổ được không ?

**Đáp:** Không, vì Nabi ﷺ đã ra lệnh phải mài dụng cụ không cho con vật thấy, bởi điều đó làm cho con vật sợ hãi đôi khi lại bỏ chạy rồi không có khả năng bắt chúng lại.

6- Bắt buộc để cho con vật được thoải mái tức giết thật nhanh chứ không được cố ý làm chậm chạp gây đau đớn con vật và không được chối chặt con vật sau khi đã cắt cổ xong hãy để cho tay chân chúng tự do cử động sẽ làm cho máu chảy ra nhanh hơn và làm cho chúng mau chết hơn.

**Hỏi:** Có một số người với ý định làm cho con vật được thoải mái và được chết mau hơn họ đã bẻ gãy cổ, làm thế có được không ?

**Đáp:** Không, bởi điều đó làm cho con vật bị đau đớn hơn nữa, chúng ta không cần thiết làm thế mà hãy chờ đợi máu ra hết, sau khi máu ra hết thì mọi việc đã kết thúc.

## Hadith thứ mười tám

١٨- عَنْ أَبِي ذَرٍّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ وَأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ؓ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا وَخَالِقِ النَّاسَ بِمِجْلَقِ حَسَنِ)) رواه الترمذي كتاب: البر والصلة، باب: ما جاء في معاشره الناس (١٩٨٧) والإمام أحمد في مسند الأنصار عن أبي ذر الغفاري ج ١٥٣ (٢١٦٨٧).

18- Ông Abu Zar Jundab bin Junadah và ông Abu Abdur Rohman Mu-a'd bin Jabal ؓ thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Hãy kính sợ Allah ở bất cứ nơi nào bạn ở, hãy làm việc thiện lành mạnh sẽ xóa bỏ đi những gì bất lành trước đó và con người được tạo ra với khối óc tốt lành.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần hiểu thảo và kết nối dòng tộc, chương cuộc sống của nhân loại, Hadith số 1987 và Imam Ahmad ghi lại trong quyển Musnad Al-Ansar từ ông Abu Zar Al-Ghofary quyển 5/trang 153, Hadith số 21687.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Bắt buộc phải luôn kính sợ Allah ở bất cứ nơi đâu bạn ở vì Nabi ﷺ đã nói ở Hadith trên, tương tự thể thi hành mọi mệnh lệnh của Ngài đồng thời tránh xa mọi lệnh cấm của Ngài dù bạn ở nơi đông người hay chỉ một mình.

**Hỏi:** Sự kính sợ Allah ở đâu tốt hơn, ở nơi đông người hay chỉ một mình ?

**Đáp:** trong vấn đề này được phân tích như sau: nếu thể hiện sự kính sợ nơi đông người làm cho mọi người thấy thể mà làm theo thì sự kính sợ ở đây tốt hơn, vì vậy mà Allah đã khen ngợi những ai đã bỏ thí công khai và kín đáo tùy trường hợp và Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ)) رواه مسلم.

**"Ai khơi lại một việc làm tốt đẹp trong Islam. Sau đó được mọi người noi theo, thì y được hưởng phúc đức cho việc làm đó và tất cả những phúc đức của ai làm theo cho đến ngày tận thế."** Hadith do Muslim ghi lại, còn một khi thể hiện sự kính sợ nơi đông người không mang được lợi ích gì thì sự kính sợ kín đáo sẽ tốt hơn vì Nabi ﷺ đã nói về những loại người được Allah che chở dưới ngai vương của Ngài vào ngày không có bóng mát mà chỉ có bóng mát của ngai vương Ngài, trong đó có người:

قَالَ ﷺ: ((وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ)) رواه مسلم.

**"Và người bỏ thí rồi che giấu sự bỏ thí đó không cho ai biết cả kể cả tay trái không biết được tay phải đã bỏ thí gì."** Hadith do Muslim ghi lại.

2- Ân phúc của Allah ban cho các bề tôi của Ngài đó là ai làm điều thiện, điều tốt sẽ được xóa bỏ điều xấu xa tội lỗi.

**Hỏi:** Có yêu cầu phải định tâm khi làm điều thiện điều tốt để xóa điều xấu đã phạm trước không ?

**Đáp:** Theo Hadith không có yêu cầu, chỉ cần làm điều tốt điều thiện sẽ xóa đi điều xấu điều tội lỗi và đây là một trong những hồng phúc của Allah dành cho các bề tôi của Ngài.

3- Khuyến khích đối xử với mọi người bằng cung cách tốt đẹp.

**Hỏi:** Đôi khi đối xử với mọi người có mạnh bạo, dứt khoát, khô khan thì có làm mất đi ý nghĩa của Hadith này không ?

**Đáp:** Không, bởi tùy vào mỗi người mà có các ứng xử phù hợp. Nếu trường hợp cần đến mạnh bạo thì mới giải quyết được vấn đề thì bạn phải làm thế và nếu vấn đề ngược lại thì phải đối đãi êm dịu, nhẹ nhàng còn nếu vấn đề hòa đồng giữa êm dịu và mạnh bạo thì bạn hãy đối xử nhẹ nhàng êm dịu, bởi Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ)) رواه البخاري ومسلم.

**"Quả thật, Allah là Đấng Tử Tế luôn yêu thích mọi việc tế nhị."**

Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại. Với sự tế nhị mang đến nhiều điều tốt khác như có lần có một người Do Thái giáo đi ngang qua Nabi ﷺ rồi nói: As Sam A'laika hỏi Muhammad tức cầu xin cho Nabi ﷺ chết sớm bà A-y-shah ﷺ ngồi kế bên đáp lại: người sẽ bị chết sớm và bị nguyên rủa thì bị Nabi ﷺ cấm không cho bà nói thế, Người nói:

قَالَ ﷺ: ((يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفْقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ وَإِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ

الْكِتَابِ فَقُولُوا وَعَلَيْكُمْ)) رواه البخاري ومسلم.

**"Hỡi A-y-shah! Quả thật, Allah là Đấng Tử Tế luôn yêu thích mọi việc tế nhị và một khi các người được người dân Kinh Sách chào Salam thì đáp lại Wa A'laikum (và cho các người)."** Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

## Hadith thứ mười chín

١٩- عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ ؓ قَالَ: كُنْتُ خَلَفَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا فَقَالَ: ((يَا غُلَامُ إِنِّي أَعَلَّمْتُ كَلِمَاتٍ: أَحَقُّظَ اللَّهُ يَحْفَظُكَ، أَحَقُّظَ اللَّهُ تَحْدَهُ مُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ، وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ، رُفِعَتْ الْأَقْلَامُ وَجَفَّتِ الصُّحُفُ)) رواه الترمذي وقال: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَفِي رِوَايَةِ غَيْرِ التِّرْمِذِيِّ: ((أَحَقُّظَ اللَّهُ تَحْدَهُ أَمَامَكَ، تَعَرَّفَ إِلَيْهِ فِي الرَّخَاءِ يَعْرِفَكَ فِي الشَّدَّةِ، وَاعْلَمْ أَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَكَ وَمَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ، وَاعْلَمْ أَنَّ النَّصْرَ مَعَ الصَّبْرِ، وَأَنَّ الْقَرْجَ مَعَ الْكَرْبِ، وَأَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا)) رواه الحاكم في المستدرک علی الصحیحین ج ٣ ص ٦٢٤، کتاب: معرفة الصحابة (٦٣٠٤).

19- Ông Abu Abbaas Abdullah bin Abbaas ؓ kể: vào một ngày tôi ngồi sau lưng Nabi ﷺ Người nói: "Này cậu bé, Ta dạy cậu một vài điều: **Hãy tôn trọng (mệnh lệnh) của Allah sẽ được Ngài bảo vệ cậu, hãy tôn trọng (mệnh lệnh) của Allah, Ngài sẽ luôn ở trước mặt cậu, một khi cậu cầu xin hãy cầu xin Allah, một khi cần cứu giúp hãy cầu cứu Allah, hãy biết rằng nếu toàn thể cộng đồng tập hợp lại hồng giúp cậu việc gì sẽ không giúp được gì ngoại trừ những điều đã được Allah định sẵn cho cậu, còn nếu họ hợp lại âm mưu hại cậu thì sẽ không hại được gì ngoại trừ điều nào đã bị Allah định sẵn cho cậu, một khi viết được nâng lên là mực đã khô.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại và nói: đây là Hadith Hasan Soheeh và theo đường truyền khác không phải của Al-Tirmizy ghi rằng: "**Hãy tôn trọng (mệnh lệnh) của Allah, Ngài sẽ luôn ở trước mặt cậu, hãy thi hành nhiệm vụ với Allah lúc thoải mái Ngài sẽ biết cậu lúc hoạn nạn, khó khăn. Hãy biết rằng lỗi lầm của cậu không gây hoạn nạn cho cậu và hoạn nạn cậu gặp phải không phải vì lỗi lầm của cậu, hãy biết rằng chiến thắng đi cùng với nhẫn nại, sự vui vẻ luôn đi cùng với đau khổ và khó khăn luôn đi cùng với dễ dàng.**" Hadith do Al-Hakim rút từ hai quyển Soheeh Al-Bukhory và Muslim quyển 5, trang 624, phần: tìm hiểu về Sohabah, Hadith số 6304.

### \* Phân tích Hadith:

- Hadith do ông Abdullah bin Abbaas ؓ kể lại lúc đó ông chỉ là một đứa trẻ khi Nabi ﷺ qua đời ông chỉ mới vừa trưởng thành tức khoảng 15 hay 16 tuổi gì đó.

- Câu: "**Hãy tôn trọng (mệnh lệnh) của Allah sẽ được Ngài bảo vệ cậu**" đây là câu nói ý nghĩa vô cùng sâu sắc tức hãy luôn thi hành mọi mệnh lệnh Allah đã ra lệnh bạn làm, chớ bao giờ phạm giới điều và

những điều cấm Ngài đã định đồng thời cố gắng học hỏi kiến thức Islam để cải thiện sự tôn thờ và cách quan hệ của bạn với Allah được tốt hơn rồi đứng lên kêu gọi mọi người đến với điều đó, đổi lại bạn sẽ được Allah bảo vệ bạn, bảo vệ tôn giáo của bạn, bảo vệ gia đình và bảo vệ tài sản của bạn bởi Allah luôn ban thưởng cho người làm tốt bằng chính hành động của y. Quan trọng nhất là bạn được Allah luôn bảo vệ đi đúng đường tránh xa mọi sự lầm lạc và tất cả mọi phương tiện dẫn đến lầm lạc, bởi một khi con người cố tìm sự hướng dẫn chắc chắn sẽ được Allah dẫn dắt, như được phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ أَهْتَدُوا زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾ محمد: ١٧

﴿Và những ai tìm đến sự hướng dẫn sẽ được TA (Allah) gia tăng thêm y sự hướng dẫn và ban cho y biết kính sợ (TA).﴾ Muhammad: 17. Dựa vào đây chúng ta hiểu được rằng ai không tôn trọng giới luật của Allah sẽ không được những gì nêu trên.

- Câu: "**hãy tôn trọng (mệnh lệnh) của Allah, Ngài sẽ luôn ở trước mặt cậu**" ý nghĩa câu này tương tự như câu trên tức anh sẽ thấy được Allah luôn trước mặt anh khi anh tôn trọng giới luật của Ngài, Ngài sẽ hướng dẫn anh đến với mọi điều tốt, mang anh đến gần chân lý hơn và bảo vệ anh tránh xa mọi điều xấu có hại đến bản thân anh. Đặt biệt, một khi ai đó cầu xin Allah che chở và phó thác mọi chuyện cho Ngài thì đã đủ không cần đến bất cứ ai khác cả, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾ الأنفال: ٦٤

﴿Hỡi Nabi (Muhammad)! Allah đủ giúp Người và những người có đức tin khác theo Người.﴾ Al-Anfaal: 64.

- Câu: "**một khi cậu cầu xin hãy cầu xin Allah, một khi cần cứu giúp hãy cầu cứu Allah**" tức một khi bạn có yêu cầu gì, thỉnh cầu gì, rắc rối gì hãy cầu xin Allah và hãy biết rằng nếu bạn cầu xin ai đó có khả năng giúp đỡ bạn thì đó chẳng qua là lý thành công Allah ban cho mà thôi chứ sự quyết định thành bại chỉ có Allah duy nhất mới có quyền định đoạt. Với hai câu nói này là bằng chứng chứng minh rằng tính Tâuhid (tức tính thuần nhất) bị thiếu đối với ai cầu xin ngoài Allah, vì vậy không nên cầu xin ai đó ngoài Allah dù là vấn đề đơn giản. Còn nếu bạn cầu xin người nào đó có khả năng giúp đỡ bạn trong vấn đề gì đó thì chớ quên chính Allah là Đấng ban cho sự thành bại còn người giúp đỡ bạn chỉ là lý do để được thành công.

- Câu: "**hãy biết rằng nếu toàn thể cộng đồng tập hợp lại không giúp cậu việc gì sẽ không giúp được gì ngoại trừ những điều đã được Allah định sẵn cho cậu**" với câu nói này khuyến khích con người chúng ta hãy lấy Allah làm điểm tựa chính bởi tất cả cộng đồng con người



không giúp ích gì được cho bạn chỉ ngoại trừ điều gì được Allah ban cho bạn.

- Câu: "**còn nếu họ hợp lại âm mưu hại cậu thì sẽ không hại được gì ngoại trừ điều nào đã bị Allah định sẵn cho cậu**" hãy biết rằng khi gặp phải nạn tai thì phải biết rằng đó là do Allah định sẵn cho bạn nhưng bạn được phép tìm mọi cách để thoát khỏi điều đó, bởi Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا﴾ الشورى: ٤٠

﴿**Phân thưởng cho điều xấu chính là cái xấu giống như nó.**﴾ Al-Shuro: 40.

**\* Những bài học rút từ Hadith:**

1- Ai qui phục và dâng hiến cho Allah trong lúc mạnh khỏe và giàu có sẽ được Allah giúp đỡ trong lúc hoạn nạn và khó khăn.

2- Con người một khi bị hoạn nạn gì đó chẳng qua là định mệnh do Allah định sẵn chứ không phải do lỗi lầm của y làm ra và điều gì không được Allah định cho bạn thì không bao giờ hại đến bạn.

## Hadith thứ hai mươi

٢٠- عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عُقْبَةَ بْنِ عَمْرٍو الْأَنْصَارِيِّ الْبَدْرِيِّ   قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ  : ((إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ الْأُولَى إِذَا لَمْ تَسْتَحِي فَاصْنَعْ مَا شِئْتِ)) رواه البخاري كتاب: كتاب الأدب، باب: إذا لم تستح فاصنع ما شئت (٦١٢٠).

20- Ông Abu Mas-ud U'qbah bin A'mr Al-Ansory Al-Badry   thuật lại lời Nabi  : "**Quả thật, ai đã nghe được những nói về những lời mặc khải trước, nếu không hổ thẹn thì hãy làm gì thì làm.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần văn hóa, chương khi không hổ thẹn thì hãy làm gì thì làm, Hadith số 6120.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Vết tích của những lời mặc khải trước vẫn còn tồn tại trong cộng đồng của chúng ta ngày nay.

Những vết tích đó được Qur'an hoặc được Hadith hoặc được truyền miệng lại từ người này đến người kia

a) Về Qur'an được nhắc như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۖ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ۗ﴾ (١٧) إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى

﴿صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى﴾ (١٩) ﴿الْأَعْلَى: ١٦ - ١٩﴾

«Không, các người yêu thích đời sống trần tục này \* Trong lúc Đời sau tốt đẹp hơn và tồn tại mãi \* Quả thật, điều này có (ghi) trong các Kinh Sách cũ \* Kinh Sách của Ibrohim và Musa.» Al-A'la: 16 - 19.

b) Về Hadith: như đã được Nabi   kể về con cháu của Isro-il.

Còn việc ảnh hưởng từ những lời mặc khải trước được chia làm ba loại:

**Thứ nhất:** những gì được giáo lý chúng ta xác thực là đúng thì điều đó là đúng được chấp nhận.

**Thứ hai:** những gì được giáo lý chúng ta xác thực là sai thì điều đó là sai là hư cấu không được chấp nhận.

**Thứ ba:** những gì không được giáo lý chúng ta nói đến không biết là đúng hay sai thì chúng ta im lặng về nói tức không cho điều đó là đúng cũng không cho rằng nó sai.

2- Khen ngợi về đức tính e thẹn như Nabi   đã nói:

قَالَ  : ((الْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ)) رواه مسلم.

"Sự hổ thẹn là một nhánh của đức tin." Hadith do Muslim ghi lại.

\* Sự hổ thẹn có hai loại:

**Thứ nhất:** Liên quan đến Allah.

Bắt buộc bạn phải hồ thẹn với Allah chớ vi phạm điều gì bị Ngài cấm bởi Ngài luôn nhìn thấy bạn dù bạn ở bất cứ nơi đâu nơi đông người hay chỉ ở một mình bạn.

**Thứ hai:** Liên quan đến các tạo vật.

Bắt buộc bạn phải tránh xa tất cả mọi điều làm ảnh hưởng đến nhân cách và tính nết.

Thí dụ: trong một buổi học có người nào đó ngồi ở hàng đầu duỗi thẳng hai chân ra thì y bị cho rằng là người thiếu nhân cách, nhưng nếu y ngồi cùng với nhóm bạn của y thì không bị coi là người mất nhân cách, ở trường hợp thứ nhất tốt nhất là xin phép mọi người để duỗi thẳng chân ra.

## Hadith thứ hai mươi mốt

٢١- عَنْ أَبِي عَمْرٍو وَوَقِيلَ أَبِي عَمْرَةَ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ. قَالَ: ((قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِيمَ)) أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ كِتَابَ: الْإِيمَانِ، بَابِ: جَامِعِ أَوْصَافِ الْإِسْلَامِ (٣٨، ٦٢).

21- Ông Abu A'mr có lời nói là Abu A'mroh Sufyaan bin Abdullah ﷺ kể: tôi nói: thưa Rosul! Hãy nói với tôi một điều trong Islam rồi tôi sẽ không hỏi ai ngoài Nabi. Người đáp: "**Hãy nói: tôi đã tin tưởng rồi, hài lòng rồi vào Allah, sau đó hãy theo chân lý.**" Hadith do Muslim ghi lại ở phần Iman, chương toàn phần đức tính Islam, Hadith số 38 và 62.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

Chúng ta phải luôn luôn kiểm tra xem bản thân chúng ta có phải là người ngay thẳng chưa ? nếu là người ngay thẳng thì hãy tạ ơn Allah thật nhiều và cầu xin Allah được kiên trì trên nó còn nếu không phải là người ngay thẳng bắt buộc bạn phải chỉnh sửa bản thân mình để được ngay thẳng.

Nếu bạn là người trễ nải trong việc dâng lễ Solah thì bạn không phải là người ngay thẳng bởi bạn đã mang lễ Solah ra làm trò đùa.

Nếu bạn là người không chịu xuất Zakat bắt buộc thì bạn không phải là người ngay thẳng bởi bạn đã mang việc xuất Zakat bắt buộc ra làm trò đùa.

Nếu bạn là người xúc phạm đến danh dự người khác thì bạn không phải là người ngay thẳng bởi bạn đã làm điều Harom (bị cấm làm).

Nếu bạn là người lường gạt mọi người, là người gian lận trong việc mua bán hay hợp đồng gì đó thì bạn không phải là người ngay thẳng.

Tóm lại, sự ngay thẳng là một phẩm chất tốt đẹp có trong tất cả mọi việc làm.

## Hadith thứ hai mươi hai

٢٢- عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ   أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ   فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِذَا صَلَّيْتُ الْمَكْتُوبَاتِ وَصُمْتُ رَمَضَانَ وَأَحَلَلْتُ الْحَلَالَ وَحَرَمْتُ الْحَرَامَ وَلَمْ أَزِدْ عَلَى ذَلِكَ شَيْئًا أَفَأَدْخُلُ الْجَنَّةَ؟ قَالَ: ((نَعَمْ)) رواه مسلم كتاب: الإيمان، باب: بيان الإيمان الذي يدخل به الجنة وأن من تمسك بما أمر به دخل الجنة (١٨).

22- Cha của Abdullah ông Jabir bin Al-Ansory   kể: có người đàn ông nói với Nabi  : Thưa Rosul! Người thấy sao tôi chỉ dâng lễ Solah bắt buộc, nhịn chay Romadon, chỉ làm điều Halal, không làm mọi điều Harom và không thêm hay bớt điều gì cả, tôi có được vào thiên đàng không ? Nabi   đáp: "**Được.**" Hadith do Muslim ghi lại ở phần Iman, chương phân tích đức tin được vào thiên đàng và bám chặt lấy những gì được nhận lệnh được vào thiên đàng, Hadith số 18.

### \* Phân tích Hadith:

- Câu: "tôi chỉ dâng lễ Solah bắt buộc" tức chỉ dâng lễ bắt buộc trong ngày đêm năm lần như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾ النساء: ١٠٣

«**Quả thật, lễ Solah là điều bắt buộc những người có đức tin phải dâng trong những giờ đã ấn định.**» Al-Nisa: 103. Ngoài năm lần này ra không bắt buộc ngoại trừ vì lý do gì nào đó.

- Câu: "Nhịn chay Romadon" Romadon là tháng 9 tính theo niên lịch Islam.

Sự nhịn chay theo tiếng Arập nghĩa là nhịn về điều gì đó còn theo nghĩa giáo lý là sự không ăn, không uống và không sử dụng các chất thay thế cho ăn uống cả những điều làm hư sự nhịn chay cùng với sự định tâm tôn thờ Allah, được bắt đầu từ rạng đông cho đến mặt trời lặn.

Trong định nghĩa có câu: "cùng với sự định tâm tôn thờ Allah" tức buộc phải như thế bởi có người cũng nhịn ăn nhịn uống bởi sợ mập hoặc vì lý do bệnh hoạn gì đó thì sự nhịn đó không được tính là sự nhịn theo giáo lý.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Nói lên ý trí chung của tất cả Sohabah là làm thế nào để được vào thiên đàng chứ không phải có được nhiều tiền hay có được nhiều con cũng không phải được nổi tiếng, vì thế mà mỗi khi một người Sohabah nào làm xong việc gì cho Nabi   thì Người hỏi người đó: "**Anh muốn gì?**" tôi yêu cầu một điều là được hợp mặt cùng với Người ở thiên đàng, Nabi   hỏi tiếp: "**hay có điều gì khác nữa không ?**" người đó đáp:



không có gì khác điều đó cả, Nabi ﷺ: "**Thế thì anh phải ép bản thân mình quỳ lại thật nhiều.**" Hadith do Muslim ghi lại. Tức dâng lễ Solah thật nhiều.

Người đàn ông này không hỏi về tiền bạc hay trâu bò hay tiền thừa kế mà chỉ hỏi về thiên đàng, điều này nói lên mục đích cao cả của họ.

2- Ai đó chỉ dâng lễ Solah bắt buộc ngày đêm năm lần sẽ không bị khiển trách cũng không bị cấm vào thiên đàng.

3- Lễ Solah và nhịn chay là trong những lý do được vào thiên đàng như Nabi ﷺ đã từng nói:

قَالَ ﷺ: ((مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ)) متفق عليه.

**"Ai đứng dâng lễ Solah trong tháng Romadon bằng sự tin tưởng và hy vọng được phần thưởng từ Allah sẽ được tha thứ cho tất cả tội lỗi đã phạm."** Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

4- Không ai được phép cấm người khác làm điều Halal, ai cấm làm điều Halal không có lý do trong giáo lý đây quả là điều đáng bị khiển trách chứ không được khen ngợi.

5- Quả thật, điều Harom là những điều bị Allah cấm trong Qur'an hoặc do Nabi ﷺ nói.

## Hadith thứ hai mươi ba

٢٣- عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْحَارِثِ عَاصِمِ الْأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((الظُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأَانِ أَوْ تَمْلَأُ مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ، كُلُّ النَّاسِ يَعُدُّو فَبَايَعُ نَفْسَهُ فَمُعْتَقُهَا أَوْ مُؤَبِّقُهَا)) وراه مسلم كتاب: الطهارة، باب: فضل الوضوء (١، ٢٢٣).

23- Cha của Malik ông Al-Harith A'sim Al-A'sh-a'ry رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: "Sự sạch sẽ là phân nửa của đức tin, lời Alhamdulillah (tạ ơn Allah) làm đầy cán cân, lời Súp ha nol loh (Vinh quang thay Allah) và Alhamdulillah làm đầy khoảng trống giữa trời đất, lễ Solah là ánh sáng, sự bố thí là vật chứng, sự kiên nhẫn là hào quang, Qur'an là nhân chứng cho bạn hoặc chống đối lại bạn, tất cả mọi người cứ mỗi sáng đem thân mình ra bán có người cứu vớt thân mình và có người hủy hoại thân mình." Hadith do Muslim ghi lại ở phần tẩy rửa, chương sự rửa sạch nước Wud'ua, Hadith số 1 và 223.

### \* Phân tích Hadith:

- Câu: "Sự sạch sẽ là phân nửa của đức tin" sự sạch sẽ có hai loại: sạch sẽ bề ngoài như thể xác thí dụ lấy nước Wud'ua.

Thứ hai là sạch sẽ về tâm linh tức từ bỏ, tránh xa tội Shirk (tức tội tổ hợp với Allah), bởi tội Shirk là sự dơ bẩn như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ﴾ التوبة: ٢٨

﴿Quả chắc chắn những kẻ thờ đa thần là dơ bẩn﴾ Al-Taubah: 28.

- Câu: "lời Alhamdulillah (tạ ơn Allah) làm đầy cán cân" tức ai nói câu này làm cho bàn cân cân đo việc làm của con người được đầy như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ﴾ الأنبياء: ٤٧

﴿Và TA sẽ thiết lập các bàn cân công lý vào ngày phục sinh. Bởi thế sẽ không có một người nào bị đối xử bất công về bất cứ điều gì. Và nếu (chúng có làm một việc dù nhỏ) bằng sức nặng của một hạt cải đi nữa, thì TA cũng sẽ mang nó ra (cân đo). Và chỉ mình TA đủ làm công việc thanh toán sổ sách﴾ Al-Anbiya: 47.

- Câu: "lời Súp ha nol loh (Vinh quang thay Allah) và Alhamdulillah làm đầy khoảng trống giữa trời đất" trong hai câu này

chứa đựng hai điều phủ nhận và xác thực. Câu "Súp ha nol loh" phủ nhận trong Allah không có điều gì thiếu sót cả, câu này phủ nhận ba điều từ Allah:

a) Tính cách thiếu sót hèn yếu, cho nên không được miêu tả Allah bằng những tính cách xấu đó, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ﴾ الفرقان: ٥٨

﴿**Hãy phó thác cho Đấng Sống Mãi không bao giờ chết.**﴾ Al-Furqon: 58. Trong kinh phủ nhận rằng Allah không chết bởi sự chết là điều thiếu sót.

Allah phán ở câu khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ﴾ البقرة: ٢٥٥

﴿**Ngài không buồn ngủ và cũng không bao giờ ngủ**﴾ Al-Baqoroh: 255. Trong câu kinh phủ nhận Allah không bao giờ ngủ lại càng không buồn ngủ, đây là hai điều thiếu sót khác.

b) Sự thiếu thốn không có trong sự tuyệt đối hoàn hảo của Allah, như được phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ

لُغُوبٍ ﴿٣٨﴾ ق: ٣٨

﴿**Và chắc chắn TA (Allah) đã tạo hóa ra các tầng trời, đất và tất cả vạn vật có trong trời đất trong vòng sáu ngày và điều đó chẳng hề làm ta mệt.**﴾ Qof: 38. Allah đã tạo hóa ra vạn vật vô cùng vĩ đại cứ tưởng Ngài sẽ mệt mỏi hay thiếu sót nhưng Ngài đã phán: ﴿**và điều đó chẳng hề làm ta mệt.**﴾

c) Tương tự như tạo vật, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ الشورى: ١١

﴿**Không một ai, cái gì giống Ngài cả. Và Ngài là Đấng Hằng Nghe, Đấng Hằng Thấy**﴾ Al-Shuro: 11. Cho dù tạo vật có hoàn hảo đến đâu thì cũng không bao giờ giống được Allah.

- Câu: "lễ Solah là ánh sáng" tức lễ Solah dù là bắt buộc hay chỉ khuyến khích đều là ánh sáng, ánh sáng trong tim, ánh sáng trên mặt, ánh sáng trong mộ, ánh sáng vào ngày phục sinh.

Nếu một khi bạn dâng lễ Solah bằng con tim và tay chân bạn biết sợ hãi sẽ cảm nhận được sự vui sướng tột cùng, vì vậy mà Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((جُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ)) رواه النسائي وأحمد والحاكم والبيهقي وصححه الألباني في صحيح الجامع رقم ٣١٢٤.

"**Lễ Solah là niềm vui sướng đam mê của Ta.**" Hadith do Al-Nasa-y, Ahamd, Al-Hakim và Al-Baihaqy ghi lại và được Shaikh Al-Albany xác thực trong quyển Soheeh Al-Jamé số 3124.

- Câu: "**sự bố thí là vật chứng**"

+ Sự bố thí là xuất tiền đem tặng cho người nghèo với mục đích dâng hiến cho Allah.

+ Vật chứng tức là bằng chứng chứng minh sự thật lòng của người bố thí.

Bởi tài sản là vật yêu thích nhất của con người một khi y mang vật mình thích nhất ra bố thí vì Allah điều đó sẽ là bằng chứng cho y.

- Câu: "**sự kiên nhẫn là hào quang**"

+ Kiên nhẫn: là sự kiềm chế bản thân trước những điều bị cấm dỗ, giới học giả Ulama nói: sự kiên nhẫn gồm ba loại:

**Thứ nhất:** Kiên nhẫn không phạm giới luật, không phạm tội lỗi với Allah tức kiềm chế bản thân không làm điều Harom cho dù có lý do.

Thí dụ: bản thân người đàn ông suy nghĩ rằng muốn Zina (quan hệ tình dục trước hôn nhân) nhưng y đã kiềm chế được lòng không phạm phải, thì đây là sự kiềm chế khỏi phạm tội với Allah.

Giống như câu chuyện xảy ra với Nabi Yusuf ﷺ với vợ của ông Al-Azeez, đó là bà vợ của ông Al-Azeez đã kích dâm với Nabi Yusuf ﷺ trong trường hợp khó rất ít người có thể vượt qua, bà đã đóng tất cả các cửa lại rồi bảo: xin mời chàng hãy đến với thiếp, Nabi Yusuf ﷺ đáp: không, tôi không thể phản lại chủ tôi bởi ông là người rất tốt với tôi nhưng trong lòng Nabi Yusuf ﷺ đã có ý định, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ، وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ﴾ يوسف: ٢٤

«**Và chắc chắn bà ta muốn (xác thân của Yusuf) và (Yusuf) cũng thế nhưng nếu Người không thấy rõ minh chứng của Thượng Đế của Người thì Người cũng đã phạm phải.**» Yusuf: 24. Nabi Yusuf ﷺ đã kiềm chế bản thân mình để không phạm phải tội đó cho dù sự khiêu khích có mạnh đến đâu, đây chính là sự kiên nhẫn không phạm tội với Allah.

Và như Nabi ﷺ đã báo có bảy loại người được Allah che dưới ngai vương của Ngài vào ngày không có bóng mát nào cả chỉ có bóng mát của Ngài trong đó có đoạn:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إني أخاف الله)) متفق عليه.

**"Và người đàn ông bị người phụ nữ giàu sang và có sắc đẹp mời gọi thì ông ta nói: quả thật tôi sợ Allah."** Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

**Thứ hai:** Kiên nhẫn trong việc qui phục Allah: là cố gắng kèm hãm bản thân trong việc qui phục Allah giống như muốn dâng lễ Solah trong khi cơ thể lại lười biếng không muốn chỉ muốn nằm hoặc muốn ăn trong khi không cần thiết hoặc ngồi tán gẫu nhưng y lại khắc phục được tình trạng này để dâng lễ Solah, đây quả là kiên nhẫn qui phục Allah.

**Thứ ba:** Kiên nhẫn trong mọi định mệnh: chính Allah đã đặt để cho con người mọi điều có điều phù hợp với tự nhiên và có điều không phù hợp. Đối với điều không phù hợp cần phải có lòng kiên nhẫn, phải kèm chế cho bằng được để không suy nghĩ, không nói cũng không làm những hành động thái hóa khi bị hoạn nạn.

Khi bị nạn tai kèm chế con tim không suy nghĩ gì khác ngoài câu tôi đã hài lòng về Thượng Đế.

Về lời nói: không nói lên những điều khó nghe như than van, trách móc.

Về hành động: không xé quần xé áo, đập phá này nọ...

Đây quả là điều kiên nhẫn về định mệnh nhưng trong lòng không muốn việc này xảy ra.

Bên cạnh đó có một cấp cao hơn hoàn hảo sự kiên nhẫn đó là hài lòng về định mệnh do Allah sắp đặt.

Sự khác nhau: người kiên nhẫn nhưng có thể trong lòng thấy buồn bã đau khổ nhưng cố kèm chế không làm điều Haram.

Người hài lòng: con tim làm theo định mệnh đó, hài lòng về những gì được Allah lựa chọn không buồn bã.

Vì vậy, giới học giả Ulama nói: sự hài lòng về định mệnh cấp bậc cao hơn sự kiên nhẫn, sự kiên nhẫn là điều bắt buộc và sự hài lòng là điều khuyến khích.

**Hỏi:** trong ba loại kiên nhẫn loại nào tốt nhất ?

**Đáp:** tốt nhất là kiên nhẫn qui phục Allah, bởi trong đó có sự ép buộc cơ thể phải làm điều gì đó.

Kế tiếp kiên nhẫn không làm điều tội lỗi sau cùng là kiên nhẫn về định mệnh. Nhưng đôi khi kiên nhẫn không làm điều tội lỗi tốt hơn kiên nhẫn qui phục Allah, thí dụ: nếu ai đó có tính nghiện rượu khi cơ nghiện đến anh ta cố kèm chế để không uống thì điều này tốt hơn cả dâng lễ Solah hai Rak-at.

Tương tự thế, một chàng thanh niên bị cô gái xinh đẹp, ở một nơi vắng vẻ khiêu khích dâm nhưng anh ta một lòng từ chối, trong trường hợp này còn khó hơn là dâng lễ Solah hai mươi Rak-at. Đến đây, chúng ta



có thể nói phần thưởng không làm điều tội lỗi sẽ lớn hơn kiên nhẫn qui phục Allah.

- Câu: "**Qur'an là nhân chứng cho bạn hoặc chống đối lại bạn**"

Qur'an là lời phán thật sự của Allah phán cho Đại Thiên Thần Jibreel chân thật ﷺ nghe rồi truyền lại vào con tim Nabi Muhammad ﷺ không hề thay đổi hay chỉnh sửa, gồm có: lời phán, ý nghĩa, tin tức, câu chuyện... tất cả đều là lời phán của Allah.

Qur'an là nhân chứng cho bạn nếu bạn làm theo yêu cầu của Kinh Sách như được nhắc trong Hadith Tameem Al-Dary ở trên phần sự khuyên bảo vì Allah và vì Kinh Sách của Ngài.

Thí dụ: Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ البقرة: ٤٣

﴿**Và hãy dâng lễ Solah một cách chu đáo, đóng Zakat bắt buộc**﴾ Al-Boqoroh: 43. Ai dâng lễ Solah và xuất Zakat bắt buộc thì Qur'an là nhân chứng cho y, ngược lại ai không dâng lễ Solah và xuất Zakat bắt buộc sẽ bị Qur'an làm nhân chứng chống đối y.

Đến đây có một vấn đề quan trọng tôi muốn nhắc nhở bản thân tôi và mọi người đó là:

Ngày ngày chúng ta lấy nước Wud'ua dâng lễ Solah xem đây như là một điều bắt buộc để được dâng lễ Solah, trong việc này không có vấn đề gì nhưng bên cạnh đó có một số việc quan trọng khác quan trọng hơn:

**Thứ nhất:** Một khi bạn muốn lấy nước Wud'ua thì hãy biết rằng bạn đang thi hành mệnh lệnh của Allah:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى

الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ المائدة: ٦

﴿**Hỡi những người có đức tin! Một khi các người muốn đứng dâng lễ Solah thì hãy rửa mặt của các người, rửa tay của các người (từ đầu ngón tay) đến khỏi cùi chỏ, rồi chùi đầu của các người và (cuối cùng) rửa chân của các người (từ đầu các ngón chân) đến khỏi mắt cá.**﴾ Al-Ma-i-dah: 6. Như thế sự tôn thờ của bạn được xác thực.

**Thứ hai:** Một khi bạn lấy nước Wud'ua hãy biết rằng bạn đang làm theo Nabi ﷺ vì Người đã nói:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وُضُوئِي هَذَا ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ)) متفق عليه.

"**Ai lấy nước Wud'ua như nước Wud'ua của Ta đây rồi dâng lễ Solah hai Rakat sau đó.**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại. Như thế là bạn đã làm được hai điều đó là thành tâm vì Allah và noi theo Nabi ﷺ.

**Thứ ba:** Mong muốn được Allah ban thưởng trong nước Wud'ua này, bởi nước Wud'ua là sự xóa bỏ tội lỗi, mọi tội lỗi sẽ ra theo nước Wud'ua cho đến giọt nước cuối cùng rơi xuống.

Tương tự thế, khi bạn đứng dâng lễ Solah phải biết được rằng đây là mệnh lệnh của Allah ra lệnh cho bạn với lời phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ البقرة: ٤٣

﴿**Và hãy dâng lễ Solah một cách chu đáo**﴾ Al-Boqoroh: 43, đồng thời biết được bạn đang làm theo đường lối của Nabi ﷺ với câu:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((وَصَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي)) متفق عليه.

Nabi ﷺ nói: "**Và các người hãy dâng lễ Solah như thể các người thấy Ta dâng lễ vậy.**" hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại, và hi vọng được Allah ban thưởng, bởi từ lễ Solah là sự xóa bỏ tội lỗi từ lễ Solah này đến lễ Solah kia.

Sự ban thưởng của Allah rộng rãi như thế đó nhưng lại có rất nhiều người lại lơ là về việc này, chúng ta thấy có nhiều người dâng lễ Solah như thể thói quen mà thôi làm mất đi ý nghĩa quan trọng của Solah, Allah đã phán Solah sẽ ngăn cản điều tội lỗi và thối nát nhưng có bao nhiêu người hưởng được điều này chỉ đếm được trên đầu ngón tay bởi họ đã làm mất đi ý nghĩa quý báu của Solah.

- Câu: "**tất cả mọi người cứ mỗi sáng**" đây là thí dụ mà Nabi ﷺ đặt ra so sánh mọi người đó là cứ mỗi sáng tất cả mọi người ra khỏi nhà thật sớm "**đem thân mình ra bán**" tức họ ép thân mình phải làm việc, khi làm việc thì sẽ mệt mỏi đó chính là điều đem thân mình ra bán.

Những người mua bán đó được chia làm hai loại: "**có người có người cứu vớt thân mình và có người hủy hoại thân mình**"

Cứu vớt thân mình là họ lấy thân mình trong việc qui phục Allah, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ﴾ البقرة: ٢٠٧

﴿**Trong nhân loại có người chịu bán mình để làm hài lòng Allah.**﴾ Al-Boqoroh: 207, những người này đã bán thân mình trong việc qui phục Allah để được Ngài hài lòng rồi đánh đổi lại là được cứu vớt khỏi hành phạt và hỏa ngục.

Còn những người hủy hoại thân mình là những người không chịu bán thân mình trong việc qui phục Allah, thấy được rằng cả tuổi đời họ chuyên làm điều tội lỗi vì vậy mà họ bị diệt vong.

Hãy nhìn vào câu: "**tất cả mọi người cứ mỗi sáng đem thân mình ra bán**" chứng minh được rằng con người chắc chắn phải lao động hoặc tốt đẹp hoặc xấu xa.

**\* Những bài học rút từ Hadith:**

1- Khuyến khích con người luôn sạch sẽ từ ngoài cơ thể đến nội tâm, Nabi ﷺ đã nhắc ở trên: "**Sự sạch sẽ là phân nửa của đức tin**"

2- Phần thưởng vĩ đại của lời Alhamdulillah (tạ ơn Allah) là làm đầy bàn cân cân đo việc làm của con người.

3- Cái cân dùng cân đo việc làm của con người là sự thật như đã được Allah nhắc rất nhiều trong Qur'an điển hình như câu:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ﴾﴾ الأنبياء: ٤٧

﴿**Và TA (Allah) sẽ thiết lập các bàn cân công lý vào ngày phục sinh.**﴾  
Al-Anbiya: 47.

Allah phán ở chương khác:

﴿قَالَ تَعَالَى: ﴿فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ﴾﴾ القارعة: ٦

﴿**Đối với ai có được bàn cân (chứa những việc làm thiện) nặng trĩu**﴾  
Al-Qori-a'h: 6, còn về Sunnah như được nhắc trong Hadith này.

**Hỏi:** Cái cân là có thật hay chỉ là ngụ ý ?

**Đáp:** Nhóm Al-Muatazilah nói: chỉ là sự ngụ ý nói về sự công bằng sẽ được trả cho những người bị đàn áp.

Nhưng câu đúng nhất: cái cân là có thật gồm có hai bàn cân dùng để cân đo việc làm tốt và xấu.

**Hỏi:** bằng cách nào cân đo việc làm được trong khi nó không có thể xác và lời Alhamdulillah bằng cách nào làm đầy bàn cân được trong khi nó không có thể xác ?

**Đáp:** câu trả lời rất đơn giản: Allah là Đấng có khả năng trên tất cả Ngài muốn bất cứ gì trở thành cơ thể rất dễ dàng dù là việc làm hay gì đó khác, bởi Ngài có khả năng tạo ra tất cả.

Chẳng lẽ không biết rằng Allah sẽ biến sự chết chóc thành lại hình dạng con trùn vào ngày tận thế hay sao? Rồi được đặt ở giữa thiên đàng vào hỏa ngục rồi phán bảo: hỏi những người của thiên đàng thì tất cả mọi người ngẩng đầu lên nhìn rồi được hỏi: mọi người biết đây là gì không? Họ đồng đáp: Thừa biết, đây là cái chết. Kế tiếp có lời gọi: hỏi những người của hỏa ngục thì tất cả mọi người ngẩng đầu lên nhìn rồi được hỏi: mọi người biết đây là gì không? Họ đồng đáp: thừa biết, đó là cái chết. Sau đó, cái chết bị cất cổ trước mặt những người của thiên đàng và hỏa ngục rồi phán bảo: hỏi người của thiên đàng hãy đời đời trong thiên đàng

sẽ không bao giờ chết, hồi người của hỏa ngục hãy đòi đòi trong hỏa ngục sẽ không bao giờ chết.

Tóm lại, cái cân là có thật bằng thể xác của nó dùng để cân đo việc làm, bàn cân của ai chứa việc làm thiện đức hạnh nặng trĩu sẽ là những người thành đạt còn những ai có bàn cân chứa việc làm thiện đức hạnh nhẹ bồng thì chắc chắn là những kẻ tự hủy diệt bản thân mình.

4- Lễ Solah là ánh sáng, cho nên khuyến khích dâng lễ Solah thật nhiều nhưng có người thường xuyên dâng lễ Solah thật nhiều mà lại không cảm nhận được ánh sáng đó bao giờ dù là một lần ?

**Đáp:** Lời nói của Nabi ﷺ là sự thật không có chút nghi ngờ gì nhưng trong tim không thấy được ánh sáng đó là vì có những lý do ngăn cản.

Có người bước vào lễ Solah với lòng khoe khoan với mọi người làm thiếu đi tính thành tâm vì Allah.

Có người bước vào lễ Solah với đầu óc đi chu du thiên hạ làm cho lễ Solah thiếu đi tính hoàn hảo dẫn đến không hưởng được kết quả. Dựa vào đây bạn sẽ biết rằng việc làm gì đó không có được kết quả như Allah và Nabi ﷺ nói là bởi đã bị sơ hở hoặc có điều gì đó ngăn cản còn không thì lời nói của Allah và Nabi ﷺ là chân lý là sự thật.

5- Khuyến khích xuất bố thí bởi nó là bằng chứng cho người bố thí y đã dùng điều mà bản thân mình thích để bố thí chứng tỏ được sự thành tâm của y còn ai bố thí chỉ muốn khoe khoan sẽ là bằng chứng chống đối y.

## Hadith thứ hai mươi bốn

٢٤- عَنْ أَبِي ذَرِّ الْغِفَارِيِّ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِيمَا يَرُوهُ عَنِ رَبِّهِ ﷻ أَنَّهُ قَالَ: يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلَا تَظَالَمُوا، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِيكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ فَاسْتَطْعِمُونِي أَطْعِمْكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ عَارٍ إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ فَاسْتَكْسُونِي أَكْسُكُمْ، يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ تُحْطِثُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ، يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضُرِّي فَتَضُرُّونِي وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي فَتَنْفَعُونِي، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتْكُمْ كَانُوا عَلَى أَنْفَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتْكُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتْكُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنِّي شَيْئًا إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْبَحْرِ إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرُ، يَا عِبَادِي إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أَحْصِيهَا لَكُمْ ثُمَّ أَوْفِيكُمْ بِهَا فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ))  
 رواه مسلم كتاب: البر والصلة والآداب، باب: تحريم الظلم (٥٥، ٢٥٧٧).

24- Ông Abu Zar Al-Ghifary رضي الله عنه thuật lại lời Nabi صلى الله عليه وسلم được Thượng Đế (Allah) ﷻ truyền bảo: "Hỡi các bè tôi của TA! Quả thật, TA đã cấm bản thân của TA làm điều bất công rồi TA qui định nó điều Harom (bị cấm) vì thế các người chớ có bất công lẫn nhau. Hỡi các bè tôi của TA! Tất cả mọi người đều lầm lạc ngoại trừ người nào được TA hướng dẫn, vì thế hãy cầu xin TA đi TA sẽ dẫn dắt các người. Hỡi các bè tôi của TA! Tất cả mọi người đều đói lã ngoại trừ ai được TA ban cho thức ăn, bởi thế hãy cầu xin TA đi TA sẽ ban cho các người thức ăn. Hỡi các bè tôi của TA! Tất cả mọi người đều lỏa thể ngoại trừ ai được TA ban cho quần áo, bởi thế hãy cầu xin TA đi TA sẽ ban cho quần áo. Hỡi các bè tôi của TA! Tất cả mọi người đều phạm lỗi cả ngày lẫn đêm và TA là Đấng tha thứ tất cả tội lỗi, bởi thế hãy cầu xin TA đi TA sẽ tha thứ cho các người. Hỡi các bè tôi của TA! Các người không có khả năng gây hại cũng không có khả năng giúp ích được TA. Hỡi các bè tôi của TA! Nếu tất cả các người từ người đầu tiên của nhân loại cho đến người cuối cùng gồm loài người và loài ma quỷ thống nhất nhau ở trên con tim của một người duy nhất qui phục



TA cũng không thêm được gì cho giang sơn của TA cả. Hỡi các bề tôi của TA! Nếu tất cả các người từ người đầu tiên của nhân loại cho đến người cuối cùng gồm loài người và loài ma quỷ thống nhất nhau ở trên con tim của một người duy nhất chống đối TA thì cũng không làm cho giang sơn TA mất đi điều gì. Hỡi các bề tôi của TA! Nếu tất cả các người từ người đầu tiên của nhân loại cho đến người cuối cùng gồm loài người và loài ma quỷ cùng một lúc cầu xin TA thì TA sẽ đáp lại từng người một lời cầu khẩn của y thì chẳng hề thiệt hại gì cho TA, việc đó giống như cây kim được đưa vào biển vậy. Hỡi các bề tôi của TA! Chẳng qua tất cả là việc làm của các người mà TA thu gom lại cho các người (không thêm không bớt) rồi TA ban thưởng cho các người về nó, vì vậy ai thấy được điều tốt lành thì hãy tạ ơn Allah còn ai thấy chỉ toàn điều bất lành thì chớ có trách móc ai mà hãy trách móc bản thân mình." Hadith do Muslim ghi lại ở phần hiểu thảo, kết nối dòng tộc và văn hóa, chương cấm đàn áp bất công, Hadith số 55 và 2577.

**\* Phân tích Hadith:**

Hadith này được giới học giả chuyên môn Hadith gọi là Hadith Qudsy là vì Nabi ﷺ nghe trực tiếp từ Allah không qua trung gian. Với điều này giới học giả Ulama thống nhất rằng đây không phải là Qur'an.

Giới học giả Ulam có sự bất đồng ý kiến rằng lời Hadith Qudsy có phải là lời phán của Allah hay chỉ là lời mặc khải từ Allah truyền lại cho Nabi ﷺ rồi được người nói ra bằng lời của Người? Vấn đề này có hai ý kiến:

**Câu thứ nhất:** Hadith Qudsy cả ý nghĩa lẫn lời nói là lời phán của Allah, bởi Nabi ﷺ chỉ tường thuật lại mà thôi, như được biết Nabi ﷺ là người chân thật nhất trong việc nói chuyện vì thế Người không bao giờ thêm hay bớt gì cả.

**Câu thứ hai:** Hadith Qudsy ý nghĩa thì của Allah còn lời nói là của Nabi ﷺ bởi hai lý do:

**Thứ nhất:** Nếu Hadith Qudsy cả ý nghĩa và lời nói là của Allah thì nó sẽ xác thực hơn chính xác hơn Qur'an bởi Nabi ﷺ nhận trực tiếp từ Allah không qua trung gian như được thể hiện trong Hadith còn Qur'an được mặc khải qua trung gian Đại Thiên Thần Jibreel như được phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ ﴾ النحل: ١٠٢

﴿Hãy bảo họ (Muhammad) chính Đại Thiên Thần Jibreel cao quý mang Thiên Kinh Qur'an xuống từ Thượng Đế của Người.﴾ Al-Nahl: 102, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ نَزَّلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١١٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١١٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١١٥﴾ ﴾ الشعراء: ١٩٣ - ١٩٥

«**Chính Đại Thiên Thần Jibreel chân thật mang (Qur'an) xuống \* Đặt vào con tim của Người (Muhammad) dùng để khuyến cáo mọi người \* Bằng ngôn ngữ Ả-rập minh bạch.**» Al-Shu-a'-ro: 193 – 195.

Thứ hai: Nếu lời của Hadith Qudsy là lời phán của Allah thì giữa Hadith Qudsy và Hadith không có sự khác biệt, bởi cả hai điều là lời phán của Allah cùng một giá trị nhưng giữa Hadith Qudsy và Qur'an có sự khác biệt:

a) Hadith Qudsy không dùng để tôn thờ Allah bằng cách đọc nó cũng không được thưởng tất cả mỗi chữ bằng mười điều thiện ngược lại Qur'an dùng để xướng đọc trong việc thờ phụng Allah và được ban thưởng cứ mỗi chữ được hưởng mười điều thiện.

b) Allah đã thách đó nhân loại mang đến một quyển Qur'an hay một chương hay một câu như Qur'an và điều này không được nhắc trong Hadith Qudsy.

c) Qur'an được Allah bảo vệ như được phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ الحجر: ٩

«**Chắc chắn TA (Allah) đã mặc khải lời Nhắc Nhở (Qur'an) và chính TA sẽ bảo vệ Nó (tránh khỏi thất lạc hay chỉnh sửa thêm bớt)**» Al-Hajr: 9, còn Hadith Qudsy thì được chia ra làm nhiều cấp: Soheeh (chính xác), Hasan (tốt) và yếu hoặc do hư cấu, có cả việc thêm bớt chỉnh sửa.

d) Cộng đồng Islam thống nhất rằng không được phép đọc Qur'an bằng ý nghĩa còn Hadith Qudsy cũng như bao Hadith khác của Nabi ﷺ được phép nói lại bằng ý nghĩa của nó.

e) Qur'an được phép đọc trong lúc dâng lễ Solah và lễ Solah không được công nhận nếu không đọc Qur'an ngược lại Hadith Qudsy thì không được.

f) Theo ý kiến đúng nhất không được phép sờ vào Qur'an ngoại trừ đã có nước Wud'ua còn Hadith Qudsy thì không.

g) Theo ý kiến đúng nhất người trong tình trạng Junub không được phép đọc Qur'an cho đến tắm rửa theo giáo lý xong còn Hadith Qudsy thì không.

h) Qur'an được nhiều người truyền lại mang ý nghĩa rằng Qur'an là sự thật không còn nghi vấn gì nếu ai phủ nhận dù là một chữ trong Qur'an bị xem là Kafir, còn Hadith Qudsy nếu ai đó phủ nhận nó không được chính xác thì không phải là Kafir trừ khi ai phủ nhận nó trong khi biết được rằng Hadith Qudsy đó là do chính Nabi ﷺ nói mới bị xem là Kafir.

- Câu: "**Hỡi các bề tôi của TA!**" đây là lời gọi chung cho những ai tôn thờ Allah và ngoài Ngài.

- Câu: "Quả thật, TA đã cấm bản thân của TA làm điều bất công"

**Hỏi:** Allah có thể làm bất công với tạo vật hay không ?

**Đáp:** có thể, nhưng chúng ta biết được rằng điều đó vọng tưởng không bao giờ xảy ra như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا يَظِلُّمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ الكهف: ٤٩

﴿Và (Allah) không bao giờ bất công với ai cả.﴾ Al-Kahf: 49, và Allah qui định đó là điều Harom cấm các người bất công lẫn nhau.

- Câu: "Hỡi các bè tôi của TA! Tất cả mọi người đều làm lạc" tức không một ai đi đúng đường chân lý cả "ngoại trừ người nào được TA hướng dẫn" ban cho y chân lý và thành công, "vì thế hãy cầu xin TA đi TA sẽ dẫn dắt các người." Điều này được nhắc trong Qur'an rằng:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ غافر: ٦٠

﴿Các người hãy cầu xin TA đi chắc chắn TA sẽ đáp lại các người.﴾ Ghofir: 60.

- Câu: "Hỡi các bè tôi của TA! Tất cả mọi người đều đói lã ngoại trừ ai được TA ban cho thức ăn" tức không một ai trên đời này được no cả ngoại trừ ai được Allah ban cho thức ăn, trong vấn đề mang hai ý nghĩa: đói vì không có thức ăn và có thức ăn trước mặt nhưng không thể đến ăn được vì Allah là Đấng làm cho cây cối đâm chồi, làm cho cây trái đậu quả, bạn hãy đọc những câu kinh sau trong chương Al-Waqi-a'h như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ﴾ ٥٨ ﴿أَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ﴾ ٥٩ ﴿أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ﴾ ٦٠ ﴿نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا

نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ﴾ ٦١ ﴿عَلَى أَنْ تُبَدَّلَ أَمْثَلُكُمْ وَتُنشَأَ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ ٦٢ ﴿وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَى

فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ﴾ ٦٣ ﴿أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ﴾ ٦٤ ﴿أَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ﴾ ٦٥ ﴿أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ﴾ ٦٦ ﴿لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ

حُطًا مَّا فَطَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ﴾ ٦٧ ﴿إِنَّا لَمَغْرُمُونَ﴾ ٦٨ ﴿بَلْ نَحْنُ مُحْرَمُونَ﴾ ٦٩ ﴿أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ﴾ ٧٠

﴿أَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ﴾ ٧١ ﴿لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ﴾ ٧٢ ﴿أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ

الَّتِي تُورُونَ﴾ ٧٣ ﴿أَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ﴾ ٧٤ ﴿نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَاعًا لِلْمُقِيمِينَ

﴿٧٥﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ﴾ الواقعة: ٥٨ - ٧٤

﴿Há các người có nhìn thấy điều mà các người sản xuất ra hay sao ? \* Chính các người đã tạo ra chúng hay do TA mới là Đấng Tạo Hóa ? \* TA đã ấn định cái chết cho các người và TA sẽ không bao giờ bất lực \* Trong việc thay hình đổi dạng các người rồi tạo các người thành

hình dạng mà các người không biết được trước \* Và chắc chắn các người đã thừa biết việc tạo sinh lần đầu (ra Adam), thế tại sao các người không chịu nhớ lại ? \* Há các người không nhìn vào các (hạt giống) mà các người đã gieo xuống đất hay sao ? \* Phải chăng các người làm cho chúng mọc ra hay TA là Đấng làm cho chúng mọc ra ? \* Nếu muốn, TA sẽ làm cho nó nát bậy rồi các người sẽ lấy làm ngạc nhiên \* (Rồi nói) quả thật, chúng tôi đã bị mất mùa \* Không chúng tôi bị tước mất hết (mùa màng) \* Các người có thấy nước mà các người đang uống chẳng ? \* Phải chăng các người làm nó rơi xuống từ những đám mây hay TA là Đấng ban nó xuống ? \* Nếu muốn, TA sẽ làm cho nó hóa mặn, tại sao các người chưa biết tri ân ? \* Há các người có thấy lửa mà các người đang nhúm hay sao ? \* Phải chăng các người đã tạo ra loại cây cho ra lửa hay TA là Đấng tạo ra ? \* TA dùng lửa làm một vật nhắc nhở (về hỏa ngục) và làm vật dụng cho những người sống tại những vùng sa mạc \* Do đó, hãy tán dương Đại Danh Thượng Đế của Người (Muhammad) Đấng Chí Đại. ﴿Al-Waqi'a'h: 58 – 74, bạn thấy được rằng Allah rất hãnh diện trong việc tạo hóa của mình qua những câu kinh trên không vì thức ăn, thức uống, cho nên chúng ta là những người đói lã ngoại trừ những ai được Allah ban cho thức ăn.

Bên cạnh đó có người thấy được thức ăn nhưng không thể đến gần vì bị trói hoặc bị bệnh hoặc để xa không thể lấy được "bởi thế hãy cầu xin TA đi TA sẽ ban cho các người thức ăn"

#### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Allah đã cấm sự bất công lên chính bản thân Ngài vì vậy chớ có đối xử bất công với ai cả.

**Hỏi:** Chẳng phải chúng ta được phép lấy tài sản của kẻ thù tham chiến hay sao ?

**Đáp:** Đúng, điều này không phải điều bất công, vì Islam cho phép chúng ta.

**Hỏi:** Chúng ta có được phép lấy tài sản của những người có hiệp ước giữa chúng ta với họ ?

**Đáp:** Không được phép xâm phạm đến tài sản cũng như sinh mạng của ai giữa chúng ta với họ có hiệp ước vì Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ)) رواه البخاري.

"Ai giết chết người giữa chúng ta với họ có lời hiệp ước y sẽ không được ngửi mùi của thiên đàng." Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

Một trong những điều gây hận thù là những người Muslim cố tình xâm phạm đến tài sản của những người có giao ước giữa chúng ta và họ cho dù họ sống trên đất Muslim hay người Muslim sống trên đất họ. Như



chúng tôi nghe được có một số thanh thiếu niên sống trên đất Kafir họ nói: chúng ta được phép hủy hoại tài sản của những người Kafir rồi thấy rằng họ phá hoại nhà cửa, xe cộ của người Kafir, đây quả là điều Harom. Các bạn hãy biết rằng các bạn đang sống trên đất họ chứ không phải họ sống trên đất bạn, đây là biu xấu Islam.

2- Khuyến khích học hỏi kiến thức Islam bởi Allah đã nói: "**Tất cả các người đều bị lầm lạc**" như được biết học hỏi kiến thức là điều tốt đẹp nhất như Imam Ahmad đã nói: "*Kiến thức không gì có thể so sánh đặng đối với ai định tâm đứng đắn*" đặc biệt là trong thời kỳ của chúng ta ngày nay sự dốt nát ngày càng nhiều.

3- Con người dù tội lỗi nhiều đến đâu thì Allah vẫn tha thứ tội lỗi cho y nhưng cần đến lời cầu xin của con người với Ngài và sự tha thứ tội được chia làm hai loại:

a) Cầu xin bằng lời thề loại như: cầu xin Allah tha thứ cho bề tôi...

b) Mong được tha thứ bởi những việc làm thiện để làm lý do được Allah tha thứ như Nabi ﷺ đã nói:

قال ﷺ: ((مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حَطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ)) رواه مسلم.

**"Ai tán dương Allah một trăm lần vào mỗi ngày được xóa sạch những lỗi lầm cho dù có nhiều như bọt biển."** Do Muslim ghi lại.

4- Allah sẵn sàng tha thứ tội lỗi cho tất cả mọi người miễn sao con người hãy cầu xin Ngài tha thứ, còn ai không cầu xin Ngài tha thứ thì được xóa bỏ bởi những việc làm thiện như Nabi ﷺ đã nói:

قال ﷺ: ((الصَّلَوَاتِ الْخَمْسُ وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ وَرَمَضَانَ إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ مَا اجْتَنِبْتَ الْكَبَائِرُ)) رواه مسلم.

**"Giữa các khoảng năm lễ Solah, từ ngày thứ sáu này đến thứ sáu tới và từ tháng Romadon này đến tháng Romadon tới tội lỗi sẽ được xóa sạch giữa chúng miễn sao tránh không phạm trọng tội."** Hadith do Muslim ghi lại. Đối với tội lỗi lớn bắt buộc phải sám hối tương tự thế đối với ai phản đạo.

Tội lỗi được chia làm ba loại:

a) Cộng đồng Islam thống nhất bắt buộc phải sám hối đối với ai phạm tội phản đạo.

b) Tội lỗi nhỏ được xóa sạch bởi những việc làm thiện.

c) Theo đa số học giả Ulama những tội lỗi lớn phải sám hối.

5- Con người sẽ nhìn thấy tội lỗi của chính mình cho dù có nhỏ bằng hạt cải như Allah đã phán:



قَالَ تَعَالَى: ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا

يَرَهُ ﴿٨﴾ الزلزلة: ٧ - ٨

﴿Do đó, ai làm việc thiện có nhẹ bằng hạt cải cũng sẽ thấy nó \* và ai làm việc ác có nhẹ bằng hạt cải cũng sẽ thấy nó.﴾ Al-Zilzalah: 7 – 8.

## Hadith thứ hai mươi lăm

٢٥- عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْضاً أَنَّ أَنَساً مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالُوا لِلنَّبِيِّ ﷺ يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَ أَهْلُ الدُّنُورِ بِالْأُجُورِ، يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَيَتَصَدَّقُونَ بِمُضُولِ أَمْوَالِهِمْ. قَالَ: ((أَوَلَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ مَا تَصَدَّقُونَ؟ إِنَّ بِكُلِّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلِّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلِّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ وَكُلِّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ وَنَهْيٌ عَنِ مُنْكَرٍ صَدَقَةٌ وَفِي بُضْعٍ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ)) قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيَأْتِي أَحَدُنَا شَهْوَتُهُ وَيَكُونُ لَهُ فِيهَا أَجْرٌ؟ قَالَ: ((أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي حَرَامٍ أَكَانَ عَلَيْهِ فِيهَا وَزْرٌ؟ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ كَانَ لَهُ أَجْرًا)) رواه مسلم كتاب: الزكاة، باب: أن اسم الصدقة يقع على كل نوع من المعروف (٥٣، ١٠٠٦).

25- Cũng từ ông Abu Zar رضي الله عنه kể: có nhóm bằng hữu (nghèo) nói với Nabi ﷺ: Thưa Rosul của Allah! Những người giàu đã lấy hết phần thưởng rồi, họ dâng lễ Solah như chúng tôi, họ nhịn chay như chúng tôi nhưng họ lại có thêm tiền để bố thí (chúng tôi thì không). Nabi ﷺ nói: "**Chẳng lẽ, Allah đã không ban cho mọi người cái để bố thí hay sao? Quả thật, mỗi lời Súp ha nol loh (vinh quang thay Allah) là sự bố thí, mỗi lời Allahu Akbar (Allah thật vĩ đại) là sự bố thí, mỗi lời Alhamdulillah (Tạ ơn Allah) là sự bố thí, mỗi lời La i la ha il lol loh (Không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Allah duy nhất) là sự bố thí, kêu gọi mọi người làm việc thiện là sự bố thí, ngăn cản mọi người làm điều ác là sự bố thí, giải tỏa sinh lý (với vợ) là sự bố thí.**" Họ hỏi tiếp: Thưa Rosul của Allah! Ai giải tỏa sinh lý với vợ cũng có phần thưởng nữa à? Nabi ﷺ đáp: "**Mọi người nghĩ sao nếu để cô ta làm điều Harom thì y thoát khỏi tội lỗi chẳng? Tương tự thế nếu để cô ta làm điều Halah thì y sẽ được phần thưởng.**" Hadith do Muslim ghi lại ở phần Zakat, chương danh từ bố thí được biết đến trong tất cả mọi điều, Hadith số 53 và 1006.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Các vị Sahabah luôn tranh nhau làm việc thiện việc tốt, vì vậy mà những người nghèo mới nói: những người giàu đã chiếm hết phần thưởng rồi, ý của họ không vì ranh tỵ mà chỉ muốn Nabi ﷺ mở lối cho họ có cơ hội đuổi kịp những người giàu kia.

2- Tất cả Sahabah dùng đồng tiền của mình để phục vụ chân lý để được hưởng phần thưởng của trần gian và ngày sau.

3- "**kêu gọi mọi người làm việc thiện là sự bố thí, ngăn cản mọi người làm điều ác là sự bố thí**" đây là điều bắt buộc đối với ai có khả năng có năng lực còn nếu có ai đó thay thế được cho anh ta sẽ trở thành điều khuyến khích đối với anh ta.

**- Hai điều kiện để kêu gọi mọi người làm việc thiện**

a) Phải là người hiểu biết về việc kêu gọi đó, nếu là người không hiểu biết thì bị cấm nói điều này, bởi y nói trong sự không hiểu biết thì y đã nói dối cho Allah.

b) Phải biết được điều bị bỏ đó là điều phải làm, nếu khi chưa rõ vấn đề thì phải hỏi như có một người đàn ông bước vào Masjid ngồi và Nabi ﷺ đang nói Khutbah Người hỏi: "**Anh đang lễ Solah chưa mà ngồi vậy ?**" người đàn ông đáp: thưa, chưa. Nabi ﷺ tiếp: "**Hãy đứng dậy dâng lễ Solah hai Rakat rồi ngồi sau đó.**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại, Nabi ﷺ đã không ra lệnh ngay khi thấy người đó ngồi xuống mà hỏi rõ sự tình trước khi ra lệnh, cho nên bắt buộc phải hiểu rõ sự việc trước khi nói.

**- Và việc ngăn cản mọi người làm điều xấu cũng có các điều kiện sau:**

a) Biết được bằng chứng rõ ràng về việc làm xấu đó, không được phép làm vì thù hận cá nhân lại càng không được phép thấy họ làm điều xấu đó thì lại ngăn cản ngay.

b) Biết được rằng người làm việc xấu đó là sai thật sự, nếu không rõ sự tình thì cấm ngăn cản họ nếu không sẽ xảy ra hậu quả không lường trước được.

Thí dụ: anh thấy được người đàn ông đang ăn uống vào ban ngày của tháng Romadon trên lãnh địa Makkah thì anh không được phép đến ngăn cản ngay tức khắc cho đến khi anh hỏi ông ta rằng có phải là người đi đường không bởi người đi đường được phép ăn uống vào ban ngày của Romadon, cho nên phải biết được rằng người làm việc xấu đó là sai thật sự.

c) Sự ngăn cản đó dẫn đến hậu quả thảm hại hơn, nếu dẫn đến như thế thì Harom ngăn cản điều đó, bởi chúng ta chuyển đổi điều đơn giản thành điều đáng sợ hơn.

Đến đây được chia làm bốn loại:

Thứ nhất: Làm cho sự xấu đó mất hẳn, điều này bắt buộc phải làm, với bằng chứng Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ﴾ المائدة: ٢

﴿Và hãy giúp đỡ nhau trong đạo đức và kính sợ Allah﴾ Al-Ma-i-dah: 2, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ ﴿آل عمران: ١٠٤﴾

﴿Hãy lập một nhóm trong các người đứng ra kêu gọi mọi người làm thiện và ngăn cản mọi người làm điều sai quấy.﴾ Ali I'mron: 104.

Nabi ﷺ nói:

قَالَ ﷺ: ((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَلَتَأْخُذَنَّ عَلَى يَدِ الظَّالِمِ وَلَتَأْطُرَّهُ عَلَى الْحَقِّ أَطْرًا)) وراه أبو داود والترمذي وابن ماجه.

"Thề bởi Đấng nắm lấy linh hồn Ta, là các người phải kêu gọi mọi người làm điều thiện và ngăn cản mọi người làm điều sai trái, là các người phải lấy lại điều đã bị kẻ bất công đã lấy rồi trả lại cho những người bị tước đoạt." Hadith do Abu Dawud, Al-Tirmizy và Ibnu Majah ghi lại.

Thứ hai: Làm cho sự xấu đó giảm đi, điều này cũng bắt buộc phải làm.

Thứ ba: Làm mất đi điều xấu này thì việc xấu khác sẽ xuất hiện thì hãy suy nghĩ xem nếu thay đổi việc xấu khác tốt hơn việc xấu cũ thì bắt buộc phải là còn ngược lại thì không.

Thứ tư: Làm mất đi điều xấu này làm cho điều xấu khác hung tợn hơn xuất hiện thì đây là điều Harom bị cấm làm, với bằng chứng Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ ﴿الأنعام: ١٠٨﴾

﴿Và các người chớ chửi mắng (thần linh) những ai cầu xin ngoài Allah làm họ sẽ chửi lại Allah trong khi vô kiến thức.﴾ Al-An-a'm: 108, cấm chửi thần linh của những người đa thần trong khi đó là điều bắt buộc, bởi việc chửi mắng đó dẫn đến việc họ chửi lại Allah trong khi họ không hiểu biết gì.

Được kể lại: có lần Shaikh Al-Islam Ibnu Taimiyah cùng với nhóm bạn đi ngang qua nhóm người đang ngồi nhậu, Shaikh Al-Islam không ngăn cản họ điều này làm cho những người bạn làm ngạc nhiên rồi hỏi: tại sao anh không ngăn cản họ? Shaikh Al-Islam đáp: nếu tôi ngăn cản họ ngay bây giờ chắc chắn họ sẽ đi đến nhà của người khác đập phá làm cho kết cuộc tệ hại hơn là bỏ mặt họ như thế. Chúng ta hãy nhìn sự sáng suốt của người hiểu biết sự việc.

4- Sohabah không bỏ điều mà họ còn thắc mắc, cho nên chúng ta không được phép hỏi bất cứ gì mà Sohabah không hỏi đến bởi hỏi đến nó là điều Bid-ah, bởi nếu nó là điều trong tôn giáo là Allah đã mặc khải và đã giải thích tận tường rồi.

Thí dụ: sau khi Nabi ﷺ kể về sự xuất hiện của Dajjaal ngày đầu tiên dài bằng một năm thì Sohabah liền hỏi: Thưa Rosul! Ngày dài như một năm đó thì việc dâng lễ Solah năm lần trong ngày có đủ không ? Nabi ﷺ đáp: "**Không, các người hãy tính toán giờ giấc rồi dâng lễ Solah.**" Cho nên tất cả gì mà con người cần đến đã được phân trần rõ ràng hoặc là được Nabi ﷺ nói trước tiên không cần hỏi hoặc là lời giải đáp cho câu hỏi nào đó. Còn những gì liên quan đến tôn giáo mà không được Nabi ﷺ giải cũng không có vị Sohabah nào hỏi đến thì là điều Bid-ah đối với ai hỏi đến.



## Hadith thứ hai mươi sáu

٢٦- أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((كُلُّ سُلَامَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ: تَعْدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ، وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ خُطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ، وَثُمَّيْطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ)) رواه البخاري كتاب: الصلح، باب: فضل الإصلاح بين الناس والعدل بينهم (٢٧٠٧) ومسلم كتاب: الزكاة، باب: أن اسم الصدقة يقع على كل نوع من المعروف (٥٦، ١٠٠٩).

26- Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Tất cả mỗi khớp xương trên cơ thể con người đều phải được bố thí vào tất cả mỗi ngày kể từ khi mặt trời mọc: công bằng giữa hai người là sự bố thí, giúp người khác lên vật cưỡi (lạc đà, ngựa...) hoặc giúp đỡ hành lý của người lên vật cưỡi là sự bố thí, lời nói tốt đẹp là sự bố thí, mỗi bước đi đến dâng lễ Solah là sự bố thí, nhặt vật hại ra khỏi đường đi là sự bố thí.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần hòa giải, chương sự ưu đãi về việc hòa giải giữa mọi người và công bằng giữa họ, Hadith số 2707 và Muslim ghi lại phần Zakat, chương danh từ bố thí được biết đến trong tất cả mọi điều, Hadith số 56 và 1009.

### \* Phân tích Hadith:

- Mỗi khớp xương trên cơ thể con người đều không liền nhau, mỗi khớp có hình dạng khác nhau có chức năng và sức mạnh khác nhau như các khớp xương của các ngón tay không mạnh bằng khớp xương ở bàn tay hay các cơ bắp khác, điều này chứng minh được khả năng vô biên thông tinh việc tạo hóa của Allah vì vậy mỗi khớp xương cần phải được bố thí.

Có Hadith trong Soheeh Muslim từ bà A-y-shah رضي الله عنها thuật lại lời Nabi ﷺ:

قَالَ ﷺ: ((إِنَّهُ خَلَقَ كُلَّ إِنْسَانٍ مِنْ بَنِي آدَمَ عَلَى سِتِّينَ وَثَلَاثِ مِائَةِ مَفْصِلٍ)) رواه مسلم.  
"Quả thật, trên cơ thể mỗi người trong con cháu Adam đều có 360 khớp xương." Hadith do Muslim ghi lại, ngày nay giới y học cũng nói giống như thế – Vinh Quang thay Allah – điều này chứng minh được sự thật thà chính xác trong lời nói của Nabi ﷺ.

- Câu: "**mỗi bước đi đến dâng lễ Solah là sự bố thí, nhặt vật hại ra khỏi đường đi là sự bố thí.**" Cho dù khoảng cách giữa nhà đến Masjid có xa hay gần cứ mỗi lần lấy nước Wud'ua rồi rời khỏi nhà đến Masjid mỗi bước đi đều được Allah nâng lên một cấp và xóa đi một tội.

Vì vậy, có một số học giả Ulama khuyến khích khi đi Masjid hãy bước thật nhiều bước để được hưởng nhiều hơn nhưng điều khuyến khích này không phù hợp và không có bằng chứng nói về điều này, bởi lúc Nabi ﷺ nói về Hadith này Người không bảo chúng ta hãy bước thật nhiều bước nếu việc này là điều khuyến khích là Nabi ﷺ đã giải thích rõ ràng rồi, cho nên mỗi người hãy bước theo thói quen của mình không quá dài cũng không quá ngắn.

Có một số học giả Ulama khác nói: khuyến khích đối với ai khi bước vào Masjid nên định tâm Etikaaf trong suốt thời gian ở trong Masjid để được hưởng ân phước chờ đợi Solah và Etikaaf, thí dụ:

Người đàn ông đến Masjid vào ngày thứ sáu ở ngay giờ đầu tiên thì hãy nên định tâm Etikaaf để được hưởng ân phước Etikaaf và chờ đợi dâng lễ Solah, đây quả là điều không đúng. Bởi, nếu đây là điều được khuyến khích trong Islam để kính dâng lên Allah là Nabi ﷺ đã phân trần rõ ràng rồi, có Hadith Nabi ﷺ chỉ nói: ân phước của ai đến Masjid vào giờ đầu, giờ thứ hai, giờ thứ ba, giờ thứ tư và giờ thứ năm trong ngày thứ sáu mà thôi chứ người không nói là hãy định tâm Etikaaf trong thời gian anh đang ở Masjid.

Cho nên điều gì mà một số Ulama nhận thấy rằng là điều tốt đẹp trong khi không có nguồn gốc thì đó là điều Bid-ah.

Và việc Etikaaf chỉ được phép Etikaaf trong mười ngày cuối của Romadon mà thôi ngoài những ngày đó ra thì không được phép.

Bằng chứng: trước kia Nabi ﷺ Etikaaf vào mười ngày đầu của Romadon để tìm đêm định mệnh, rồi Etikaaf vào mười ngày giữa của tháng nhưng người được báo cho biết là đêm định mệnh đó nằm ở mười ngày cuối, kể từ đó Nabi ﷺ chỉ Etikaaf vào mười ngày cuối Romadon mà thôi.

Bởi ý nghĩa của sự Etikaaf là tìm đêm định mệnh và đêm định mệnh chỉ ở trong mười ngày cuối của Romadon mà thôi.

Tóm lại, sự tôn thờ kính dâng Allah đã được qui định sẵn ngoài ra bất cứ sự tôn thờ nào nếu không phù hợp với sáu điều như đã được nhắc ở Hadith trước sẽ không được chấp nhận.

#### **\* Những bài học rút từ Hadith:**

1- Bắt buộc mỗi người phải bố thí lên các khớp xương trên bản thân mình vào mỗi ngày từ khi mặt trời mọc, đó là sự tạ ơn Allah đã ban cho tất cả các khớp xương như tay, chân, cổ... được linh hoạt đây quả là một hồng ân vĩ đại bắt buộc chúng ta phải tạ ơn.

**Hỏi:** Làm thế nào để tạ ơn cho điều này đây, đúng không phải dễ ?

**Đáp:** Được truyền lại chính xác từ Nabi ﷺ là chỉ cần dâng lễ Solah hai Rakat vào giờ Duha, với hai Rakat này thay thế được sự bố thí cho 360 khớp xương trên cơ thể.

Và giờ Duha là sau khi mặt trời mọc khoảng hai mươi phút đến trước giờ Zuhr năm hay mười phút và dâng lễ Duha ở cuối giờ tốt hơn.

Solah Duha ít nhất là hai Rakat và nhiều nhất thì vô giới hạn bạn muốn dâng bao nhiêu tùy thích đây là điều tốt của bạn.

2- Ân phước đối xử công bằng giữa hai người và điều hòa giải với mọi người là điều được Allah khuyến khích.

3- Khuyến khích con người giúp đỡ người anh em của mình, bởi sự giúp đỡ đó là sự bố thí dù giúp bằng cách nào, thí dụ như được nhắc trong Hadith hoặc trên đường đi có ai đó nhờ bạn đưa về nhà rồi bạn đưa về nhà cũng rơi vào trường hợp này.

4- Khuyến khích mọi người luôn nói lời tốt đẹp bởi đó là sự bố thí và không có lời lẽ nào tốt đẹp bằng lời phán của Allah mỗi từ mỗi câu trong Qur'an là sự bố thí.

5- Nhặt vật hại ra khỏi đường đi là sự bố thí dựa vào đây chúng ta nói rằng: ai đặt đẽ vật hại đến người khác trên đường đi là điều tội lỗi.

## Hadith thứ hai mươi bảy

٢٧- عَنْ التَّوَّائِسِ بْنِ سَمْعَانَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: ((الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ)) رواه مسلم كتاب: البر والصلة والآداب، باب: تفسير البر والإثم (١٤، ٢٥٥٣).

وَعَنْ وَابِصَةَ بْنِ مَعْبَدٍ قَالَ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: ((جِئْتَ تَسْأَلُنِي عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ؟)) قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: ((اسْتَفْتِ قَلْبَكَ، الْبِرُّ مَا اِظْمَأَّتْ إِلَيْهِ النَّفْسُ، وَاطْمَأَنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتَوْكَ)) أخرجه الإمام أحمد في المسند ٢٤٥٤ - ٢٤٦ وأبو يعلى (١٥٨٦، ١٨٥٧).

27- Ông Al-Nâu-waas bin Sam-a'n رضي الله عنه thuật lại lời Nabi صلى الله عليه وسلم: "**Sự nhân đức là phẩm chất tốt đẹp và khi phạm phải lỗi lầm cảm thấy rất lo lắng và rất ghét bị mọi người biết đến lỗi lầm đó.**" Hadith do Muslim ghi lại ở phần hiếu thảo, kết nối dòng tộc và văn hóa, chương phân tích về ân phước và tội lỗi, Hadith số 14 và 2553.

Ông Wabisoh bin Ma'dbad kể: tôi đến gặp Rosul صلى الله عليه وسلم thì Người nói: "**Anh đến để hỏi Ta về ân phước và tội lỗi phải không ?**" tôi đáp: đúng vậy. Người nói: "**Hãy tự phân xử bằng con tim của anh: là điều ân phước sẽ làm cho con tim anh an nhàn và cơ thể thoải mái còn tội lỗi sẽ làm cho con tim anh lưỡng lự, lòng anh sẽ đắn đo suy nghĩ và cho dù mọi người có nói như thế nào.**" Hadith do Imam Ahmad ghi lại trong quyển Musnad 4/245 - 246 và Abu Ya'la Hadith số 1586 và 1857.

### \* Phân tích Hadith:

- Câu: "**Phẩm chất tốt đẹp**" tức phẩm chất tốt đẹp với Allah và với mọi người.

Phẩm chất tốt đẹp với Allah là làm theo giáo lý Islam với sự hài lòng và thỏa mãn, trong tim không hề có chút thắc mắc hay khó chịu và một khi được lệnh dâng lễ Solah, Zakat, nhịn chay và những lệnh khác thì bạn làm liền không chút đắn đo suy nghĩ.

Phẩm chất tốt đẹp với mọi người như được nhắc trong những Hadith trước như tránh hại người khác, kiên nhẫn khi bị xúc phạm và luôn vui vẻ với mọi người.

Tương tự thể hiếu thảo với cha mẹ là phải giúp đỡ họ về thể lực, tiền tài cả lời nói tốt đẹp và mọi phương cách tốt đẹp khác.

## Hadith thứ hai mươi tám

٢٨- عَنْ أَبِي نَجِيحٍ الْعِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: وَعَظَّنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَوْعِظَةً وَجَلَّتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ، وَدَرَفَتْ مِنْهَا الْعُيُونُ. فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَأَنَّهَا مَوْعِظَةٌ مُودَعٌ فَأَوْصِنَا، قَالَ: ((أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ ﷻ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ عَضُّوا عَلَيْهَا بِالتَّوَاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ)) رواه أبو داود كتاب: السنة، باب: في لزوم السنة (٤٦٠٧) والدارمي كتاب: المقدمة، باب: اتباع السنة (٩٦) والترمذي كتاب: العلم، باب: ما جاء في الأخذ بالسنة واجتناب البدع (٢٦٧٦).

28- Cha của Najeeh ông Al-I'rbaadh bin Sariyah رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ kỂ: Rosul của Allah đã căn dặn chúng tôi một điều làm rung động cả con tim và rơi cả nước mắt, khi đó chúng tôi mới nói: Thưa Rosul của Allah! Đây giống như lời dặn dò cuối cùng vậy, thế thì hãy cho chúng tôi lời khuyên đi. Nabi ﷺ nói: “Ta khuyên mọi người hết lòng kính sợ Allah Đấng Tối Cao và Hùng Mạnh, hãy tuân lệnh và nghe theo lời của vị thủ lĩnh cho dù thủ lĩnh đó xuất thân từ người đầy tớ. Những ai trong các người sống (tuổi thọ) sẽ thấy nhiều sự tranh cãi bất đồng. Ta chỉ thị cho các người phải tuân theo đường lối Sunnah của Ta, và tuân theo sự hướng dẫn của những vị Khaleefah (thủ lĩnh) sau Ta. Bám chặt lấy nó và kiên quyết trung thành với nó. Và cảnh cáo các người bịa đặt ra các cái tân, bởi vì nó là sự đổi mới (Bid-a'h) và mọi sự đổi mới sẽ dẫn đến làm đường lạc hướng.” Hadith do Abu Dawud ghi lại ở phần Sunnah, chương tám lấy Sunnah, Hadith số 4607, Al-Darimy ghi lại ở phần lời mở đầu, chương noi theo Sunnah, Hadith số 96 và Al-Tirmizy ghi lại ở phần kiến thức, chương làm theo Sunnah và tránh xa cái tân, Hadith số 2676.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Được phép khuyên bảo mọi người với những lời lẽ làm họ sợ hãi nhưng phải phù hợp với tình huống của nó và không nên quá nhiều nếu quá nhiều sẽ làm cho mọi người thấy mệt mỏi, chán ngán. Trước kia, Nabi ﷺ thường khuyên bảo mọi người vào mỗi ngày thứ năm hằng tuần.

2- Nabi ﷺ đã khuyên bảo mọi người nghe lời và tuân lệnh các nhà lãnh đạo và đây là điều bắt buộc như được Qur'an và Sunnah nhắc đến, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ النساء: ٥٩

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah, tuân lệnh Rosul (của Ngài) và các nhà lãnh đạo của các người.﴾ Al-Nisa: 59, qua câu



kinh bắt buộc mọi người phải tuân lệnh các nhà lãnh đạo theo khuôn khổ giáo lý của Allah và Rosul ﷺ đặt ra và tuyệt đối không tuân lệnh các nhà lãnh đạo làm chống đối mệnh lệnh của Allah.

Theo Hadith chúng ta phải tuân lệnh các nhà lãnh đạo cho dù nhà lãnh đạo có phạm tội với Allah miễn sao y không ra lệnh bạn phạm tội với Allah và cho dù y có lấy đi tài sản bạn, bắt buộc bạn phải tuân lệnh nhà lãnh đạo và không được phép nói với nhà lãnh đạo: tôi không nghe lời ông đến khi nào ông tuân lệnh Allah, đây là điều Harom ngược lại bạn phải nghe lời không được chống đối nhà lãnh đạo vì Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((فَاسْمَعُ وَأَطِعُ وَإِنْ صَرَبَ ظَهْرَكَ وَأَخَذَ مَالَكَ)) رواه مسلم.

**"Hãy lắng nghe và tuân lệnh (nhà lãnh đạo) cho dù có đánh vào lưng bạn và lấy đi tài sản của bạn."** Hadith do Muslim ghi lại.

Và một khi nhà lãnh đạo ra lệnh bạn làm điều tội lỗi với Allah thì hãy nói tôi không nghe cũng không tuân lệnh ông, tương tự thế chỉ nghe theo những gì liên quan đến giáo lý và bảo vệ xã hội còn nếu nhà lãnh đạo ra lệnh bạn không được phép ăn ngoại trừ hai buổi mà thôi thì không bắt buộc bạn phải nghe theo.

3- Bắt buộc mọi người nghe theo lời người chỉ huy.

**Hỏi:** Trong chuyến đi chúng tôi cử một người làm chỉ huy, vậy có bắt buộc chúng tôi nghe lời người chỉ huy đó không ?

**Đáp:** Phải bắt buộc nghe lời người chỉ huy đó nhưng chỉ nghe theo trong khuôn khổ đi đường mà thôi chứ không tất cả, thí dụ:

Chỉ huy trong chuyến đi nói: hôm nay mỗi người phải mặc hai áo bởi hôm nay thời tiết lạnh. Lệnh này không bắt buộc mọi người nghe theo lệnh của chỉ huy nhưng không được phép chống đối tức không được phép nói trả: tôi sẽ không mặc hai áo bởi đó là sự chống đối.

4- Những gì Nabi ﷺ báo trước thì nay đã là sự thật đó là câu: **"Những ai trong các người sống (tuổi thọ) sẽ thấy nhiều sự tranh cãi bất đồng"**

**Hỏi:** Chúng ta có thể dùng câu nói này áp dụng vào mỗi thời đại hay không ?

**Đáp:** Không thể áp dụng vào tất cả mọi thời đại nhưng sự thật ai sống thọ sẽ thấy được sự bất đồng khác biệt rất nhiều.

5- Bắt buộc phải làm theo Sunnah của Nabi ﷺ khi có bất đồng vì Nabi ﷺ đã nói: **"Ta chỉ thị cho các người phải tuân theo đường lối Sunnah của Ta"**

6- Bắt buộc phải làm theo Sunnah của những vị Khaleefah (thủ lĩnh) sau Ta họ là Abu Bakr, Umar, Uthman và Aly.

**Hỏi:** Azaan lần đầu vào ngày thứ sáu là điều Bid-ah, bởi lời Azaan đầu tiên này không có trong thời đại của Nabi ﷺ chẳng qua đây là điều do Uthman sáng tạo ra, vậy chúng ta không làm theo hay làm theo đường lối này ?

**Đáp:** Làm theo đường lối này không phải dẫn đo suy nghĩ bởi Uthman không làm trái lệnh Rosul ﷺ trong việc tạo ra Azaan thứ nhất vào ngày thứ sáu, lý do ở trong thời của Nabi ﷺ chu vi thành phố nhỏ, số lượng người ít họ sống xoay quanh nhau nên chỉ cần một lần Azaan là đủ và đến thời của Uthman chu vi thành phố rộng mở hơn nhiều, số lượng người đông đúc hơn do bận rộn trao đổi mua bán nên họ không quan tâm đến nên cần đến lần Azaan đầu tiên để báo cho mọi người biết hôm nay là ngày thứ sáu.

Việc làm của Uthman là chân lý, là Sunnah của Nabi ﷺ và có nguồn gốc đó là trong tháng Romadon Bilaal và Um Maktum là hai người thay phiên nhau Azaan trước kia, ông Bilaal thì Azaan trước giờ Fajr rồi Nabi ﷺ giải thích lời Azaan đó không phải để dâng lễ Solah mà để đánh thức mọi người và báo cho những ai có ý nhịn chay trở về ăn cơm nhịn, dựa vào đó mà Uthman thêm lời Azaan lần đầu để báo cho mọi người trở về Masjid và đây cũng là lệnh của Nabi ﷺ ra lệnh chúng ta phải làm theo Sunnah của các vị Kholeefah và ý kiến của Uthman tốt hơn ý kiến của chúng ta rất nhiều.

7- Khuyến cáo tạo ra cái tân tức tạo ra điều Bid-ah trong tôn giáo còn tạo ra cái tân những gì liên quan đến đời sống thì không vấn đề gì như: vũ khí chiến tranh, công nghệ thông tin và phương tiện đi lại là những điều mới mẽ, những điều này không phải là ngụ ý của Hadith, Hadith chỉ khuyến cáo tạo ra cái tân (tức Bid-ah) trong tôn giáo về đức tin, lời nói và hành động dù việc làm đó nhỏ hay lớn cũng là điều Bid-ah.

8- Tất cả mọi điều Bid-ah là sự làm lạc chứ không phải là chân lý cho dù cả thế giới thấy điều đó là tốt đẹp.

Đến đây chỉ ra sự sai lầm đối với ai phân loại Bid-ah ra ba hay năm loại, đây quả là điều sai lầm bởi Nabi ﷺ đã báo tất cả điều Bid-ah là làm lạc không bao giờ có sự tốt trong nó.

**Hỏi:** Kholeefah Umar bin Khottob đã tập hợp mọi người để dâng lễ Solah Taroweeh tập thể trong tháng Romadon dưới sự dẫn dắt của một Imam duy nhất, khi thấy mọi người làm theo như thế thì Umar mới nói: *“Đây là một Bid-ah (sự đổi mới) tốt đẹp.”* Trích từ Soheeh Al-Bukhory. Umar đã nói đây là Bid-ah ?

**Đáp:** các học giả Ulama đáp rằng ngụ ý chữ Bid-ah trong câu nói của Umar có nghĩa là Bid-ah trong nghĩa ngôn ngữ chứ không phải trong

giáo điều Islam (shari'ah), câu giải thích này chưa đủ thuyết phục tại sao gọi là trong ngôn ngữ được trong khi nói về lễ Solah ?

**Đáp:** đây là điều Bid-ah trên phương diện gom mọi người lại với một Imam duy nhất và đây cũng là điều mà Nabi ﷺ đã từng làm trong Romadon Người đã đứng ra hướng dẫn lễ Solah Taroweeh trong ba ngày rồi sau đó dừng lại sợ rằng trở thành điều bắt buộc mọi người trong khi họ không có khả năng. Đến thời Umar thấy mọi người đến Masjid nhưng điều dâng lễ Solah riêng lẻ có nhóm hai người, ba người và có người chỉ dâng lễ một mình, thấy vậy Umar ra lệnh cho ông Tameem Al-Dary và ông Ubai bin Ka'b đứng ra là Imam dẫn lễ Solah cho mọi người với mười một Rakat giống như Nabi ﷺ đã dâng lễ mười một Rakat trong Romadon cũng như ngoài Romadon.

## Hadith thứ hai mươi chín

٢٩- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ؓ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ وَيُبَاعِدُنِي مِنَ النَّارِ. قَالَ: ((لَقَدْ سَأَلْتُ عَنْ عَظِيمٍ وَإِنَّهُ لَيَسِيرٌ عَلَى مَنْ يَسَّرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ: تَعْبُدُ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَتَصُومُ رَمَضَانَ، وَتَحُجُّ الْبَيْتَ. ثُمَّ قَالَ: أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى أَبْوَابِ الْخَيْرِ: الصَّوْمِ جَنَّةٌ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ، وَصَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ ثُمَّ تَلَا: ﴿تَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾﴾ السجدة: ١٦ - ١٧ ثُمَّ قَالَ: أَلَا أُخْبِرُكَ بِرَأْسِ الْأَمْرِ وَعَمُودِهِ وَذُرُورَةِ سَنَامِهِ؟)) فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: ((رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَذُرُورَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ، ثُمَّ قَالَ: أَلَا أُخْبِرُكَ بِمَلَاكٍ ذَلِكَ كُلُّهُ)) فَقُلْتُ: بَلَى يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَأَخَذَ بِلِسَانِهِ فَقَالَ: ((كُفَّ عَلَيْكَ هَذَا)) قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّا لَمُؤَاخِدُونَ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهِ؟ فَقَالَ: ((تَكَلَّمْتُكَ أُمَّكَ يَا مُعَاذُ. وَهَلْ يَكُفُّ النَّاسَ عَلَى وُجُوهِهِمْ أَوْ قَالَ عَلَى مَنَاخِرِهِمْ إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ)) رواه الترمذي كتاب: الإيمان، باب: ما جاء في حرمة الصلاة (٢٦١٦) وابن ماجه كتاب: الفتن، باب: كف اللسان (٣٩٧٣) والإمام أحمد في مسنده ج ٣ ص ٢٣١، مسند الأنصار عن معاذ بن جبل (٢٢٣٦٦) والنسائي في السنن الكبرى ج ١ ص ٤٢٩، كتاب: السير، باب: قوله تعالى: ﴿

تَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ﴾ وقوله: ﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾ (١١٣٩٤).

29- Ông Mu-a'z bin Jabal ؓ kê, tôi nói: thưa Rosul của Allah! Hãy báo cho tôi biết việc làm nào (khi làm nó) tôi sẽ được vào thiên đàng và kéo tôi ra xa khỏi hỏa ngục. Nabi ؓ đáp: "Anh đã hỏi đến điều rất vĩ đại, quả thật điều đó rất dễ dàng đối với ai được Allah ban cho sự dễ dàng đó là: anh tôn thờ Allah và chớ tỏ hợp ai, vật gì cùng Ngài, dâng lễ Solah, xuất Zakat bắt buộc, nhịn chay tháng Romadon và thi hành Haj tại ngôi đền Ka'bah." Người nói tiếp: "Chẳng lẽ anh không muốn tôi chỉ cho những việc làm tốt đẹp à: sự nhịn chay là vách chắn, sự bố thí xóa đi tội lỗi giống như nước dập tắt lửa vậy, dâng lễ Solah vào lúc khuya." Rồi Người đọc: ﴿Họ rời khỏi giường ngủ (để) cầu nguyện Thượng Đế của họ vừa lo sợ vừa hy vọng (lòng khoan dung của Ngài) rồi chỉ dùng tài sản mà TA (Allah) ban họ dùng để bố thí \* Bởi vì, không một ai biết được nỗi vui sướng đã được giấu kín dùng làm phần thưởng cho họ về những việc thiện mà họ đã làm (trên thế gian).﴾ Al-Sajadah: 16 – 17. Sau đó Nabi ؓ nói tiếp: "Chẳng lẽ, anh không muốn tôi cho biết đầu não của mọi việc, trụ cột cùng



**đỉnh cao của nó hay sao ?**" Tôi nói: muốn, thưa Rosul của Allah. Nabi ﷺ tiếp: **"Đầu não của sự việc là Islam, trụ cột của nó là lễ Solah và đỉnh cao của nó là Jihaad (thánh chiến)."** Rồi Người nói tiếp: **"Anh có muốn Ta báo cho biết điều gì không chế tất cả mọi điều không ?"** tôi đáp: muốn, thưa Rosul. Rồi Người cầm cái lưỡi của mình rồi nói: **"Hãy kèm chế cái này."** Tôi nói: Thưa Nabi của Allah! Chẳng lẽ chúng ta sẽ bị thanh toán về những gì mình nó à? Nabi ﷺ đáp: **"Phải như thế thôi, Mu-a'd à. Chẳng phải, mặt của mọi người bị nướng trên lửa hoặc gò má của họ bị nướng trên lửa là do kết quả của cái lưỡi của họ hay sao ?"** Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần Iman, chương sự vĩ đại của lễ Solah, Hadith số 2616, Ibnu Majah ghi lại ở phần những sự thử thách, chương kiểm chế cái lưỡi, Hadith số 3973, Imam Ahmad ghi trong bộ Musnad quyển 5, trang 231, Musnad Al-Ansor từ Mu-az bin Jabal, Hadith số 22366 và Nasa-y ghi lại trong bộ Sunnan Kubro quyển 6, trang 429, phần tiêu sử, chương câu kinh: **﴿Họ rời khỏi giường ngủ để cầu nguyện﴾** và câu **﴿Không một linh hồn nào biết được niềm hưởng thụ vui sướng được giấu kín﴾**, Hadith số 11394.

#### \* Phân tích Hadith:

- Sohabah không hỏi Nabi ﷺ làm cách nào giàu có mà chỉ hỏi Người về vấn đề tôn giáo mà thôi như trong Hadith này ông Mu-az đã nói với Nabi ﷺ: **"Hãy báo cho tôi biết việc làm nào (khi làm nó) tôi sẽ được vào thiên đàng và kéo tôi ra xa khỏi hỏa ngục"**

Nabi ﷺ đáp: **"Anh đã hỏi đến điều rất vĩ đại"** trong cuộc sống trần gian này đó là được vào thiên đàng và tránh xa được hỏa ngục, đây quả là một thắng lợi về vang, Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَمَنْ رُحِزَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ﴾ **﴿Al عمران: 185﴾**

**﴿Bởi thế, ai được bóc ra khỏi hỏa ngục và được cho vào thiên đàng thì chắc chắn là người chiến thắng.﴾** Ali Imron: 185, Nabi ﷺ đã báo đây là điều rất vĩ đại và Nabi ﷺ nói tiếp: **"quả thật điều đó rất dễ dàng đối với ai được Allah ban cho sự dễ dàng"** – câu xin Allah ban sự dễ dàng cho chúng ta – chính xác làm sao câu nói Nabi ﷺ Islam là tôn giáo dễ dãi thuận lợi mọi điều như Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ **﴿البقرة: 185﴾**

**﴿Allah muốn sự dễ dàng cho các người và không hề muốn gây khó khăn cho các người﴾** Al-Baqoroh: 185, Islam là tôn giáo biết thông cảm bỏ qua, Nabi ﷺ đã nói với các Sohabah khi cử họ ra đi đâu:

قَالَ ﷺ: ((يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا وَسَكِّنُوا وَلَا تُتَقَرُّوا)) **﴿رواه مسلم﴾**

**"Các người hãy mang đến sự dễ dàng (cho mọi người) chớ có làm mọi việc thêm rắc rối và hãy làm mọi người an tâm, chớ làm họ lo lắng (sợ hãi)."** Hadith Muslim ghi lại, Nabi ﷺ nói ở Hadith khác:



قَالَ ﷺ: ((فَإِنَّمَا بُعِثْتُمْ مُيَسَّرِينَ وَلَمْ تُبْعَثُوا مُعَسَّرِينَ)) رواه البخاري.

"Các người được cử phái mang đến sự dễ dàng cho mọi người chứ không phải được cử phái gây ra khó khăn rắc rối cho họ." Hadith do Al-Bukhory ghi lại, Nabi ﷺ nói ở Hadith khác:

قَالَ ﷺ: ((إِنَّ هَذَا الدِّينَ يُسَّرُ وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ)) رواه البخاري.

"Đây quả là tôn giáo rất dễ dàng thuận lợi và trong tôn giáo không hề gây khó khăn cho bất cứ một ai." Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

- Câu: "**anh tôn thờ Allah**" tức tôn thờ Allah với sự thương yêu và sùng kính chớ suy nghĩ rằng sự tôn thờ của bạn là điều tốt đẹp dành cho Allah như những người Arap tưởng tượng rằng Islam của họ là hồng ân ban cho Nabi ﷺ và điều này bị Allah cấm:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِسْلَمَكُمْ﴾ الحجرات: ١٧

﴿Họ xem việc vào Islam là một ân huệ dành cho Người (Muhammad), hãy bảo họ: "Các người chớ tưởng việc vào Islam là ân huệ dành cho Ta"﴾ Al-Hujurot: 17. Cho nên, hãy tôn thờ Allah bằng sự khiêm nhường, thương yêu và sùng kính, hãy tuân lệnh Ngài và tránh xa mọi điều Harom bị Ngài cấm.

- Câu: "**và chớ tổ hợp ai, vật gì cùng Ngài**" kể cả các vị Nabi bởi họ chỉ đến với mục đích đấu tranh với tính đa thần, sự tổ hợp.

- Câu: "**sự nhịn chay là vách chắn**" vách chắn ở trần gian và ngày sau. Ở trần gian cấm người nhịn chay làm những điều xấu của bản thân muốn, ngăn cản người nhịn chay dùng lời lẽ thiếu tế nhị hay hành động thiếu văn hóa đối đáp lại người khác cho dù có bị chửi. Ở ngày sau sẽ là vật chắn giữa người nhịn chay và hỏa ngục.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Các Sohabah rất tranh thủ học hỏi Nabi ﷺ về kiến thức Islam nhưng họ hỏi chỉ để cho biết hay để làm theo ?

**Đáp:** Họ hỏi là để làm theo chứ không phải như mọi người ngày nay họ hỏi về giáo lý chỉ để cho biết cho vui, nên thấy rằng họ hỏi hết người này đến người kia muốn thì làm theo không thì thôi, đây quả là điều sai lầm. Các bạn chớ bao giờ làm thế ngược lại, bạn hãy làm với những gì bạn biết chớ nhìn vào lời nói của con người nói gì.

2- Sự bố thí dập tắt đi tội lỗi, qua đây khuyến khích mọi người có bố thí thật nhiều đặc biệt với những ai phạm nhiều tội lỗi, như Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((كُلُّ امْرِئٍ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)) رواه أحمد.

**"Tất cả mọi người đều đứng dưới bóng mát của sự bố thí của mình vào ngày phán xét."** Hadith do Ahmad ghi lại.

3- Đầu não của mọi việc của trần gian lần ngày sau đó là Islam và Islam là những gì đã được mặc khải cho Nabi Muhammad ﷺ, là những gì phù hợp với giáo lý Islam.

**Hỏi:** Người Do Thái giáo và Thiên Chúa giáo có phải là người Muslim không ?

**Đáp:** Trước khi Nabi Muhammad ﷺ được cử phái đến với nhân loại những người Do Thái nào làm theo Kinh Tâu-roh (Kinh Cựu Ước) và những người Thiên Chúa nào làm theo Kinh Injeel (Kinh Tân Ước) thì họ là người Muslim, còn sau khi Nabi Muhammad ﷺ đã đến với nhân loại đối với những ai không theo dù là người Do Thái hay Thiên Chúa thì họ không phải là người Muslim cho dù có nói chúng tôi là người Muslim.

4- Trụ cột của tôn giáo là lễ Solah và tôn giáo không được đứng thẳng nếu trụ cột này không được dựng lên tức ai bỏ dưng lễ Solah là Kafir. (Vấn đề này đã được phân tích rất rõ trong bài viết "Islam và những điều làm hủy hoại Islam" không cần phải nhắc lại.)

5- Đỉnh cao của tôn giáo là Jihaad.

**Hỏi:** thế nào mới gọi là Jihaad ?

**Đáp:** có người hỏi Nabi ﷺ có người đi chiến tranh vì bảo vệ cộng đồng, quê hương đất nước, chiến tranh vì họ dưng cảm yêu thích chiến tranh, có người chiến tranh để được người đời khen ngợi, vậy có được gọi là Jihaad không ? Nabi ﷺ đáp:

قَالَ ﷺ: ((مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةً لِلَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)) متفق عليه.

**"Ai chiến tranh với mục đích nêu cao lời phán của Allah thì y mới là người chiến tranh vì chính nghĩa của Allah."** Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại, đây là bàn cân để cân đo Jihaad.

Dựa vào Hadith ai đi chiến tranh không vì mục đích nêu cao ngọn cờ "**La i la ha il lol loh**" thì không phải là Jihaad vì Allah.

6- Cái lưỡi là bộ phận nguy hiểm nhất trên cơ thể người, bởi có thể một lời nói duy nhất sẽ làm cho Allah giận dữ làm cho y rơi vào hỏa ngục và có thể nói lên những lời trở thành người Kafir.

Nói dối, vu khống, nói xấu người khác, chửi mắng nhau... tràn ngập ở mọi nơi không nơi nào không có ngoại trừ người nào được Allah bảo vệ, vì vậy mà Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((مَنْ يَضْمَنُ لِي مَا بَيْنَ لِحْيَتَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنَ لِي الْجَنَّةَ)) رواه البخاري.

**"Ai bảo đảm với Ta (sẽ bảo vệ) cái giữa hai râu (mép và râu hàm) và cái ở giữa hai đùi thì Ta sẽ bảo đảm cho y được thiên đàng."** Hadith

do Al-Bukhory ghi lại, tức bảo vệ cái lưỡi khỏi nói xấu và bộ phận sinh dục khỏi Zina.

7- Khuyến cáo mọi người đừng thả cái lưỡi được tự do, bởi chúng ta đã được nghe Hadith được phân tích ở trên.

قَالَ ﷺ: ((مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ))

Nabi ﷺ nói: "**Ai là người tin tưởng nơi Allah và ngày phán xét hãy nói lời tốt đẹp hoặc im lặng.**" Nếu chúng ta biết kềm chế cái lưỡi sẽ làm cho rất nhiều điều trở nên bình an và không có điều gì làm cho con người hối hận nhiều nhất bằng cái lưỡi cả, bởi lời nói khi ra khỏi miệng giống như viên đạn ra khỏi nòng súng không thể nào rút lại được.

### Hadith thứ ba mươi

۳۰- عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْحُسَيْنِيِّ جُرْثُومِ بْنِ نَاشِرٍ ﷺ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((إِنَّ اللَّهَ يَكْرَهُ أَنْ يُرَى فِي رَأْسِ الْمَرْءِ حُرْمَاتٌ فَلا تُنْتَهَكُوهَا، وَحَرَّمَ حُرْمَاتٍ فَلا تُنْتَهَكُوهَا، وَحَدَّ حُدُودًا فَلا تُعْتَدُوهَا، وَحَرَّمَ حُرْمَاتٍ فَلا تُنْتَهَكُوهَا،



2- Không được vượt quá mức giới hạn trong việc áp dụng hành phạt, tội Zina chẳng hạn đối với người chưa có gia đình thì đánh trăm roi sau đó trục xuất khỏi làng một năm, bất cứ ai cũng không được phép đánh hơn một trăm roi, đánh trăm rưỡi chẳng hạn, đây là điều Harom.

**Hỏi:** Nếu chúng ta chỉ đánh một trăm roi có thể làm cho họ không sợ nên mới thêm để họ không dám tái phạm.

**Đáp:** Các người thông tinh, hiểu biết hơn Allah hay chẳng? Một khi Allah đã định một trăm roi thì chớ có thêm.

3- Những điều gì không được Allah nhắc đến là cấm cũng không phải là điều bắt buộc, không cho phép thì nó là điều Halal nhưng đây không phải là những điều liên quan đến sự tôn thờ.

Những ai tạo ra điều Bid-ah trong Aqidah (đức tin), trong lời nói hay trong hành động là đã vi phạm giới luật, và chớ nói đây là điều mà Allah đã im lặng nên được phép làm. Không đúng, bởi sự tôn thờ trong nguyên thủy nó là Harom cho đến khi được lệnh của Allah hoặc Rosul ﷺ của Ngài làm như vậy, như vậy mới được làm, vì vậy chớ có vi phạm.

Đến đây có một câu hỏi có rất nhiều người hỏi, chúng ta có thể biết được giáo lý qua Hadith này đó là: có một số người hỏi đặt biệt là phụ nữ: con người có được phép cạo lông chân và lông tay không ?

**Đáp:** trong tiếng Arap lông, râu và tóc đều được gọi là "Sha'r" và được chia làm ba loại:

**Thứ nhất:** có loại bị cấm cạo đó là râu cấm đối với nam, bởi Nabi ﷺ đã ra lệnh với câu:

قَالَ ﷺ: ((خَالِفُوا الْمَجُوسَ)) أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ

"**Hãy làm khác với các tín đồ thờ lửa.**" Hadith do Muslim ghi lại.

Và Hadith:

وَحَدِيث: ((خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ)) أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.

"**Hãy làm khác với các tín đồ đa thần.**" Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại. Cho nên không ai được phép cạo râu cả đây là điều Harom, còn việc hớt ngắn lại thì theo câu nói đúng nhất cũng không được phép cho dù có dài hơn một nắm tay. Đúng ông Abdullah bin Umar trong số những người kể lại Hadith về râu cấm nhưng ông đã từng hớt ngắn nhưng chỉ hớt khi làm Haj hoặc Umroh mà thôi với ý nghĩa làm thế việc cạo đầu sẽ hoàn hảo hơn, đây chỉ là suy nghĩ và hành động của ông mà thôi đã không được giới học giả Ulama công nhận ngược lại bị bắt bỏ. Đúng nhất trong vấn đề là làm theo Nabi ﷺ ra lệnh để râu cấm cho dù có dài.

Đối với râu mép thì Nabi ﷺ chỉ ra lệnh hớt ngắn chứ không ra lệnh phải cạo sạch. Imam Malik nói chúng ta phải cảnh cáo những ai cạo râu mép thật thích đáng bởi họ đã làm trái lệnh của Nabi ﷺ.



Thứ hai: có loại ra lệnh phải tẩy sạch đó là lông nách, lông bộ phận sinh dục đối với nam lẫn nữ

Thứ ba: còn những loại lông khác thì không được nhắc đến là cạo hay không cạo, theo ý kiến của tôi: hãy để cho nó tự nhiên không cạo cũng không hót, ngoại trừ phụ nữ nào có nhiều quá làm mất đi vẻ đẹp, mất đi vẻ thù mị của phụ nữ thì được phép tẩy sạch không vấn đề gì, còn nam giới lông càng nhiều thể hiện sự mạnh bạo của anh ta.

## **Hadith thứ ba mươi mốt**

٣١- عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ سَعْدِ بْنِ سَهْلِ السَّاعِدِيِّ رضي الله عنه قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا عَمِلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ وَأَحَبَّنِي النَّاسُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: ((أَزْهَدْ فِي الدُّنْيَا يُحِبَّكَ اللَّهُ وَأَزْهَدْ فِيمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحِبُّوكَ النَّاسُ)) حَدِيثٌ حَسَنٌ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ كِتَابُ: الزَّهْدِ، بَابُ: الزَّهْدِ فِي الدُّنْيَا (٤١٠٢).

31- Cha của Al-Abbaas ông Sa'd bin Sahl Al-Sa-y-dy رضي الله عنه kể: có người đàn ông đến nói với Nabi صلى الله عليه وسلم: thưa Rosul của Allah! Hãy chỉ cho tôi việc làm, khi tôi làm nó được Allah thương yêu và mọi người thương yêu tôi. Rosul صلى الله عليه وسلم đáp: "**Hãy bỏ (mọi điều không có lợi cho ngày sau) ở thế gian này sẽ được Allah thương yêu và đừng làm mọi người khó xử sẽ được mọi người yêu thương.**" Hadith do Ibnu Majah ghi lại ở phần: giản dị, chương giản dị ở trần gian, Hadith số 4102.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Chúng ta thấy mỗi khi có câu hỏi từ vị Sohabah nào thì họ chỉ hỏi những điều tốt đẹp của trần gian hoặc của ngày sau hoặc là cả hai, họ hỏi là họ làm chứ không phải như có một số người ngày nay chỉ thích hỏi chứ không muốn làm, thấy rằng họ hỏi hết người học gia này đến học gia khác không ngừng hỏi để tìm câu trả lời của ai nói phù hợp với ý họ thì mới làm còn không thì họ bỏ mặt, đây quả là điều đáng bị khiển trách.

2- Tình thương của Allah dành cho chúng ta là thật sự nhưng có giống tình thương của chúng ta về điều gì hay không ?

**Đáp:** Không, tình thương của Allah dành cho chúng ta khác hẳn với tình thương của chúng ta dành cho Ngài, ngược lại tình thương của Allah vô cùng cao cả vô cùng to lớn.

Bây giờ chúng ta thích ăn thức ăn này hơn thức ăn khác, tương tự thế thức uống, chúng ta thích ngồi cùng bạn bè, chúng ta thương yêu cha mẹ, thương yêu phụ nữ... vậy các tình thương đó có giống nhau hay không ?

**Đáp:** Không, khác nhau hoàn toàn. Cho nên tình thương của Allah dành cho chúng ta cao cả và vĩ đại khác với tình thương chúng ta dành cho Ngài.

3- Con người được phép tìm tình thương từ mọi người dù là Muslim hay Kafir bởi Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَا يَنْهَى كُرْهُ اللَّهِ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُفْتِنُواكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُواكُمْ مِنْ دِينِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا

إِلَيْهِمْ الممتحنة: ٨

﴿Allah không cấm các người đối xử tử tế và công bằng với những người (Kafir) nào không giao chiến với các người vì tôn giáo và cũng không trục xuất các người ra khỏi quê hương của các người.﴾ Al-Mumtahanah: 8, có điều ai cũng biết nếu chúng ta đối xử tử tế với họ như tặng quà, giúp đỡ họ chắc chắn sẽ được họ thương lại nhưng khuyến cáo bạn thương yêu lại họ.

## Hadith thứ ba mươi hai

۳۲- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ سَعْدِ بْنِ مَالِكِ بْنِ سِنَانِ الْخُدْرِيِّ ۞ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ۞ قَالَ: ((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ)) حديث حسن رواه ابن ماجة كتاب: الأحكام، باب: من بنى في حقه ما يضر بجاره (۲۳۴۰) والإمام أحمد ج ۱ ص ۳۱۳ (۲۸۶۷).

32- Cha của Sa-id ông Sa'd bin Malik bin Sinan Al-Khudry ۞ thuật lại lời Nabi ۞ nói: "**Không có độc hại và không có hãm hại trong Islam.**" Đây là Hadith Hasan do Ibnu Majah ghi lại ở phần Al-Ahkaam, chương ai muốn đạt được quyền lợi của mình trên những điều làm hại người khác, Hadith số 2340 và Imam Ahmad ghi lại ở quyển 1, trang 313, Hadith số 2867.

## Hadith thứ ba mươi ba

۳۳- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ ؓ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادَّعَى رِجَالٌ أَمْوَالَ قَوْمٍ وَدِمَاءَهُمْ وَلَكِنَّ الْبَيْتَةَ عَلَى الْمُدَّعِي، وَالْيَمِينَ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ)) حديث حسن رواه البيهقي في السنن الكبرى ج ۱ ص ۲۵۲ (۲۰۹۹۰) وفي البخاري بمعناه كتاب: التفسير، باب: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا﴾ (۴۵۵۲) ومسلم كتاب: الأقضية، باب: اليمين على المدعى عليه (۱، ۱۷۱۱).

33- Ông Ibnu Abbaas ؓ thuật lại lời Nabi ﷺ: "Nếu để mọi người tự do thừa kiện thì (những kẻ không sợ Allah) sẽ thừa kiện về tài sản và sinh mạng (không có sự thật), nhưng đối với nguyên đơn phải đưa ra nhân chứng (vật chứng) còn bị cáo (nếu không chịu) phải thề." Hadith Hasan do Al-Baihaqy ghi lại ở bộ Al-Sunnan Al-Kubro quyển 1, trang 252, Hadith số 20990, Al-Bukhory ghi lại cũng với ý nghĩa này ở phần Al-Tafseer, chương ﴿Quả thật, những ai bán lời giao ước của Allah và lời thề của họ với giá nhỏ nhoi﴾, Hadith số 4552 và Muslim ghi lại ở phần phân xử, chương bắt buộc bị cáo phải thề, Hadith số 1, 1711.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Đối với nguyên đơn phải đưa ra nhân chứng (vật chứng), và nhân (vật chứng) thì có nhiều loại:

a) Nhân chứng, như Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَأَسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّن

تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ﴾ البقرة: ۲۸۲

﴿Các người hãy tìm hai người đàn ông trong các người ra làm nhân chứng, nếu không có hai người đàn ông thì một người đàn ông và hai người phụ nữ trong số những ai các người hài lòng để làm nhân chứng.﴾ Al-Baqoroh: 282.

b) Những gì thể hiện bề ngoài thì đó là nhân chứng, thí dụ: hai vợ chồng thừa kiện về vật dụng trong nhà ai cũng cho rằng vật dụng là của mình. Chúng ta xem vật dụng nào chỉ có đàn ông mới sử dụng thì của người chồng, vật dụng nào chỉ dành riêng cho phụ nữ là của người vợ còn vật dụng nào mà cả nam lẫn nữ có thể sử dụng được hết thì nguyên đơn phải đưa ra nhân chứng.

Phân xử dựa vào tình huống như câu về Nabi Sulayman ؑ: có hai người phụ nữ một người hơi đứng tuổi và một người còn trẻ cả hai đều có con nhỏ, cả hai cùng nhau ra vùng thảo nguyên du ngoạn đưa con người phụ nữ đứng tuổi bị chó sói ăn thịt nhưng lại cho rằng không phải con mình bị ăn thịt rồi cả hai cùng nhau đến gặp Nabi Dawud ؑ thừa kiện,



Nabi Dawud عليه السلام đã xử đứa con thuộc về phụ nữ đứng tuổi, vì người phụ nữ này không thể sinh con tiếp còn người phụ nữ trẻ kia thì vẫn còn.

Cả hai ra khỏi Nabi Dawud عليه السلام nhưng vẫn còn tranh cãi đến khi đi ngang Nabi Sulayman con của Nabi Dawud عليه السلام thì Nabi Sulayman عليه السلام hỏi rồi được kể cho nghe sự tình. Sau khi nghe xong Nabi Sulayman عليه السلام bảo đem dao đến để cắt đứa trẻ ra làm đôi mỗi người một nửa, người phụ nữ đứng tuổi đồng ý còn người phụ nữ trẻ thì bảo: đừng chẻ nó ra làm đôi nó là con của cô ta đó thừa Nabi. Đến đây thì đứa bé được xử là con của phụ nữ trẻ, bởi người phụ nữ trẻ có lòng thương xót bởi để con ở với người phụ nữ kia thì còn cơ hội thấy lại nó còn nếu chẻ ra làm đôi thì nó sẽ chết còn người phụ nữ đứng tuổi không quan tâm đến chuyện này bởi dù sao con bà ta cũng đã bị chó sói ăn thịt rồi.

Tương tự thế câu chuyện của Nabi Yusuf عليه السلام cùng với vợ của ông Al-Azeez được phân xử như sau, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنْ كَانَتْ قَمِيصُهُ قَدْ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٦﴾ وَإِنْ كَانَتْ قَمِيصُهُ قَدْ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٧﴾ فَلَمَّا رَأَتْ قَمِيصَهُ قَدْ مِنْ دُبُرٍ قَالَتْ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾﴾ يوسف: ٢٦ - ٢٨

«Nếu áo của (Yusuf) bị rách phía trước thì bà ấy là người nói thật còn Y là người nói dối \* Ngược lại, nếu áo của Y bị rách phía sau thì bà ấy là người nói dối còn Y là người nói thật \* Bởi thế, khi người chồng thấy áo của Yusuf bị rách phía sau, ông bảo ngay: "Chắc chắn đây là âm mưu của quý bà. Quả thật, âm mưu của các bà rất xảo nguyệt."﴾ Yusuf: 26 – 28.

## Hadith thứ ba mươi bốn

۳۴- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ   قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ   يَقُولُ: ((مَنْ رَأَى مُنْكَرًا فَلْيُعِزَّهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ)) رواه مسلم كتاب: الإيمان، باب: بيان كون النهي عن المنكر من الإيمان وأن الإيمان يزيد وينقص وأن الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر واجبان (٧٨، ٤٩).

34- Ông Abu Sa-i'd Al-Khudry   kể: tôi đã nghe Rosul   nói: "**Ai trong các người nhìn thấy điều Harom thì hãy thay đổi bằng tay mình, nếu không có khả năng thì bằng cái lưỡi, còn không có khả năng thì bằng con tim và đó là đức tin yếu nhất.**" Hadith do Muslim ghi lại ở phần Iman, chương việc ngăn cản làm điều xấu cũng là nhánh của đức tin, đức tin là điều được thêm và bớt, và nhiệm vụ ra lệnh làm điều tốt và cấm cản làm điều xấu là hai điều bắt buộc, Hadith số 49 và 78.

### \* Phân tích hadith:

- Câu: "**Ai trong các người nhìn thấy**" tức thấy tận mắt hoặc nghe tận tay hoặc nhận được tin tức chính xác không gì nghi ngờ.

- Câu: "**điều Harom**" tức những gì bị Nabi   cấm làm nó.

- Câu: "**hãy thay đổi bằng tay mình**" thí dụ nhìn thấy cây đàn hay vật gì đó Harom không cho phép sử dụng thì hủy bỏ nó.

- Câu: "**nếu không có khả năng**" thay đổi bằng tay "**thì bằng cái lưỡi**" tức dùng lời nói để khuyên nhủ hoặc cảnh cáo nhưng phải dùng lời lẽ tế nhị không thô bạo hoặc viết sách phân trần những điều xấu đó.

- Câu: "**còn không có khả năng thì bằng con tim**" tức ghét bỏ điều đó trong tim và mong ước rằng điều đó chưa từng xảy ra. Và đây là cấp bậc thấp nhất trong việc thay đổi điều Harom.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Quả thật, Nabi   đã cho phép cả cộng đồng Islam ai nhìn thấy điều Harom thì được quyền thay đổi nó, chúng ta không được phép nói: anh có quyền gì mà làm thế ? Nếu ai có hỏi: ai ra lệnh cho anh làm điều này hoặc ai giao quyền cho anh ? hãy đáp lại y: chính Nabi   là người cho lệnh với câu: "**Ai trong các người nhìn thấy**"

2- Không được phép ngăn cản điều nào đó đến khi biết chắc chắn rằng đây là điều Harom dựa vào hai lý do:

Thứ nhất: Khẳng định rằng đây là điều Harom.

Thứ hai: Khẳng định rằng đây là điều Harom đối với người làm. Bởi có việc nó là Harom nhưng đối với một số người không bị cấm.

Thí dụ: ăn uống tháng Romadon là Harom nhưng đối với người bệnh và người đi đường thì được phép ăn uống.

3- Chỉ cấm cản những gì được tất cả mọi người thống nhất là nó Harom mà thôi còn những điều gì có sự tranh cãi bất đồng ý kiến trong nó thì không được cấm, đối với vấn đề nào chỉ bất đồng ý kiến đơn giản thì được phép cấm cản.

Nếu thấy ai ăn thịt lạc đà rồi đứng dậy dâng lễ Solah liền sau đó thì đừng cấm cản họ bởi trong vấn đề có sự tranh cãi bởi một số học gia Ulama cho rằng phải lấy nước Wud'ua sau khi ăn thịt lạc đà còn số người khác thì không nhưng chúng ta hãy tìm cách giải thích cho họ hiểu.

**Hỏi:** Nếu thấy ai đó lấy mười ngàn đồng đổi với mười một ngàn đồng, chúng ta có cấm họ làm điều này không ?

**Đáp:** không, bởi có một số học gia Ulama thấy điều này được phép vì trong tiền giấy không có sự ăn lời nhưng theo ý kiến đúng nhất trong vấn đề này đây là điều Harom.

**Hỏi:** Vậy chúng ta đối xử sao với những người thường dân không có học hỏi, bởi người học hỏi giáo lý biết được chuyện này, vậy chúng ta sẽ nói với những người thường dân các anh muốn làm theo ai thì làm hay sao ?

**Đáp:** Không, đối với những thường dân phải làm theo các học gia Ulama trên quê họ, bởi nếu để họ tự do lựa chọn thì mọi việc sẽ trở nên vô cùng lộn xộn không thể dàn xếp được. Cho nên chúng ta nói với họ những người thường dân: các anh không thông hiểu về lĩnh vực này một khi các học gia Ulama cho rằng điều này Harom thì anh không được phép làm theo ông A, ông B nào khác hay theo học gia này, học gia kia.

**Hỏi:** câu: "hãy thay đổi bằng tay mình" có nghĩa là được phép thay đổi trong bất cứ tình huống nào miễn sao y có khả năng ?

**Đáp:** Không, nếu như sợ gặp phải sự rắc rối sao này thì không thay đổi, giống như ai nhìn thấy điều sai quấy do một số nhà lãnh đạo làm, biết được rằng mình có khả năng thay đổi nhưng nếu thay đổi sẽ xảy ra rắc rối với bản thân hoặc gia đình hoặc những ai cùng ngành kêu gọi làm thiện và ngăn cấm làm xấu, khi sự việc như thế thì đừng thay đổi gì, vì Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ الأنعام: ١٠٨

﴿Và chớ mắng nhiếc những (thần linh) mà họ van vái ngoài Allah, bởi vì do vô kiến thức họ sẽ mắng nhiếc lại Allah để trả thù.﴾ Al-An'a'm: 108.

**Hỏi:** câu: "hãy thay đổi bằng tay mình" có nghĩa là ai cũng có quyền làm như thế hay sao ?

**Đáp:** dựa theo bề ngoài của Hadith là bất cứ ai cũng có quyền làm điều này nhưng chúng ta xem xét lại các qui tắc chung sẽ thấy được rằng không phải ai cũng có quyền nhất là trong thời đại ngày nay, nếu chúng ta cho phép ai ai cũng có thể làm thì sẽ trở thành rất lộn xộn không thể dàng xếp được bởi mỗi người mỗi ý kiến.

Đúng, chủ hộ có quyền thay đổi tất cả những điều Harom trong nhà bằng tay của họ bởi chính họ là người chịu trách nhiệm cho gia đình mình, tương tự thế Imam (thường gọi là ông Hakim) có quyền thay đổi những gì dưới sự quản lý của họ.

#### **Sự thay đổi việc gì đó gồm ba cấp:**

**a) Kêu gọi:** tức một người hiểu biết về vấn đề đứng ra kêu gọi mọi người ở trong các Masjid hoặc ở những nơi đông người, phân tích cho họ biết điểm xấu của sự việc rồi khuyên cáo họ đồng thời chỉ cho họ biết đâu mới là đúng khuyến khích họ làm.

**b) Ra lệnh:** tức ra lệnh mọi người phải làm thế này không được làm thế này đối với việc này cần phải có chức quyền.

**c) Tự thay đổi:** khi thấy mọi người không làm theo những gì đã kêu gọi và mệnh lệnh đã đưa ra thì tự thay đổi bằng chính tay của họ việc này là của nhà lãnh đạo.

4- Trong tôn giáo không gì khó khăn rắc rối cả và những gì bắt buộc đối với ai có khả năng mà thôi, vì Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ التغابن: ١٦

﴿Do đó, hãy sợ Allah (mà làm tròn bốn phận đối với Ngài) theo khả năng của các người có thể﴾ Al-Taghobun: 16, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: ٢٨٦

﴿Allah không bắt một ai gánh nặng trách nhiệm quá khả năng của mình.﴾ Al-Boqoroh: 286, Nabi ﷺ nói:

قَالَ ﷺ: ((مَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَاجْتَنِبُوهُ وَمَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَافْعَلُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ)) رواه

البخاري ومسلم.

**"Điều gì Ta đã cấm các người thì hãy tránh xa nó ngay và điều gì Ta đã ra lệnh cho mọi người thì hãy làm với mọi khả năng có thể."**  
Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại.

Qua những bằng chứng này thấy rằng Islam là tôn giáo rất dễ dàng, thuận lợi.

5- Ai không có khả năng thay đổi bằng tay và bằng lưỡi thì bằng con tim tức ranh ghét việc làm đó không thấy nó trước mặt.

**Hỏi:** có được phép ngồi cùng với những người làm việc Harom nhưng trong tim thì không thích ?

**Đáp:** Không, nếu lời nói của bạn là thật thì không bao giờ ngồi cùng với họ ngoại trừ bị ép buộc còn không là đã đi nơi khác rồi.

6- Con tim cũng có hành động vì Nabi ﷺ nói: "**còn không có khả năng thì bằng con tim**" và con tim có việc làm và hành động, việc làm của con tim là đức tin và hành động của con tim là sự định tâm, sự hi vọng, sự sợ hãi và những điều khác.



## Hadith thứ ba mươi lăm

۳۵- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ   قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ  : ((لَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَنَاجَشُوا، وَلَا تَبَاعَظُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ، وَلَا يَخْذُلُهُ، وَلَا يَكْذِبُهُ، وَلَا يَحْقِرُهُ، التَّقْوَى هَاهُنَا - وَيُشِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ - بِحَسْبِ امْرِيٍّ مِنَ الشَّرِّ- أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ، كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ دَمُهُ وَمَالُهُ وَعَرَضُهُ)) رواه مسلم كتاب: البر والصلة والآداب، باب: تحريم ظلم المسلم وخذله واحتقاره ودمه وعرضه وماله (۳۲، ۲۵۶۴).

35- Ông Abu Huroiroh   thuật lại lời Rosul  : "Các người chớ có đố kỵ lẫn nhau, chớ có gây hại lẫn nhau, chớ có ganh ghét lẫn nhau, chớ có xoay lưng cho nhau, chớ có giành mỗi mua bán lẫn nhau mà hãy là anh em trong tôn giáo, người Muslim là anh em với người Muslim chớ bất công, chớ hạ thấp, chớ nói dối và khinh thường người Muslim khác. Sự kính sợ là ở đây – Người chỉ vào ngực mình ba lần – mỗi người phải gánh chịu tội lỗi về mức độ khinh thường người anh em Muslim của mình, người Muslim bị cấm xâm phạm đến sinh mạng, tài sản và danh dự người Muslim khác." Hadith do Muslim ghi lại ở phần hiếu thảo, kết nối dòng tộc và văn hóa, chương cấm bất công, hạ thấp, xem thường, xâm phạm đến sinh mạng, tài sản và danh dự của người Muslim khác, Hadith số 32 và 2564.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Đây là Hadith rất đỗi quan trọng của người Muslim và là qui tắc sống của con người đối với con người như Nabi   đã chỉ dạy.

2- Cấm không được đố kỵ, ganh tị, kỳ thị như Nabi   đã nói: "Chớ có đố kỵ lẫn nhau".

**Hỏi:** Đôi khi có người có suy nghĩ muốn được giàu hơn người anh khác, vậy có rơi vào trường hợp đố kỵ, ganh tị không ?

**Đáp:** Không, bởi người này không ganh tị hồng ân của Allah ban cho người này mà chỉ muốn được cao hơn đây chỉ là điều tự nhiên, giống như Nabi   đã hỏi tập thể Sahabah câu: "Ai biết được một loại cây nó giống như thể người có đức tin ?" tất cả mọi người có mặt liệt kê một số loại cây nhưng đều không đúng, lúc đó ông Abdullah bin Umar nói: tôi đã nghĩ trong lòng đó là cây chà là nhưng không dám trả lời vì tôi là người nhỏ nhất trong nhóm. Sau đó, ông kể cho cha nghe là ông Umar thì Umar nói: phải chỉ lúc đó con nói như thế. Hadith do Al-Bukhory và Muslim ghi lại. Bởi nói ra điều này sẽ được Nabi   khen ngợi sẽ rạng mặt hơn những người đang có mặt.

**Hỏi:** Đôi khi trong lòng thấy ganh tị với người khác nhưng cố gắng đấu tranh với sự ganh tị đó, vậy có bị rơi vào lệnh cấm không ?

**Đáp:** Không, nhưng đây không phải là điều hoàn hảo, bởi sự hoàn hảo là trong lòng không có sự ganh tị một ai và nhận thấy rằng hồng ân của Allah ban cho người khác như thể ban cho bạn. Muốn mọi người trong lòng không có chút ganh tị quả rất khó bởi con người là con người đôi khi thấy ganh tị với người khác được Allah ban cho kiến thức hoặc tài sản hoặc địa vị hoặc những gì tương tự nhưng lại không tìm cách hãm hại người đó, đối với người này không bị thanh toán gì cả, nếu trong lòng không có chút ganh tị gì cả sẽ làm cho con tim trong sáng hơn hoàn hảo hơn, có Hadith Nabi ﷺ nói:

قَالَ ﷺ: ((إِذَا ظَنَنْتَ فَلَا تُحَقِّقْ وَإِذَا حَسَدْتَ فَلَا تَبِعْ)) أَخْرَجَهُ الطَّبْرَانِيُّ فِي الْمَعْجَمِ الْكَبِيرِ ج ٣ ص ٢٢٨ وابن عمر الشيباني في الأحاد والثاني ج ٨ ص ١٩٦٢.

**"Khi bạn đã nghi ngờ thì chớ xác thực lại và khi bạn ganh tị thì chớ làm bậy."** Hadith do Al-Tobarony ghi lại trong Al-Mujam Al-Kabeer quyển 3, trang 228 và Ibnu Umar Al-Shaibany ghi lại trong Al-Ahaad và Al-Thany quyển 18, trang 1962.

Có người khi ganh tị thì làm điều sai trái thí dụ như y ganh tị với người được người người khen ngợi và được cho ông là nhà hảo tâm làm thiện vì Allah, sau khi y khen ngợi ông ta rồi nói: nhưng ông lại cho vai lầy lã, với câu nói này để làm cho mọi người nhìn ông với cặp mắt khác. Đây quả là di chứng của bệnh ganh tị - cầu xin Allah che chở.

Chúng ta thường thấy sự ganh tị thường xảy ra ở những người cùng giới, cùng ngành và cùng cơ sở... như giữa các học giả Ulama, giữa các nhà thương buôn, giữa những người cùng cơ quan, chứ hiếm khi xảy ra ganh tị giữa người thương buôn với vị học giả.

#### **\* Sự ganh tị có cấp bậc:**

**Thứ nhất:** chỉ mơ ước được hơn người khác, điều này được phép bởi nó không phải là ganh tị.

**Thứ hai:** ghét ai được Allah ban hồng ân hơn mình nhưng lại không tìm cách phá hại hay hãm hại người được hưởng đó và y cố gắng tìm cách dập tắt ngọn lửa ganh tị đó, điều này không gây hại gì nhưng không có sẽ tốt đẹp hơn, hoàn hảo hơn.

**Thứ ba:** có sự ganh tị trong lòng và tìm cách để phá hại để người đó không được hưởng hồng ân đó, đây là điều Harom (bị cấm làm) và y bị bắt tội bởi hành động này.

Và sự ganh tị là bản tánh của người Do Thái giáo như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِن بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كَفَّارًا حَسَدًا  
مِّنْ عِنْدِ أَنفُسِهِمْ﴾ البقرة: ١٠٩

«Đa số đám người dân Kinh Sách (Do Thái giáo và Thiên Chúa giáo) do lòng ganh tị trong lòng làm cho họ muốn kéo các người trở lại tình trạng vô đức tin sau khi các người đã tin tưởng.» Al-Baqoroh: 109, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ  
وَالْحِكْمَةَ وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا﴾ النساء: ٥٤

«Hoặc phải chăng (người Do Thái giáo) đem lòng ganh tị với mọi người về việc Allah đã ban đặc ân cho họ ? Nhưng chắc chắn TA đã ban cho dòng dõi của Ibrohim Kinh Sách, sự sáng suốt và đã ban cho họ một sự cai quản bao la.» Al-Nisa: 54.

Sự ganh tị không mang lợi ích gì cho chủ nhân nó cả ngược lại chỉ làm cho y không bao giờ được vui vẻ bởi cứ mỗi lần y nhìn thấy người khác có hồng ân hơn y thì làm cho lòng y se thắt lại và ngọn lửa ganh tị được nhúm cao hơn.

Sự ganh tị là chống đối lại định mệnh của Allah bởi y muốn làm mất đi hồng ân của người khác được Allah ban cho, Allah là Đấng rất sáng suốt trong việc đặt để định mệnh.

Sự ganh tị thường xảy ra với những người có hận thù, thừa kiêu, tranh chấp... vì vậy những người Muslim hãy luôn tránh xa những điều dẫn đến những trường hợp này giống như Nabi ﷺ đã cấm chúng ta.

3- Cấm gây hại lẫn nhau trong việc mua bán như nâng cao giá lên nhưng y lại không muốn mua chỉ muốn gây hại người mua hoặc giúp người bán hoặc muốn cả hai.

**Thí dụ:** có món hàng đem ra chợ đấu giá có người trả một trăm ngàn, y trả một trăm mười ngàn với chủ định phá giá chứ không muốn mua thì đây quả là sự gây hờn.

**Thí dụ khác:** Có người khác không phải là chủ món hàng cũng không phải là người mua chỉ là món hàng của người bạn nhưng y lại muốn đưa giá lên cao để giúp ích bạn mình thôi, thì đây cũng là điều Harom.

**Thí dụ khác:** với mục đích hại người mua và giúp ích cho người bán thì cũng là điều Harom.

4- Cấm ganh ghét lẫn nhau với câu nói này mang hai ý nghĩa:

a) Cấm ganh ghét thể hiện qua lời nói.

b) Ra lệnh phải thương yêu nhau thể hiện qua sự liên tưởng.

**Hỏi:** Làm sao có thể quản lý được sự ganh ghét bởi sự ganh ghét và thương yêu không nằm trong sự quản lý của con người, vì vậy mà các học gia Ulama nói: đối với người đàn ông có nhiều hơn một người vợ bắt buộc phải đối xử công bằng với các bà vợ về tất cả chi ngoại trừ tình cảm, họ giải thích rằng bởi con người không kiểm soát được tình cảm của mình tương tự thế đối với sự ganh ghét ?

**Đáp:** Có được tình cảm là có lý do của nó và ganh ghét cũng vậy có lý do của nó, chúng ta hãy luôn tránh xa những lý do dẫn đến ganh ghét và làm nhiều lý do để được thương yêu. Thí dụ: bạn ghét một người vì y đã làm một điều gì đó thì hãy liên tưởng đến các điều tốt đẹp mà y đã làm để xóa đi sự căm ghét y trong lòng bạn nếu không sự căm ghét đó sẽ theo bạn suốt đời, vì vậy mà Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا يَفْرَكُ - أَيُّ يَبْغُضُ - مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا خُلُقًا آخَرَ)) رواه مسلم.

Rosul ﷺ nói: "**Người có đức tin nam không được ranh ghét người có đức tin nữ, nếu ghét cô ta về cách cư xử này thì sẽ hài lòng về cô ta trong tính cách khác.**" Hadith do Muslim ghi lại, qua Hadith người chồng không được phép ganh ghét vợ mình bởi cô ta đối xử xấu về mặt nào đó nhưng sẽ hài lòng về cô ta ở mặt khác.

Cho nên chúng ta hãy luôn tìm đến những điều gây nên tình cảm và tránh xa những điều gây ganh ghét.

5- Cấm xoay lưng cho nhau tức cấm hai người giận nhau khi gặp nhau liền quay lưng bỏ đi hoặc quay mặt mỗi người một hướng, với điều này dẫn đến ganh ghét nhau.

Ngược lại, bắt buộc mọi người phải hợp lại với khả năng có thể để có được cùng hướng đi, cùng phương châm nếu không sẽ tiếp tục chia rẽ.

Hãy nhìn vào sự chia rẽ ngày nay của các phe phái trong cộng đồng Islam, phe này muốn phe kia gây nhiều tội lỗi hơn.

Đây là việc làm Harom bởi sẽ dẫn đến biết bao hậu quả không thể ngờ được.

6- Cấm giành mồi mua bán lẫn nhau.

Thí dụ: anh thấy người khác bán món hàng một trăm ngàn đồng thì anh đến nói với người mua tôi sẽ bán cho anh món hàng đó chỉ chín chục ngàn đồng hoặc cũng với giá một trăm ngàn đồng nhưng món hàng sẽ chất lượng hơn. Đây là điều Harom, bởi điều này dẫn đến những hậu quả khác như:

a) Người mua sẽ thấy căm hờn người bán và nghĩ rằng người đàn ông này đã gạt tôi.



- b) Người mua sẽ thấy hối hận và nói: tại sao tôi lại mua vật này một trăm ngàn đồng trong khi nó chỉ có chín chục ngàn đồng, và làm sự hối hận đi vào con tim người Muslim là Harom.
- c) Có thể người mua sẽ tìm mọi cách để trả món hàng lại và có thể xảy ra thêm nhiều hậu quả khác.

Tương tự thế mua hàng cũng nghĩa như bán hàng, thí dụ: ông A đến mua hàng của ông B với giá một trăm ngàn đồng, sau đó ông C đến gặp ông B nói: tôi sẽ mua cho anh một trăm hai chục ngàn đồng. Điều này là Harom bởi nó gieo lên sự hận thù, tạo nên sự ganh ghét và tranh cãi giữa mọi người.

7- Bắt buộc những người có đức tin phải thương yêu nhau bởi họ là anh em trong Islam như Nabi ﷺ nói: **"mà hãy là anh em trong tôn giáo"**

**Hỏi:** Làm sao để tạo được tình cảm này đây ?

**Đáp:** Tránh xa mọi suy nghĩ muốn hại đến anh em khác, luôn luôn nhớ đến những điều tốt đẹp của họ và thân thiện với họ đến khi giữa hai người không còn vách ngăn căm ghét.

Có thể dùng quà tặng hoặc thăm viếng chắc chắn sẽ làm cho mọi người thân thiện hơn và thường xuyên tập hợp lại để tôn thờ Allah đặc biệt là dâng lễ Solah năm lần ở Masjid, dâng lễ Solah trong hai ngày tết với những điều này sẽ làm cho mọi người có tình cảm hơn và nhiều lý do khác nữa, bên cạnh đó cố gắng hết sức xóa đi mọi vách ngăn trong lòng mọi người.

8- Cấm xâm phạm đến danh dự người Muslim tức không được bêu xấu y, nói xấu y đây là điều Harom là một trong những đại tội.

Có Hadith được ông Abu Huroiroh thuật lại như sau:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: ((أَتَدْرُونَ مَا الْغَيْبَةُ)) قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: ((ذِكْرُكَ أَحَاكَ بِمَا يَكْرَهُ)) قِيلَ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَحِي مَا أَقُولُ ؟ قَالَ: ((إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ اغْتَبْتَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ فَقَدْ بَهْتَهُ)) رواه مسلم.

Nabi ﷺ hỏi (tập thể Sahabah): **"Mọi người có biết nói xấu là như thế nào không ?"** mọi người đồng đáp: Allah và Rosul của Ngài mới rõ. Nabi ﷺ nói: **"Là sự nhắc nhở của anh về người khác với những điều y không thích."** Có lời hỏi tiếp: Nabi nghi sao nếu những lời lẽ đó là sự thật ? Nabi ﷺ đáp: **"Nếu những gì anh nói là sự thật thì anh đã nói xấu y còn nếu không phải là sự thật thì anh đã vu khống cho y."** Hadith do Muslim ghi lại, trong Qur'an Allah đã so sánh việc nói xấu này giống như ăn thịt của họ sau khi họ đã chết, Allah phán:



قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا

فَكَرِهْتُمُوهُ﴾ الحجرات: ١٢

﴿Các người chớ theo dõi, dò thám và nói xấu lẫn nhau. Phải chăng các người thích ăn thịt của người anh em của mình đã chết ? Các người hãy gớm ghiếc việc làm đó.﴾ Al-Hujurot: 12.

**\* Sự nói xấu có nhiều cấp bậc:**

Nói xấu các nhà lãnh đạo sự việc trọng đại hơn nói xấu các thường dân, bởi điều này làm mọi người ganh ghét các nhà lãnh đạo, có khi lại chống đối, không làm theo lệnh của các nhà lãnh đạo đưa xuống trong khi các lệnh đó là điều bắt buộc phải làm, có khi dẫn đến tách ly, phân nhóm sẽ dẫn đến biết bao điều xấu khác chỉ có Allah mới am tường.

Tương tự thế nói xấu các học gia Ulama sẽ nghiêm trọng hơn nói xấu những ai khác họ, bởi điều này làm mọi người khinh thường các học gia Ulama trong khi họ là những người nghiên cứu về giáo lý, một khi khinh thường thì sẽ không bao giờ nghe lời theo họ.

Vì vậy, tôi khuyên cáo mọi người giống như tôi đã từng khuyên cáo các người trước kia hãy tránh xa những kẻ chuyên hủy hoại trái đất, họ chuyên tụ họp để nói xấu người này người kia nhưng nêu bạn xem xét về họ chắc chắn sẽ thấy được chính bản thân họ có rất nhiều điều xấu nhiều hơn cả những người bị họ nói xấu, hãy tránh xa họ đừng bao giờ kết thân với họ hãy tách ly họ bởi họ là những người hủy diệt xã hội cho dù họ có chủ ý làm thế hay không có chủ ý, khi nào việc xấu xảy ra là do chính họ là những kẻ gây và có định tâm làm như thế thì quả là điều vô cùng tệ hại.

9- Không được phép dùng bất cứ sự bất công nào đối xử với người Muslim khác, ai đối xử bất công sẽ bị bất công lại vào ngày phán xử, như có Hadith:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ لِأَصْحَابِهِ: ((مَنْ تَعَدُّونَ الْمُفْلِسَ فِيكُمْ؟)) قَالُوا: الَّذِي لَيْسَ عِنْدَهُ دِرْهَمٌ وَلَا دِينَارٌ - أَوْ وَلَا مَتَاعٌ - قَالَ: ((الْمُفْلِسُ مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَسَنَاتِهِ أَمْثَالَ الْجِبَالِ، فَيَأْتِي وَقَدْ ضَرَبَ هَذَا، وَشَتَمَ هَذَا، وَأَخَذَ مَالَ هَذَا، فَيَأْخُذُ هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ لَمْ يَبْقَ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْءٌ أُخِذَ مِنْ سَيِّئَاتِهِمْ فَطُرِحَ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ)) رواه البخاري.

Nabi ﷺ hỏi tập thể Sahabah: "Nhu thế nào mọi người mới gọi là kẻ trắng tay ?" mọi người đồng đáp: kẻ trắng tay là người không có đồng tiền bạc cũng không có đồng tiền vàng – hoặc cũng không có hành lý gì – Nabi ﷺ nói: "Kẻ trắng tay là người được đưa ra xét xử vào ngày tận

thế với rất nhiều điều tốt cao như ngọn núi nhưng y đã đánh người này, chửi mắng người này, cướp tài sản của người này thế là bị người này lấy đi điều tốt của y, người này lấy đi điều tốt của y, người này lấy đi điều tốt của y cho đến khi y không còn một điều tốt nào cả (nhưng vẫn chưa hết tội) thì lấy tội lỗi của họ đổ chồng lên người y rồi ném y vào hỏa ngục." Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

10- Bắt buộc giúp đỡ người bị đàn áp, bị bắt công hoặc là kẻ bạo ngược và căm hạ thấp người Muslim khác như được nhắc trong Hadith:

قَالَ ﷺ: ((أَنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا)) فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْصُرُهُ إِذَا كَانَ مَظْلُومًا أَفَرَأَيْتَ إِذَا كَانَ ظَالِمًا كَيْفَ أَنْصُرُهُ؟ قَالَ: ((تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ)) رواه البخاري.

Nabi ﷺ nói: "**Hãy giúp đỡ người anh em của anh là kẻ bạo ngược hoặc là người bị đàn áp.**" Có người đàn ông hỏi: Thưa Rosul của Allah! Tôi sẽ giúp đỡ y khi bị đàn áp và khi y là kẻ bạo ngược thì làm sao giúp đỡ y ? Nabi ﷺ đáp: "**Anh ngăn cản không cho y làm điều bạo ngược thì đó chính là sự giúp đỡ y.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại.

11- Khi kể về người anh em Muslim khác bắt buộc phải nói thật về anh ta bởi sự nói dối là điều Harom bị cấm trong Islam kể cả nói với người Kafir.

**Hỏi:** các ông nghĩ sao về một câu nói mang hai ý nghĩa ?

**Đáp:** việc này được phân tích như sau:

a) Nếu lời nói đó mang ý nghĩa vô hiệu hóa lời nói thì là điều Harom.

Thí dụ: hai người đến thưa kiện ở tòa án Muslim ông A nói: ông B này thiếu tôi một triệu đồng, ông B cho rằng mình không thiếu đến đây chủ tọa bảo ông A mang bằng chứng ra thì ông A đáp tôi không có bằng chứng. (Đến đây theo giáo lý Islam thì chủ tọa bắt buộc ông B phải thề là ông không có thiếu nếu nói ra là mọi chuyện kết thúc tức không lấy được tiền từ ông B bởi ông A không có bằng chứng và ông B đã thề là không), đến đây ông B thề: وَاللَّهِ مَا لَهٗ عِنْدِي شَيْءٌ

Chữ "مَا" (ma) trong tiếng Arap mang hai ý nghĩa: "không có" và "cái mà" theo ý nghĩa thứ nhất nghĩa là: "Thề bởi Allah chứng giám, không có vật gì của ông ta ở trong tay tôi cả." Còn theo ý nghĩa thứ hai nghĩa là: "Thề bởi Allah chứng giám, cái mà của ông là vật nằm trong tay tôi."

Trong trường hợp này chủ tọa sẽ phân xử câu nói với ý nghĩa thứ nhất nhưng ông B nói với ý nghĩa thứ hai để chiếm đoạt tiền của ông A thì đây là điều Harom bởi nó dẫn đến việc chiếm đoạt tài sản người khác.

Ông B sẽ không bao giờ thoát được tội lỗi của mình vào ngày phán xử vì tội nói dối của mình.

b) Nếu lời nói đó mang ý nghĩa bắt buộc thì bắt buộc phải nói.

Thí dụ: có ông A là kẻ xác nhân muốn tìm ông B để giết, hắn đi hỏi ông C: anh có thấy ông B ở đâu không ? ông C biết được ông B đang ở đâu nhưng nói: tôi không biết, nhưng ông định tâm rằng ông không biết tất cả về ông B, ông A hỏi tiếp: có phải nó đang ở nhà không ? ông C đáp: nó không có ở nhà nhưng ông định tâm rằng ông B không ở trên nóc hay ở tầng trệt gì đó.

Sự ân dụ này là điều bắt buộc bởi đã cứu được một mạng người.

c) Nếu lời nói đó mang ý nghĩa tốt đẹp, có ích cho mọi người thì là điều được phép làm.

Thí dụ: được kể về Imam Ahmad: ông đang ngồi cùng với tập thể thì có người đến hỏi Imam Ahmad về ông Al-Maruzy, Imam trả lời: Al-Maruzy không có ở đây cũng không có làm ở đây, trong lúc nói Imam chỉ vào bàn tay mình ngụ ý Al-Maruzy không có trong tay tôi trong khi ông Al-Maruzy đang có mặt.

d) Nếu câu nói không mang ý nghĩa nào cả thì giữa các học gia Ulama có bất đồng ý kiến là có được phép nói hay không ?

Theo ý kiến đúng trong vấn đề này là không được phép nhắc đến nó nhiều còn nếu thỉnh thoảng nói đến thì không sao. Shaikh Al-Islam Ibnu Taimiyah nói: không được phép nói lời mang hai ý nghĩa, đây là điều Harom bởi ý ẩn khác hẳn với ý thể hiện bề ngoài, nếu nói một câu rồi định tâm lấy nghĩa ẩn trái ngược với nghĩa bề ngoài đây là sự nói dối, không được phép nói.

Nhưng thỉnh thoảng dùng cách này để nói thì không sao nếu bạn sẽ báo cho người nghe về chủ ý của bạn.

12- Cấm khinh thường người Muslim khác cho dù người đó có nghèo cách mấy hay ngu đần như thế nào, có Hadith Nabi ﷺ nói:

قَالَ ﷺ: ((رُبَّ أَشْعَثٍ مَدْفُوعٍ بِالْأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَةٍ)) رواه مسلم كتاب: البر الصلة والآداب، باب: فضل الضعفاء والخاملين (١٣٧، ٢٦٢٢).

**"Có người đầu tóc bù xù dơ bẩn đến gõ cửa nhà ai cũng bị mọi người xua đuổi khinh khi miệt thị nhưng nếu y thề với Allah việc gì đó xảy ra thì chắc chắn Allah sẽ đáp lại y."** Hadith do Muslim ghi lại ở phần sự

hiếu thảo, kết nối dòng tộc và văn hóa, chương sự ưu đãi dành cho người nghèo và chậm chạp, Hadith số 137 và 2622.

Qua Hadith đối với người nghèo hèn như thế đối với Allah lại được Ngài quan tâm vậy tại sao anh lại có thể khinh thường người khác được biết đâu được vào ngày nào đó y lại hơn anh thì sao!

Hãy nhìn lại xung quanh ta đi có biết bao nhiêu người khi ban đầu là người nghèo khổ bị người người xem rẻ nhưng ngày nào đó họ bỗng giàu có có khả năng vượt mức.

Cho nên, chớ xem thường khinh khi người Muslim nào cả, cho dù có người đến hỏi bạn một vấn đề nào đó mà tất cả mọi người điều hiểu chỉ có y không hiểu cũng đừng miệt thị y, biết đâu sau đó Allah sẽ ban cho y một kiến thức mà anh không thể so sánh được với y.

## Hadith thứ ba mươi sáu

۳۶- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ۞ عَنِ النَّبِيِّ ۞: ((مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ، وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ وَحَقَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ وَمَنْ بَطَأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرَعْ بِهِ نَسَبُهُ)) رواه مسلم كتاب: الذكر والدعاء، باب: فضل الاجتماع على تلاوة القرآن وعلى الذكر (۳۸، ۲۶۹۹).

36- Ông Abu Huroiroh ۞ thuật lại lời Rosul ۞: “Ai giải thoát cho người có đức tin hoạn nạn ở trần gian sẽ được Allah giải thoát cho y hoạn nạn ở ngày tận thế, ai tạo sự dễ dàng cho người gặp khó khăn sẽ được Allah ban cho sự dễ dàng ở trần gian và ngày sau, ai che chở (điều xấu) cho người Muslim sẽ được Allah che chở (điều xấu) cho y ở trần gian và ngày sau, Allah luôn che chở cho bề tôi miễn sau bề tôi đó luôn che chở cho người anh em (Muslim khác), ai mở lối để mọi người học hỏi kiến thức sẽ được Allah ban cho y sự dễ dàng đến thiên đàng, bất cứ một nhóm người nào tập hợp ở trong ngôi nhà trong những ngôi nhà của Allah (tức Masjid) để xướng đọc Kinh Sách của Allah (tức Qur'an) và học hỏi lẫn nhau đều được ban cho sự đềm tĩnh và hồng ân, rồi được Thiên Thần vây quanh đồng thời được Allah khoe với các vị (Thiên Thần) xung quanh Ngài và ai trì trệ không làm việc thiện thì dòng tộc của y ra sao cũng chẳng lợi ích gì.” Hadith do Muslim ghi lại ở phần tụng niệm và cầu xin, chương ân phước tập hợp nhau cùng xướng đọc Thiên Kinh Qur'an và tụng niệm, Hadith số 38 và 2699.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Khuyến khích giải thoát hoạn nạn cho người có đức tin “**Ai giải thoát cho người có đức tin hoạn nạn ở trần gian sẽ được Allah giải thoát cho y hoạn nạn ở ngày tận thế**”

Điều này bao hàm tất cả mọi hoạn nạn từ tiền tài, thể xác, chiến tranh và mọi hoạn nạn khác đều nằm trong Hadith này.

2- Phần thưởng dành để ban thưởng giống như việc làm sự giải thoát được đáp lại bằng sự giải thoát, đây chính là sự hoàn hảo của Allah nhưng hình thức thì khác nhau hoàn toàn, bởi phần thưởng vĩ đại hơn



việc làm, tức một điều tốt được nhân lên mười đến bảy trăm lần tùy theo sự định tâm.

3- Ngày tận thế là một hoạn nạn vĩ đại nhưng đối với người Muslim được Allah ban cho mọi sự dễ dàng, như Allah đã nói về hoàn cảnh của nhóm người Kafir như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٣٦﴾﴾ الفرقان: ٢٦

«**Và đó là ngày vô cùng khốn khổ đối với những kẻ vô đức tin.**» Al-Furqon: 26, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ﴿١٠﴾﴾ المدثر: ١٠

«**Đối với những kẻ vô đức tin sự phân xử sẽ không dễ dàng.**» Al-Muddaththir: 10, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٨﴾﴾ القمر: ٨

«**Nhóm người vô đức tin sẽ nói: "Đây quả là ngày khốn khổ."**» Al-Qomar: 8.

Đối với người có đức tin được Allah làm cho mọi sự dễ dàng bởi mọi người đều có cấp bậc kể cả người có đức tin cũng vậy đức tin và việc làm thiện của họ mỗi người khác nhau.

4- Khuyến khích tạo sự dễ dàng cho người gặp phải khó khăn rồi sẽ được ban cho sự dễ dàng ở trần gian và ngày sau.

Nếu sự việc liên quan đến anh thì bắt buộc anh phải tạo sự dễ dàng cho người đó, thí dụ: người ông A thiếu anh một triệu đồng anh đến đòi ông A trả tiền trong lúc ông A đang gặp khó khăn thiếu hụt, lúc này bắt buộc anh phải tạo sự dễ dàng cho ông ta vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِنْ كَانَتْ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ﴿٢٨٠﴾﴾ البقرة: ٢٨٠

«**Và nếu người thiếu nợ lâm vào hoàn cảnh khó khăn, hãy gia hạn cho y cho đến khi y cảm thấy nhẹ gánh lo (trong việc trả nợ)**» Al-Baqoroh: 280.

Qua câu kinh đối với anh không được phép đòi ở ông A bất cứ gì, cũng không được phô trương sự việc lại càng không được kiện lên các cấp lãnh đạo đối với ai thừa kiện việc này thì y đã cải lại lời của Allah vì Ngài đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَإِنْ كَانَتْ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ﴿٢٨٠﴾﴾ البقرة: ٢٨٠

«**Và nếu người thiếu nợ lâm vào hoàn cảnh khó khăn, hãy gia hạn cho y cho đến khi y cảm thấy nhẹ gánh lo (trong việc trả nợ)**» Al-Baqoroh: 280.

**Hỏi:** Ngày nay, rất nhiều người gian trá trong lời nói tự cho rằng mình nghèo khổ nhưng họ không nghèo khổ tí nào, đối với chủ nợ thì phải làm sao ?

**Đáp:** Đúng, ngày nay sự tin cậy lẫn nhau quả là đáng báo động, có người tự cho rằng mình nghèo nhưng lại không nghèo đôi khi y lại đưa ra nhân chứng cho sự nghèo của mình, nhưng nên bạn đã khẳng định hoặc suy nghĩ rằng y là người nghèo thì không được phép yêu cầu y gì cả. Còn nếu biết chắc chắn rằng y không nghèo nhưng chỉ lập mưu kế để chiếm đoạt tài sản của anh thì anh được phép thưa kiện để đòi lại quyền lợi của anh.

5- Tạo sự dễ dàng cho người khác được hai phần thưởng: phần thưởng ở trần gian và phần thưởng ở ngày sau.

6- Khuyến khích mọi người che dấu cho người Muslim khác, vì Nabi ﷺ đã nói: "**ai che chở (điều xấu) cho người Muslim sẽ được Allah che chở (điều xấu) cho y ở trần gian và ngày sau.**"

Nhưng qua các bằng chứng việc che dấu điều tốt đẹp được chia làm ba loại:

**Thứ nhất:** Che dấu điều tốt đẹp.

Nếu là điều tốt đẹp thì việc che dấu là điều đáng khen ngợi.

*Thí dụ:* đối với người được biết đến toàn điều tốt nhưng có lần ông phạm phải một lỗi lầm rồi đã ăn năn cho việc làm đó thì việc che dấu cho ông là điều đáng khen.

**Thứ hai:** Che dấu điều xấu xa, giống như anh thấy một người làm điều hại đến mọi người hoặc gây thù hận... nếu anh che dấu sẽ làm cho mọi chuyện thêm xấu hơn tệ hại hơn, việc che dấu ở đây là điều đáng bị khiển trách bắt buộc anh phải báo cho mọi người biết về việc xấu của y để các nhà lãnh đạo trừng trị y. Bởi sự che dấu làm cho hậu quả không lường trước được.

**Thứ ba:** Không biết được là che dấu tốt hơn hay công khai tốt hơn thì việc che dấu là điều tốt đẹp như có Hadith như sau:

قَالَ ﷺ: ((لَأَنْ يُخْفَى فِي الْعَفْوِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يُخْفَى فِي الْعُقُوبَةِ)) رواه الترمذي كتاب الحدود، باب: ما جاء في درء الحدود (١٤٢٤) والحاكم في المستدرک ج ١ ص ٤٢٦، كتاب: الحدود (٨١٦٣) والدارقطني في سننه ج ٣ ص ٨٤ (٨) والبيهقي في سننه الكبرى ج ٨ ص ٢٣٨ (١٦٨٣٤).

Nabi ﷺ nói: "**Là Ta sai xót trong việc tha thứ được Ta yêu thích hơn trong sai xót khi xử phạt.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần các giới luật, chương điều hủy bỏ việc trừng trị, Hadith số 1424, Al-Hakim ghi lại trong bộ Mustadrik quyển 4, trang 426 ở phần các giới luật, hadith số 8163, Al-Dar

Qutny ghi lại trong bộ Sunan quyển 3, trang 84, Hadith số 8 và Al-Baihaqy ghi lại trong bộ Sunan lớn quyển 8, trang 238, Hadith số 16834.

Cho nên khi lưỡng lự không biết che dấu tốt hơn hay công báo tốt hơn thì che dấu tốt hơn nhưng chớ lơ là trong vấn đề này, bởi sự việc đôi khi lại trái ngược.

7- Allah sẽ bảo vệ con người nếu con người hãy còn luôn bảo vệ lẫn nhau, với điều này khuyến khích mọi người hãy luôn ra sức bảo vệ người Muslim khác với tất cả mọi điều khi mọi người cần đến sự trợ giúp như giúp người tật nguyền mang dép, giúp người già lên xe...

Tóm lại, sự giúp đỡ rất nhiều cách và Allah sẽ luôn bảo vệ người Muslim miễn sau mọi người Muslim hãy còn giúp đỡ nhau.

8- Allah là Đấng tin thông tất cả mọi việc của tạo vật trong đó cả việc mọi người giúp đỡ lẫn nhau, giải thoát hoạn nạn cho nhau, tạo sự dễ dàng cho nhau và tất cả mọi việc khác...

9- Nói lên sự liêm chính, rất mực công bằng của Allah đó là ban thưởng chính việc người đó làm, ôi ước chi chúng ta có được bản tánh như Hadith này luôn tranh thủ bằng mọi cách để giúp đỡ người khác thoát khỏi hoạn nạn, tạo sự dễ dàng, che dấu điều tốt đẹp, giúp đỡ người cần trợ giúp, với lối sống này không chỉ muốn mọi người nghe đến, biết đến rồi thôi mà muốn mọi người hãy tập bản tánh như ngụ ý của Hadith, trước kia các vị Sohabah và các tiên nhân đã tập được bản tánh như Nabi ﷺ đã dạy dỗ họ.

10- Khuyến khích tập hợp lại đọc Qur'an và sự tập hợp này được chia làm ba trường hợp:

*Trường hợp thứ nhất:* Tất cả mọi người cùng nhau đọc một lúc, cùng một lời nếu là thầy giáo dạy học trò thì không có vấn đề gì tức thầy đọc một câu kinh rồi cả lớp cùng nhau đọc theo, còn nếu cùng nhau đọc để tôn thờ kính dâng lên Allah là điều Bid-ah bởi điều này không được truyền lại từ một vị Sohabah cũng như thế hệ sau họ.

*Trường hợp thứ hai:* cả nhóm tập hợp lại một người đọc tất cả lắng nghe rồi đến người thứ hai, đến người thứ ba... trường hợp này được chia làm hai trường hợp nhỏ khác:

- a) Tất cả đều đọc một trang nhưng mỗi người đọc một lần thì không sao đặt biệt là đối với những người đang học thuộc lòng muốn cho sự thuộc lòng chắc chắn hơn.
- b) Người đầu tiên đọc giọng đặt biệt rồi người kế tiếp đọc giọng khác với người trước vấn đề này cũng không sao.

Trước kia, các bậc thầy của chúng tôi cũng đã làm đó là họ tập hợp lại mỗi người đọc một đoạn của chương Al-Baqoroh một người đọc tất cả còn lại lắng nghe và người nghe được thưởng giống như người đọc, vì vậy Allah đã kể về câu chuyện của Nabi Musa và Harun cầu xin Allah:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾  
 ﴿٨٨﴾ قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَعْوَتُكُمَا ﴿يونس: ٨٨ - ٨٩﴾

﴿Và Musa (cầu nguyện) thưa: "Lạy Thượng Đế của bề tôi! Ngài đã ban cho Fir-âun và các trư thần của hắn sự huy hoàng và sự giàu sang ở đời này, bởi thế hắn đã dắt thiên hạ đi lạc khỏi con người của Ngài. Lạy Thượng Đế của chúng tôi! Xin Ngài hãy tàn phá tài sản của chúng và làm cho tấm lòng của chúng chai cứng lại. Chớ cho chúng tin tưởng đến khi chúng chứng kiến hành phạt đau đớn (dành cho chúng)" \* (Allah) phán bảo: "Lời cầu xin của hai (anh em) nhà người được TA chấp nhận."﴾ Yunus: 88 – 89. Được truyền lại là Nabi Musa đã cầu xin còn Nabi Harun nói Amin (tức cầu xin Allah chấp nhận), cho nên người lắng nghe người khác đọc Qur'an khi người đọc quỳ lại thì người nghe quỳ lại theo.

*Trường hợp thứ ba:* Mọi người hợp lại một nơi những tự ai nấy đọc không ai lắng nghe ai cả, ngày nay trường hợp này xảy ra nhiều hơn, việc này cũng không sao.

11- Allah công nhận tất cả Masjid là vật sở hữu của Ngài nhằm tôn vinh các Masjid đó bởi Masjid là nơi thiêng liêng để tụng niệm và tôn thờ Ngài.

Vật sở hữu của Allah được chia làm hai loại:

a) Sở hữu về tính cách: như khả năng của Allah, sự hùng mạnh của Allah, sự sáng suốt của Allah v.v...

b) Sở hữu vật chất: như con lạc đà của Allah, các Masjid của Allah, ngôi nhà của Allah tất cả điều là tạo vật do Allah tạo hóa ra chúng và Ngài cho rằng chúng là vật sở hữu của Ngài nhằm tôn vinh tôn trọng chúng.

c) Sở hữu vật chất nhưng ở dạng khác như: linh hồn của Allah như được phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا﴾ ﴿التحریم: ١٢﴾

﴿Và TA (Allah) đã thổi vào nàng (Mar-yam) linh hồn của TA.﴾ Al-Tahreem: 12, Allah kể về Adam như sau:



قَالَ تَعَالَى: ﴿فَإِذَا سَوَّيْتُهُ، وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي﴾ الحجر: ٢٩

﴿Sau khi TA đã hoàn thành việc nắn (Adam) thì TA đã thổi vào Y linh hồn của TA.﴾ Al-Hijr: 29.

Qua hai câu kinh đều nhắc **linh hồn của TA.** tức không phải chính linh hồn từ cơ thể của Allah mà là linh hồn do Allah tạo hóa ra chúng và cho rằng đó là linh hồn của Ngài nhằm tôn vinh tôn trọng chúng.

12- Hồng ân của Allah bao quanh những ai tụ hợp xướng đọc Qur'an và hồng ân đó như thể lớp áo che chắn họ.

13- Để được hồng ân đó chỉ có trong các Masjid mà thôi, bởi đó là nơi cao quý, thiêng liêng.

14- Allah ban thưởng cho các bề tôi của Ngài tùy theo việc làm thiện của mỗi người họ, một khi những người họ tập hợp lại tụng niệm, tán dương Ngài, người này lắng nghe người kia nói thì họ được Allah khoe họ với các Thiên Thần xung quanh Ngài.

Có Hadith Soheeh (chính xác) Allah đã phán:

قَالَ ﷻ: ((أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ)) أخرجه البخاري كتاب: التوحيد، باب: قول الله تعالى: ﴿وَيُحَذِّرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ﴾ (٧٤٠٥) ومسلم كتاب: الذكر والدعاء والتوبة والاستغفار، باب: الحث على ذكر الله تعالى (٢، ٢٦٧٥).

"TA (Allah) có mặt với bề tôi của TA khi y tưởng nhớ đến TA và TA sẽ ở cùng với y khi y tụng niệm TA, một khi y tụng niệm TA lúc một mình thì trong lòng TA nhớ đến y còn nếu y nhắc nhớ TA với mọi người thì TA sẽ nhắc đến y trước bao người khác tốt đẹp hơn họ." Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Tâuhid, chương câu kinh **﴿Allah đã cảnh cáo các người về Ngài﴾**, Hadith số 7405 và Muslim ghi lại ở phần tụng niệm, cầu xin, sám hối, cầu xin tha thứ, chương khuyến khích tụng niệm Allah Đấng Tối Cao, Hadith số 2 và 2675.

15- Ai trì trệ không làm việc thiện thì dòng tộc của y ra sao cũng chẳng lợi ích gì

**Hỏi:** đối với ai nhanh nhẹn trong việc làm thiện thì dòng tộc có nổi danh không ?

**Đáp:** Tất nhiên là có, như được biết dòng tộc Arập là tốt hơn những dòng tộc khác và con cháu của Hashim tốt hơn bao con cháu khác của Quraish, như có Hadith:



قَالَ ﷺ: ((إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى مِنْ بَنِي إِسْمَاعِيلَ كِنَانَةَ وَاصْطَفَى مِنْ كِنَانَةَ قُرَيْشًا وَاصْطَفَى مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي هَاشِمٍ وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ)) أخرجه مسلم كتاب: الفضائل، باب: نسب النبي ﷺ وتسليم الحجر عليه قبل النبوة (١، ٢٢٧٦).

Nabi ﷺ nói: "Quả thật, Allah đã lựa chọn trong con cháu của Nabi Isma-il ông Kinanah và lựa chọn trong con cháu của ông Kinanah bộ tộc Quraish và tuyển chọn trong bộ tộc Quraish con cháu ông Hashim và Ngài đã tuyển chọn Ta trong con cháu của Hashim." Hadith do Muslim ghi lại ở phần các sự ưu đãi, chương dòng tộc của Nabi ﷺ và giao quyền phân xử đá đen cho Người trước khi nhận sứ mạng, Hadith số 1 và 2276.

Cho nên, dòng tộc ảnh hưởng rất lớn như thấy rằng phong tục tập quán của dòng tộc Arập khác hẳn với những người khác Arập, từ sự hiểu biết, sự rộng lượng hiếu khách đến bản tánh rất gan dạ hơn bao dòng tộc khác nhưng một khi họ trở nẩy trong việc làm thiện thì trở thành người tệ hại nhất không thể so sánh với ai đặng.

Chúng ta hãy nhìn vào ông Abu Lahb bác ruột của Nabi ﷺ ông ta thành như thế nào ?

Allah đã phán về ông ta trong Qur'an như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝١ مَّا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ، وَمَا كَسَبَ ۝٢ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝٣ وَأَمْرَأَتُهُ، حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝٤ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۝٥﴾ المسد: ١ - ٥

«Đôi tay của Abu Lahb bị hủy diệt và y cũng bị hủy diệt \* Của cải và tất cả những gì mà y gom góp được sẽ chẳng giúp ích gì được cho y \* Y sẽ bị đốt trong lửa ngục cháy \* Và vợ của y, người đã từng vác gai (gieo trên đường đi của Nabi cũng bị cùng số mạng) \* Cổ của bà ta sẽ bị thắt bởi một sợi dây thừng.» Al-Masad: 1 – 5.

## Hadith thứ ba mươi bảy

۳۷- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ ۞ عَنِ النَّبِيِّ ۞ فِيمَا يَرُوي عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَّهُ قَالَ: ((إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ ثُمَّ بَيَّنَّ ذَلِكَ، فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِ مِائَةٍ ضَعِيفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ. وَإِنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً)) رواه البخاري كتاب: الرقاق، باب: من هم بحسنة أو سيئة (٦٤٩١) ومسلم كتاب: الإيمان، باب: إذا هم العبد بحسنة كتبت وإذا هم بسيئة لم تكتب (١٣١، ٢٠٧).

37- Ông Ibnu Abbaas ۞ thuật lại lời Nabi ۞ được Thượng Đế (Allah) ۞ truyền bảo: "Quả thật, Allah đã qui định mọi điều tốt và điều xấu rồi diễn giải rõ ràng về chúng, cho nên ai dự định làm điều tốt nhưng chưa làm sẽ được Allah viết cho y một điều tốt hoàn hảo và nếu ai dự định làm điều tốt rồi thực hiện luôn dự định đó sẽ được Allah viết cho y từ mười cho đến bảy trăm điều tốt nhân lên rất nhiều. Còn nếu ai dự định làm điều xấu nhưng chưa làm sẽ được Allah viết cho y một điều tốt hoàn hảo và ai dự định làm điều xấu rồi làm điều xấu đó thì chỉ bị Allah viết cho một điều xấu." Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần nô lệ, chương ai định tâm làm điều tốt và xấu, Hadith số 6491 và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương khi bề tôi định tâm làm điều tốt thì được ghi ngay còn khi định tâm làm điều xấu thì chưa được ghi, Hadith số 131 và 207.

### \* Phân tích Hadith:

- Câu "cho nên ai dự định làm điều tốt nhưng chưa làm sẽ được Allah viết cho y một điều tốt hoàn hảo" tức có ý định muốn làm điều tốt nhưng do sự lười biếng không làm sẽ được Allah viết cho một điều tốt hoàn hảo.

**Hỏi:** Làm sao lại được thưởng trong khi y vẫn chưa làm ?

**Đáp:** Được ban thưởng bởi y có lòng muốn làm và có sự định tâm chân thật nên được ban cho một điều tốt.

Số người dự định làm điều tốt rồi không làm được phân loại như sau:

a) Tìm mọi cách để đạt kết quả nhưng không thành công thì y được ban cho một điều thưởng hoàn hảo, vì Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾  
النساء: ۱۰۰

﴿Và ai ra khỏi nhà đi di cư vì Allah và Rosul của Ngài rồi bị chết giữa đường thì chắc chắn Allah sẽ chịu trách nhiệm về việc tưởng thưởng cho họ.﴾ Al-Nisa: 100.

Tương tự thế ai đến Masjid muốn đứng dâng lễ Solah bắt buộc nhưng vì không đủ sức nên đã dâng lễ ngồi thì sẽ được Allah ban cho y phần thưởng là đứng dâng lễ Solah bởi đã định tâm làm nhưng do bất lực.

b) Có người định làm điều tốt và khẳng định mình sẽ làm nhưng lại bỏ vì một điều tốt đẹp khác hoàn hảo hơn, đối với người này sẽ được thưởng cho phần thưởng rất cao quý và hoàn hảo hơn, ban thưởng cho sự định tâm của y một điều tốt ở trần gian.

c) Bỏ do lừa biếng như có người định tâm dâng hai Rakat Duha bỗng có người bạn đến gõ cửa rủ đi chơi nên đã đi cùng bạn bỏ lễ Solah, với người này được ban thưởng cho sự định tâm đó nhưng không được thưởng cho hành động bởi y không làm việc đó.

- Câu "Còn nếu ai dự định làm điều xấu nhưng chưa làm sẽ được Allah viết cho y một điều tốt hoàn hảo" có Hadith khác nói về vấn đề này như sau:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَأَنَّهُ إِنَّمَا تَرَكَهَا مِنْ جَرَائِي)) رواه البيهقي

Rosul ﷺ nói: "Vì y đã bỏ việc làm đó vì TA (Allah)." Hadith do Al-Baihaqy ghi lại.

#### \* Dự định làm việc tội lỗi được phân loại như sau:

a) Dự định làm tội lỗi và trong lòng muốn làm chứ không phải chỉ nói đùa nhưng lại không làm vì Allah với hành động này được Allah viết cho một điều tốt hoàn hảo.

b) Dự định làm tội lỗi nhưng không có khả năng làm cũng không tìm cách để làm để đạt được mục đích đó giống như Nabi ﷺ kể về một người đàn ông đã nói: "Ôi ước chi tôi có tài sản nhiều như ông đó thì tôi sẽ làm như ông đã làm" và người đàn ông đó dùng đồng tiền làm điều tội lỗi, với định tâm đó người đàn ông bị viết một điều xấu nhưng điều xấu của sự định tâm khác với điều xấu của hành động.

c) Dự định làm tội lỗi và tìm mọi cách để đạt được mục đích nhưng không thành, với hành động này bị viết cho một điều xấu và được dẫn chứng qua Hadith sau:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((إِذَا التَّقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ)) قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا الْقَاتِلُ، فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ؟ قَالَ: ((إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ))  
أخرجه البخاري كتاب: الإيمان، باب: وإن طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فأصلحوا بينهما (٣١)  
ومسلم كتاب: الفتن، باب: إذا تواجه المسلمان بسيفيهما (١٤، ٢٨٨٨).

Rosul ﷺ nói: "**Khi hai người Muslim đối diện nhau bằng kiếm của hai người họ thì người chết và người giết đều trong hỏa ngục.**" Có người hỏi: Thừa Rosul của Allah! Kẻ xác nhân bị hỏa ngục đúng rồi còn người bị giết thì tại sao ?, Rosul ﷺ nói: "**Bởi y cũng đã có ý định giết người kia.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Iman, chương nếu có hai nhóm người có đức tin chém giết nhau thì hãy hòa giải đôi bên, Hadith số 31 và Muslim ghi lại ở phần tai ương, chương khi hai người Muslim đối mặt nhau bằng kiếm của hai người họ, Hadith số 14 và 2888.

Thí dụ: có người dự định ăn trộm và sắp xếp mưu kế sẵn sàng nhưng khi dự định thực hiện thì xuất hiện công an làm y không thể thi hành thì y bị viết cho tội ăn trộm vì đã có dự định làm tội lỗi và tìm lý do để đạt được nhưng bất lực.

d) Dự định làm điều tốt rồi bỏ không làm không vì Allah cũng không do bất lực, với hành động này y không bị gì cũng không được thưởng gì cả và ngày nay đa số mọi người bị như thế này.

- Câu " và ai dự định làm điều xấu rồi làm điều xấu đó thì chỉ bị Allah viết cho một điều xấu." Vì vậy Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿كُتِبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ﴾ الأنعام: ٥٤

﴿Allah đã qui định cho bản thân Ngài lòng từ bi độ lượng﴾ Al-An-a'm: 54, Allah phán trong Hadith Qudsy như sau:

قَالَ تَعَالَى: ((إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي)) أخرجه البخاري كتاب: التوحيد، باب: (٧٤٢٢) ومسلم كتاب: التوبة، باب: في سعة رحمة الله تعالى وأنها سبقت غضبه (١٤، ٢٧١٥).

"**Quả thật, lòng từ bi độ lượng của TA đến trước sự giận dữ của TA.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Tâuhid, chương Hadith số 7422 và Muslim ghi lại ở phần sám hối, chương sự rộng lượng của lòng thương xót của Allah và lòng thương xót đó đến trước sự giận dữ, Hadith số 14 và 2715.

#### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Phần thưởng của điều tốt được nhân lên và trong nguyên thủy một điều tốt chỉ được nhân lên mười nhưng có thể sẽ được tăng lên bảy trăm lần hoặc nhiều hơn thế nữa.

Điều làm cho phần thưởng được nhân lên dựa vào các trường hợp sau:

a) Thời gian: thí dụ như câu kinh sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ القدر: ٣

﴿Đêm định mệnh tốt hơn một ngàn tháng bình thường.﴾ Al-Qodr: 2.

Tương tự thế qua Hadith sau:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((مَا الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلَ مِنْهَا فِي هَذِهِ الْعَشْرِ)) قَالُوا: وَلَا الْجِهَادُ؟ قَالَ: ((وَلَا الْجِهَادُ)) رواه البخاري.

"Không có việc nào tốt đẹp cho bằng được làm trong mười ngày này (tức mười ngày tháng Zil Hijjah)." Mọi người hỏi: kể cả thánh chiến hả? Rosul ﷺ đáp: "Và kể cả thánh chiến." Hadith do Al-Bukhory ghi lại. Đây là phần thưởng vĩ đại dành cho thời gian.

b) Nơi chốn: có Hadith Nabi ﷺ nói:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا سِوَاهُ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ)) أخرجه البخاري كتاب: فضل الصلاة في مسجد مكة والمدينة، باب: فضل الصلاة في مسجد مكة والمدينة (1190) ومسلم كتاب: الحج، باب: فضل الصلاة بمسجد مكة والمدينة (505، 1394).

"Lễ Solah trong Masjid này của Ta tốt hơn một ngàn lễ Solah ở các Masjid khác ngoại trừ Masjid Makkah." Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần ân phước Solah trong Masjid Makkah và Madinah, chương ân phước Solah trong Masjid Makkah và Madinah, Hadith số 1190 và Muslim ghi lại ở phần Haj, chương ân phước Solah trong hai Masjid Makkah và Madinah, Hadith số 505 và 1394.

c) Việc làm: như Allah đã phán trong Hadith Qudsy:

قَالَ ﷻ: ((مَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ)) رواه البخاري.  
"Không điều gì mà bề tôi TA dâng hiến được TA yêu thích bằng điều TA bắt buộc họ làm." Hadith do Al-Bukhory ghi lại, qua Hadith chứng minh rằng việc làm bắt buộc phải làm tốt hơn việc làm tự nguyện.

d) Người làm: như có Hadith Nabi ﷺ đã nói với ông Kholid bin Waleed lúc ông và Abdur Rohman bin Auf có sự tranh cãi nhau:

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: ((لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا أَدْرَكَ مُدًّا أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ)) صحيح مسلم ج 6/ص 347.

"Các người chớ có chửi bằng hữu của Ta, thề bởi Đấng nắm lấy linh hồn Ta cho dù các người có bỏ thí cả núi vàng như núi Uhud đi chẳng thì cũng không sánh bằng họ (bỏ thí chỉ bằng) một bụm tay hay nửa bụm tay." Hadith trích từ Soheeh Muslim Q-16 T-347.

Tương tự thế việc làm được tính tội hơn bởi sự định tâm của người làm, thí dụ có ba người đàn ông: một người định tâm thi hành mệnh lệnh của Allah đã giao phó và kính dâng lên Ngài bằng việc thi



hành mệnh lệnh đó, người thứ hai thi hành theo nhiệm vụ và đôi khi làm như thói quen còn người thứ ba có chút định tâm phô trương hoặc muốn tìm lợi nhuận ở trần gian.

Người tốt nhất hoàn hảo nhất trong họ là người đầu tiên, cho nên tôi khuyên bản tôi cùng mọi người khi thi hành sự tôn thờ phải biết rằng chúng ta đang thi hành mệnh lệnh của Allah rồi noi theo Nabi ﷺ đã làm để chúng ta được xác định cho hai điều là sự thành tâm và noi gương Nabi ﷺ.

## Hadith thứ ba mươi tám

۳۸- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ۞ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ۞: ((إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنَنِي بِالْحَرْبِ. وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ. وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالتَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا. وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطِيَنَّهُ، وَلَئِنْ اسْتَعَاذَنِي لِأُعِيدَنَّهُ)) رواه البخاري كتاب: الرقاق، باب: التواضع (٦٥٠٢).

38- Ông Abu Huroiroh ۞ thuật lại lời Rosul ۞: "**Quả thật, Allah đã phán bảo: ai chống đối lại Waly (tức người được Allah bảo hộ) thì Ngài sẽ công khai khai chiến với y. Không điều gì mà bề tôi TA dâng hiến được TA yêu thích bằng điều TA bắt buộc họ làm. Và bề tôi của TA không ngừng dâng hiến cho TA bằng nhiều điều khuyến khích cho đến khi TA thương yêu y, một khi TA yêu thương y thì TA bảo vệ sự nghe, sự thấy, tay và chân của khi không làm điều Harom (bị cấm). Nếu y cầu xin TA điều gì chắc chắn TA sẽ đáp lại ngay cho y và nếu y cầu xin TA che chở chắc chắn TA che chở cho y ngay.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần nô lệ, chương khiêm tốn, Hadith số 6502.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Ai chống đối với Waly (tức người được Allah bảo hộ) là trong các đại trọng tội, vì Allah đã phán: "**thì Ngài công khai khai chiến với y.**"

2- Xác thực rằng Waly (tức người được Allah bảo hộ) là có thật như đã được dẫn chứng trong Qur'an và Sunnah nhưng như thế nào mới được gọi là Waly và có được xác nhận đối với ai cho rằng mình là Waly hay qua cách ăn mặc hay qua tướng mạo ?

**Đáp:** tất cả điều không, Waly thật sự là người được Allah miêu tả trong Qur'an như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ﴾ ﴿٦٣﴾ يونس: ٦٣

﴿(Waly) họ là người tin tưởng Allah và biết kính sợ Ngài.﴾ Yunus: 63. Cho nên ai tin tưởng và biết kính sợ Allah thì là Waly tức người được Allah bảo hộ che chở.

### \* Waly được chia làm hai loại: tổng quát và riêng biệt.

- **Tổng quát:** đó là sự bảo hộ tất cả mọi người về tất cả mọi hành động và vấn đề của họ dù là Muslim, là Kafir, người hiền đức hay người gian ác như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفِرُّونَ﴾ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ ﴿٦٢﴾ الأنعام: ٦١ - ٦٢

«Cho đến khi một trong các người đối diện với cái chết thì các Thiên Thần của TA sẽ bắt hồn y và họ sẽ không chậm trễ, lơ là trong công việc của họ \* Sau đó, tất cả các linh hồn sẽ được đưa trở về trình diện với Allah Đấng bảo hộ tất cả cho họ.» Al-An-am: 61 – 62.

- **Riêng biệt:** Sự bảo hộ của Allah dành cho người biết kính sợ, Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ ﴿البقرة: ٢٥٧﴾

«Allah là Đấng Bảo hộ che chở cho những người tin tưởng và đưa họ từ tối tăm mù mịch đến với ánh sáng.» Al-Boqoroh: 257, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ يونس: ٦٢ - ٦٣

«Chẳng phải là các Waly được Allah bảo vệ là những người không bị sợ hãi và cũng không buồn tủi hay sao ? \* Họ là người tin tưởng Allah và biết kính sợ Ngài.» Yunus: 62 – 63.

**Hỏi:** Sự bảo hộ che chở của Allah dành cho người nào đó có trở thành người trung gian giữa Allah và người khác không, để cầu xin thay mọi người về các yêu cầu và mong muốn của họ ?

**Đáp:** Không, giữa Allah và các bề tôi của Ngài không cần trung gian mà cầu xin Ngài trực tiếp dù là ai, thân phận ra sao, còn đối với những kẻ thiếu hiểu biết không có kiến thức đúng thật về Islam thì tự hào nói rằng đây là các Waly họ là người trung gian giữa chúng tôi với Allah. Từ đó trước là nhờ các Waly cầu xin dùm họ sau là họ cầu xin luôn họ không cần đến Allah.

3- Xác thực rằng Allah khai chiến với mọi người là thật sự như Allah đã phán: "*Ngài sẽ công khai khai chiến với y*", trong Qur'an Allah cũng đã khai chiến với kẻ cho vay qua câu kinh:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ ﴿البقرة: ٢٧٩﴾

«Nhưng nếu các người không thi hành thì hãy coi chừng gặp phải chiến tranh từ Allah và Thiên Sứ của Ngài» Al-Baqoroh: 279, đồng thời Allah cũng phán về cách xử phạt những kẻ cướp đường như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ﴾ المائدة: ٣٣

﴿Hình phạt dùng trừng trị những kẻ gây chiến tranh chống đối Allah và Rosul của Ngài và nỗ lực gây phá hoại trên trái đất chỉ có việc xử tử họ hoặc đóng đinh họ trên thập tự giá hoặc chặt tay chân chéo nhau rồi trục xuất ra ngoài đường.﴾ Al-Ma-i-dah: 33.

4- Mệnh lệnh của Allah được chia làm hai loại: bắt buộc và khuyến khích, lệnh khuyến khích là điều tự nguyện làm thêm sau các lệnh bắt buộc, được dẫn chứng qua câu: *"Không điều gì mà bề tôi TA dang hiến được TA yêu thích bằng điều TA bắt buộc họ làm. Và bề tôi của TA không ngừng dang hiến cho TA bằng nhiều điều khuyến khích cho đến khi TA thương yêu y."*

5- Việc làm được phân biệt khác nhau bởi thể loại chung và thể loại riêng. Đối với thể loại chung thì tất cả lệnh bắt buộc được Allah thương yêu hơn lệnh khuyến khích còn thể loại riêng thì lễ Solah là điều được Allah thương yêu hơn bao sự tôn thờ khác như được dẫn chứng qua Hadith sau:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ قَالَ: ((الصَّلَاةُ عَلَى وَفْتِهَا)) أخرجه البخاري كتاب: مواقيت الصلاة، باب: فضل الصلاة لوقتها (٥٢٧٩) ومسلم كتاب: الإيمان، باب: كون الإيمان بالله تعالى أفضل الأعمال (٨٥، ١٣٩).

Ông Abdullah bin Mas-u'd ﷺ kể: tôi đã hỏi Rosul ﷺ của Allah rằng: việc làm nào được Allah thương yêu nhiều nhất? Nabi ﷺ đáp: **"Dâng lễ Solah trong giờ của nó."** Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần các giờ giấc Solah, chương ân phước dâng lễ Solah trong giờ đã qui định, Hadith số 5279 và Muslim ghi lại ở phần Iman, chương đức tin vào Allah là việc làm tốt đẹp nhất, Hadith số 75 và 139.

Tóm lại, việc làm tốt đẹp hơn về thể loại và cả người làm thí dụ như có hai người dâng lễ Solah thì phần thưởng của hai người họ hoàn toàn khác nhau giống như hướng đông và hướng tây.

6- Khuyến khích làm thật nhiều việc làm tự nguyện như Allah đã phán: *"Và bề tôi của TA không ngừng dang hiến cho TA bằng nhiều điều khuyến khích cho đến khi TA thương yêu y."*

7- Làm nhiều việc làm tự nguyện là lý do được Allah thương yêu nhưng các việc làm đó phải phù hợp và trong khuôn khổ giáo lý Islam cho phép, bởi không phải tất cả lễ Solah sẽ ngăn cản mọi điều xấu xa và

tội lỗi và cũng không phải mọi điều làm tự nguyện được Allah chấp nhận. Cũng đừng vì thế mà mọi người chán nản không muốn làm gì cả nhưng tôi muốn khuyên anh chị em Muslim một điều là cố gắng làm thật thành tâm, hoàn hảo như Allah và Nabi ﷺ ra lệnh rồi sẽ được phần thưởng ở trần gian và ngày sau.

Có biết bao người cũng dâng lễ Solah ngày năm lần và các lễ Solah tự nguyện khác nhưng họ không hề cảm giác được đâu là đúng đâu là sai họ vẫn như thuở ban đầu vì họ đã thiếu đi con tim biết sợ.

8- Khi bề tôi được Allah thương yêu thì Ngài sẽ bảo vệ sự nghe thấy và đi đứng của y tức tất cả mọi hành động, mọi lời nói, mọi sự nhìn thấy đều làm cho Allah hài lòng như không nhìn, không nghe, không chạm và không đi phạm phải mọi điều Harom.

9- Khi Allah thương yêu bề tôi nào thì Ngài đáp lại lời cầu xin của y, xua đuổi khỏi y mọi điều ghét bỏ và làm lòng y an tâm tránh mọi điều sợ hãi.

**Hỏi:** Người được Allah thương yêu như thế thì cầu xin bất cứ gì cũng được Ngài đáp lại hết chăng ?

**Đáp:** Không, có giới hạn của nó nếu cầu xin về tội lỗi hoặc cầu xin cắt đứt quan hệ dòng tộc hoặc cầu xin bất công người khác thì chắc chắn không được Allah đáp lại cho dù có làm nhiều điều khuyến khích tự nguyện khác.



## Hadith thứ ba mươi chín

۳۹- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ ؓ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: ((إِنَّ اللَّهَ تَجَاوَزَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنَّسْيَانَ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ)) رواه ابن ماجه كتاب: الطلاق، باب: طلاق المكره والناسي (۲۰۴۵) والبيهقي ج ۳۵۶ - ۳۵۷ والدارقطني ج ۱۷۰ وابن حبان في صحيحه ج ۶ ص ۲۰۲ (۷۲۱۹).

39- Ông Ibnu Abbaas ؓ thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Quả thật, Allah tha thứ cho cộng đồng của Ta sự sai lầm, sự quên lãng và bị ép buộc.**" Hadith do Ibnu Majah ghi lại ở phần li hôn, chương sự li hôn của người bị ép buộc và quên lãng, Hadith số 2045, Al-Baihaqy ghi lại ở quyển 7, trang 356 – 357, Al-Dar Qutny quyển 4, trang 170 và Ibnu Hibbaan ghi lại trong bộ Soheeh của ông quyển 16, trang 202, Hadith số 7219.

### \* Phân tích Hadith:

- Câu: "**Quả thật, Allah tha thứ cho cộng đồng của Ta**" tức vì Nabi ﷺ mà Allah tha thứ cho họ:

+ Sự sai lầm: tức con người phạm phải lỗi lầm nhưng lòng không muốn.

+ Sự quên lãng: là sự lơ là phạm phải đối với những gì bản thân đã biết trước đó.

+ Bị ép buộc: tức bị người khác ép buộc phải làm điều Harom nhưng không có khả năng chống trả.

Với ba lý do này được dẫn chứng qua Qur'an như sau:

Bằng chứng cho sự sai lầm và quên lãng, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا﴾ البقرة: ۲۸۶

﴿Lạy Thượng Đế của chúng tôi! Xin Ngài đừng bắt tội chúng tôi nếu chúng tôi có quên lãng hay sai lầm﴾ Al-Boqoroh: 286, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ، وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ﴾ الأحزاب: ۵

﴿Và các người không có tội nếu các người nhầm lẫn trong việc xưng hô này. Ngược lại, điều đáng tội là khi các người có ý định trong lòng﴾ Al-Ahzaab: 5.

Bằng chứng cho việc ép buộc, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَنْ يَكُن

مَنْ شَرَحَ بِالْكَفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ النحل: ۱۰۶

﴿Ai phủ nhận Allah sau khi đã tin tưởng, ngoại trừ ai là người bị ép buộc (bỏ đạo) trong lúc tâm lòng của y hãy còn vui sướng với đức tin, còn kẻ nào vô ngục tuyên bố không tin tưởng thì sẽ bị sự giận dữ của Allah và sẽ chịu một sự trừng phạt rất lớn.﴾ Al-Nahl: 106. Allah tha

thứ tội phủ nhận Ngài đối với ai bị ép buộc cho thấy đối với ai tội lỗi nhẹ hơn thì chắc chắn sẽ được Allah tha thứ.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Sự rộng lượng của Allah vô giới hạn đó là Ngài đã tha thứ tội lỗi cho họ khi rơi vào ba trường hợp trên và nếu muốn thì Allah đã trừng trị họ với tội danh đã phạm.

2- Tất cả mọi điều Harom trong sự tôn thờ và không phải sự tôn thờ nếu con người làm trong sự sai lầm, quên lãng và bị ép buộc thì đối với Allah thì y không bị bất cứ tội lỗi gì cả còn đối với lỗi lầm phạm với con người với nhau thì y phải bồi thường.

- **Thí dụ:** ai đó nói chuyện trong lúc đang dâng lễ Solah cứ tưởng rằng được phép nói chuyện trong lúc đang dâng lễ thì lễ Solah của y không bị ảnh hưởng gì cả bởi y là người phạm phải tội lỗi trong lúc vô ý sai lầm chứ không cố ý, điều này được dẫn chứng qua Hadith của ông Mu-a-wi-yah bin Al-Hukm رضي الله عنه đó là ông đang cùng dâng lễ Solah với Nabi ﷺ ông nghe người nháy mũi nói Alhamdulillah (tạ ơn Allah) thì ông liền nói: Yar-ha-mu-kol-loh (cầu xin Allah thương xót anh) thì mọi người liền nhìn ông với ánh mắt căm giận không hài lòng và nói: "*Hãy im lặng đi*" rồi mọi người vỗ lên đùi mình thì ông Mu-a-wi-yah im lặng. Sau khi xong lễ Solah thì Nabi ﷺ một người nhân từ, biết thông cảm với mọi người cho gọi ông đến không mắng chửi, không gậy la, không đánh đập mà chỉ nói:

قَالَ ﷺ: ((إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةَ لَا يَصْلُحُ فِيهَا شَيْءٌ مِنْ كَلَامِ النَّاسِ إِنَّمَا هُوَ التَّسْبِيحُ وَالتَّكْبِيرُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ)) رواه مسلم كتاب: المساجد، باب: تحريم الكلام في الصلاة ونسخ ما كان من إباحته (٣٣، ٥٣٧).

**"Đây là lễ Solah đối với những lời nói của con người không được phép nói (khi dâng lễ) mà chỉ được phép nói lời Tasbeeh (tức nói Sub ha nol loh), lời Takbeer (tức nói Allahu Akbar) và đọc Qur'an mà thôi."** Hadith do Muslim ghi lại ở phần: các Masjid, chương cấm nói chuyện trong lễ Solah và xóa đi tất cả mọi điều mà trước kia được phép, Hadith số 33 và 537.

Qua Hadith cho thấy Nabi ﷺ không ra lệnh dâng lễ Solah lại, nếu dâng lễ lại là điều bắt buộc là Ngài đã ra lệnh cho dâng lễ lại rồi giống như Người đã ra lệnh cho người dâng lễ Solah không nghiêm túc phải dâng lễ lại.

- **Thí dụ khác:** một người đang dâng lễ Solah thì có người đến gõ cửa xin vào nhà thì ông vội nói xin mờ vào quên rằng mình đang dâng lễ

thì lễ Solah đó không bị ảnh hưởng gì cả, bởi y đã quên không cố ý phạm phải.

- **Thí dụ thứ ba:** Có người bị ép buộc phải ăn uống vào ban ngày Romadon thì sự nhịn chay của y không bị hư bởi y bị ép buộc nhưng có điều kiện đó là người đàn áp phải mạnh hơn người bị ép buộc, thí dụ như: có người bảo hỡi ông kia hãy ăn chà là này đi nếu không tôi sẽ đánh ông, trời ông trong khi người ra lệnh lại yếu hơn người nhịn chay và người nhịn chay có thể kháng cự lại người ra lệnh kia, lúc này thì không được gọi là bị ép buộc được bởi người nhịn chay có khả năng giải quyết vấn đề.

- **Thí dụ thứ tư:** Người nhịn chay ăn uống cứ tưởng rằng mặt trời đã lặn nhưng sau khi ăn uống mới biết là mặt trời chưa lặn hoặc nghe được lời Azan ở nơi khác cứ tưởng rằng là lời Azan của Masjid mình nên đã ăn uống rồi sau khi ăn uống mới biết được là không phải lời Azan của Masjid mình và mặt trời cũng chưa lặn thì sự nhịn chay của y không bị hư bởi y ăn uống trong sự không biết, chứ nếu biết mặt trời chưa lặn thì cho dù có bị đánh y cũng không ăn uống.

Và vấn đề này được dẫn chứng qua Hadith của bà Asma bint Abu Bakr rằng vào thời Nabi ﷺ có lần họ ăn uống trong tháng Romadon vào ngày bị mây che sau đó mặt trời xuất hiện lại. Qua Hadith cho thấy họ ăn uống trước khi mặt trời lặn nhưng Nabi ﷺ cũng không bảo họ phải nhịn bù lại, nếu nhịn chay bù là điều bắt buộc thì Nabi ﷺ đã ra lệnh rồi, nếu đã ra lệnh thì đã là giáo lý, nếu là giáo lý sẽ được bảo vệ và đã được truyền lại cho chúng ta rồi nhưng không truyền lại gì cả chứng tỏ không bắt buộc phải nhịn chay bù lại trong trường hợp này.

Có số học giả Ulama nói: trong trường hợp này bắt buộc phải nhịn chay bù lại.

Chúng ta đáp lại ý kiến này như sau, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ

إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾ النساء: ٥٩

﴿Hỡi những người có đức tin! Hãy tuân lệnh Allah, tuân lệnh Rosul và các cấp lãnh đạo (người Muslim) trong các người. Nếu các người có tranh cãi về bất cứ điều gì thì hãy quay trở lại với Allah và Rosul của Ngài nếu các người tin tưởng vào Allah và vào ngày tận thế. Đây là sự phân xử hoàn hảo nhất.﴾ Al-Nisa: 59, và Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا أَخْلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ الشورى: ١٠

﴿Và các người có tranh cãi bất cứ điều gì thì sự phân xử đó phải do Allah quyết định.﴾ Al-Shuro: 10. Đến đây thì không ai còn ý kiến gì cả.

- **Thí dụ thứ năm:** Người đàn ông quan hệ với vợ vào ban ngày Romadon và ông biết đây là điều Harom (bị cấm) nhưng lại không biết trong vấn đề phải bị phạt với tội lỗi này bắt buộc người đàn ông này phải bị phạt bởi ông không có lý do chính đáng vì đã phạm vào giới luật của Romadon và biết được rằng đây là điều Harom, điều này được dẫn chứng qua câu chuyện sau:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ هَلَكَتْ. قَالَ: ((مَا لَكَ؟)) قَالَ: وَقَعْتُ عَلَى امْرَأَتِي وَأَنَا صَائِمٌ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: ((هَلْ تَجِدُ رَقَبَةً تُعِثُّهَا)) قَالَ: لَا. قَالَ: ((فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ؟)) قَالَ: لَا. فَقَالَ: ((فَهَلْ تَجِدُ إِطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا؟)) قَالَ: لَا. قَالَ: فَمَكَتِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَبَيْنَا نَحْنُ عَلَى ذَلِكَ أَتَى النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم بِعَرَقٍ فِيهَا تَمْرٌ وَالْعَرَقُ الْمِكْتَلُ. قَالَ: ((أَيْنَ السَّائِلُ؟)) فَقَالَ: أَنَا. قَالَ: خُذْهَا فَتَصَدَّقْ بِهِ. فَقَالَ الرَّجُلُ: أَعَلَى أَفْقَرِ مِنِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَوَاللَّهِ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا يُرِيدُ الْحَرَّتَيْنِ أَهْلُ بَيْتِ أَفْقَرٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي فَصَحِكَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم حَتَّى بَدَتْ أَنْيَابُهُ ثُمَّ قَالَ: ((أَطْعِمْهُ أَهْلَكَ)). رواه الترمذي كتاب: الطلاق واللعان، باب: ما جاء في كفارة الظهار (١٢٠٠) والإمام أحمد ج ١١ ص ٤١١ مسند النساء حديث خولة بنت ثعلبة (٢٧٨٦٢).

Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه kể: chúng tôi đang ngồi cùng Nabi صلى الله عليه وسلم bỗng có người đàn ông đến nói: thưa Rosul của Allah chết tôi rồi. Nabi صلى الله عليه وسلم hỏi: "**Chuyện gì xảy ra với anh ?**" người đàn ông đáp: tôi đã ngủ với vợ tôi trong khi tôi đang nhịn chay. Nabi صلى الله عليه وسلم hỏi: "**Anh có nô lệ để phóng thích không ?**" người đàn ông đáp: không. Nabi صلى الله عليه وسلم hỏi: "**Anh có thể nhịn chay hai tháng liền không ?**" người đàn ông đáp: không. Nabi صلى الله عليه وسلم tiếp: "**Anh có thể chiêu đãi sáu mươi người nghèo không ?**" người đàn ông đáp: không. Thế là Nabi صلى الله عليه وسلم im lặng, chốc lát có người mang đến cho Nabi صلى الله عليه وسلم một cái chậu có chứa chà là, Nabi صلى الله عليه وسلم hỏi: "**Người đàn ông khi này đâu?**" người đàn ông đáp: tôi đây. Nabi صلى الله عليه وسلم bảo: "**Anh hãy lấy chà là này mà bố thí đi ?**" người đàn ông hỏi: cho người nghèo hơn tôi hả, thưa Rosul ?, thế bởi Allah chứng giám trong khu vực này có ai nghèo hơn gia đình tôi, thế là Nabi صلى الله عليه وسلم cười thấy cả nướu răng rồi bảo: "**Anh hãy chiêu đãi gia đình anh đi.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần li hôn và nguyên rủa, chương phạt khi bị Dhihaar, Hadith số 1200 và Imam Ahmad ghi lại trong quyển 6 trang 411 theo đường truyền của các phụ nữ Hadith của bà Khâulah bin Tha'labah, Hadith số 27862.

Trong Hadith Nabi صلى الله عليه وسلم đã bắt buộc người đàn ông kia phải chịu phạt trong khi y không biết là trong vấn đề phải bị phạt như thế.



- **Thí dụ thứ sáu:** Một người sống không trên đất Islam và lại mới vào Islam phạm phải tội Zina và không biết điều đó là Harom thì không bị xử phạt gì cả, bởi y không am hiểu giới luật.

Còn ai sinh sống cùng với người Muslim nếu nói tôi không biết Zina là điều Harom thì lời nói của y không được chấp nhận, ngược lại phải xử y theo giới luật nếu phạm.

- **Thí dụ thứ bảy:** Có người đàn ông phạm Zina trong khi y biết Zina là Harom nhưng không biết rằng đối với người đã có gia đình là phải ném đá đến chết, y nói: nếu biết được Zina là bị ném đá đến chết là tôi không phạm đâu, lời nói của y không được chấp nhận ngược lại phải xử theo giới luật.

Những thí dụ trên là sự phạm tội giới luật của Allah còn nếu phạm lỗi với con người với nhau thì bắt buộc phải bồi thường:

**Thí dụ:** Người đàn ông bắt con trư cừu tưởng là con trư của mình nên đã giết ăn sau đó mới biết đó là con trư của người khác thì bắt buộc phải bồi thường vì liên quan đến quyền lợi của người khác nhưng đối với Allah thì tội lỗi đó được tha thứ vì không cố ý.

**Thí dụ khác:** người đàn ông hung ác giết người là chuyện thường ép buộc người khác phải giết người rồi nói: anh phải giết nó nếu không thì tôi sẽ giết anh, sợ bị chết nên người đàn ông đã giết thì y phải đem ra xử theo giới luật là mạng đền mạng bởi y đã phạm phải sinh mạng con người và trong việc này không có lý do là bị ép buộc.

**Hỏi:** tôi biết rằng nếu không giết người khác thì tôi sẽ bị giết ?

**Đáp:** chẳng lẽ anh có quyền cho bản thân mình sống bằng cách giết người khác chết à ? anh không có quyền đó. Cho nên, tội của anh không thể tha vì đây là giới luật Islam.

**Tóm lại,** đối với lệnh cấm của Allah sau khi đã phạm được Ngài tha tội, còn đối với mệnh lệnh của Allah nếu không làm phải làm bù lại.

Nếu người đàn ông ăn thịt lạc đà sau khi lấy nước Wud'ua và không biết được ăn thịt lạc đà làm hư Wud'ua nên đã dâng lễ Solah, bắt buộc y phải lấy nước Wud'ua và dâng lễ Solah lại.

Dựa vào lời nói trên ai bỏ đi Solah bắt buộc thì bắt buộc phải dâng lễ Solah lại bằng chứng qua Hadith sau:

قَالَ ﷺ: ((مَنْ نَامَ عَنْ صَلَاةٍ أَوْ نَسِيَهَا فَلْيُصَلِّهَا إِذَا ذَكَرَهَا)) أخرجه البخاري كتاب: مواقيت الصلاة، باب: من نسي صلاة فليصل إذا ذكرها ولا يعيد إلا تلك الصلاة (٥٩٧) ومسلم كتاب: المساجد، باب: قضاء الصلاة الفائتة واستحباب تعجيل قضائها (٣١٤، ٦٨٤).

Nabi ﷺ nói: "**Ai ngủ quên hoặc quên dâng lễ Solah thì dâng lễ Solah lại khi nhớ đến.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần giờ giấc Solah, chương ai quên dâng lễ Solah thì dâng lại Solah đó và không dâng lại ngoại trừ lễ Solah đó thôi, Hadith số 597 và Muslim ghi lại ở phần các Masjid, chương



bù lại lễ Solah đã qua và khuyến khích cố tranh thủ dâng bù lại càng nhanh càng tốt, Hadith số 314 và 784. Qua Hadith người trẻ này bắt buộc phải dâng lễ Solah bù lại.

Đối với người thiếu kiến thức được dẫn chứng qua Hadith sau: có người đàn ông đến Masjid của Nabi ﷺ rồi dâng lễ Solah nhưng rất vội vã thì Nabi ﷺ mới nói với ông ta: "**Anh hãy dâng lễ Solah lại, bởi anh chưa dâng lễ Solah.**" Người đàn ông trở lại dâng lễ Solah thật vội vã rồi đến chào Salam cho Nabi ﷺ thì Người nói: "**Anh hãy dâng lễ Solah lại, bởi anh chưa dâng lễ Solah.**" Cứ như thế lặp lại ba lần cho đến khi người đàn ông nói: thề bởi Đấng đã cử Người đến bằng chân lý tôi chỉ biết có như thế thôi hãy dạy tôi đi. Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần Azan, chương bắt buộc đọc Qur'an đối với Imam và Mamum, Hadith số 757 và Muslim ghi lại ở phần Solah, chương bắt buộc đọc Fatihah ở mỗi Rakat, Hadith số 45 và 397.

Đến đây có một vấn đề quan trọng muốn nhắc mọi người: những người ở vùng thôn quê không biết rằng khi bé gái có kinh sớm thì đã trưởng thành, khi trưởng thành thì bắt bé phải nhịn chay và dâng lễ Solah, họ cứ tưởng rằng khi đến mười lăm tuổi mới trưởng thành trong khi bé gái khi đã có kinh từ khi mười một tuổi, tức là năm năm không nhịn chay, vậy có bắt buộc bé gái kia phải nhịn bù lại không ?

**Đáp:** Không bắt buộc bởi bé gái không biết chứ không lơ là và đưa bé kia không có ai để hỏi về việc này, đồng thời gia đình luôn nói với bé rằng: con còn nhỏ lắm không bị gì đâu.

Đối với những người như thế chúng ta chấp nhận lý do của họ, bởi tất cả nhiệm vụ chỉ bắt buộc khi hiểu biết về lệnh đó thôi, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ الإسراء: ١٥

﴿Và TA (Allah) không bao giờ hành hạ nhóm người nào đến khi TA cử phái đến họ một vị Rosul.﴾ Al-Isro: 15.

## Hadith thứ bốn mươi

٤٠- عَنْ ابْنِ عُمَرَ   قَالَ: أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ   بِمَنْكِبِي فَقَالَ: ((كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ)) وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ   يَقُولُ: إِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تَنْتَظِرُ الصَّبَاحَ وَإِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرُ الْمَسَاءَ وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ لِمَرَضِكَ وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ. رواه البخاري كتاب: الرقاق، باب: قول النبي  : ((كن في الدنيا كأنك غريب أو عابر سبيل)) (٦٤١٦).

40- Ông Ibnu Umar   kể: Rosul   cầm lấy vai tôi rồi bảo: "**Hãy ở trần gian như một người xa lạ hoặc chỉ là người qua đường.**" Và trước kia ông Ibnu Umar   nói: "*(Việc gì làm được) buổi chiều thì chớ chờ đến sáng và (việc gì làm được) buổi sáng chớ chờ đến buổi chiều, hãy tận dụng sức khỏe trước khi bị bệnh và tận dụng cuộc sống trước khi cái chết đến.*" Hadith do Al-Bukhory ghi lại ở phần nô lệ, chương câu nói của Nabi  : "**Hãy ở trần gian như thể anh là người xa lạ hoặc là người đi đường**", Hadith số 6416.

### \* Phân tích Hadith:

- Câu: "**Hãy ở trần gian như một người xa lạ**" tức không muốn tìm lấy một nơi nào làm nơi định cư cho mình cả.

- Câu: "**hoặc chỉ là người qua đường.**" Tức không hài lòng ở lại nơi nào cả chỉ muốn đi đường thôi.

- "**Hãy ở trần gian như một người xa lạ hoặc chỉ là người qua đường.**" Tức ở trần gian một cách giản dị không ham muốn gì cả, bởi cho dù anh có sống đến bao nhiêu tuổi thì cũng phải chia tay mà thôi. Đồng thời trần gian không phải là nơi luôn trong sạch và vui vẻ ngược lại rất bề bộn, biết bao là điều xấu, biết bao là cạm bẫy

- Câu: "*(Việc gì làm được) buổi chiều thì chớ chờ đến sáng và (việc gì làm được) buổi sáng chớ chờ đến buổi chiều, hãy tận dụng sức khỏe trước khi bị bệnh và tận dụng cuộc sống trước khi cái chết đến.*" Đây là câu nói của ông Abdullah bin Umar chứ không phải là Hadith.

- Câu: "*(Việc gì làm được) buổi chiều thì chớ chờ đến sáng*" tức hãy làm việc trước khi trời sáng và chớ nói để sáng mai làm, bởi khi việc làm chờ đến sáng thì sẽ kéo dài đến chiều cho nên, chớ để việc của ngày hôm nay đến sáng mai làm.

- Câu: "*và (việc gì làm được) buổi sáng chớ chờ đến buổi chiều*" tương tự như câu trên.

"(Việc gì làm được) buổi chiều thì chờ chờ đến sáng" bởi anh có thể chết trước khi trời sáng, "và (việc gì làm được) buổi sáng chờ chờ đến buổi chiều" bởi biết đâu anh sẽ chết trước khi mặt trời lặn và việc này xảy ra rất nhiều trong thời đại của chúng ta ngày nay. Anh hãy nhìn vào bao nạn tai xảy ra xung quanh ta, anh thấy được rằng có người rời khỏi nhà vào buổi sáng để làm ăn và y nói với người nhà hãy chuẩn bị cơm trưa cho tôi nhưng không có cơ hội để ăn vì đã bị tai nạn chia tay cuộc sống hoặc bị chết bất đắc kỳ tử như đã thấy có người chết không kịp chối, cho nên có câu: "*Anh hãy làm việc ở trần gian như thể anh sẽ được sống mãi và làm việc dành cho ngày sau như thể anh chết vào ngày mai*" tức đừng quan tâm đến những việc làm của trần gian bởi nó đến với anh hôm nay thì sẽ đến với anh vào ngày mai hoặc hôm nay không được thì ngày mai sẽ được, anh hãy quan tâm xem trọng sự việc của ngày tận thế cho nên chờ có trẻ này làm nó.

- Câu: "*hãy tận dụng sức khỏe trước khi bị bệnh*" một khi con người mạnh khỏe có sức lực làm tất cả mọi việc một cách dễ dàng bởi y đang khỏe mạnh và khi bệnh thì bất lực làm việc sẽ rất mỏi mệt hoặc không thể làm được hoặc có thể làm được nhưng lại không làm được hoàn hảo, vì vậy hãy tận dụng lúc khỏe mạnh mà lao động bởi chắc chắn anh sẽ bệnh và phải chết.

- Câu: "*và tận dụng cuộc sống trước khi cái chết đến.*" Lúc còn sống có thể làm được rất nhiều việc đến khi chết thì mọi việc bị cắt đứt cả chi ngoại trừ ba điều đó là: tài sản có lợi lưu truyền cho nhân thế, kiến thức Islam đúng thật truyền lại cho các thế hệ sau và đưa con có hiểu cầu xin cho cha mẹ. Vì vậy, hãy lấy cuộc sống để chuẩn bị cho cái chết.

Đây quả là những lời nói vàng, nếu chúng ta đặt câu nói này ra trước mặt chúng ta thì chúng ta sẽ không màng gì đến trần gian mà chỉ muốn đến đó lấy đi hành lý của chúng ta mà thôi.

Shaikh Al-Islam Ahmah Ibnu Taimiyah nói: "*Đối với con người hãy xem đồng tiền như là con lừa dùng để cưỡi hoặc như là nhà vệ sinh bước vào để giải quyết nhu cầu mà thôi.*" Đây chính là sự giản dị đầy các bạn nhưng ngày nay đa số mọi người xem đồng tiền là mục đích của họ rồi họ biến mình thành nô lệ của đồng tiền với điều này làm cho họ mất đi biết bao là điều tốt đẹp và xảy ra biết bao kết quả tệ hại.

## Hadith thứ bốn mươi mốt

٤١- عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ ؓ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ)) رواه البخاري في كتاب قرة العين ج(ص ٣٨). (٤٥).

41- Cha của Muhammad ông Abdullah bin A'mr bin Al-Os ؓ thuật lại lời Nabi ﷺ: "**Đức tin của các người không được hoàn hảo cho đến khi nào sở thích của các người noi theo những gì Ta mang đến.**" Hadith do Al-Bukhory ghi lại trong bộ sách sung sướng của niềm hưởng thụ quyền 1, trang 38, Hadith số 45.

### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Khuyến cáo những ai thường xuyên phân xử hay làm theo lý trí, sở thích hoặc thói quen của bản thân không màng gì đến những lời dạy bảo của Rosul ﷺ điều này làm cho đức tin của họ bị xuống dốc.

**Hỏi:** tại sao trong Hadith này chỉ phủ nhận sự hoàn hảo của đức tin mà thôi ?

**Đáp:** Bởi ai rèn luyện sở thích của họ theo đa số những gì được Rosul ﷺ mang đến chỉ số ít không chịu làm theo thì đức tin của y không được hoàn hảo còn nếu sở thích y không chịu làm theo bất cứ gì do Rosul ﷺ mang đến thì y là kẻ phản đạo.

2- Bắt buộc con người phải dẫn chứng trước khi đưa ra giáo lý về vấn đề gì đó, bởi nếu nói về giáo lý trước khi dẫn chứng thì anh biến nguồn gốc tức Qur'an và Sunnah thành lại điều đi sau sự suy nghĩ.

3- Sở thích được chia làm hai loại: điều nào phù hợp với những gì Rosul ﷺ mang đến là sở thích được khen ngợi còn trái lại làm ngược với những gì Rosul ﷺ là sở thích bị khiển trách.

4- Bắt buộc phải phân xử theo giáo lý Islam trong mọi vấn đề, vì Rosul ﷺ nói: "**noi theo những gì Ta mang đến**" và Nabi ﷺ toàn mang đến điều hữu ích cho con người từ cuộc sống hiện tại là trần gian cả cuộc sống ngày sau là ngày phán xử, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيِينًا لِكُلِّ شَيْءٍ﴾ النحل: ٨٩

﴿Và TA (Allah) đã mặc khải cho Người (Muhammad) Thiên Kinh (Qur'an) đã phân tích tất cả mọi việc, mọi điều.﴾ Al-Nahl: 89. Cho nên không điều gì liên quan đến cuộc sống trần gian và ngày sau mà không được Qur'an phân tích cả, một là sự phân tích rõ ràng minh bạch ai ai cũng biết cả, hai là phân tích chỉ có giới học gia Ulama mới hiểu được.

5- Đức tin được thêm và bớt đây chính là đường lối của nhóm Sunnah và Jamma-ah.



## Hadith thứ bốn mươi hai

٤٢- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ((يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي عَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أُبَالِي، يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي عَفَرْتُ لَكَ، يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَقِيتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا لَأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً)) رواه الترمذي كتاب: الدعوات، باب: خَلَقَ اللَّهُ مِائَةَ رَحْمَةٍ (٣٥٤٠)، الإمام أحمد في مسند الأنصار عن أبي ذر الغفاري (٢١٨٠٤).

42- Ông Anas bin Malik رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ kể: tôi đã nghe Rosul ﷺ nói: "**Allah phán bảo: Hỡi con cháu Adam! Cứ mỗi khi các người cầu xin TA và kỳ vọng vào TA thì TA sẽ tha thứ tất cả cho các người mà không hề lường lự, hỡi con cháu Adam! Nếu tội lỗi của các người có cao bằng trời rồi cầu xin TA tha thứ TA sẽ tha thứ cho các người, hỡi con cháu Adam! Nếu tội lỗi của các người to bằng quả đất rồi đến trình diện TA không phạm tội tổ hợp TA thì TA sẽ ban cho các người sự tha thứ bằng quả đất đó.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần thừa kiện, chương Allah tạo hóa ra một trăm Rohmah (lòng thương xót), Hadith số 3540 và Imam Ahmad ghi lại trong bộ Musnad Al-Ansor từ ông Abu Zar Al-Ghofary, Hadith số 21804.

### \* Phân tích Hadith:

- Câu: "**Cứ mỗi khi các người cầu xin TA**": lời cầu xin được chia làm hai loại:

a) Cầu xin vấn đề như: Thừa Thượng Đế của bề tôi! Cầu xin hãy tha thứ cho bề tôi, hãy ban cho bề tôi....

b) Cầu xin bằng sự tôn thờ như: dâng lễ Solah vì Allah.

Đến đây cần phải có bằng chứng và lời giải thích để chứng minh rằng sự tôn thờ được gọi là cầu xin.

Bằng chứng: Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ

جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾ غافر: ٦٠

﴿Và Thượng Đế của các người phán rằng: "**Hãy cầu xin TA đi sẽ được TA đáp lại cho các người. Quả thật, những kẻ kiêu ngạo xem thường việc thờ phụng TA thì sẽ đi vào hỏa ngục một cách nhục nhã**"﴾ Ghofir: 60.

Câu: ﴿**Hãy cầu xin TA**﴾ kế tiếp Allah phán: ﴿**những kẻ kiêu ngạo xem thường việc thờ phụng TA**﴾ Allah đã gọi lời cầu xin là sự tôn thờ, có Hadith Nabi đã nói ﷺ:

قَالَ ﷺ: ((أَنَّ الدُّعَاءَ هُوَ الْعِبَادَةُ)) أخرجه الترمذي كتاب: تفسير القرآن، باب: سورة البقرة (٢٩٦٩) والإمام أحمد بن حنبل ج٤ ص٢٦٧ في مسند الكوفيين عن النعمان بن بشير (١٨٥٤٢) وابن ماجه كتاب: الدعاء، باب: فضل الدعاء (٣٨٢٨) وأبو داود كتاب: الوتر، باب: الدعاء (١٤٧٩) والنسائي في سننه الكبرى كتاب: التفسير، باب: تفسير سورة غافر (١١٤٦٤).

"**Quả thật, lời cầu xin chính là sự tôn thờ.**" Hadith do Al-Tirmizy ghi lại ở phần Tafseer Qur'an, chương Suroh Al-Baqoroh, Hadith số 2969, Imam Ahmad bin Hambal ghi lại trong quyển 4, trang 267 ở phần Musnad Kufah từ ông Al-Mұaman bin Basheer, Hadith số 18542, Ibnu Majah ghi lại ở phần cầu xin, chương ân phước của lời cầu xin, Hadith số 3828, Abu Dawud ghi lại ở phần Al-Witr, chương 1479 và Al-Nasa-y ghi lại trong Sunnan Al-Kubro ghi lại ở phần Tafseer, chương Tafseer chương Ghofir, Hadith số 11464.

Qua Hadith thể hiện rất rõ ràng, bởi người cầu xin luôn hạ thấp mình trước Allah và y biết được rằng y không thể quyết định được tốt xấu cho bản thân mình.

#### \* Những bài học rút từ Hadith:

1- Allah tôn trọng con người nên Ngài đã gọi họ với các tên rất tôn trọng đó là "**Hỡi con cháu của Adam**", kế tiếp con người là tạo vật đã được Allah tôn trọng hơn bao tạo vật khác, như được phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْوَعْدِ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا﴾ (الإسراء: ٧٠)

﴿Và chắc chắn TA (Allah) đã ban ưu đãi cho con cháu Adam (tức loài người) và TA đã chuyên chở họ (bằng động vật) khi trên đất liền và (trên tàu bè) khi trên biển cả đồng thời cung cấp cho họ biết bao bổng lộc tốt đẹp rồi TA đã tôn vinh họ hơn biết bao tạo vật khác mà TA đã tạo.﴾ Al-Isro: 70.

2- Ai cầu xin Allah, kỳ vọng vào Ngài thì chắc chắn được Ngài tha thứ tội nhưng khi cầu xin thì con tim phải tồn tại chứ ai cầu xin mà trong lòng không biết mình nói gì thì rất khó được Allah đáp lại lời cầu xin, trái ngược với tụng niệm và tán dương chỉ cần chúng ta nói: Sup ha nol loh... chắc chắn sẽ được ban thưởng nhưng khi cả tâm biết được mình nói gì thì phần thưởng sẽ cao hơn.

3- Allah sẵn sàng tha thứ tất cả tội lỗi cho dù vĩ đại như thế nào, vì Allah đã phán: "**Nếu tội lỗi của các người có cao bằng trời rồi cầu xin TA tha thứ TA sẽ tha thứ cho người**", cứ mỗi khi con người có phạm tội ra sao, tài trời như thế nào miễn còn biết sám hối quay trở lại cầu xin Allah tha thứ thì Allah sẵn sàng cho y, như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ النساء: ١١٠

«Và ai đã phạm phải sai lầm hoặc làm hại bản thân mình, sau đó quay lại cầu xin Allah tha thứ tội lỗi thì chắc chắn sẽ tìm được Allah rất độ lượng, rất khoan dung.» Al-Nisa: 110.

**Hỏi:** nếu nói: cầu xin Allah tha thứ cho tôi thì có được Allah tha thứ hay không ?

**Đáp:** không, bắt buộc phải tìm ra lý do để được tha thứ nếu không thì lời cầu xin đó là sự đùa cợt giống như cầu xin ban cho tôi có con cháu tốt đẹp đức hạnh nhưng y lại không chịu lập gia đình thì làm sao có được con cháu.

Sự sám hối: là sự tự quay trở lại qui phục Allah sau khi đã phạm phải tội lỗi với Allah. Và sự sám hối gồm năm điều kiện sau:

**Điều kiện thứ nhất:** Ikhlos tức thành tâm là điều kiện của tất cả mọi sự tôn thờ, Allah phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ البينة: ٥

«Và họ được lệnh chỉ phải thờ phụng riêng Allah, triệt để thuần phục Ngài một cách chính trực.» Al-Baiyinah: 5, đối với ai sám hối cho mọi người thấy hoặc sợ phải sự trừng phạt cấp lãnh đạo chứ không tôn trọng và sợ hãi Allah thì sự sám hối đó không được chấp nhận.

**Điều kiện thứ hai:** ăn năn với những gì đã làm: tức cảm thấy rất hổ thẹn mắc cỡ với Allah với tội lỗi đã phạm hoặc bỏ đi nhiệm vụ được giao phó.

**Hỏi:** sự ăn năn là nằm trong lòng làm sao không chế được nó ?

**Đáp:** không chế bằng cách cảm thấy bản thân xấu hổ khi đối diện với Allah rồi nói: ước chi mình đừng làm thế này hoặc tương tự.

**Điều kiện thứ ba:** từ bỏ ngay, chấm dứt ngay tội lỗi bản thân sám hối, nếu bỏ điều bắt buộc làm thì phải thi hành lại việc làm đó thí dụ bỏ xuất Zakat bắt buộc thì xuất lại sau khi sám hối, còn nếu đã ăn cắp tài sản của ai đó thì phải trả lại số tài sản ăn cắp đó sau khi sám hối nếu không thì sự sám hối không đúng.

**Hỏi:** có người đã lấy tiền của người khác rồi sám hối với Allah, nhưng không biết trả tiền lại bằng cách nào vì sợ phải người chủ tiền biết rồi đem ra thưa kiện hoặc làm mất đi lòng tin của người đó hoặc những chuyện khác, vậy phải làm sao ?

**Đáp:** Bắt buộc phải trả tiền lại cho chủ dù bằng bất cứ cách nào, có thể nhờ ông Hakim hoặc Imam đưa dùm rồi nói: đây là số tiền của người khác lấy của anh và nay đã ăn năn hối hận nên nhờ tôi trả tiền lại cho anh,

đến đây người đưa tiền thay là người thật thà và chủ nhân của số tiền đó không thể nói được: anh phải chỉ tôi người đưa số tiền này cho anh nếu không anh là người lấy.

**Hỏi:** chủ nhân của số tài sản đó qua đời thì làm sao trả lại cho ông ta ?

**Đáp:** Đưa cho những người thừa kế nếu không có người thừa kế thì đưa vào tiền quỹ của cộng đồng Muslim.

**Hỏi:** Tôi không biết được người thừa kế là ai và càng không biết được địa chỉ của họ ?

**Đáp:** Bỏ thí mang danh nghĩa của chủ sở hữu tài sản, Allah là Đấng am tường tất cả Ngài sẽ biết được điều này rồi ban thưởng cho chủ sở hữu.

Đây là cấp bậc của sự sám hối.

\* Vấn đề nói xấu người khác: sau khi sám hối cần phải giải quyết việc mình nói xấu người khác:

Có học giả Ulama nói: bắt buộc phải đến xin lỗi người mình đã nói xấu họ.

Có học giả Ulama khác nói: nếu người bị nói biết được chuyện thì đến xin lỗi còn không biết thì không cần phải xin lỗi bởi sẽ dẫn đến nhiều việc xấu khác.

Có học giả Ulama khác nói: không cần phải làm gì cả chỉ cần cầu xin tha thứ tội lỗi cho người bị nói xấu là đủ, bởi có Hadith Nabi ﷺ nói:

قَالَ ﷺ: ((كَفَّارَةٌ مَنْ اغْتَابَتْهُ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُ)) مسند الحارث ج ٧٤ (١٠٨٠).

**"Phạt anh về tội nói xấu người khác bằng cách anh hãy cầu xin Allah tha thứ tội lỗi cho y."** Hadith được ghi lại trong Musnad của Al-Harith quyển 2, trang 74, Hadith số 1080.

Nói chung ý kiến đúng trong vấn đề này là: nếu người bị nói xấu biết chuyện thì đến xin lỗi họ còn nếu không biết chuyện thì cầu xin Allah tha thứ tội lỗi cho họ

**Điều kiện thứ tư:** Khẳng định với lòng rằng sẽ không tái phạm nữa:

Bắt buộc phải làm như thế, còn nếu đã sám hối nhưng lại định tâm nếu có cơ hội thì sẽ làm tiếp thì y không phải là người sám hối, nhưng sau khi đã sám hối thật sự sau đó rơi vào trường hợp không kèm chế trước cảm dỗ rồi lại rơi vào tội lỗi đó lần hai thì sự sám hối trước không bị hủy bỏ nhưng bắt buộc y phải sám hối lại lần hai.



Đến đây thấy được sự khác nhau giữa hai câu: trong những điều kiện của sám hối là không tái phạm khác với câu khẳng định với lòng không sẽ không tái phạm.

**Điều kiện thứ năm:** Sự sám hối phải nằm trong thời gian chấp nhận sự sám hối, nếu sám hối ngay lúc không chấp nhận sự sám hối thì sự sám hối đó vô nghĩa, thời gian được chia làm hai loại:

**Thứ nhất:** Khi con người đang hấp hối thì sự sám hối vô nghĩa không được Allah chấp nhận như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ

قَالَ إِنِّي تُبْتُ أَلَيْسَ ۖ﴾ النساء: ١٨

«Và sự sám hối không dành cho những kẻ luôn làm điều xấu xa tội lỗi cho đến khi hấp hối thì y mới nói: bây giờ tôi ăn năn sám hối rồi.» Al-Nisa: 18, và khi Allah nhấn chìm Fir-âun ở biển Đại Hồng Hải thì y mới thốt lên lời: tôi đã tin tưởng rồi không có Thượng Đế nào xứng đáng được thờ phụng mà chỉ có Đấng mà con cháu Isroil đã tin tưởng và tôi là người trong số người Muslim thuần phục Ngài, khi đó Allah phán bảo y:

قَالَ تَعَالَى: ﴿ءَأَلَيْسَ لَكَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾﴾ يونس: ٩١

«(Allah phán bảo): đến giờ nhà ngươi mới (sám hối và tin tưởng à) ?, trong khi trước đây không lâu nhà ngươi còn là kẻ ngang tàn bạo ngược.» Yunus: 91. Đến đây lời sám hối cũng như sự qui phục Islam đều vô nghĩa không được chấp nhận.

**Thứ hai:** Khi mặt trời mọc hướng tây, từ bao đời này ngày ngày mặt trời mọc hướng đông và lặn hướng tây nhưng đến khi mọc lại hướng tây thì tất cả mọi người trên quả địa cầu đều tin tưởng vào Islam hết nhưng sự tin tưởng lúc đó vô nghĩa bởi trước kia họ là những kẻ không tin Allah và lời phán dạy của Ngài, có Hadith Nabi ﷺ đã nói:

قَالَ ﷺ: ((لَا تَنْقَطِعُ الْهَجْرَةُ حَتَّىٰ تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ وَلَا تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ حَتَّىٰ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ

مَغْرِبِهَا)) أخرجه أبو داود كتاب: الجهاد، باب: في الهجرة هل انقطعت؟ (٢٤٧٩) والإمام أحمد

بن حنبل في مسند الشاميين عن معاوية بن أبي سفيان ج ٩٩ ص (١٧٠٣٠).

"Sự Hijroh không bao giờ mất tác dụng cho đến khi sự sám hối mất đi sự tác dụng và sự sám hối không bao giờ mất đi tác dụng cho đến khi mặt trời mọc ở hướng tây." Hadith do Abu Dawud ghi lại ở phần thánh chiến, chương sự Hijoh có bị mất tác dụng không?, Hadith số 2479 và Imam Ahmad bin Hambal ghi lại trong Musnad của nhóm Sham từ ông Mu-a-wiyah bin Abu Sufyaan quyển 4, trang 99, Hadith số 17030.



Trên là năm điều kiện của sự sám hối, có học giả Ulama nói chỉ cần ba thôi đó là: sự ăn năn, từ bỏ tội lỗi và khẳng định với lòng không sẽ không tái phạm, nhưng những gì được kể trên hoàn hảo hơn đầy đủ hơn hết.

4- Con người dù phạm tội ra sao miễn đến khi trình diện với Allah không phạm tội Shirk sẽ được Allah tha thứ tội lỗi cho y nhưng không phải lúc nào cũng vậy, bởi Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ النساء: ٤٨

«**Quả thật, Allah không bao giờ tha thứ việc tở hợp (ai hay vật gì) cùng với Ngài nhưng Ngài lại tha thứ những tội lỗi khác ngoài nó cho bất cứ ai Ngài muốn**» Al-Nisa: 48. Cho nên, nếu muốn thì tha thứ cho người phạm tội còn không muốn thì người sẽ trừ phạt y tội đã phạm.

5- Ân phước của tính Tâuhid (tức thuần nhất Allah) là lý do tội lỗi được tha thứ như Allah đã phán:

قَالَ تَعَالَى: ﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ﴾ الأنفال: ٣٨

«**(Hỡi Muhammad) Hãy bảo nhóm người vô đức tin nếu họ kết thúc (chiến tranh và phủ phục Allah) thì tội lỗi trong quá khứ của họ được tha thứ.**» Al-Anfaal: 38. Câu kinh chứng minh cho dù tội lỗi có vĩ đại ra sao đến con người kết thúc bằng tính Tâuhid sẽ được tha thứ tất cả tội lỗi đó.

6- Xác thực rằng sự trình diện với Allah là điều tất yếu, vì trong Hadith có nói: "*rời đến trình diện TA không phạm tội tở hợp TA*" và trong Qur'an có rất nhiều câu kinh nói đến vấn đề này như sau:

قَالَ تَعَالَى: ﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ الكهف: ١١٠

«**Do đó, ai kỳ vọng được gặp lại Thượng Đế của y thì hãy làm việc thiện và chớ tôn thờ bất cứ ai trong việc thờ phụng Ngài**» Al-Kahf: 110, Allah phán ở chương khác:

قَالَ تَعَالَى: ﴿يَتَأْتِيهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ﴾ الانشقاق: ٦

«**Này hỡi con người! Quả thật, người lao động hết sức vất vả để trở về gặp Thượng Đế của người, bởi thế người sẽ được gặp Ngài (Allah).**» Al-Inshiqoq: 6, do đó, chắc chắn con người phải đến trình diện, bạn hãy chuẩn bị cho sự gặp gỡ đó, hãy biết rằng những việc bạn đã làm có làm hài lòng Allah không và bạn đã làm gì.

Đây là sự sắp xếp tuyệt vời của soạn giả ông đã sắp Hadith này là Hadith cuối cùng đó là sự kết thúc bằng sự tha thứ tội lỗi.

Đến đây lời phân tích bốn mươi Hadith đã được khép lại, tôi khuyên mọi người cố gắng thuộc lòng những Hadith này, hiểu được ý nghĩa của chúng và làm theo những gì đã hiểu biết trong Hadith. Cầu xin Allah Đáng Hùng Mạnh và Tối Cao ban cho chúng ta là những người nghe và làm theo, quả thật Ngài là Đáng hằng nghe hằng thấy và cầu xin bình an và phúc lành cho Nabi Muhammad, cho dòng dõi cùng tất cả bằng hữu của Người.

**Soạn Hadith:** Học giả Hadith Muhyid  
Deen Abu Zakkariya Yahya bin Sharf Al-  
Nawawy

**Phân tích Hadith:** Muhammad bin Soleh  
Al-Uthaimen

**Dịch Thuật:** Abu Hisaan Ibnu Ysa

# Mục Lục

Chủ đề	Trang
- Lời mở đầu	3
+ Hadith thứ nhất: "Quả thật, mọi việc làm bắt đầu bằng sự định tâm..."	5
+ Hadith thứ hai: Trong khi chúng tôi đang ngồi cùng Nabi ﷺ...	10
+ Hadith thứ ba: "Islam được xây dựng trên năm trụ cột:..."	29
+ Hadith thứ tư: "Quả thật, mỗi người trong các người đều được tạo hóa..."	38
+ Hadith thứ năm: "Ai làm điều gì mà không có lệnh của Ta..."	44
+ Hadith thứ sáu: "Quả thật, mọi điều Halal được phép..."	50
+ Hadith thứ bảy: "Đin (Tôn giáo) là lời khuyên bảo."	55
+ Hadith thứ tám: "Ta nhận được lệnh phải tranh đấu với mọi người..."	62
+ Hadith thứ chín: "Điều gì Ta đã cấm các người..."	66
+ Hadith thứ mười: "Quả thực, Allah là Đáng Tốt Lành..."	71
+ Hadith thứ mười một: "Hãy bỏ điều làm cho bạn nghi ngờ ..."	76
+ Hadith thứ mười hai: "Islam tốt đẹp nhất của một người..."	77
+ Hadith thứ mười ba: "Không trở thành được người có đức tin..."	79
+ Hadith thứ mười bốn: "Cấm xâm phạm đến mạng sống người Muslim..."	81
+ Hadith thứ mười lăm: "Ai là người tin tưởng nơi Allah..."	90
+ Hadith thứ mười sáu: "Đừng giận."	92
+ Hadith thứ mười bảy: "Quả thật, Allah đã định sự tốt đẹp..."	94
+ Hadith thứ mười tám:	

" <b>Hãy kính sợ Allah ở bất cứ nơi nào bạn ở...</b>	98
+ Hadith thứ mười chín:	
" <b>Này cậu bé, Ta dạy cậu một vài điều:...</b>	100
+ Hadith thứ hai mươi:	
" <b>Quả thật, ai đã nghe được những nói về những lời mặc khải...</b>	103
+ Hadith thứ hai mươi mốt:	
" <b>Hãy nói: tôi đã tin tưởng rồi...</b>	105
+ Hadith thứ hai mươi hai:	
Thưa Rosul! Người thấy sao tôi chi dăng lễ Solah bắt buộc...	106
+ Hadith thứ hai mươi ba:	
" <b>Sự sạch sẽ là phân nửa của đức tin...</b>	108
+ Hadith thứ hai mươi bốn:	
" <b>Hỡi các bề tôi của TA!...</b>	116
+ Hadith thứ hai mươi lăm:	
Thưa Rosul của Allah! Những người giàu đã lấy hết phần...	123
+ Hadith thứ hai mươi sáu:	
" <b>Tất cả mỗi khớp xương trên cơ thể con người...</b>	127
+ Hadith thứ hai mươi bảy:	
" <b>Sự nhân đức là phẩm chất tốt đẹp...</b>	130
+ Hadith thứ hai mươi tám:	
" <b>Ta khuyên mọi người hết lòng kính sợ Allah...</b>	131
+ Hadith thứ hai mươi chín:	
Thưa Rosul của Allah! Hãy báo cho tôi biết việc làm nào...	135
+ Hadith thứ ba mươi:	
" <b>Quả thật, Allah Đáng Hùng Mạnh...</b>	140
+ Hadith thứ ba mươi mốt:	
" <b>Hãy bỏ (mọi điều không có lợi cho ngày sau)...</b>	143
+ Hadith thứ ba mươi hai:	
" <b>Không có độc hại và không có hãm hại trong Islam."</b>	145
+ Hadith thứ ba mươi ba:	
" <b>Nếu để mọi người tự do thừa kiện...</b>	146
+ Hadith thứ ba mươi bốn:	
" <b>Ai trong các người nhìn thấy điều Harom...</b>	148
+ Hadith thứ ba mươi lăm:	
" <b>Các người chớ có đổ kị lẫn nhau...</b>	152
+ Hadith thứ ba mươi sáu:	
" <b>Ai giải thoát cho người có đức tin hoạn nạn...</b>	161
+ Hadith thứ ba mươi bảy:	
" <b>Quả thật, Allah đã qui định mọi điều tốt...</b>	168
+ Hadith thứ ba mươi tám:	
" <b>Quả thật, Allah đã phán bảo: ai chống đối lại Waly...</b>	173
+ Hadith thứ ba mươi chín:	
" <b>Quả thật, Allah tha thứ cho cộng đồng của Ta sự sai lầm...</b>	177

+ Hadith thứ bốn mươi:	
"Hãy ở trần gian như một người xa lạ..."	183
+ Hadith thứ bốn mươi một:	
" <b>Đức tin của các người không được hoàn hảo...</b> "	183
+ Hadith thứ bốn mươi hai:	
" <b>Allah phán bảo: <i>Hỡi con cháu Adam!</i>...</b> "	187
- Mục lục	194